

وزارت فرهنگ و هنر

اداره کل کتابخانه‌ها

فهرست

نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی

اصفهان

جلد اول

تهیه و تنظیم

جواد مقصود

همدانی

تهران - آبان‌ماه ۱۳۴۹

**Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.**

پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

از انتشارات وزارت فرهنگ و هنر
بمناسبت جشن فرهنگ و هنر
آبان‌ماه ۱۳۴۹

تهران - چاپ میهن

وزارت فرهنگ و هنر
اداره کل کتابخانه‌ها

فہرست نسخہ‌های خطی کتابخانہ عمومی اصفہان

جلد اول

تہیہ و تنظیم

جواد مقصود

تہران - آبانماہ ۱۳۴۹

137711

کوشش آقای دکتر جواد مقصود در
تنظیم و تدوین جلد اول (فهرست نسخه‌های
خطی کتابخانه عمومی اصفهان) شایسته همه
گونه تحسین و تمجید میباشد امید است این
فهرست مورد استفاده دانش پژوهان قرار گیرد.

اداره کل کتابخانه‌ها - جمشید بهروش

بعونك يالطيف

مقدمه

معرفی نسخه‌های خطی و شناسانیدن گنجینه‌های علمی کشور بهترین نمودار ارزنده میراث ملی و تمدن قومی و نیز بارزترین طریقه نمایانیدن طرز تفکر مردم هر مملکت و دیار بشمار میرود و از طرف دیگر پژوهش و کنجکاوی در آثار گذشتگان گمشده‌های علمی بسیاری را آشکار میکند که گاه پیدایش بعضی آثار بقیمت ملیت قومی و یا روشن شدن آراء حقیقی گروهی بشمار میرود.

برای حفظ آثار علمی خطی پیشینیان باید دو طریقه را معمول داشت : نخست حفاظت و نگهداری صحیح از لحاظ کتابخانه و کتابدار . دوم ترتیب و تنظیم فهرست صحیح علمی که روشنگر ذخایر مخفی کتابخانه بوده باشد خوشبختانه این موضوع مهم در اثر توجه مقامات علمی کشور قرار گرفته و هر کدام بسهم خود جهت پیش برد این مقصود مهم قدمهای مؤثری برداشته و یا خواهند برداشت.

و نیز وزارتخانه جوان فرهنگ و هنر موضوع کتاب و کتابخانه‌های مملکت را مطمح نظر قرار داده و در اثر بذل مساعی دائمی جناب آقای پهلبد وزیر محترم فرهنگ و هنر کتابخانه‌های ایران زیر نظر اداره کل کتابخانه‌ها دگرگونی کاملاً محسوسی پیدا کرده و امید است که روز بروز بهتر و شایسته‌تر گردد.

الف

جای بسی خرسندی است که هنوز اسناد تاریخی و کتب ارزنده خطی علمی و همچنین کتیبه‌ها و نیز فرامین بسیاری در گوشه و کنار کشور ما بصورت کتابخانه و یا موزه وجود دارند که هر کدام بنوبه خود مبهمات تاریخی و جغرافیائی و یا حقوقی و سایر رشته‌های علمی مملکت ما را روشن مینمایند .

گذشته از مرکز در سایر شهرهای ایران ، اصفهان پایتخت شاهان صفوی را میتوان خزانه‌ای مملو از کتب خطی شمرد که بعضی از آنها در کتابخانه‌های عمومی و برخی دیگر در کتابخانه‌های اختصاصی و مقداری نیز در نزد اشخاص پراکنده است.

و در بین کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان «کتابخانه عمومی اصفهان» (فرهنگ سابق) از لحاظ کیفیت و دارا بودن نسخ خطی حائز رتبه اول و در ردیف مهمترین کتابخانه‌های کشور بشمار میرود.

زیرا از ۱۴۰۰۰ مجلد کتاب حدود ۱۲۰۰ جلد آن خطی است و در بین کتب خطی نسخه‌هایی بدیع و آثاری کمیاب و احياناً نایاب و منحصر بفرد یافت میشود که از لحاظ علم و ادب و فرهنگ و معرفت آن عصر، شایان توجه است. و اینک که جلد اول فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان در اثر توجه و کمکهای مادی و معنوی اداره کل کتابخانه‌ها و اداره فرهنگ و هنر اصفهان در دسترس

محققین قرار میگیرد شامل شناسائی ۷۰۶ جلد کتاب خطی است که در سه بخش بشرح ذیل تهیه و تنظیم گردیده است.

۱- فهرست کتب خطی فارسی بترتیب حروف الفبا

از صفحه ۱ الی صفحه ۱۷۲

۲- فهرست کتب خطی عربی بترتیب حروف الفبا

از صفحه ۱۷۴ الی صفحه ۳۲۶

۳- فهرست مجموعه‌ها اعم از کتب عربی و فارسی

بترتیب شماره کتابخانه از صفحه ۳۲۸ الی صفحه ۳۶۶

(ناگفته نماند یکجلد کتاب ترکی بشماره ۱۵۴ در بخش اول

گنجانیده شده)

روش نگارنده در تدوین این فهرست طریقه معمول

یعنی ابتدا کتابشناسی نسخه و پس از ذکر شماره کتاب در

کتابخانه نسخه شناسی کتاب مورد بررسی واقع شده

برای مزید اطلاع کتابشناسان عکس بعضی از

نسخه‌های خطی ممتاز در مقابل اصل کتاب معدودی نیز

در آخر فهرست تقدیمی گراور شده تا نمودار بیشتری برای

خوانندگان بوده باشد.

لازم بتذکر است که اسامی کتب و مؤلفین و عبارات

آغاز و انجام کتب و حتی سالهای تحریر و تالیف مطابق با

اصل نسخه نوشته شده و متعمداً هیچگونه دخل و تصرفی

از طرف نگارش دهنده در املاء و انشاء آنها بعمل نیامده تا

نمایشگر متن اصلی کتاب بوده باشد.

در خاتمه نگارنده با وقتی محدود و عدم دسترسی

بمآخذ و منابع مهم اقدام به تهیه این فهرست نمود. بدیهی
است عاری از نقیصه‌هایی که مبتنی بر کمبود وقت و عدم اطلاع
شخصی است نخواهد بود و از متخصصین فن درخواست
دارم در صورت سهو و اشتباه اینجانب را متذکر نموده
باشند که در جلد دوم جبران شود .

جواد مقصود

فارغ التحصیل دوره دکتری فلسفه ازدانشکده
الهیات و معارف اسلامی

۱۳۴۹۰۸۱

علامات اختصاری و رموزیکه در فهرست موجود بکار رفته

شماره‌هایی که در سمت راست نام کتاب و داخل پرانتز قرار گرفته نمره ردیف فهرست میباشد و اعدادی که در طرف چپ اسم کتاب و بین کروشه قرار دارد تعداد عنوانهای هر بخش را مشخص میسازد و شماره‌های درشت وسط صفحه شماره کتاب را در کتابخانه معین میکند .

در مواردی که اشاره به شماره کتاب شده منظور شماره ردیف فهرست میباشد .

ذریعه	=	الذریعه الی تصانیف الشیعه
کشف	=	کشف الظنون
ایضاح	=	ایضاح المکنون
مع	=	معجم المطبوعات
ف . فا . م . ص	=	فهرست کتب چاپی فارسی مشار ، صفحه
ف . ع . م . ص	=	فهرست کتب چاپی عربی مشار ، صفحه
ف . م . م . ص	=	فهرست مؤلفین کتب چاپی مشار ، صفحه
ف . ملی . ج	=	فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی ، جلد
ف . مجلس . ج	=	فهرست نسخ خطی کتابخانه مجلس شورای ملی ، جلد
رک	=	رجوع کنید
دفتر پنجم نشریه	=	نسخه‌های خطی ، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه
دفتر پنجم		
قک	=	قطع کتاب بحسب سانتیمتر
ان	=	اندازه نوشته بحسب سانتیمتر
ج	=	جلد کتاب
س یا سطر	=	تعداد سطر در هر صفحه
ش	=	شماره کتاب در کتابخانه
ص	=	صفحه کتاب
ع	=	عربی
ق	=	سال هجری قمری
ک	=	نوع کاغذ کتاب
م	=	متوفی (فوت شده)

یادآوری

کتابهاییکه در این فهرست معرفی شده چنانچه تاکنون بچاپ رسیده باشند در قسمت کتابشناسی ، به مآخذی که محل چاپ آنها را نوشته‌اند مانند : «معجم‌المطبوعات و فهرستهای مشار» و غیره اشاره شده .

کتابهایی که بطبع نرسیده ولی نسخه‌های خطی دیگری از آنها در سایر کتابخانه ها یافت میشود با استفاده از فهرستهایی که مورد دسترسی بوده ، حتی الامکان کوشش بعمل آمده که تعداد نسخه‌های موجود و همچنین کتابخانه‌های محتوی نسخه‌های مزبور معرفی گردد . و برای بهتر شناسانیدن آندسته از کتب خطی که اطلاعی از نسخه دیگر برای آنها بدست نیامده سعی شده که با ذکر آغاز و انجام و بیان فصول و ابواب و نوشتن سایر خصوصیات و یا احیاناً گراور صفحه‌ای از کتاب ، شرح بیشتری برای نسخه مورد نظر داده شود تا نمودار بهتری برای مراجعین بوده باشد .

و این نکته نیز لازم بتذکر است، در باره کتابهاییکه نوشته شده : « نام این کتاب یا رساله در کتب فهرس دیده نشد» این ادعا مبتنی بر عدم اطلاع شخصی است و باید اضافه نمود که نگارنده معترف به : «عدم الوجدان لایدل علی عدم الوجود» نیز میباشد .

بخش اول

نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه عمومی اصفهان

در این بخش ۲۴۸ کتاب معرفی میشود

(۱) ابواب الجنان [۱]

از : ملامحمد رفیع واعظ قزوینی (م-۱۰۸۹ ق) باب اول ودوم (۱)
«فہرست فارسی مشار جلد اول صفحہ ۴۲»

شمارہ ۲۶۶۵

باب اول بخط نسخ محمدقاسم نائینی درجہ ۱۲۳۱ و باب دوم بخط
نسخ ابوالقاسم نائینی در سال ۱۲۳۶ قمری تحریر شدہ ، قطع کتاب ۲۱ X ۳۰
سانتیمتر اندازہ نوشتہ ۱۲ X ۲۲ سانتیمتر ، تعداد سطر در ہر صفحہ : باب
اول ۳۳ باب دوم ۲۶ ، ۴۷۴ صفحہ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سیاہ ضربی
نقشہ دار

***

(۲) احوال تراکمه [۲]

ترجمہ : بارن نرمان ، کتابی است کہ بزبان نمسہ (اطریشی) تالیف
و بطبع ہم رسیدہ ولی مترجم مذکور آنرا از زبان نمسہ بفارسی ترجمہ کردہ
آغاز : از تراکمه روایات مختلفہ شدہ است ولی ہر یک از روایات
بملاحظہ وضع پلٹیکی و ہواخواہی روایت کنندگانی کہ متعلق بیکی از دول
ہستند کہ درمنتهای مشرق صرفہً بجهت آنها منظور است ...

انجام : در تمام این مطالب باید اظہار امیدواری نمائیم کہ این دولت
معظم اروپائی کہ عبارت از روس وانگلیس است ... و در آسیای وسطی شدہ و

(۱) مؤلف نظر داشتہ کتابرا در ہشت باب بعدد ابواب بہشت تالیف نماید
ولی پس از اتمام باب اول ودوم فوتش فرا رسیدہ وما بقی ابواب کتابرا فرزندوی
ملامحمد شفیع تالیف نمودہ

در آنجا رفاه و تمدن بمیان آورند .
 يك نسخه از این کتاب در کتابخانه ملی تهران وجود دارد (فهرست نسخ
 خطی کتابخانه ملی جلد ۲ ص ۱۲۹)

* شماره ۱۱۴۵۳

بخط شکسته نستعلیق محمود بزجلوئی بسال ۱۲۹۹ تحریر شده قطع
 کتاب ۱۳ × ۲۱ سانتیمتر ، اندازه نوشته ۹ × ۱۶ سانتیمتر تعداد سطر در
 هر صفحه ۱۰ ، ۹۰ صفحه ، کاغذ فرنگی آبی با مهر شیر و خورشید، جلد کتاب
 مخمل آبی سیر .

(۳) احوال روس و افغانستان و هندوستان [۳]

ترجمه سید حسین شیرازی مترجم اخبار هندی ، از روزنامه‌های
 هندوستان.

آغاز : نگارنده کوه نور شهر لاهور منطبعه هفتم ماه ژوئن ۱۸۸۴
 عیسوی مینویسد ، هر فردی از افراد بشر که انگذکی از علم جغرافی و کتب تواریخ
 اطلاع داشته باشد تصدیق این مطلب را مینماید ...
 انجام : الغرض رأی راقم مضمون بر این است که مهمامکن بر حکومت
 موصوف واجب است که امیر کابل را حامی و مددکار خود نماید و الامذبذب بودن
 امیر برای دولت انگلیس بهیچوجه مناسب نیست.

* شماره ۱۱۴۴۷

بخط نستعلیق عالی ، در دارالترجمه همایونی در ۲۱ ذیحجه سنه ۱۳۰۱
 تحریر یافته، قطع کتاب ۱۴/۵ × ۲۰٫۵ س ، اندازه نوشته ۹ × ۱۴ س
 تعداد سطر ۱۱ ، صفحه ۱۹۱ ، کاغذ فرنگی نازک آبی رنگ ، جلد مقوایی
 تمامی کتاب برای ظل السلطان وسیله میرزا فتح‌اله نامی خوانده شده
 (در آخر کتاب مسطور است) .

(۴) احوال و وقایع مملکت مصر: ... [۴]

ترجمه مسیو نورمان سرتیپ ، منشی اول وزارت امور خارجه در ۲۵ جمادی الاولی ۱۳۰۰ بفارسی ترجمه شده .

آغاز : درباب احوال و وقایع مملکت مصر و ارسال و مرسولیکه درباب آن شده است . تفصیل ذیل درباب عرابی پاشا میباشد...

انجام : عرابی پاشا با همراهانش به جزیره سیلن نفی شدند و جزیره سیلن از متصرفات انگلیس است و در آنجا دولت انگلیس مادام العمر بآنها مستمری بجهت معاش آنها خواهد داد محتمل است که قشون انگلیس هنوز مدتی در مصر بماند ولی جنگ مصر با دستگیر نمودن عرابی پاشا و حکم تنبیه درباره او با تمام رسیده است .

نامی از این ترجمه و مترجم آن در کتب فهرس دیده نشد

ش ۱۱۳۵۹

مصور به تصاویر چاپی الصاقی ، نستعلیق عالی قرن چهاردهم ، قج ۲۱ × ۲۳
ا.ن. ۱۳ × ۲۴ ، سطر ۱۳ ، ص ۱۹۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل آبی .

(۵) اخلاق محسنی (جواهر الاسرار) [۵]

از کمال الدین ملاحسین کاشفی (.. - ۹۱۰)
« فهرست فارسی مشارفحه ۶۰ »

* شماره ۱۱۵۶۲

بخط نستعلیق خوش اصح کرمانی درهرات بسال ۱۰۱۷ نوشته شده قلع کتاب
۱۵ × ۲۵ س ، ا.ن ۱۶ × ۷ س ، سطر ۱۲ ، ۴۷۵ ص ، ك اصفهانی
ضخیم ، جلد ساغری مشکی .

این نسخه دارای يك سر لوحه مذهب و چه-ارقطعه نقاشی مینیاتوری

ظریف میباشد و تمام صفحات کتاب با خط‌کشی‌های دقیقی زینت شده و از لحاظ ظاهر، نسخه ممتاز و نفیسی بشمار میرود .

(۶) اخلاق ناصری [۶]

خواجه نصیرالدین طوسی محمد بن محمد بن حسن (۵۹۷-۶۲۷)
(فهرست فارسی مشار ص ۶۲) .

* شماره ۳۳۰۱

بخط نستعلیق ... در قرن دهم نوشته شده، ق.ک ۱۲ × ۱۹، ۱. ن ۵/۶ × ۱۳ س،
سطر ۱۵، کاغذ اصفهانی، جلد ساغری قهوه رنگ .

(۷) ادیان و عقائد مختلفه و اثبات دین حنیف اسلام [۷]

از میرزا محمد علی توپسر کانی مقیم اصفهان بنا بر آنچه در مقدمه کتاب
ذکر شده مؤلف کتاب را برای ظل السلطان نوشته .

آغاز: و به نستعین طواهر حمد و سپاس و جواهر شکر بی قیاس ملازم
حدائق واجب الوجود و سزاوار خزائن حضرت معبودی است که ... و بعد بر
ورق گزارش چنین مینگارد ضعیفترین بندگان خدا ... محمد علی بن محمد تقی
التوپسر کانی ... در ظل ظلیل حضرت ... ظل السلطان ... ولی ادراک حضور
شریفش را نکرده و در مجلس مبارکش تشریف ننموده تا در این اوان که باین
فیض فائض ... فرمایشاتی در حالات شیطان شد ... بعد از ترخص به خیال خلید
که بنحو اجمال کلمات آن وزر و وبال را مشروح دارم ...

انجام: و اثر و نتیجه و ثمر را عالم معاد گویند و دار آخرت خوانند و روح
را در آن عالم فایده و جسد را از آن ثواب و عقاب بهره، رزقنا له سعادة الدارین ...
مطالب عالیها را بسمت تحریر در آورده و تشریف قدوم مبارک میمنت لزوم نموده ... کتبه
العبد الضعیف محمد علی بن محمد تقی التوپسر کانی فی العید الاضحی فی العام (۱۳۲۳)

* شماره ۱۱۴۸۸

بخط نستعلیق خوش مؤلف، در عید قربان ۱۳۲۳ تحریر شده ق ک
 ۱۳۵ × ۲۰ س، ۱۶ × ۹ س، سطر ۱۴، ص ۵۳، کاغذ فرنگی،
 جلد مقوایی.

(۸) ارشاد (مجله ترکی) :

صاحب امنیاز احمد بک آقاییوف شماره یکشنبه ذیقعدہ سنہ ۱۳۲۳
 مطابق ۱۹۰۵ از صفحه اول تا ۱۹ ترکی و از ۱۹ تا ۲۳ فارسی.

* شماره ۱۱۳۵۴

بخط نسخ ... در قرن ۱۴ نوشته شده ق ک ۳۵ × ۲۲ س، ۱۰ ن
 ۱۸ × ۲۸ س، سطر ۳۱، ص ۲۳، کاغذ فرنگی، جلد مقوایی.

(۹) اس انقلاب

تألیف احمد مدحت، ترجمه ... مؤلف کتاب را بنام و بامر سلطان غازی
 عبدالحمید خان در وقایع (۱۲۹۳ الی ۱۲۹۴) نوشته.
 مشتمل بر دو مقدمه و منقسم بدو قسم میباشد، قسم اول محتوی بردوازده
 فقره است که این ترجمه شامل دو مقدمه و قسم اول است.
آغاز مقدمه مصنف . تاریخ داستان وضع و حال مدنیت بنی نوع بشر
 است که در واقع وصف حال جامعی است چون از پادشاهان . . مناسب ترین اسمی
 که از برای این تاریخ ناچیز خود یافته ام «اس انقلاب» است.
آغاز کتاب : مقدمه اولی نظر داخلی بتاریخ دولت علیه این دور
 جلیلی که در آن هستیم از برای سلطنت سنیہ عثمانیہ اس اساس یک انقلاب سعادت ...
انجام موجود : و با چندین مظفریات عظیمه شان و شوکت دولت و ملت
 را تزیید بفرمایاد آمین تمت .

* ش ۱۱۴۱۶

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۷ × ۱۷ ، س ۱۷ ،
ص ۲۸۱ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مقوایی .

(۱۰) اشعار انوار سهیلی [۱۰]

نویسنده بامر ظل السلطان اشعار کتاب انوار سهیلی تألیف ملاحسین کاشفی
را در ۲۴۰۰ بیت بیرون نویس کرده و سپس اشعاری در مدح ظل السلطان و فرزند
او اکبر مسعود (صارم الدوله) و تاریخ تحریر کتاب که ظاهراً اثر طبع خود او
میباشد در آخر آن اضافه نموده .

* شماره ۱۱۵۱۴

بخط شکسته نستعلیق عالی محمد علی آشتیانی منشی خلوت سرکاری در
۱۵ شعبان ۱۳۲۱ نوشته شده ، ق.ك. ۱۷/۵ × ۲۲ س ، ان ۱۵ × ۱۹ س ،
سطر مختلف ، ۸۲ ص ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی قرمز .

(۱۱) اشعار نقیب الممالک شیرازی [۱۱]

اشعار مزبور بامر ظل السلطان وسیله کاتب نسخه جمع آوری و نوشته
شده و نیز اشعاری هم در مدح ظل السلطان در کتاب مسطور است

* ش ۱۱۵۲۴

نستعلیق خوش ... ج ۱-۱۳۱۳ ، ق.ك. ۱۴ × ۲۱/۵ ، ان ۱۷ × ۹ ،
سطر ۱۵ ، ۱۷۳ ص ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مقوایی ، عناوین اشعار و کتاب
باشنگرف نوشته شده

(۱۲) اشعار تقیب الممالک شیرازی [۱۸]

این نسخه نیز بامر ظل السلطان جمع آوری و تحریر شده ولی از شماره قبل منظم تر و بهتر تهیه شده

* ش ۱۱۵۲۵

بخط نستعلیق عالی ... در ۱۸ جمادی الاولی ۱۳۱۳ نوشته شده قطع کتاب ۱۴ × ۲۱/۵ س ، اندازه نوشته ۹ × ۱۴/۵ س ، سطر ۱۴ ، ۲۱ ص ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مقوائی ، عناوین اشعار با شنکرف نوشته شده .

(۱۳) اشعار تقیب الممالک شیرازی [۱۸]

این نسخه علاوه بر اشعاری که در دو نسخه قبل تحریر گشته دارای مقدمه است در شرح حال شاعر و بامر امام جمعه اصفهان نوشته شده .

* شماره ۱۱۵۲۶

بخط نسخ خوب تحریر شده ، قطع جلد ۱۵ × ۲۱ س ، اندازه نوشته ۸ × ۱۴ س ، سطر ۱۴ ، صفحه ۲۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی زرد .

(۱۴) اقبال نامه جهانگیری [۱۲]

از معتمد خان ، نواب سلطان نوارخان بهادر

آغاز : شایسته سریر سلطنت و فرمانروای و زیننده افسر خلافت و کشورگشائی بلند اقبالی تواند بود ... (به گراور شماره یک رجوع شود)

انجام : تمام شد کتاب اقبال نامه عرف تواریخ جهانگیری . عمل نواب

سلطان نوارخان بهادر قاهر جنگ ... (رجوع شود به گراور شماره ۲)

یک نسخه از این کتاب در مکتبه سید راجه محمد مهدی معرفی شده

(ذریعه ج ۲ ص ۲۶۶)

* ش ۱۱۴۳۱

نستعلیق شکسته قرن ۱۲، قج ۱۵ × ۲۲، ن. ۱۰ × ۱۶، سطر ۱۳، ص ۳۸۳، ک اصفهانی نخودی، جلد تیماج قرمز ضربی.

(۱۵) امثال عرب و حکایات غریبه و عجیبه [۱۳]

مترجم در مقدمه پس از حمد و ثنای الهی و تعریف و تمجید از ظل السلطان چنین مینویسد:

حضرت اشرف امجدارفع والاذل السلطان دام اقباله کتابی که اول او مفقود و آخر او غیر موجود و نه از نسخه او کسی را نشانی و نه خط عربی او را بفارسی ترجمانی باسانی بود بر ضمیر منیر که هر مشکلی را آسان مینماید خطوز کرد که آن کتاب ترجمه شود تحت اللفظ بدون تصرف همان معنی کان یکون لهدادعا گوزاده صمیم که بنعمت آن ولی نعمت از قدیم پرورش یافته بود بقدر امکان نظم و نثر آنرا ترجمان آمد امید است در محضر ضیاء گستر...

آغاز: حکایت میکند بعضی از ایشان که صبح نمودم روزی و حال آنکه تمام شده بود مأکول و مشروب من و من از شدت هم غم بقسمی بودم که وصف اون نتوان گفتم...

انجام: پس خندید مصعب گفتم می بینم تو را قابل صنعتی و قرارداد او را درندم خود و نیکو کرد صله او را.

* ش ۱۱۵۵۶

نسخ عالی، قج ۱۴ × ۲۲، ن. ۹ × ۱۵، س. ۱۹، ص ۳۶۷، ک فرنگی نخودی اعلا جلد مقوایی، دارای دوسر لوحه مذهب کوچک که نام ظل السلطان در وسط آن نوشته شده.

(۱۶) امثال و اخبار و حکایات [۱۴]

از شیخ القاضی ابوعلی الشعرخی (نام مؤلف در ص ۲۴۱ نوشته شده) مؤلف

کتابرا در ترجمه اخبار و ذکر امثال و شواهد تاریخی در ۱۲ باب ترتیب داده‌ولی این نسخه مشتمل بر ۶ باب از ۱۲ باب میباشد .

باب اول : در بیان آثار و شرح اخباریکه مشتمل است بر ذکر جماعتی که محنت و بلا کشیدند .

باب دوم : حکایت جماعتی که بغال نیک یا بدعاه خوب یا سخن خوش شدت ایشان بفرج انجامید ... مشتمل بر ۲۶ حکایت .

باب سوم : مشتمل بر ۱۸ حکایت از حال جماعتی که پادشاه برایشان غضب کرده باشد و بنصیحت و وعظ از خود دفع کنند .

باب چهارم : در ذکر جماعتی که بحبس و زندان گرفتار بودند و خدا ایشانرا نجات ارزانی فرمود مشتمل بر ۱۸ حکایت .

باب پنجم : در احوال جماعتیکه بشدت و بلا مبتلا شدند و از آن محنت حق تعالی ایشانرا فرج ارزانی فرمود مشتمل بر ۱۱ حکایت .

باب ششم : مشتمل بر ۲۹ حکایت از حال جماعتیکه بواقعه سهمناک گرفتار شدند و بدرویشی و فقر مبتلا گشتند خدا در دست کسی که گمان نداشتند ایشانرا نجات داد .

آغاز موجود : هر غمی که بوی رسد بر خواند بشادی بدل گردد اگر چه در بلیه باشد که بیم مرگ در آنجا بوده باشد ... و این کتاب مشتملست بر ۱۲ باب ، باب اول در بیان ...

انجام موجود : حضرت فرمود که سو گند میدهم بر تو که لبنی را با پسر خود قیس عقد و نکاح بندی در یح گفت سمعاً و طاعة حضرت با اعیان و پدر قیس بقبیله لبنی آمد و لبنی را بجهة قیس حضرت ع صیغه گفته میان ایشان زفاف واقع شد و قیس ...

* ش ۳۲۸۱

شکسته نستعلیق قرن یازدهم ، قج ۱۳ × ۲۳ ، ان ۱۷ × ۸ سطر ۲۲
ص ۲۴۲ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی ، ضربی سیاه رنگ

(۱۷) **انساب امام زاده‌ها** [۱۵]

کتابی است در نام اولاد و فرزندان اولادهای ائمه و شرح حال هر يك باختصار ولی مؤلف آن معلوم نشد .

آغاز موجود : محسن بن امام زین العابدین را چهار فرزند بود بدین اسامی محمود و یعقوب و حسین و حسن امانقی بن محسن بن امام زین را چهار فرزند بود بدین اسامی طیب و طاهر و فضل و حارث اما عسگری بن امام زین العابدین ...

انجام موجود : اما هادی بن امام زین العابدین را شش فرزند بود بدین اسامی محمد زقر (۱) و عبدالله و عقیل و ابراهیم و حامد امانقی .

* ش ۳۳۰۷

نستعلیق قرن یازدهم ، قج ۱۱ × ۱۹ ، ن. ۱ ، ۱۲ × ۷ ، سطر ۱۲ ، ص ۲۳۴ ، کاغذ اصفهانی چرک ، جلد تیماج قهوه‌ای .

(۱۸) **انقلاب فی الاسلام بین الخواص و العوام** [۱۶]

از محمد عارف بن حاج محمد شریف معروف با سپناچی مؤلف کتابرا در شرح حال شاه اسمعیل صفوی و جنگ‌های او با سلطان سلیم عثمانی بنام ناصرالدین شاه تألیف نموده و بعداً آنرا با انضمام هفت جلد دیگر بکتابخانه ظل السلطان اهدا کرده .

آغاز دیباچه : ستایش و ثنا سزاوار درگاه الوهیت اکتناه حضرت قیوم و توانا و دانا است که در آن غیر منقسم انقلابی درین دیر فنا ظاهر و هویدا مینماید .

انجام دیباچه : جناب جلالتمآب... آقای محمد حسن خان اعتماد - السلطنه ... وزیر انطباعات و رئیس دارالترجمه خاصه همایونی... اکمال این نقصان را من غیر لیاقة بهمه این چاکر محول فرمودند و مأموریت بامر عالی

(۱) در کتاب محمد زقر ضبط شده ؟

امثال و اطاعت کرده امروز که روز پنجشنبه هیجدهم شهر صیام هزار و سیصد و هفت هجری است از کتب آتیه الذکر شروع بالتقاط و تلفیق و انتقاد و تنمیق این کتاب نمودم و به انقلاب فی الاسلام بین الخواص والعوام نامش نهادم .

آغاز اصل کتاب : شاه اسمعیل الصفوی الحسینی این شاه با شهادت که بزور بازوی نجدت و جلادت بانی بنای سلطنت صفویه در مملکت ایران و نخستین حکمران آن دودمان است از نواده طایفه بود که از قدیم الایام در اردبیل پوست نشین ارشاد و مشیخت و منسوب بخانواده نبوت و ولایت بوده اند ...

انجام :

تابه بینیم از درون خمپاره مسئله شرقیه که نزدیک است بترکد چه شراره - های جان و جهان سوز نیز منبهد بر سر عالم اسلامیت ریخته و پاشیده خواهد شد مگر دستی از غیب برون آید و کاری بکند. تم ...

* ش ۱۱۳۴۷

بخط نستعلیق و قسمتی نسخ محمد بن حاج محمد قلی قزوینی معروف با شوری در ۱۵ محرم ۱۳۰۹ در قریه دز آشوب از قراء شمیران نوشته شده ق ج ۲۳ × ۳۵ ، ن ۱۴ × ۲۴ ، س ۱۳ ، ص ۶۳۱ ، ک فرنگی آبی رنگ ، جلد چرمی قرمز رنگ .

این نسخه دارای دوسر لوحه مذهب زیبا است و تمام صفحات کتاب با آب طلا خط کشی شده و از کتب ارزنده بشمار میرود .

(۱۹) انوار البلاغه (در علم معانی بیان) [۱۷]

تألیف آقا محمد هادی بن مولی محمد صالح مازندرانی (م، حدود ۱۱۳۴) (۱) این کتاب بنام حسینعلی خان نامی که گویا حاکم وقت بوده تألیف شده و مشتمل بر مقدمه و سه فن میباشد .

(۱) تاریخ وفات مؤلف در ذریعه ج ۲ ص ۴۲۵ (۱۱۳۴) ضبط شده ولی در ریحانة الارذب «ج ۳ ص ۴۳۵» فوت مؤلف بسال (۱۱۲۰) در اصفهان نوشته شده .

فن اول در علم معانی محتوی ۷ باب

فن دوم در علم بیان ۳ باب

فن سوم در علم بدیع ۵ باب

آغاز: الحمد للمبین المعانی والبیان وصلى الله على مبلغ المثنی والبیان
وآله العالمین بیدایع القرآن... وموسوم بانوار البلاغه ساخته ومشتمل بر مقدمه
وفنون ثلثه اش گردا بند...

انجام: پس اگر احسن باشد موجب التذاد سامع بیشتر است و تدارك
نقصانی اگر بیش واقع شده باشد مینماید و بهترین مقطعه آنست که مشعر بر
انتهای کلام باشد...

تمت الرسالة الشریفه المنیفة من تحقیقات افضل المتقدمین والمتاخرین
وقدوة العلماء والمتکلمین .

(بقیه عبارات آخر کتاب در اثر پاره گی خوانده نمیشود)

یک نسخه از این کتاب در الذریعه ج ۲ ص ۴۲۵ معرفتی شده .

* شماره ۳۲۶۵

بخط نسخ... در یکشنبه ۲۳ ج ۱۱۴۱، ۲ نوشته شده ق، ک، ۱۶ X ۲۰ س،
ا. ن. ۹ X ۱۵ س، سطر ۲۰ ص، ۳۳۶، کاغذ فرنگی ضخیم، جلد ساغری سیاه.
صفحه اول کتاب نو نویسی شده و حواشی بعضی اوراق آخر کتاب وصالی گشته

(۲۰) ایران و ایرانیان: [۱۸]

ترجمه... این کتاب ترجمه فصول هفتم و هشتم ونهم و یازدهم وهفدهم
اطلاعاتی است که مستر بنی جامین (سفیر سابق دولت آمریکا در ایران) درباره
ایران حاصل نموده و پس از مراجعت بوطن خود آنها را در ضمن هفده فصل
برشته تحریر در آورده و در شهر بستن بطبع رسانیده .

آغاز فصل هفتم: در بیان وضع و حال نو کرداری در ایران، یکی
از اصول مقررده که شایان اعتنا است در ایران (مداخل) است که بصاصطلاح

انگلیسها ده يك کمپسیون گرفتن است ...

انجام فصل هفدهم : مانند ایران که عظمت آن در تواریخ عالم همیشه

مذکور بوده است حاصل نشود تمام شد فصل هفدهم .

در فهرست فارسی مشار ص ۱۸۷ نیز کتابی باین نام معرفی شده ولی

مؤلف آن سردنيس راس و مترجم ابوتراب شایگان ملایری است

* شماره ۱۱۵۵۴

بخط نستعلیق ... در قرن سیزدهم نوشته شده

ق.ك. ۲۱×۱۴ ، ا.ن. - ۱۸×۱۰ ، س ۲۰، ص ۲۰۰ کاغذ فرنگی

آبی رنگ ، جلد تیماج سبز

(۲۱) ایران و مسئله ایران [۱۹]

تألیف مستر لرد کرزن جرژ پارلمنت، ترجمه میرزا محمود خان افشار
کنگاوری مترجم مخصوص ظل السلطان و مدیر روزنامه فرهنگ فصول و ابواب کتاب
بشرح ذیل است .

از ص ۱-۳ فصل سیزدهم از جلد اول مشتمل بر بیان احوال شاه و خانواده
سلطنت و وزرای دولت ارکان حکومت ایران .

از ص ۳-۹۴ در بیان دولت قاجاریه و ذکر سلطنت ناصرالدین شاه

از ص ۹۵-۱۷۱ فصل هفدهم از جلد اول

از ص ۱۷۲-۲۹۶ فصل نوزدهم از جلد دوم کتاب

از ص ۲۹۷-۴۲۷ فصل بیست و هشتم از جلد دوم کتاب میباشد

آغاز: اینجا در خصوص وضع پلٹیککی حالیه ایران بحث خواهم کرد در
مملکتی که اینقدر از جهت فقدان قوانین اساسی دولت و ملت پس افتاده است و
از قاعده و نظام و احکام و امر عاده محروم و بی نصیب است ...

انجام : و در فصول سابقه بکار افتادن ثروت ملت و رواج تجارت را

جزوی شرح نمودم و در فصل آینده بیشتر توضیح خواهم داد

نسخه از ترجمه فارسی جلد اول این کتاب که بامر نظام السلطنه وسیله

میرزا محمد شاگرد توپخانه دارالفنون در سنه ۱۳۱۱ ترجمه شده در کتابخانه
مجلس شورای ملی موجود است

«فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی تألیف یوسف اعتصامی ج ۲ ص ۱۲۳»

* شماره ۱۱۴۰۲

بخط نستعلیق شکسته خود مترجم (احتمالاً) در اواخر رمضان ۱۳۱۰
نوشته شده ق. ک. ۱۷ × ۵/۵ س. ۲۵، ا. ن. ۱۲ × ۲۱ س. ۱۶، سطر ۱۶، ۴۲۷ ص.
ک فرنگی، جلد مقوایی.

(۲۲) تاریخ اصفهان [۲۰]

حیدرعلی بن محمد مهدی اصفهانی ملقب به ندیم الملک، مؤلف کتاب را تقدیم
به صارم الدوله فرزند ظل السلطان نموده و در آخر کتاب تصریح شده

آغاز: بعد الحمد والصلوة در سال ۱۳۴۵ هجری این بنده بیمقدار

حیدرعلی بن محمد مهدی اصفهانی ملقب به ندیم الملک رساله مختصری در تاریخ
شهر اصفهان که از بلاد معظم قدیمه ایران است نوشته مشتمل بر اصول و مهمات
تاریخی و شرح ابنیه قدیمه مهمه بطور ایجاز ... اصفهان قسمتی از عراق عجم
و از بلاد شرقی ایران و جزء قطعه آسیا محدود است ...

انجام: سیم خرقة مخصوص شیخ صفی الدین جدااعلای سلاطین صفوی که
جنساً از ابریشم و کرباس و بی نهایت مورد تکریم و احترام سلسله صفویه است
و متعلق است بهفت قرن قبل تمت الرساله ...

* ش ۱۱۴۶۵

بخط نستعلیق خوش ظاهراً مؤلف، در ج ۱-۱۳۴۵ نوشته شده، ق. ک.

۱۱ × ۱۷، ا. ن. ۱۳ × ۷، س. ۱۱، ص. ۶۶، کاغذ فرنگی، جلد مقوایی

(۲۳) تاریخ آسیای وسطی [۲۱]

تألیف فرنسیس هنری اسکرین وادوارد دنیس راس معلمین زبان فارسی در العلوم

لندن (اصل کتاب بزبان انگلیسی درسال ۱۸۹۹-م مطابق با ۱۳۱۷ قمری
 طبع شده) ، مشتمل بر جلد اول و دوم

ش ۳ تاریخ اسپای وسطی جلد اول، صفحه اول

ترجمه جلد اول این کتاب توسط محمدحسن بن یوسف آشتیانی
 (پیشخدمت سرکاری ویاور توپخانه) بامر ظل السلطان در ربیع الثانی ۱۳۲۱
 انجام شده (صفحه ۱۴۳ کتاب)
 و جلد دوم آن نیز بامر ظل السلطان وسیله میرزا احمدخان سرتیپ
 مترجم مخصوص وی در ذیحجه الحرام ۱۳۲۰ ترجمه گشته (صفحه ۲۳۹ کتاب)

در جلد اول از تاریخ ترکستان روسیه و سلسله خانهای آسیای وسطی از زمان باستان بحث می‌شود و در بیست و نه فصل خاتمه مییابد.
و در جلد دوم از تاریخ و شرح احوال بلاد و ممالک آسیای مرکزی در ضمن یازده فصل و دو لاقه گفتگو میشود.

آغاز جلد اول : فصل اول زمانهای سلف تاموت اسکندر تاریخ آسیای وسطی تاریخ اصل آدمیان است و کسیکه میخواند آنرا از اجتماع اخبارات گرفته واضح نماید به آثار تبعیات ...

انجام جلد اول : دیگر چیزی که داریم اینست به منشاء سلطنتی که مقدر شد باول درجه اشتهار در تاریخ آسیای وسطی گوئی بزند پی بریم و جنگهای چنگیز و تیمور را تکرار کنیم کتبه الداعی عبدالجواد الحسینی ۱۳۲۱

آغاز جلد دوم : فصل اول ایجاد روسیه در ازمنه سالفه و در تمامی قرون و سنواتی که احوال و وقایع آن در صفحات تاریخ عالم پوشیده و نامرئی است ...

انجام جلد دوم : هنگام فتح فرغانه ریاست قراولان پیش رو با من بود و در هشتاد و یک بریاست دسته قشون از ترکستان بمعاونت جنرال اسکوبلف رفته با ترکمانان مکه مشغول شدیم و هم در موقع تصرف کیوگ تپه ریاست یکی از دستجات حمله‌ور با اینجانب بود کتبه الداعی عبدالجواد الحسینی الشهشهبانی فی شهر محرم الحرام ۱۳۲۳
ترجمه تاریخ مذکور در کتب فهارس دیده نشد و شاید منحصر به نسخه‌های این کتابخانه باشد

* شماره ۱۱۳۹۲

بخط نستعلیق عبدالجواد حسینی جلد اول در تاریخ ۱۳۲۱ و جلد دوم محرم ۱۳۲۳ تحریر شده

ق. ک. ۱۸ × ۲۸ س. ۱۰ ن. ۱۰ × ۱۹ س. ۱۷ ص (ج ۱)
۱-۱۴۳ (ج ۲) ۱۴۴ - ۲۳۹ کاغذ فرنگی شمعی نخودی رنگ ، جلد ساغری قرمز ضربی .

در اول هر یک از مجلدات سر لوحه‌ای مذهب بسیار عالی ترسیم گشته و

نام کتاب و مجلد آن در وسط سر لوحه نوشته شده و نیز خطکشی‌های ظریفی در آن بکار رفته که به نفاست کتاب میافزاید. گراور شماره ۳ نمایشگر صفحه اول جلد اول کتاب میباشد

(۲۴) تاریخ آسیای وسطی [۲۱]

جلد اول (نام مؤلف و مترجم در شماره قبل ذکر شد)

* ش ۱۱۳۹۳

شکسته نستعلیق مترجم (بـاحتمال) ۲ع-۱۳۲۱، ق.ک ۱۸ × ۲۳
ا.ن-۱۴ × ۱۹، سطر ۱۲، ۱۵۸ ص، ک فرنگی، جلد مقوائی .

* * *

(۲۵) تاریخ آسیای وسطی [۲۱]

جلد دوم و سه فصل از جلد اول (نام مؤلف و مترجم در شماره قبل ذکر شد) مترجم علاوه بر ترجمه جلد دوم سه فصل از جلد اول را (۲۶-۲۹) نیز ترجمه کرده و بدین لحاظ عبارات فصول سه گانه این شماره با جملات جلد اول مذکور مختصر اختلافی دارد .

* ش ۱۱۳۹۴

شکسته نستعلیق مترجم (بـاحتمال) ذیحجه ۱۳۲۰، ق.ک ۱۷ × ۲۲
ا.ن ۱۴ × ۲۰، سطر ۱۵، ۲۴۲ ص، ک فرنگی نازک، جلد مقوائی .

(۲۶) تاریخ الفی یا الفی : [۲۲]

احمد بن نصراله دیبلی سندی معروف به قاضی زاده تتوی، (شہید در لاهور در ۱۵ صفر سال ۹۹۶)
جلد اول، مشتمل بر وقایع پانصد سال بعد از رحلت رسول اکرم (مطابق

۵۱۰ هجری مؤلف کتاب را در سال ۹۹۳ قمری بامر سلطان جلال الدین محمد اکبر پادشاه و مؤسس اکبر آباد هند (۱۰۱۴م ق) تألیف نموده و بعداً خود وی کتاب را مختصر کرده و به «احسن القصص» موسومش داشته و سپس چند تن دیگر در تکمیل تاریخ مزبور کوشیده اند .

نسخه از این کتاب در کتابخانه رضوی مشهد (ذریعه ج ۲ ص ۲۹۴) و نسخه دیگر در کتابخانه مجلس شورای ملی بشماره ۵۵۱۳ وجود دارد (فهرست اعتصامی جلد ۲ ص ۱۲۵) و نیز چند نسخه در (فهرست دانشگاه ج ۳ ص ۲۴۴۲) و در (فهرست سپهسالار بخش سوم ص ۲۹۳) و در (فهرست کتابخانه دانشکده الهیات ج ۱ ص ۲۰ معرفی شده .

* شماره ۱۱۳۷۹

بخط نسخ احمد بن ابوالفتح اصفهانی در حدود ۱۲۴۶ ق تحریر یافته (آخر جلد دوم) .
ق . ک . ۱۹ × ۳۱ س ، ۱۲ × ۲۲ س ، سطر ۲۸ ، ص ۱۲۵۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سیاه منقش .

(۲۷) تاریخ الفی : [۲۲]

جلد دوم در اخبار و سوانح دوره سلاطین مغول تا ایام سلطنت شاه طهماسب صفوی از سال ۵۰۱ رحلت پینمبر ص تا اوایل هزاره اول رحلت .

* شماره ۱۱۳۸۰

بخط نسخ احمد بن ابوالفتح اصفهانی در بلد کرمانشاه بتاریخ ج ۲ ، ۱۲۴۶ نوشته شده ق . ک ۱۸ × ۳۱ س ، ۱۰ × ۲۳ س ، سطر ۳۴ ، ص ۱۴۰۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سبز .

[در صفحه اول کتاب چنین نوشته شده: در تاریخ رجب ۱۲۴۴ هجری بکتابخانه شاهزاده بهمن میرزا واصل شد، با توجه بتاریخ کتابت (۱۲۴۶) تاریخ مذکور اشتباه است .]

(۲۸) تاریخ بابل:.... [۲۳]

مشمول بر (۱۱) فصل در سرگذشت و تاریخ بابل
آغاز: یکی از سلاطین قدیم بابل زمین که او را بلوس مینامیدند از کثرت استقلال و استقرار خود را اول سلطان عالم بلکه اولین شخص روی زمین میدانست ...
انجام: خلاصه آن جشن چنان مفصل شد که هفتاد نفر از شعرای بزرگ مشغول قصیده‌سرایی و مداحی آن بزم بودند و تعریفات او را در کتابهای خود می‌نوشتند.

* ش ۱۱۴۳۸

نستعلیق قرن سیزدهم ق.ک ۱۵/۵ × ۲۲ ، ا.ن ۱۷ × ۹ ، سطر ۱۴ ،
 ص ۱۵۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی.

(۲۹) تاریخ بخارا [۲۴]

تألیف آرمینیوس وامبری ، ترجمه ...
 اصل کتاب که بزبان انگلیسی است و بشماره (۱۰۶) در این کتابخانه موجود است در سال ۱۸۷۳ م در لندن چاپ شده و از زبان انگلیسی بفارسی ترجمه گردیده و شامل دوره قبل از اسلام تا عصر مذکور (۱۸۷۳) میباشد .
آغاز: فصل دوره قبل از اسلام ، بنام خداوند جان آفرین ... در موقعی که با اهمیت‌ترین زمینهای (آسیا) پنهان کرده‌اند ابتدای تواریخشان در میان ابرهای پرافسانه و قصه‌های بخارا شروع مینماید تاریخ خود را ... بخارا در قدیم الایام بود يك زمين مجوفی که پوشیده بود از لجن‌زارها ...
انجام: حالا تمام شد تاریخ بخارائی من وقتیکه بیدق روسها را علم نمودند در روی قلعه سمرقند (وبعد از ۱۱ سطر) و بازگمان میتوان برد که اگر چه امروز نمیشود ولی روزی بیاید که باز همین بخارا سبب خوشبختی مسلمین عالم بشود تمام شد این کتاب بعون الملك الوهاب (در نشریه مرکزی دانشگاه

ج ۵ ص ۳۱۶ - بطور اختصار معرفی شده)

* شماره ۱۱۳۸۳

بخط شکسته نستعلیق ، کاتب ، چاکر خانہ زاد امیر ، ۱۴ ذیحجہ ۱۳۲۲ ق.ک ۲۱ × ۲۷/۵ ، ن.۱ ۱۴ × ۱۸ ، س ۱۵ ص ۳۰۷ ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مخمل آبی .

(۳۰) تاریخ بخارا (خلاصه از ترجمه تاریخ بخارا) (۱) [۲۵]

محمد بن زفر بن عمر (فهرست فارسی مشار ج اول صفحه ۳۰۲)

* شماره ۱۱۳۵۸

بخط نستعلیق خوش ... بسال ۱۳۱۰ قمری نوشته شده قطع کتاب ۲۱ × ۳۴ ، ن.۱ ۱۴ × ۲۵ س ۱۳ ، ص ۱۴۶ . کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل شش رنگ .

(۳۱) تاریخ بخارا [۲۵]

محمد بن زفر بن عمر (شرح در شماره قبل گذشت)

در نشریه مرکزی دانشگاه دفتر پنجم ص ۳۱۶ مؤلف این شماره کتاب سهواً ابونصر احمد بن محمد بن نصر قباوی نوشته شده .

در این نسخه علاوه از ترجمه تاریخ بخارا از صفحه ۸۶ بیعده قسمتهائی از کتاب مجمل التواریخ و تاریخ گزیده در ذکر امراء آن دیار و سپهسالاری تاش و آمدن بغراخان به بخارا و ذکر ابوالقاسم سیمجور و امیر عبدالملک بن رضی بن نوح و وقایع فیما بین اسمعیل بن نوح و ایلک خان و تعریف شهر بخارا و سمرقند و

(۱) تاریخ بخارا بعربی تألیف ابوبکر محمد بن جعفر نرشحی (۳۴۷م) میباشد ترجمه آن بفارسی از ابونصر احمد بن محمد بن نصر قباوی است تلخیص ترجمه از محمد بن زفر بن عمر میباشد که در سال ۵۷۴ از خلاصه آن فراغت یافته و همین کتاب مزبور است .

فاریاب و دیگر شهرهای آن سامان اضافه شده

* ش ۱۱۴۳۴

بخط نسخ ... در قرن سیزدهم نوشته شده ق.ك. ۱۶ × ۲۱ س، اندازه نوشته ۹ × ۱۴ س، ۱۸ س، ص ۲۵۵، کاغذ رنگی، جلد فیبرسیاه.

(۳۲) تاریخ بخارا [۲۵]

محمد بن زفر بن عمر (شرح در شماره ۱۱۳۵۸ گذشت)

* شماره ۱۱۵۵۰

بخط عالی نسخ مسیح در رجب ۱۲۹۲ نوشته شده قطع کتاب ۱۵ × ۲۲ اندازه نوشته ۸ × ۱۵، سطر ۱۵، صفحه ۱۳۸، کاغذ رنگی، جلد مقوا.

(۳۳) تاریخ پرتقال [۲۶]

ترجمه عیسی مترجم مخصوص ظل السلطان، از جنگ اوریک الی یومنا هذا بطور خلاصه.

آغاز: در سنه هزار و نود و دو مسیحی که شهرها و بلوکات نوردتانی در تصرف خلفای ملوک کرد و بود و فقط چند بلده و بلوکی که عبارت از منهو و تراشمت و قسمتی از بعیره باشد در ید تمالک عیسویان باقی مانده بود ...

انجام: بواسطه این وصلت و سرپرست شخص خودش تعهد کرد که بسیره برادرش رفتار نماید و یکی از حافظ و نگاهداران قویم استقلالات و ایمنهای مملکتش باشد، (نام این کتاب در کتب فهارس دیده نشد.)

* شماره ۱۱۳۶۳

نستعلیق مترجم ربیع الاخر ۱۳۰۲، ق ک ۲۱ × ۳۳، ن.ا ۱۲ × ۲۱، سطر ۱۲، صفحه ۶۵، کاغذ رنگی آبی، جلد تیماج سرخ، دارای جدول بندی صفحات با آب طلا

137711

(۳۴) تاریخ پر تقال [۲۶]

ترجمه عیسی مترجم مخصوص ظل السلطان
خصوصیات و آغاز و انجام (در کتاب شماره ۱۱۳۶۳) گذشت .

* شماره ۱۱۴۴۸

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ۱۳/۵ × ۲۲ × ۱۹ ، ان ۹ × ۱۹ ،
س ۱۲ ، ص ۵۸ ، کاغذ فرنگی مغزپسته ، جلد تیماج سرخ کوبیده .

(۳۵) تاریخ جنگ استریا [۲۷]

مشمول بروقایع جنگی که در سال ۱۷۰۵ م مطابق با ۱۲۲۰ قمری
فیما بین دولت فرانسه و نهمه و روس در استریا واقع شده و بفارسی ترجمه گشته .
آغاز : ترجمه بیانی از جانب جناب ناپلئون امپراطور فرانسه باهل
مجلس سناست که مجلس کبرا و بزرگ زادگان دولت فرانسه است خطاب جناب
ناپلیون باهل مجلس سنا . .

انجام : صورت التفات نامه که از طرف جناب ناپلئون بعموم لشکر فرانسه
باین مضمون خطاب میشود : ای سالداتها در ما بین امپراطور شما و امپراطور
نهمه امر مصالحه با تمام رسید (و پس از یک صفحه) اگر آرام نگیرند زیاده از آن
تأدیب خواهیم کرد و این کیفیت را باهل عالم ظاهر خواهیم ساخت .

* ش ۱۱۴۵۸

شکسته نستعلیق خوش قرن سیزدهم ق. کک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۸/۵ × ۱۴/۵ ،
س ۱۴ ، ص ۱۴۱ کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی منقوش مذهب نارنجی ، رؤوس مطالب
بامر کب آبی نوشته شده .

(۳۶) تاریخ جنگ مشرق زمین [۲۸]

تألیف امدلوفر فرانسوی ، ترجمه محمد کاظم بن احمد محلاتی معلم

طبیعی مدرسه دارالفنون، مترجم کتاب را با امر ناصرالدین شاه و بفرمایش مخبرالدوله وزیر علوم و تلگراف از فرانسه بفارسی ترجمه نموده و در رمضان ۱۲۹۹ آنرا بپایان رسانیده

جلد اول : مشتمل بر وقایع بین دولت روس و عثمانی در سال ۱۸۷۷ م شامل هفت فصل و هر فصلی مبوب بر چند باب است .
(در جلد دوم فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی ص ۱۵۸ مترجم باقیدظاهراً میرزا محمدعلی، کاتب کتاب معرفی شده

ش ۱۱۳۶۵

نستعلیق خوش فرج الله تفرشی (جلد دوم) ، ق.ك ۲۱ × ۱۳۳ . ن ۱۲ × ۲۳ ، ص ۱۷ ، ص ۳۳۲ کاغذ فرنگی آبی ، جلد چرمی سبز رنگ ، رئوس مطالب با قلم شنگرف .

***

(۳۷) **ش ۱۱۳۶۶** [۲۹]
جلد دوم : مشتمل بر وقایع مذکور در سال ۱۸۷۷ الی ۱۸۷۸ شامل ۱۵ فصل و هر فصلی محتوی چند مطلب .

بخط نستعلیق زیبای فرج الله تفرشی محرر تلگرافخانه در ۱۴ صفر ۱۳۰۱ تحریر شده ، ق.ك ۲۱ × ۳۳ ، ن ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۱۷ ص ۷۴۷ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد چرمی ضربی گلدان ، صفحه اول این مجلد تشعیر (اطراف کلمات را با آب طلا پوشانیدن) شده و نیز در صفحه دوم سر لوحه مذهب ظریفی ترسیم گشته که نام ناصرالدین شاه در آن نوشته شده ، تمام صفحات کتاب با آب طلا خط کشی گشته .

***

(۳۸) **تاریخ جنگ مشرق زمین** [۲۸]

جلد اول : رجوع شود به شماره ۳۶

ش ۱۱۳۶۹

نسخ عالی اوائل قرن ۱۴ ، ق.ك ۲۲ × ۳۵ ، ن ۱۳ × ۲۲ ، ص ۲۴ ،

ص ۲۴۵ ، ك فرنگی سفید ، جلد مخمل سبزرنگ ، رؤوس مطالب شنگرف .

***

(۳۹) ش ۱۱۳۶۸ (جلد دوم) [۲۹]
صفحه ۶۳۲ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی مطابق با شماره ۱۱۳۶۹ میباشد .

(۴۰) تاریخ جهانگشای نادری
(تاریخ نادری)

تألیف میرزا مهدی خان منشی استرآبادی ابن میرزا محمد نصیر ، این کتاب بنام دره نادری (دره نادره) معروفست چاپی ف . فا . م . ص ، ۳۰۹ ،

* ش ۳۲۳۰

نستعلیق محمد محسن ، چهارشنبه ۲۴ ذیحجه ۱۲۵۳ ، ق.ك ۱۸/۵ X ۳۰ ،
ان ۱۱ X ۲۳ ، س ۱۴ ، ص ۵۳۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

تاریخ حیات فوبلاس (رك ترجمه تاریخ حیات فوبلاس)

***

تاریخ دولت روم (رك تاریخ قیصره : شیرازی)

(۴۱) تاریخ دولت علیه عثمانی [۳۱]

تألیف خیراله افندی (۱) بزبان ترکی عثمانی ، ترجمه میرزا محمود خان افشار کنگاوری ، مترجم مخصوص زبان انگلیسی و ترکی دربار ظل السلطان و مدیر روزنامه فرهنگ که بامر ظل السلطان کتابرا ترجمه نموده (۲)

در این شماره کتاب و همچنین شماره های بعدی تاریخ تأسیس و تشکیل دولت عثمانی و شرح حال سلاطین آن از زمان سلطان عثمان مؤسس این دولت بشرح

(۱) نام مؤلف در کتاب بعد شماره ۱۱۴۱۵ ، نوشته شده .

(۲) در مقدمه کتاب شماره ۱۱۴۱۵ تصریح شده .

ذیل نگاشته شده .

کتاب ثانی (۱) : شرح حال سلطان عثمان تا آخر سلطان محمد اول از سنه ۶۸۰ الی ۸۲۴ مشتمل بر ۶ دفتر بدین قرار :

دفتر اول سلطان عثمان خان غازی مؤسس دولت عثمانیه ۶۸۰-۷۲۵
محتوی ۲ فصل

دفتر دوم وقایع عمومی و پنجاه ساله سلطان عثمان غازی ۶۸۰-۷۲۵
دفتر سوم (که اشتبهاً بعنوان فصل ثانی نوشته شده) در بیان وقوعات سی و شش ساله سلطان اورخان ، ۷۲۶-۷۶۱

دفتر چهارم ، از وقایع دولت علیه عثمانیه از سنه ۷۶۱-۷۹۱

دفتر پنجم » » » » ۷۹۱-۸۰۵

دفتر ششم » » » » ۸۰۵-۸۲۴

آغاز : پس از حمد و ثنای خالق و دود و درود نامحدود بر پیغمبر محمود ص مخفی نماناد که دفتر اول که قبل از این سمت نگارش یافت شامل مقدمه اعتلای کوکبه دولت علیه عثمانیه بود که از سال ۶۷۰ هجری الی ۶۸۰ یعنی از دخول اردنرل غازی بمملکت روم تا روز وفات او که مدت شصت سال باشد و احوالات معاصرین را فهرستی است اجمالی و این کتاب ثانی نیز مشتمل خواهد بود بر بیانات وقوعاتیکه از سال ۶۸۰ الی ۷۲۵ یعنی در زمان امارت عثمان غازی بساحه ظهور پیوسته است ...

انجام : در این تاریخها بود که ناخدای مشهور (گریستف کلمب) که در یکی از قریبه‌های ژنو متولد گشته ... گرفتار بلای حسد و نفسانیت بدمنشان گشته مورد چندین زحمتها و فلاکت‌ها گردید که تفصیل احوالش در دفترهای هفتم و هشتم مندرج است مراجعت شود . م .

نام این نسخه که بخط مترجم است در کتب فهارس دیده نشد و از کتب ممتاز و شاید نسخ آن منحصر بهمین کتابخانه باشد .

* ش ۱۱۴۱۲

شکسته نستعلیق مترجم (در اکثر صفحات قلم خوردگی های بسیاری وجود دارد که صحیح آن در بالا و یا پائین سطر نوشته شده) در ۱۸ ربیع الاول ۱۳۰۲

(۱) جهت اطلاع از کتاب اول با غازی که برای کتاب مزبور نوشته شده مراجعه شود.

تحریر شده و در ۲۱ ربیع الاول ۱۳۰۲ تصحیح آن خاتمه یافته، ق.ک ۱۷ × ۲۱ ،
ن.ا ۱۴ × ۱۸ ، ش ۱۵ ، ص ۵۴۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی .

***

(۴۲) ش ۱۱۴۱۳ [۳۱]

کتاب ثانی : ازدفتر اول تا آخر دفتر سوم .

نستعلیق بسیار عالی و نفیس میربرغانی در محرم الحرام ۱۳۰۴ تحریر
شده ، ق.ک ۱۶ × ۲۴ ، ن.ا ۱۰ × ۱۸ ، س ۱۵ ، ص ۲۲۳ ، کاغذ فرنگی
خطدار ، جلد تیماج نارنجی .

***

(۴۳) ش ۱۱۴۱۴ [۳۱]

کتاب ثانی : دفتر چهارم .

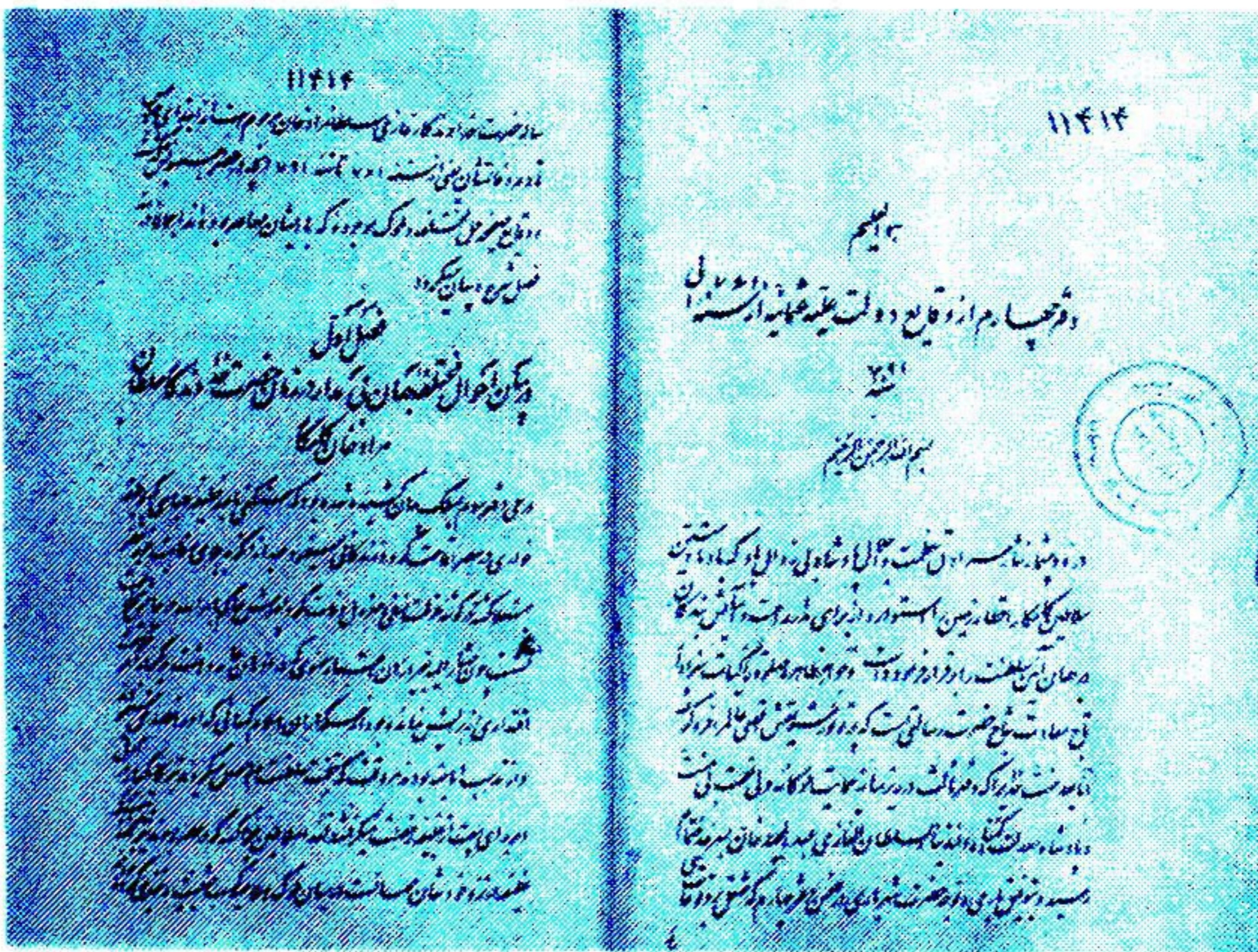
بخط نستعلیق بسیار عالی میربرغانی مرتضی الحسینی در (حدود ۱۳۰۴)
نوشته شده ق.ک ۱۶ × ۲۵ ، ن.ا ۱۰ × ۱۸ ، س ۱۵ ، ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی
خطدار ، جلد تیماج نارنجی .
این دو شماره کتاب از لحاظ خط میربرغانی خیلی جالب اهمیت میباشد
رجوع شود به گراور شماره ۴

***

(۴۴) ش ۱۱۴۱۵ [۳۱]

مشمول بروقایع سلطان سلیم دوم تا سلطان محمد چهارم از دفتر دوازدهم
الی هیجدهم بشرح ذیل .

دفتر دوازدهم	از سنه	۹۷۴ قمری تا سنه	۹۸۲ قمری
دفتر سیزدهم	» »	» »	۱۰۰۳
» چهاردهم	» »	» »	۱۰۱۲
» پانزدهم	» »	» »	۱۰۲۶
» شانزدهم	» »	» »	۱۰۳۲
» هفدهم	» »	» »	۱۰۴۹
» هیجدهم	» »	» »	۱۰۵۸

ش ۴ صفحه ۲۹۱ دفتر چهارم تاریخ دولت عثمانی کک ۴۳

آغاز دیباچه : فراید منظومه محامد مسوره ولائی منضوده اثنبه محموده
نثار بارگاه حضرت کبریائی باد ... اما بعد ... از آن جمله علم قصص و اخبار و
فن تاریخ امم سالفه ... است ... و از آن جمله تاریخ دولت علیّه عثمانیه است که ...
جناب سعادت مآب خیر اله افندی در زبان ترکی عثمانی بسبک جدید ... جمع و تألیف
نموده است ... چون ولی نعمت ... ظل السلطان مسعود میرزا ... اراده مبارک
والا براین تعلق گرفت که تاریخ مذکور نیز بزبان عذب البیان فارسی ترجمه
شود لهذا ترجمه آنرا باین چاکر جان نثار محمود افشار کنگاوری که در

دارالترجمه مبارکه مترجم زبان انگلیسی و ترکی و غیره میباشد محول فرمودند...
و به نستعین .

آغاز کتاب : الحمد لله العليم والصلوة على رسوله الكريم بعد از تقدیم دعای پادشاه هفت اقلیم از جلوس سلطان سلیم ثانی ابن سلطان سلیمان ابن سلطان سلیم تا تسلیم امانت دیهیم و خرامیدن او بدارالنعیم ... در این دفتر دوازدهم ثبت و ترقیم مینمائیم فصل اول ...

انجام کتاب : شان و شهرت عثمانی شروع به ترقی و هیبت و محبت در قلوب عامه تجدید کرده بهارستان علم و هنر و صنایع رونق و طراوت تازه کسب نمود تم دفتر هیجدهم از تاریخ عثمانی بتاریخ ۱۰ ج ۱۳۰۳ .
(مطالب بین دفاتر ۷ تا ۱۱ در این کتابخانه بدست نیامد)

شکسته نستعلیق مترجم ، ق.ک ۱۶ × ۲۱ ، ا.ن ۱۴ × ۱۷ ، سطر ۱۳ ، ص ۸۰۱ ، ک فرنگی ساده جلد مقوایی (در اول هر دفتر این شماره نام مؤلف و مترجم و تاریخ ترجمه ثبت شده) .

(۴۵) تاریخ رشیدی [۲۲]

تألیف میرزا محمد حیدر بن دوغلات گورگان ابن محمد حسین میرزا ، ترجمه میرزا احمد خان سر تیب مترجم مخصوص ظل السلطان که با امر او ترجمه شده .
مترجم چنین گوید :

این کتاب مشتمل است بر یک مقدمه و دو دفتر و سه لاحقہ : مقدمه و لواحق ثلاثه متعلق به مؤلف انگلیسی (مستر الیاس جنرال قونسول دولت انگلیس مقیم خراسان و سیستان) است که بمعاونت (مستر دنیزن راس) آنرا از فارسی بزبان انگلیسی ترجمه نموده و در سال ۱۸۹۵ هم بطبع رسیده .

و دو دفتر که در حقیقت متن تاریخ رشیدی است نگارش میرزا حیدر است ، فهرست مقدمه و دفاتر بنحو تفصیل در اول کتاب ذکر شده .

«فهرست ، فارسی ، مشار ، ص ۱۹۵۵» ولی صاحب کشف الطنون ۲۹۵ در باره

این کتاب مینویسد : « فارسی لمیرزا حیدر بن محمد الفه لمیرزا عبدالرشید ابن السلطان
ابی سعید بهادر » :

* شماره ۱۱۳۸۴

بخط نسخ عنایت الله اصفهانی در ۳ شنبه ۲۹ شعبان ۱۳۲۲ تحریر شده
ق.ک ۲۱ × ۲۸ ، ن.ا ۱۳ × ۲۰ ، س ۲۱ ، ص ۴۳۵ ، کاغذ فرنگی نخودی ،
جلد مخمل سبز ، رئوس مطالب شنکرف .

(۴۶) تاریخ روسیه [۳۳]

تألیف سرکی سالاوووا ، ترجمه محمود میرزا فرزند بهمن میرزا بمر اقبه
و جمع آوری و نگارش علی محمد بن محمود متخلص به طغرل و ملقب به شمس الشعرا
نگارنده کتاب را بامر ظل السلطان جمع آوری و به نگارش در آورده مشتمل
بر : مقدمه و دو بخش و متفرعات دیگر .

مقدمه : در بیان نگارش و تألیف و ترجمه کتاب (۶ صفحه) .

بخش اول : تاریخ روس برای اطفال دبستان که در سال ۱۸۸۰ در مطبع
مدرسه م کاتکوف طبع شده ص ۱-۳۱۹

بخش دوم : شرح حال و تاریخ نیکلای اول از سنه ۱۸۲۵-۱۸۵۵ م
ایضاً از ص ۱ الی اواسط ص ۴۳۸

متفرعات : شامل مطالب متفرقه دیگری است در تاریخ روس جهت
بصیرت خواننده (اواسط ص ۴۳۸- تا آخر کتاب ۴۶۳)

آغاز بخش ۱ کتاب : فصل اول اصل ولایت روس نشین یعنی وطن اصلی
روسها چنانکه در نقشه مملکت روس دیده میشود تا اواسط عصر نهم میلادی از این قرار
است که ...

انجام بخش ۱ : در اول ماه اوت (وینگر با کرکی) با سی هزار قشون و
یکصد و بیست اراده توپ تسلیم ژنرال روس (ردکر) گردید .

آغاز بخش دوم : فصل اول (پس از فهرست فصل) الکساندر اول ارشد اولاد
ذکور (امپراطور پل) در سیزدهم ماه دسامبر سنه ۱۸۲۵ میلادی در شهر تاکانروک

فوت کرد و هیچ اولادی باقی نگذاشت برادرش نیکلاکه بر تخت سلطنت نشست
پسر سیم (امپراطور پل) بود ...

انجام بخش دوم ص ۴۳۸ : بساری تا جنگ اخیر عثمانی گریبان
(دیپلومات روس از گفتگوی اروپا خلاص نشد که باصلاح ایالات آسیائی خود
بپردازد این بود مختصری از جمع آوری تواریخ روسی که نوشتیم . سپس بذکر
متفرعات پرداخته میشود .

نامی از مترجم این تاریخ در کتب فهارس برده نشده و شاید این ترجمه و
مجلدات دیگر آن که ذکر خواهد شد اختصاص باین کتابخانه داشته باشد .

شماره ۱۱۳۶۷

نسخ خوب آغاز قرن چهاردهم ، ق.ك ۲۱/۵ × ۳۴ ، ا.ن ۱۲ × ۲۱ ،
س ۲۴ ، ص بخش ۱ از ۱-۳۱۹ بخش ۲ از ۱ الی ۴۳۸ مجموعاً ۷۸۷ صفحه
بانضمام متفرعات و مقدمه ، کاغذ فرنگی نخودی ، جلد مخمل سبز .

***

(۴۷) ش ۱۱۳۷۰ [۳۳]

از اواخر باب هفتم فصل شانزدهم شروع و تا آخر فصل اول باب بیست و سیم
خاتمه پیدا میکند (مطالب از فصول و ابواب متفرق نوشته شده) .

نستعلیق خوب قرن چهاردهم ، ق.ك ۲۲ × ۳۴/۵ ، ا.ن ۱۱ × ۲۲ ،
س ۱۴ ، ص ۳۱۲ ، کاغذ فرنگی نازک نخدی ، جلد مقوایی

(۴۸) ش ۱۱۳۷۳ [۳۳]

بخش اول : تاریخ روس برای اطفال دبستان

نسخ عالی اوائل قرن ۱۴ ، ق.ك ۲۱ × ۲۷ ، ا.ن ۱۳/۵ × ۱۹ ، س
۱۵ ، ص ۶۲۸ ، کاغذ فرنگی آبی کمرنگ ، جلد مخمل سبز رنگ ، دارای
سر لوحه گل و بوته مذهب که نام کتاب در وسط آن نوشته شده با خط کشی تمام صفحات .

***

ش ۱۱۳۸۱

بعنوان تعلیم تاریخ روسی خواهد آمد

***

[۳۳]

ش ۱۱۴۲۰

(۴۹)

باب اول تا قسمتی از باب ششم فصل شانزدهم (آزادی دهاقین)
 آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم مقدمه تاریخی نیکلای اول از سنه ۱۸۲۵
 الی سنه ۱۸۰۰ عیسوی (باب اول فصل اول... آلكساندر اول ارشد اولاد
 ذکور امپراطور پل...)

انجام: ازقرار این اصول برای تنظیم وضع آینده رعایای مملوك و
 نوکر و حقوق و تکالیف مالک و مملوك و فرایض ذمه رعایا نسبت بدولت و
 ملاکین از روی دقت قوانین مفصله تاسیس شده است .
 نستعلیق اوائل قرن ۱۴ قک ۲۰ × ۲۵/۵ ، ان ۱۸ × ۲۲/۵ ، سطر
 ۲۷ ، ص ۲۷۹ . کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

***

[۳۳]

ش ۱۱۴۲۱

(۵۰)

مشمول بر چهارباب و هر باب دارای چند فصل است
 این کتاب از ابتدای باب اول شروع و تا آخر فصل اول باب چهارم در
 شرح حال نیکلای اول از سنه ۱۸۲۵ - ۱۸۵۵ م خاتمه پیدا میکند
 آغاز: اجمال مطالب جلوی نیکلاعیان عسکریه در سنت پترزبورغ بظهور رسید...
انجام: ولردپالمرستون در این باب شکایت و اظهار تأسف نمود خلاصه

بدین وضعها جنگ اعلان شد و اروپا بعد از چهل سال صلح عمومی دوباره
بهتلا بر بلای عظیمی گردید .

شکسته نستعلیق اوایل قرن ۱۴ ق ک ۱۷ × ۲۱ ، ا.ن ۹ × ۱۵ ،
سطر ۱۷ ، ص ۳۲۲ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مقوایی عطف میشن

***

(۵۱) ش ۱۱۴۲۲ [۳۳]

مشمول بر نظام لشکر روسیه و غیره

آغاز : قوشن روس که امروز عالم را متزلزل و قانون نظام و انتظامشان
اهل کره را مات و حیران دارد یکی از طوایف و قوام تاجگذران تاتاران شمالی
بوده اند ...

انجام : و فایده از آمدن من به بلاد هند همین حضور تو بوده و این
فایده تمام دارد و بعد از آن اسکندر فیلسوف را بخلعت عای گرانمایه و تشریفات
فاخره سرافراز گردانید .

شکسته نستعلیق اوایل قرن ۱۳ ، ق ک ۱۷/۵ × ۲۲ ، ا.ن ۱۱ × ۱۵
س ۱۵ ، ص ۱۲۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

***

(۵۲) ش ۱۱۴۲۳ [۳۳]

جلد دوم از ابتدای فصل دوم باب چهارم تا فصل شانزدهم و فصل شانزدهم
(در آزادی دهاقین) مبوب بر نه باب است و پس از پایان ابواب نهگانه باب
هجدهم که متضمن هشت فصل است ذکر میشود .

آغاز : فصل دوم فهرست مطالب ... در اثنای تدارکات جنگ در يك
قسمت فرنگ تغییرات بیحد نسبت بر روسیه ظاهر گردیده بود و مخصوصاً شخص

امپراطور نیکلا طرف‌عداوت و تهمت‌های آنها واقع شده .
انجام : با اینکه دائما در يك مملکت مغشوش که استقلال خود را از دست داده و بواسطه ضعف خود اسباب دست‌اندازی همسایه‌های خود گردیده است زندگی کند .

شکسته نستعلیق اوائل قرن ۱۴ قک ۱۷ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۹ ، س ۱۷ ، ص ۵۳۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

***

[۳۳]

۱۱۴۳۳ ❁

(۵۳)

تمام خصوصیات این شماره مانند کتاب شماره قبل است .

***

تاریخ سلاطین آل عثمان

بعنوان «مرقات الزمان» خواهد آمد .

[۳۴]

تاریخ شوالیه دنکیش

(۵۴)

ترجمه جلال‌الملک قاجار ، مقداری از جلد اول
آغاز : این قصر در یکی از فواحی اسپانیول که مانس نامند واقع است
 در قلیل زمانی قبل از این عصر نجیب‌زاده که در فن شکار قابل و ماهر بود سکنا
 داشت ...

انجام : رشپور برای توبه کردن و ریاضت کشیدن و چله نشینی بوده ...
 برای بجا آوردن اینگونه اعمال است نمیخواهم .
 (این کتاب گویا چاپ شده باشد)

* ش ۱۱۴۵۰

نستعلیق اواخر قرن ۱۳ ، قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، س ۱۴ ،
ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل گلی .

(۵۵) تاریخ عسگری عثمانی [۳۴]

تالیف احمد جواد بیک ، ترجمه حسن خان یاور معلم سواره و محرر
روزنامه روسی مترجم کتاب مزبور را بامر ظل السلطان از ترکی بفارسی
ترجمه نموده .

بنابر آنچه از مقدمه کتاب استفاده میشود مؤلف تمامی تألیف خود را
در، سی کتاب نگارش داده که قسمتی هم از آن بطبع رسیده این نسخه ترجمه
کتاب اول تاریخ مزبور میباشد .

مشمول بر مقدمه و بیست و دو فصل است که فهرست فصول در اول کتاب
نوشته شده .

آغاز مقدمه: پس سپاس و حمد بقیاس حضرت خداوندی و درود حضرت ..
اجازه تحریر یافتم لهذا به تحریر تاریخ عسگری عثمانی به بسم اله ابتدا نموده شده ...
آغاز کتاب: مقدمه قوه بریه عثمانیه ، غلامان و اقسام دیگر که قبل از
یکچریها بدولت علیه خدمات شایان نموده اند. در ایام یکچریها قوه بریه دولت
عثمانی را ...

انجام کتاب: بعضی کوتاه بینان مسئله القای یکچریها را ندانسته
محاكمه مینمایند ... از پادشاهان عظام سلف ... بنابراین دولت و ملت محض
سلامتی چندین هزار یکچری را قربان نموده تم الكتاب الاول.

* ش ۱۱۴۱۱

بخط شکسته نستعلیق در رمضان ۱۳۱۵ نوشته شده، قك ۱۸ × ۲۲ ، ان
۱۴ × ۱۸ ، س ۱۸ ، ص ۲۹۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی عطف میشن .

(۵۶) تاریخ قیصره یا تاریخ دولت رم [۳۵]

تالیف محمد ابراهیم شیرازی. (در سال ۱۲۴۷ از مؤلف مزبور خواستند که کتابی در تاریخ دولت روم و رومیان از هفتصد سال قبل مسیح تا ۶۰۰ سال پس از ظهور اسلام و انقراض آن دولت که قریب به دو هزار سال میشود بنویسد و مؤلف پس از سیزده سال جدوجهد کتاب مذکور را تألیف نموده).

آغاز: خدایا خالقا پرورده گارا اصح تواریخ کلام و کتاب مجید تو و اصدق و افسح مورخین حبیب و پیغمبر برگزیده تو است ...

فصل اول در بیان اصل و نسب رومیان و وجه تسمیه شهر روم ۲۸۲۴ سال بعد از خلقت آدم که از ۱۱۸۰ سال قبل از تولد مسیح و ۴۲۸ سال پس از بنای شهر روم باشد...

انجام: ذکر طاعون و قحطی که در ولایت روم اتفاق افتاد ... و بعد از آن نوشته‌اند در مملکت روم مخلوق خدا بحدی کم شد که چندین سال بعد از آنکه مردم بسیار و جمعیت زیاد شد و در شهر اسکندریه حسابی نگاهداشته بودند نصف مخلوق اولین زنده بود...

باین مرتبه بملکت روم همه جهت روز بروز تنزل رویداد چنانچه بعد از این تفصیل مرقوم خواهد شد.

نسخه‌ی ناتمامی از این کتاب در کتابخانه مجلس هست (فهرست مجلس

ج ۲ ص ۱۲۸).

* شماره ۱۱۳۶۲

با خطوط مختلف با هم مقام محمد علی منشی خلوت بدستور ظل السلطان محرم ۱۳۱۰ در اصفهان تحریر شده، قک ۲۲ × ۳۵، ان ۱۶ × ۲۸، س ۲۴، ص ۴۲۳، کاغذ فرنگی آبی، جلد تیماج سرخ کوبیده، رئوس مطالب باشکرف نوشته شده.

تاریخ قیصره ناصره همایونی: علی منشی

رجوع شود به: کتاب قیصره ناصره همایونی

(۵۷) تاریخ کاشغر (جزء اول از مجلد اول) [۳۶]

تألیف محمد عاطف بیک ، ترجمه محمد عارف معروف به «اسپناچی»
ارضرومی منشی و مترجم لسان ترکی عثمانی در دارالترجمه مخصوصه شاهی
بتصحیح میرزا محمد حسین اصفهانی متخلص به فروغی . مترجم کتاب را بامر
ناصرالدین شاه قاجار از ترکی عثمانی بفارسی ترجمه نموده در رجب ۱۳۰۴
شروع و در ۲۵ شعبان ۱۳۰۵ خاتمه یافته .

آغاز : حمد بیحد و شکر بی عد سزاوار است بآن احد و صمد ولم یلد و
لم یولد ... اما بعد چون در سال گذشته ... بامر ناصرالدین شاه ... تاریخ
و سفرنامه خیون تألیف «مستر ماگهان امریقائی» از ترکی بفارسی ترجمه
کردم ... در همانروز فروز ... فرمان عنایت عنوان شفاهی اعلیحضرت ...
بترجمه این کتاب که تاریخ کاشغر و ازه و لفات محمد عاطف بیک است ... شرف
صدور یافت ...

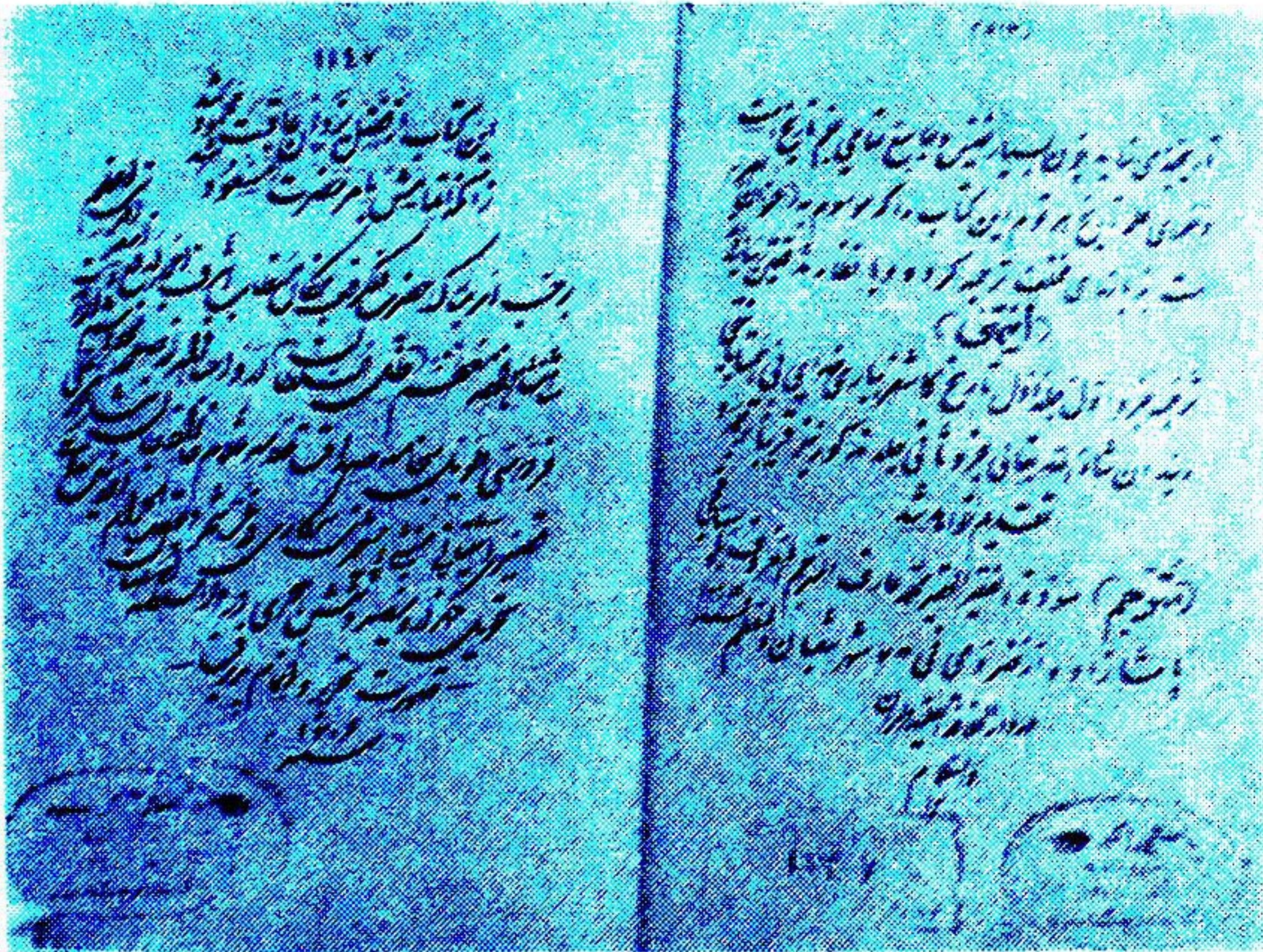
انجام : و علمای علم تاریخ هر قوم این کتاب را که موسوم به عنوان العبره
است بزبانهای مختلف ترجمه کرده و بانظار مدققین رسانیده اند . ترجمه جزء
اول جلد اول تاریخ کاشغر بیاری خدای بی همتا به پایان رسیدان شاء الله ...
جزء ثانی جلد مذکور نیز قریباً ترجمه و تقدیم خواهد شد .

نسخه از مجلد سوم این کتاب در کتابخانه مجلس شورایی ملی به شماره
۵۳۹۱ وجود دارد «فهرست کتابخانه مجلس تألیف اعتصامی ج ۲ ص ۱۳۰»
[نام مترجم در دفتر پنجم نسخه های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه
ص ۳۱۶ محمودخان افشار نوشته شده ولی در آخر کتاب مزبور و نیز آغاز
جزء ثانی و همچنین نسخه کتابخانه مجلس مترجم محمد عارف ضبط شده]
(به گراور شماره پنج مراجعه شود .)

شماره ۱۱۴۰۷

بخط نستعلیق خوش محمد علی قصیر آشتیانی پیشخدمت و منشی ظل السلطان
و بامروی در ذیقعدة الحرام سال ۱۳۰۶ در اصفهان نوشته شده (از صفحه ۹۶
کتاب تا آخر) ، ق. ک. ۱۶ × ۲۲ س. ۱ ، ن. ۱۰ × ۱۶ س. ، سطر ۱۲ ،

ص ۵۱۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل سبز .

ش ۵ تاریخ کاشغر ۲ صفحه آخر کتاب ، ک ۵۷

(۵۸) تاریخ کاشغر جزء دوم از مجلد اول [۳۷]

آغاز : (بعدادای ما و جب‌علینا) چون ترجمه و تدوین (تاریخ کاشغر) من مؤلفات (محمد عاطف بیک) ... بفرمان شفاهی ... ناصرالدین‌شاه قاجار در سنه ۱۳۰۴ شروع ... محض ایفای شکر و محمدمت شروع بترجمه و تنمیق مجلد دوم از جلد اول این کتاب پر عبرت نمود ... محمدعارف المنشی و مترجم لسان‌العثمانی دارالترجمه مخصوصه اعلیحضرت شاهنشاهی . در بیان مناسبات قمرالدین پادشاه مغولستان و کاشغر با امیر تیمور کورکان ...

انجام : بعزم استخلاص مسلمانان بهمراهی متفقین لشکر بکاشغر که از مملکت خود دو بیست فرسخ دور است فرستاده با چینیان بجنگند نه چون مجلد ثانی جلد اول این کتاب را مؤلف در آخر این فصل بختام رسانیده بود فقیر نیز خط خاتمه بترجمه این مجلد کشیده مستنداً بتوفیقه تعالی شروع بترجمه مجلد سوم جلد اول مینماید .

شماره ۱۱۴۰۶

بخط نستعلیق محمدعلی آشتیانی بامر ظل السلطان در شوال ۱۳۰۷
تحریر شده ق ک ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۲ × ۱۲ ، سطر ۱۲ ص ۲۰۴ ، کاغذ فرنگی
آبی ، جلد مخمل عنابی .

(۵۹) تاریخ کرمان [۳۸]

ترجمه ، میجر سایکس قنصل انگلیس در کرمان از کتاب سیاحتنامه خود
موسوم به (تن توژن میلزان پرشن)
بدستیاری میرزا نصراله خان نواب شیرازی مترجم قونسلگری کرمان
ترجمه شده و بتصحیح افضل الملك کرمانی در سنه ۱۳۲۲ در کرمان در سه جزء
اختتام پذیرفته . (به گراور شماره ۶ نگاه کنید)

سیاحت ده هزار میل در سال ایران است و برنج و مویز
و انگور و پسته که بجز خود در سیاحت خویش دیده نرفتم
و بطین مویز است مضمون کردید که این تاریخ کرمان
است بفارسی ترجمه فرماید و در پیش تاریخ مایان فارسی زاید
یازاید لهذا این مختصر تاریخ کرمان بدستیار و معارف
فانت صاحب جواز رضا خان نواب شیرازی مترجم قونسلگری
کرمان ترجمه کردید و تصحیح صاحب افضل الملك کرمانی
در سنه ۱۳۲۲ در کرمان ختم پذیرفت

تاریخ کرمان
تاریخ کرمان کتاب ارزشمند و تاریخ پیش از اسلام
فرار داد و برکت گدشکان پاره عورت و انسان عزیز
بازمانده گان رانند و غیران برکت از برای ضمیمه
نیشاد و غیره
چون در سنه ۱۳۱۲ هجری مطابق سنه ۱۹۰۳ میلادی
ناب جریگری ای از طرف دولت قیه انگلیس
مخبرین فوئیل بود که بفرستگاری کرمان و بلوچستان
آمد و بعد از نقش و نقش بسیار و زحمت بسیار از کتاب
تاریخ کرمان و بلوچستان تاریخ جمع کرده و در
سیاحتنامه خود که موسوم به (تن توژن میلزان پرشن)

ش ۶ تاریخ کرمان صفحه ۱ و ۲ مقدمه ، ک ۵۹

آغاز ستایش خدا را که کتاب آفرینش را تاریخ بینش ارباب دانش قرار داد ... و بعد چون در سنه ۱۳۱۲ هجری مطابق ۱۸۹۰ میلادی جناب جلالة مآب (میجر سکسی امجی) از طرف دولت بهیه انگلیس نخستین قونسولی بود که به قونسولگری کرمان و بلوچستان آمد ...

انجام : رتق وفتق اغلب امور بجناب اجل شهاب الممالک نایب الایاله سپرده است الحمد لله رعیت آسوده و مملکت منظم است فی شهر شعبان سه ۱۳۲۲ در فهرست فارسی مشارح ۱ ص ۳۳۳ ترجمه از تاریخ کرمان مزبور به مستعان الملك ابو تراب قاجار کرمانی نسبت داده شده و از ترجمه مذکور ذکر شده ،

* ش ۱۱۴۵۴

نسخ عالی ، ق.ک ۱۴ × ۲۱ ، ا.ن ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ص ۷۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل سبز ، در آخر کتاب عین عبارت و خط مؤلف بزبان انگلیسی و عربی بدین شرح نوشته شده و الی الجناب الافخیم شهاب الممالک نایب الایاله کرمان من حبیبه میجر سایکس قونسول انگلیس فی کرمان .

(۶۰) تاریخ گزیده [۳۹]

تألیف حمدیاحمد الله مستوفی (م ۷۵۰)

چاپی (ف.ف.م. ص ۲۳۴)

* شماره ۱۱۴۱۰

بخط نسخ مصطفی بن گورشاه علی روملو درقریه فرزاد شمیران در ۳ شنبه ۲۶ رجب ۱۰۲۸ تحریر شده ، ق.ک ۱۵ × ۲۶ ، ا.ن ۱۰ × ۱۸ ، سطر ۲۵ ، ص ۳۸۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی تریاکی .

تاریخ مارک (مراکش)

رجوع شود به : کاشف الكرب

(۶۱) تاریخ مغولها (منوستان و ترکستان) [۴۰]

تألیف هانری هورف انگلیسی ، ترجمه فریدون میرزا پسر ظل السلطان که
بفرمان پدر از انگلیسی بفارسی ترجمه نموده.

آغاز : فصل هشتم تفصیل وقایع حالات (وای برد) و (کوئیزقزاق) و
(براک خان) شرح و درج نموده بود حالات وقایع سلطنت نمودن سلاطین را که
درقازان وقازیموف و پدرخان و کریم سلطنت نمودند ...

انجام : و تا زمانیکه محمدعلی خان حیات داشت دوست جین مبلغ معاهد
را بوی میداد و پس فوت او بسایر حکمرانان خوقند داده مقطوع داشت و تمام
شد کتاب تاریخ مغولستان و ترکستان و غیره بسی و اهتمام ... فریدون بن
ظل السلطان .

کتاب مزبور تا ص ۲۷۵ پایان مییابد و از ص ۲۷۶ قسمتی از تاریخ
خراسان بقلم مترجم نوشته شده و صفحه آخر را مترجم بخط خود امضاء نموده

* شماره ۱۱۳۳۵ *

بخط نسخ حسن خان یاورد در رجب ۱۳۲۳ تحریر یافته (صفحه ۲۷۵) ق.ک
۱۷ × ۲۲ ، ا.ن ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۹۰ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد
مخمل بنفش .

***

(۶۲) تاریخ ناپلئون [۴۱]

ترجمه یحیی بن محمد نبی که بامر ناصرالدین شاه در اواخر سال ۱۲۷۴ از
فرانسه بفارسی ترجمه شده ، مشمل بر ۴۸ فصل و هر فصلی محتوی چند بیان
آغاز : سپاس و ستایش آنچنان که باید و بندگی و پرستش بدانسان که
شاید پادشاهی را سزا است که بهر کاری توانا است ... اما بعد بر حسب اقتضای
رای آفتاب نمای ... ناصرالدین شاه قاجار ... این بنده پرستنده یحیی بن محمد

نبی ... هر چند که این کتاب ترجمه شده (در تاریخ امپراطور ناپلئون بزرگ که بزبان فرانسه بوده) لیکن چون عبارتش خالی از شائبه تکلف و عاری از غایله تصلف نبود پسند طبع بلند شهریار ... نیفتاد به تجدیدش اشارت فرمود بنا بر این خانه زاد ملتزم گردید که آن معانی را در بیانی سهل و نیک ... ادا نماید ...

انجام: و چون حکم بترجمه این کتاب رفته بود و مقصود آنکه بدون کم و زیاد همان عباراتیکه مورخ بزبان فرانسه نوشته بود تسوید یابد باغلاق و عبارات خارجی ... و ترجمه فی یوم پنجشنبه شهر رجب المرجب سنه ۱۲۷۴ صورت انجام یافت .

(نام مترجم مذکور در کتب فهرس دیده نشد)

* شماره ۱۱۳۶۰

نستعلیق عالی قرن سیزدهم، ق.ک ۲۲ × ۳۴ . ا.ن . ۱۳ × ۲۵ . ص ۲۱۵ ، کاغذ فرنگی نخودی جلد ساغری ضربی مشکی .
در صفحه آخر چنین نوشته شده: « این کتاب را از بدو تا ختم برای ظل السلطان قرائت نمودم شهر صفر المظفر ۱۳۰۲ فتح الله . »

تاریخ نادرشاه

[۴۲]

(۶۳)

تالیف جیمس فریزر (مؤلف خود نادرشاه را دیده و در بعضی جنگهای او حاضر بوده) ترجمه ابوالقاسم خان قراگزلو «ناصر الملک»
چاپی (فهرست فارسی مشارح ۱ ص ۳۴۳)
آغاز و انجام این نسخه با آنچه که آقای دکتر رضا زاده شفق در کتاب « نادرشاه سلسله انتشارات انجمن آثار ملی ۳۹ ص ۱۸۸ » از مترجم مذکور چاپ نموده اند مطابقت دارد

* شماره ۱۱۳۵۲

بخط نستعلیق محمد رضای سلطان الکتاب در شوال ۱۳۱۷ نوشته شده
ق.ک ۱۴ × ۲۱ ، ا.ن ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۰۳ ، کاغذ فرنگی خط دار ،
جلد تیماج سبزرنگ ضربی ، در صفحه ۷ کتاب عباراتی بخط ظل السلطان در مقایسه اوضاع و احوال زمان نادر با دوره خود حاشیه نویسی شده .

(۶۴) تاریخ و جغرافیای مملکت پنجاب [۴۳]

تألیف سید محمد نصرت علیخان دهلوی ، ترجمه سید حسین بن سید رضای فارسی .

مترجم در مقدمه نام ناصرالدین شاه را بالقاب معموله ذکر کرده و در صفحه ۷ کتاب را به ظل السلطان اهدا مینماید .

آغاز مقدمه : الحمد لله الذی جعل اللسان ترجماناً للبیان وجعل البیان مفسراً عما فی الجنان والصلوة علی ... و بعد چنین مینگارد ... سید حسین بن سید رضای فارسی که در روزگار خجسته آثار ... سلطان صاحبقران ناصرالدین شاه قاجار ... وقتی در سرافتادم و بخاطر گشتم که ... کتاب مولف مولوی سید محمد نصرت علیخان دهلوی ... بزبان فارسی و بیان پهلوی ترجمانی نماید .

آغاز کتاب : بر ساکنان ربع مسکون و شایقان این سپنجی سرا مخفی و مستور نماناد که ... از جمله شعب کشور هندوستان یکی مملکت پنج آب است که پنجاب نیز خوانند .

انجام : بیان دو ضلع سیم از قسمت دهم مملکت پنجاب ... ابنیه و عماداتی که از گچ و آجر بنا شده سیصد باب و از خشت و گل هفتاد و پنج هزار باب است زبان مردمان اینجا اردو و پشتو و پنجابی است و این ممالک مذکوره کلاً در قبضه دولت انگلیس است تمت الکتاب بعون الملك الوهاب .

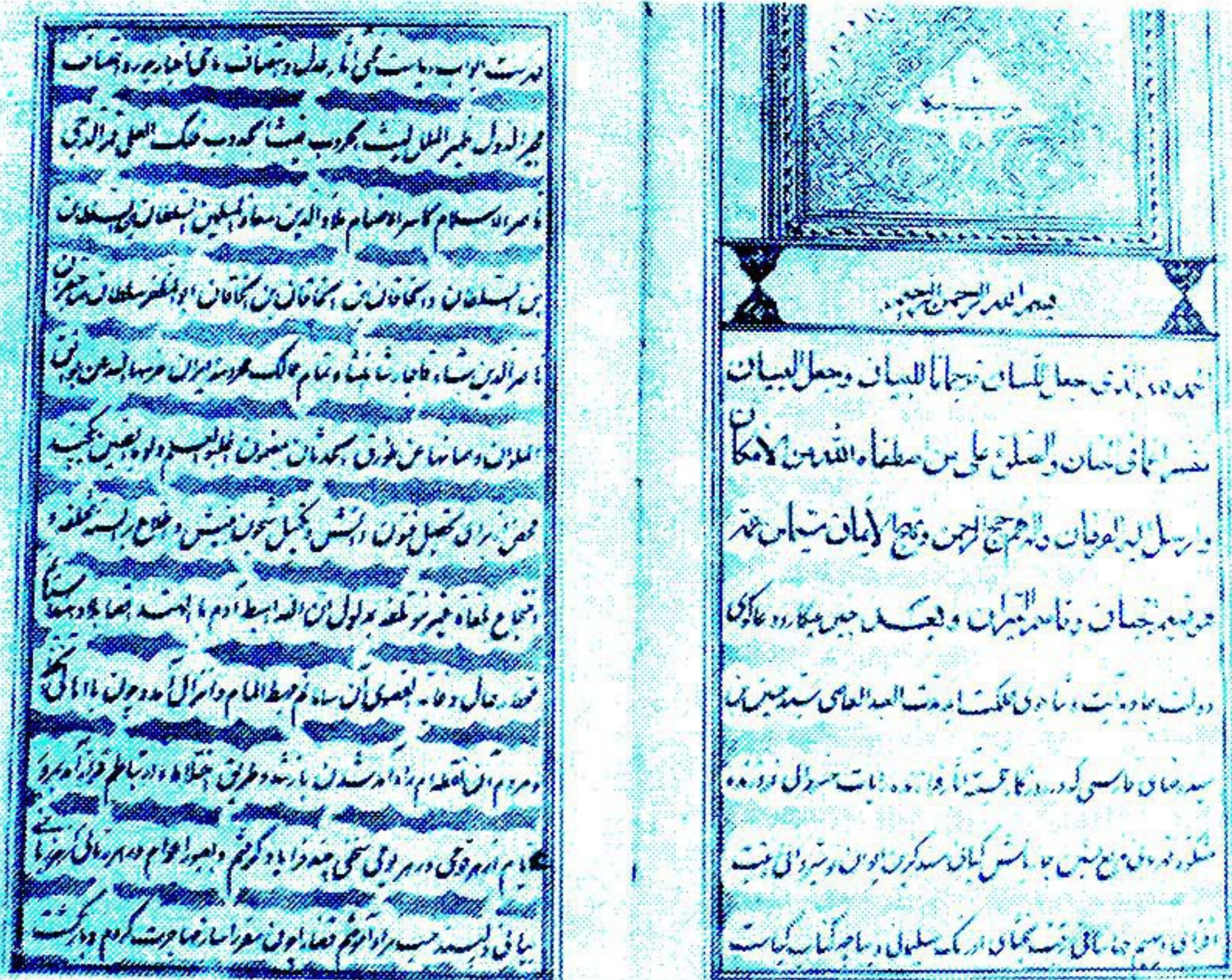
* شماره ۱۱۴۰۱

بخط نستعلیق محمد بن حاج محمد قلی قزوینی معروف با شوری در ۲۰ دیحجه ۱۳۰۰ قمری نوشته شده .

ق. ک. ۱۷ × ۲۶ س. ۱۱ × ۱۹ س. ۱۲ ، ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی شمعی ، جلد مخمل مینائی رنگ .

این نسخه دارای سرلوحه مذهب بسیار ظریفی است و اطراف کلمات سطور صفحه اول و دوم آن بطرزی زیبا با آب طلا پوشانیده شده و نیز در صفحه

هفتم ، سر لوحه مذهب دیگری ترسیم گشته که صورت اهدائی مترجم به ظل السلطان در وسط آن با خط شنکرف نوشته شده و نام کتاب ابراهیم کاتب در طرفین (بسم الله) با قلم شنکرف تحریر نموده و رویهم از لحاظ آرایش ظاهری کتاب جالب توجهی میباشد . (گراور شماره ۷ نمودار صفحه ۲۹۱ مقدمه کتاب است) .

ش ۷ - صفحه اول و دوم مقدمه تاریخ و جغرافیای پنجاب ، ك ۶۴

[۴۴]

تاریخ هندوستان

(۶۵)

(اخبار راجپوت جنگ ماها هارا هزاروپانصدسال قم)

ترجمه اردشیر که بامر ظل السلطان از انگلیسی بفارسی ترجمه شده

آغاز : طوایف معظم و فرمانفرمای هندوستان به راجپوتها موسوم هستند آنها طوایف جنگی هندوستان و بعلاوه جنگی بودنشان خیلی هم مفرور و

ذوالحواس هستند (بگراور شماره ۸ نگاه شود) . ←

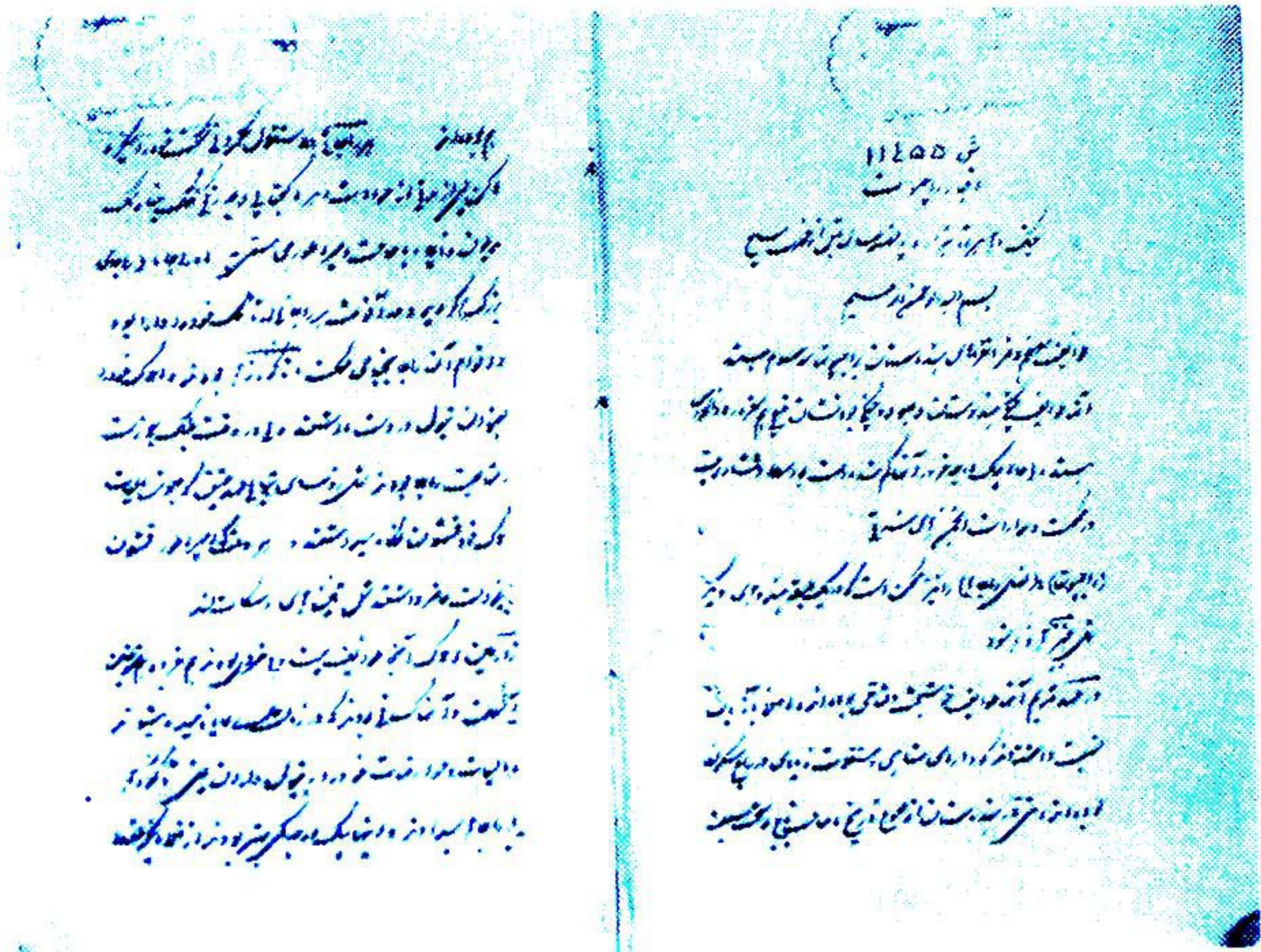
انجام : و از چندین هزاره عریضه که در هر ماهی از هندوها بفرمانفرمای

انگلیس داده میشود فقط سه چهار عریضه شکایت از وکلا و رؤسای انگلیسی است

وما بقی شکایت از رؤسای بومی خود .

* شماره ۱۱۴۵۵

بخط شکسته نستعلیق قرن چهاردهم نوشته شده ، ق.ک ۱۳ × ۲۱ ، ا.ن ۱۴ × ۸ ، ص ۱۳ ، ۲۸۳ ، کاغذ فرنگی جلد مخمل آبی .

ش ۸- تاریخ هندوستان صفحه ۲۹۱ ، کک ۶۵

تاریخ هندوستان

رجوع شود به : عالم‌نمای مسعودی

***

تاریخ هندوستان

تألیف علی‌محمد اصفهانی متخلص به طغرل ضمن مجموعه (۱۱۳۷۶) خواهد آمد .

(۶۶) تاریخچهٔ مدرسه دارالفنون [۴۵]

(وشرح حال مختصری از جمع آورنده کتاب)

گردآوری آقاخان مصفی محاسب الدوله فرزند مرحوم حسینقلی خان
 آغاز : درموضوع مدرسه دارالفنون اگر بخواهم شرحی بنویسم باید
 مقدمه مختصری از حال مرحوم مغفور رضاقلیخان امیرالشعرا متخلص به هدایت
 رحمة الله شروع نمایم ...
 انجام : حالا دیگر بواسطه ضعف قوا گوشه‌انزوا اختیار کرده حتی المقدور
 کمتر رفت و آمد دارم و منتظرم که چه وقت این جان ناقابل را تسلیم کنم و بگذرم
 خداوند انشاءاله عاقبت را خیر کند .

* شماره ۳۸۷۳

بخط نستعلیق خودمOLF نوشته شده ، ق.ج ۱۱×۱۸ ، ا.ن ۷×۱۴ ،
 س ۱۳ ، ص ۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد کاغذی .

(۶۷) تجارب السلف [۴۶]

(ترجمه فارسی تاریخ فخری با بعضی زیادات) (۱)

از هندوشاه بن بدرالدین سنجر بن عبدالله صاحبی نخجوانی کیرانی. این
 کتاب بتصحیح عباس اقبال آشتیانی بسال ۱۳۱۳ شمسی بطبع رسیده و در کتاب
 الذریعه ج ۳ ص ۳۴۸ و فهرست فارسی مشار ص ۳۵۸ معرفی شده لکن این
 نسخه از برگ ۱۵۵ ببعده زیاداتی بر چاپ اقبال آشتیانی دارد که برای مزید
 اطلاع به دفتر پنجم نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه ص ۳۱۹
 مراجعه شود ، داری فهرستی در آغاز و نیز تملکاتی در سالهای ۱۰۳۵ و ۱۰۶۵

(۱) تاریخ الفخری تالیف صفی‌اله محمد بن علی طباطبا معروف بابن طقطقی
 (م ۷۰۲ یا ۷۰۹) است که بنام زنکی شاه بن صاحب السعید بدرالدین حسن بن احمد
 دامغانی در سال ۷۰۱ تألیف شده (ذریعه ج ۱۶ ص ۱۲۵) و در نسخه شماره ۱۱۴۰۳
 نام تاریخ فخری «منیة الفضلا فی تواریخ الخلفاء والوزراء» ضبط گردیده.

در کتاب نوشته شده (گراور شماره ۹ نمودار برگ ۱۵۵ و شماره ۱۰ صفحه آخر کتاب را نشان میدهد)

ما در دیر کشاید پیدا با شد که چه معاشرت نژاند کرد و جسر نور بر وجه
 ظاهر ساخت و معماران فخر البر احمد بود پسر وزیر قبی و چون جسر تمام
 شد شعر از مدح گفتند و نقیب قطب البر حسین از اوصای قصیده
 گفت که این مدت از آنجا است و قدمه جسر اعلی دجله و لوشاء مدعی التوا
 ولوشاء منظره عنبراً و انشا بقائه عوداً و تبراً امام یحیی جزیل الثواب فدعا ذکر اجداد
 و موفق البر قاسم بن ابی الحدید که کاتب انشا بود هم قصیده گفت که این آیات از
 امام مجرم ذل السؤال و بعمل الکرم الواجب
 اقام طریقا علی جا نبی لذل القصد منا وللذاهب
 فعارض جسر اعلی جا نبی بجزیر جدید علی جا نبی
 فتدا صبحاً فرجة للوری و نزهة ذی نظر الثاقب
 کسطنین فی کاغذ ابیض اجاد سما قلم الکاتب
 کجنتی عنبر ضمتا بیاض التراب کبیر کا عب
 کصین مزابل اصبحیا و قوقا علی جدید لاجب

و ظاهر روز آدینه دوازدهم رجب سه ثلاث و عشرين و ستمانه درگذشت
 رحمه الله تعالی در ایرا و موید البر می بود وزیر پدرش رحمه الله

کنیت او ابو جعفر است و نام و نسب منصور بن ابی نصر محمد بن الظاهر
 در زمانه سنه دهم رجب سنه ثلاث و عشرين و ستمانه با او
 کردند اول خویشان اربعی عم و برادران در آمدند بعد از آن خواص از کار دو
 و چون بیعت ایشان تمام شد مستنصر در شاکر قبه مبايعت نشد
 جامه برد سعید بن صالح علیه و سلم بر شیده موید الدین وزیر قوی مروان
 شباکل بر پایه اول منبر یا استاد و استاد الدار وزیر ارسلک بایه و وزیر
 مردم را الفاظ مبايعت تلقین می کرد می گفت بگری با یفت سیدنا و مرانا
 الامام المفترض الطاعة علی جمیع الامام ابا جعفر المنصور المستنصر بالله
 تعالی ابراهیم بن صلوات الله علیه علی کتاب الله تعالی و سنه بنیه صلوات

ش ۹ ، برگ ۱۵۵ تجارب السلف ، ک ۶۷

* ۱۱۴۰۳

نسخ ۱۵ ذیحجه ۸۴۶ در شهر هرات تحریر شده ، ق ک ۱۷ × ۲۵ ،

۱۱۴۰۱

بوده هزار مجلد کتب نفیس داشت چون از مهاتم فارغ
 می شد مطالعه مشغول می بود و در همان سال که ازجا نوب
 پادشاه حاکم بغداد شد وفات یافت در جهادی لایحه
 سنه ست و خمین و ستماه رحمه الله تعالی و چون احوال
 خلفا و وزرا جنایت و عده رفته بود بجهلی سقر برمیست بعد از
 کتاب را ختم کنیم باری تعالی این تالیف را برمتا تملک
 مبارک و مهورن گرداناد بالنبی وآله الطاهرین و اصحاب
 الغر المحجلین قدم کتاب تجارب السلف فی متصفی
 الحجج الجرام سنه ست و اربعین و ثمان نامه هجره بویه هلاله
 بسند هرات صیبت عزالافات والعاها ت و ابلیات

ش ۱۰ صفحه آخر تجارب السلف ، ۶۷۴

ان ۱۰ × ۱۸ ، س ۲۷ ، ص ۱۶۳ برگ ، ك اصفهانی ، جلد چرمی مشکی .

***

(۶۸) ش ۱۱۴۰۴ [۴۶]

این نسخه نیز بمانند شماره قبل اضافاتی بر نسخه چاپی از ص ۳۳۵ بیعد دارد رجوع شود به دفتر پنجم نشریه کتابخانه مرکزی ص ۳۱۹ .

نستعلیق ریز محمد باقر بن عبدالحسین خان اصفهانی که بدستور ظل السلطان در شوال ۱۳۱۴ از روی نسخه مغوش و مغلوطی نوشته شده ق.ك ۱۵ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۵۶ ، ك فرنگی ، جلد تیماج سرخ ضربی دارای سرلوحه مذهب .

***

(۶۹) ش ۱۱۴۰۵ [۴۶]

نستعلیق محمود بن شهاب الدین محمد علوی فاطمی برای آقاباشی در ۲۸ شعبان ۱۳۲۰ تحریر شده ، ق ك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۵ ، ص ۵۶۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی ضربی ، این نسخه بمانند چاپی است و اضافاتی ندارد

تحفة الأبرار

(۷۰) [۴۷]

از محمد باقر بن محمد تقی موسوی (معروف بحجة الاسلام اصفهانی (م، ۱۲۶۰) در بیان صلوة واحکام آن .

« ذریعه ج ۳- ص ۴۰۴ »

* شماره ۳۰۲۶

نسخ قرن سیزدهم ، ق ك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، س ۲۲ ، ص ۷۷۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی مسائل متفرقة بطریق سؤال و جواب در آخر کتاب نوشته شده رئیس مطالب باشنگرف مسطور است .

[۴۸] تحفة الزائر (۷۱)

از ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (تا آخر زیارات حضرت رضا
علیه السلام)
چاپی « ف ، ف ، فا ، م ، ص ۳۶۶ »

* شماره کتاب ۳۰۱۷ *

نسخ قرن سیزدهم ، ق ك ۱۴ × ۲۴ ، ان ، ۸ × ۵ / ۱۵ ، سطر ۱۷ ،
ص ۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکی ضربی .

***

[۴۸] ش ۱۱۴۹۱ (۷۲)

نسخ خوش ... بامر امام جمعه در سال ۱۲۶۹ نوشته شده ، ق ك ۱۵ × ۲۵
ان ۹ × ۱۷ سطر ۲۴ ص ۵۸۹ کاغذ ترمه نظریف جلد ساغری مشکی دارای یک سر لوحه
مذهب و خط کشی صفحات ، رؤوس مطالب باشکرف نوشته شده .

[۴۹] تحفة المؤمنین ، تحفة حکیم مؤمن (۷۳)

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی
« ف ، ف ، فا ، م ، ص ۳۶۵ »

* شماره ۳۲۳۹ *

نسخ قرن سیزدهم ، ق ك ۱۶ × ۲۲ ، ان ، ۱۰ × ۱۶ ، س ۲۵ ،
ص ۴۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی .

[۵۰] تحفة المسعودیه فی عقائد الدینیہ (۷۴)

عنايت الله بن ملك محمد طبرسی لاریجانی اسکی مؤلف کتابرا در اصول

عقائد و بالخصوص مبحث امامت بنام ظل السلطان در دهه دوم ذیحجه ۱۳۰۳
تالیف نموده .

مشمول بر مقدمه و چهار باب و خاتمه : مقدمه در بیان وجوب ایمان
بر همه مکلفین عقلاً ، باب اول در بیان اعتقادات عقلیه مرتب بر پنج رکن .
رکن اول در بیان توحید است ... و این رکن مشتمل بر تحقیق مقدمه و ذکر
سه تحفه تحقیق مقدمه در بیان معنی وجود است ...

آغاز : حمد کثیر جلیل بیحد و ثنای جمیل خارج از احصا و عدد مریگانه
خالقی را سزد و شکر و سپاس بیرون از وهم و قیاس پادشاهی را رسد ... در باب
عقائد فرقه ناجیه اثنی عشریه ... بفارسی تألیفی که مشتمل بر براهین از
دلائل و اقوال فریقین ... خصوصاً احادیث مرویه در باب امامت ... و این
کتاب مرتب است بر مقدمه و چهار باب و خاتمه . مقدمه در بیان وجوب
ایمان بر همه مکلفین عقلاً باب اول در بیان اعتقادات عقلیه است ...

انجام : پس اگر این نسخه را اختلالی باشد از بی وقوفی این تبه روزگار
است البته از اغماض اعین غمض [۱۹] خواهند فرمود قد فرع من تالیفه مولفه ...

* شماره ۱۱۴۲۴

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ک ۱۶ × ۲۶ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر
۲۰ ، ص ۸۵۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی سرخ گل و بوته دار دارای
سرلوحه و نقاشی اکلیلی چهارده صفحه اول کتاب .

(۷۵) تحفه المسعودیه و تبشیرة الشیعة الاثنی عشریه [۵۱]

حسین بن اسمعیل الحسینی واعظ یزدی مولداً و طهرانی مسکنا ، مؤلف
کتاب را با اسم ظل السلطان هنگام ورود خود باصفهان نوشته مشتمل بر یک مقدمه
در دو اصل و دوازده باب در چهار فصل (تمامی فهرست فصول و ابواب در
صفحه اول کتاب نوشته شده)

آغاز دیباچه : الحمد لله الذی خلقنا من الماء والطين .. اما بعد چنین
عرضه میدارد این داعی دولت ابد ... حسین بن اسمعیل الحسینی ...

آغاز کتاب: مقدمه در دواصل، اول در اختلاف عوالم، بسم‌الرحمن الرحیم و به نسنتین الحمد لله الذی خلق ارواحنا قبل الاجساد ...

انجام کتاب: تا شادی و سرور اهل بهشت و حزن و اندوه اهل جهنم زیاد گردد گرم‌منزل افلاک شود منزل تو - و زکوثر اگر سرشته گردد گل تو چون مهر علی نباشد اندر دل تو مسکین تو و وسیع‌های نی حاصل تو

تمام شد این کتاب بشارت مآب مراد که من البدو الی الختم مژده بشارت برای شیعیان ... است خصوصاً اعلی حضرت شاهنشاه ایمان پناه ارواحنا فداه بابناء عظام کرام لاسیما نواب اشرف ... ظل السلطان ... در در السلطنه اصفهان در محله چهارسوق در پناه ظل و مرحمت ... آقای میرزا محمدها شما ... بتاریخ سیزدهم رجب ۱۳۰۴.

نام این کتاب در کتب فهارس مسطور نیست و از نسخ منحصر باین کتابخانه میباشد.

شماره ۱۱۴۸۳

بخط نسخ احتمالاً خود مؤلف در رجب ۱۳۰۴ نوشته شده ق ک ۱۳ × ۲۱، ان ۸ × ۱۵، سطر ۱۲، ص ۱۹۰، کاغذ فرنگی، جلد مخمل سبز عطف میشن.

تحفة السعودیه در امامت: محمد باقر بن محمد جعفر فشارکی
(رک مجموعہ ۱/۱۱۴۸۴)

[۵۲] تذکرة الائمة (۷۶)

محمد باقر بن محمد تقی لاهیجی (معاصر محمد باقر مجلسی)
فهرست، فارسی، مشار ص ۳۷۷ و ۱۹۹۴

* شماره ۳۲۶۹

بخط نسخ محمد نصیر بن محمد اشرف تبریزی ... اصفهانی در ۱۲ ذیحجه ۱۱۱۵ تحریر شده ق ک ۱۵ × ۲۱، ان ۸ × ۱۴، س ۱۵، ص ۵۰۵، کاغذ اصفهانی، جلد مقوایی، صفحه اول کتاب افتاده.

تذکره الخواتین ، رك نقل مجلس

(۷۷) تذکره شعرا و نمونه از اشعار آنان [۵۳]

گرد آورنده ... شرح حال چند تن از شعرا با منتخبی از آثارهريك در این کتاب بشرح ذیل جمع آوری نموده .

۳۶۱	۷- شیخ عطار	۷۶-۱	۱- اثیرالدین آخستگی ص
۴۱۳	۸- مغربی	۷۷	۲- سعدی
۴۵۷	۹- امیر خسرو دهلوی	۱۴۷	۳- عراقی
۵۱۰	۱۰- عمادی	۲۲۳	۴- مختاری
۵۱۹	۱۱- حافظ	۳۱۲	۵- مولوی رومی
۵۵۳	۱۲- بابافغانی	۳۴۶	۶- عبدالواسع جبلی

و چند تن دیگر

ش ۱۱۵۰۴

نستعلیق قبل از ۱۰۳۳ (بتاریخ ۲۲ ج ۱ ، ۱۰۳۳ بقدر وسع و امکان مقابله شد ، ص ۵۰۴) ق ك ۱۷ X ۳۰ ، ان ۱۱ X ۲۴ س ۲۷ ، ص ۶۳۱ ك اصفهانی ؛ جلد تیماج سرخ .

(۷۸) تذکره محمد شاهی [۵۴]

تالیف بهمن قاجار فرزند عباس میرزا

جلد پنجم ، مشتمل بر ترجیع بند شیخ سعدی ، اشعار معاصرین ، منتخب شهنشاه نامه فتحعلی خان ملك الشعرا صبا ، منتخب سبعه جامی . که جمعاً بالغ بر ۸۰۰۰ بیت منتخب و نوشته شده .

[در جلد چهارم ذریعه ص ۴۷ مؤلف را فرزند فتحعلی شاه نوشته و اضافه می کند که کتاب را به اسم برادر زاده خود محمد شاه تألیف نموده و حال اینکه

در اول و آخر کتاب بنام پدر مؤلف (عباس میرزا) تصریح شده . [

* شماره ۱۱۵۰۱

نستعلیق خوش احمد بن حاج ملا محمد خوانساری ۱۲۵۸ ق . ق ك
۲۰×۳۱، ان ۱۳×۲۲، سطر ۱۳، صفحه ۵۸۰، کاغذ فرنگی
جلد ضربی ماشی رنگ .

(۷۹) تذکره مقیم خانی: [۵۵]

محمد یوسف منشی ابن خواجه بقا
مؤلف کتاب را جهت سید محمد مقیم بهادرخان در تاریخ اجداد مهدی‌الیه
مشمول بر مقدمه و سه مقاله، مقدمه در نسب آباء عظام اجداد کرام شهریار ...
مقاله اول در بیان خروج پادشاه خلفیه الرحمن محمدشیبانی ...
مقاله دوم در ذکر جلوس ... خان محمدخان ...
مقاله سوم در ذکر طلوع نیر دولت این پادشاه .
آغاز : افتتاح مقال بعون حضرت واجب ذوالجلال قادرمتعال تعالی
شانه عما یقال که در مبداء فطرت و منشاء خلقت ...
انجام : حضرت قادر ذوالجلال خورشید سعادت و اقبال و کوکب ابهت
واجلال این پادشاه معدلت خصال را از سمت هبوط و وبال مصون و مامون
دارد بحق محمد و آله الامجاد «ف.فا.م.ص ۲۰۰۱»

* شماره ۱۱۴۰۸

نستعلیق... ۱۲۳۷، قك ۱۵×۲۵، ان ۸×۱۸، سطر ۱۵، ص ۲۷۵،
کاغذ فرنگی . جلد مقوایی ، متفرعاتی در اول و آخر .

[۸۰] ترجمه احوال شیخ جمال‌الدین افغانی [۵۶]

ترجمه حیدرغلام که بامر ظل‌السلطان از روزنامه روسی ترجمه شده

آغاز: یکنفر شخص جمال‌الدین نام افغان ساکن مسکو از طایفه عرب تولد یافته در کابل سنه ۱۸۳۸ م اعنی از اولادان سادات ذوی‌الفر و الاحترام در بیست سال [۱۹] از این جلاء وطن اختیار فرمود ...

انجام: و شیخ جمال‌الدین میفرماید که اغلب هستند از دولت هندوستان و افریقا (۱) ... سوای پیشرفت کار آخر سلطان عبدالحمید چنانچه مجاب نمود دوستی آنها را من باب مسئله مصر که باو تقدیم کرده بودند بتحریر ...

* شماره ۱۱۴۷۰

شکسته نستعلیق محمدعلی میرزا در ذیحجه ۱۳۰۴ نوشته شده ق ک
۱۵×۲۱، ۸×۱۵، ۱۲ س، ۳۴ ص، کاغذ فرنگی، جلد تیماج
قرمز.

(۸۱) ترجمه اقوام المسالك في معرفة احوال الممالك [۵۷]

تألیف خیرالدین پاشای تونسوی بسال ۱۲۸۴ بعبری و ترجمه میرزا حیدرعلی اصفهانی ملقب به فخر الادب، اهداء به ظل السلطان این کتاب در معرفت احوال امم و ممالک اروپا و اوضاع سیاسی اروپائیان تألیف گشته و در سال ۱۲۸۵ در تونس چاپ شده.

مشمول بر یک مقدمه و دو کتاب و هر کتاب دارای ابوابی چند است.
آغاز: اقل بندگان میرزا حیدرعلی اصفهانی که از خانه زادان ... ظل السلطان ... بزرگ است خدائی که قرارداد داده است از نتایج عدل و عمودیت را و مزیت داده است نوع انسان را بعضی بر بعضی ...

انجام: دولی که در این جدول ذکر نشد کشتی ندارند ... الا مملکت بلجیک که در مقام خود بیان شد دیگر اینجا حاجت به بیان نیست تمت بالآخر
نسخه از این کتاب در کتابخانه مجلس شورای ملی موجود است.
(فهرست مجلس ج ۲، ص ۴۳۷)

ش ۱۱۴۳۶

نسخ اوائل قرن ۱۴ ق ک ۱۵×۲۲، ۸×۱۴، ۱۴ س

(۱) عین متن کتاب نوشته شده و منظور افریقا است

ص ۷۸۶ ، ك فرنگی نخودی ، جلد مخمل آبی عطف میشن

(۸۲) ترجمه بعضی آیات : محمد ندیم [۵۸]

مترجم بعضی از آیات قرآن را که مبتنی بر مصالح عموم و احکام و تهدید و وعید است بر سبیل اختصار بامر ظل السلطان و برای او ترجمه نموده است. از آیه قل اللهم مالك الملك از سوره آل عمران شروع شده .

* شماره ۱۱۴۸۵

بخط نستعلیق شکسته خود مترجم در ۷ رجب ۱۲۹۹ تحریر شده ق ك
۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۸ × ۹ ، سطر ۹ ، ص ۳۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
سیاه کوبیده .

(۸۳) ترجمه تاریخ حیات فوبلاس ، (جلد اول) [۵۹]

ترجمه علی بخش بن اسکندر بن عباس شاه بن فتحعلی شاه قاجار در بیان سرگذشت و شرح حال و هوس رانیهای فوبلاس میباشد که بزبان فرانسه تألیف و بفارسی ترجمه شده .

آغاز : ترجمه تاریخ حیات (فوبلاس) بطریق زبان فرانسه اتفاقاً تیکه در مدت یکسال رویداده است . بمن گفتند که اجداد تو ...

انجام : (مسئود و وال برون) اگر چه اول ادعا نمود که حسود نیست اما الی در مضیف (مادام لین پول) ترك نکرده با ما آمد .

دو نسخه از این ترجمه در کتابخانه ملی تهران وجود دارد .

(فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی جلد اول ص ۱۸ ، جلد دوم ۴۰۲)

ش ۱۱۳۹۵

نستعلیق محمد حسن یوسف آشتیانی؟ در ذیحجه ۱۳۰۹ برای ظل السلطان

تحریر شده ، ق ك ۲۰ × ۲۷ ، ان ۱۴ × ۲۱ . ص ۱۴ ، ص ۴۵۸ ،
کاغذ فرنگی آبی ضخیم ، جلد مخمل بنفش .

(۸۴) ترجمه تاریخ حیات فوبلاس (جلد دوم) [۶۰]

ترجمه علی بخش بن اسکندر . . . واقعات شش هفته زندگی شوالیه
دوفوبلاس است .

آغاز: واقعات شش هفته از تاریخ حیات شوالی دوفوبلاس
بیاتاگل برافشانیم ومی در ساغر اندازیم . . .

مسیولین پول در اطاق مادام لین پول بود هنگامیکه اذن دخول خواستیم
مادام برون در حالتیکه مرابه کونتس عرضه میداشت گفت من این دختر خوشگل
جوان را که از هر نوع . . .

انجام: آیا ممکن است که تا دم مرگ آنها را فراموش نمایم ؟
نه بخدا . آیاچه شد قد رسای مارکز و چهره رعنا کونتس! . . . صد هزاران
گل شکفت و بانک مرغی برنخواست . عندلیبان راچه پیش آمد هزاران راچه شد .
دو نسخه از ترجمه جلد دوم در کتابخانه ملی تهران هست . (ف . خ .
ملی ج ۱ ، ص ۲۰۴ و ۲۱۵)

ش ۱۱۳۹۶

شکسته نستعلیق محمد حسن آشتیانی ؟ ق ک ۱۶ × ۲۱ ، ان
۱۳ × ۱۳ ، سطر ۱۳ ، ص ۱۰۶۰ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی سبز .

(۸۵) [۶۱]

ترجمه توحید مفضل «تقریر امام صادق برای مفضل بن عمر جعفری»

از محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

د ف . فا . م . ج ا . ص ۳۹۶

* شماره ۳۳۰۸

نسخ قرن سیزدهم ق . ک ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۳ × ۱۳ ، سطر ۱۵ ، ص
۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج ضربی قهوه سوخته . از آغاز و انجام افتادگی
دارد .

(۸۶) ترجمه الجریده فی شرح القصیده : ... [۶۲]

این نسخه ترجمه شرح قصیده «حرزالامانی و وجه التهاقی» معروف به قصیده شاطبیه شیخ ابو محمد قاسم بن فیره شاطبی ضریب (م ۵۹۰) میباشد که در قرآت سبع سروده شده و ۱۱۷۳ بیت است و قریب بیست و شش شرح عربی بر قصیده مزبور نوشته شده (۱) که کتاب مذکور ترجمه فارسی یکی از شروح عربی است .

آغاز موجود : جمعی از مستفیدان التماس نمودند که آنرا شرحی ... و چون آن شرح بعربی نوشته شده بود و بعضی ... بواسطه قلت بضاعت محروم می ماندند شرحی دیگر مختصر ... شد بفارسی، تا منفعت آن عام باشد ... و آن ترجمه الجریده فی شرح القصیده کرده شد ... رجوع شود به گراور شماره ۱۱ ←

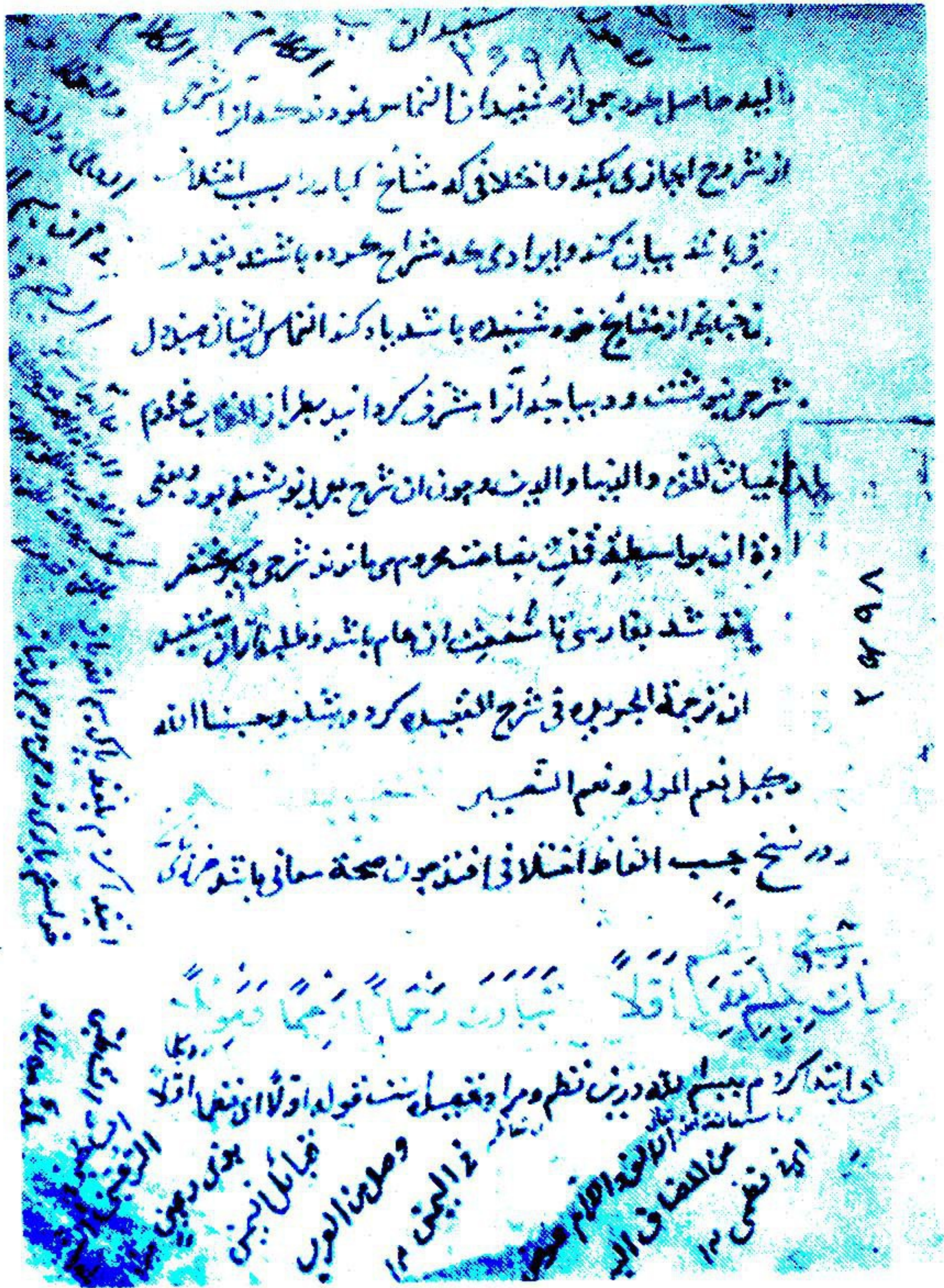
انجام : وزرنب را بعضی تفسیر به نبات خوش بوی و بعضی به زنجبیل کرده اند و بعضی گفته اند درختی است بکوه لبنان ورق او مانند بورق بید و قرنفل معروفست و الله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب تم الكتاب بعون رب الارباب فی وقت العصر لیوم الخمیس سبع عشرین شهر الحرام ذی الحججه المبارک سنه تسع عشر وتسعمائه بید العبد . . . طبیب بن سالکی بن احمد الحلی المرحوم امین الله .

(این نسخه گویا تا کنون شناخته نشده و در فهرست ها نامی از آن نیست و از لحاظ نثر فارسی کهن قابل اهمیت است)

ش ۲۶۹۸

نسخه طبیب بن سالکی پنجشنبه ۲۷ ذیحجه ۹۱۹ تالیف و یا تحریر انجام یافته، ق ک ۱۵ × ۲۱ اندازه نوشته ۱۰ × ۱۶، سطر ۱۶، ص ۷۱۴، کاغذ اصفهائی، جلد تیماج . متفرعاتی در تعقیب نماز و غیره از ص ۷۱۰ ببعده نوشته شده .

(۱) کشف الظنون ص ۶۴۶، ایضاح المکنون ص ۴۰۰

ش ۱۱ ترجمه الجریده فی شرح القصیده الشاطبیه ص اول

(۸۷) ترجمه روزنامه تان (لوتان) [۶۳]

ترجمه ای است از روزنامه تان (لوتان) فرانسوی از ۲ ژوئن ۱۸۸۲ .

مربوط به حوادث عمومی دنیا و مخصوصاً مصر .

آغاز : روزنامه‌تان جمعه ۲ ژون ۱۸۸۲ دیروز در آخرین ساعت اطلاع دادیم که وزیر امور خارجه ما پس از اختتام مجلس شورای بدولت انگلیس پیغام فرستاد ...

انجام : روزنامه تایمس اطلاعات ذیل را از قاهره می نویسد بنابر اطلاعاتیکه حاصل کرده ایم عدد تلفات نفوس مصریه در تمام مدت جنگ پنجهزار ... و غرامت‌هائیکه باید بمظلومین دادانده کرور لیره انگلیسی تجاوز نمیکند و محض بدست آوردن این مبلغ بهتر از همه کار غصب اموال شورشیان است بعلاوه قرضیکه ضمانت آن املاک موقوفه باشد .

نسخه‌ای از ترجمه روزنامه مذکور از ۷-۳۱ ، اکتبر ۱۸۸۲ م در کتابخانه ملی تهران موجود است (فهرست ملی ج ۱ ص ۲)

* شماره ۱۱۴۴۶

نستعلیق خوش قرن چهاردهم ، ق ك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ،
ص ۱۵ ، ص ۶۲۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل بنفش .

(۸۸) ترجمه روزنامه تایمس [۶۴]

ترجمه مقاله است از روزنامه تایمز اول سپتامبر ۱۹۰۵ مطابق ۲۸ رجب ۱۳۲۳ درباره جنگ خاوند نزدیک .

آغاز : يك چیز لازم ، قسمت ابتدائی يك مقاله به دین رسم از قول (کنت تالستای) ترجمه شده از روزنامه روسی بتوسط (وی چرتکف و آی افام) روز ۳ شنبه در تایمز مذکور بود در شرح مجمل ذیل فقط دو قسمت ابتدائی آن بطریق مفصل ذکر میگردد ...

انجام : که از برای عصر مابقاعده است و بنا بر این زندگی بیشتر و بیشتر بی معنی و منزجر میگردد .

* شماره ۱۱۴۶۷

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۲ × ۱۹/۵ ، ان ۷ × ۱۴/۵ ،
 سطر ۱۶ ، ص ۲۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل آبی .

(۸۹) ترجمه روزنامه‌جات هندوستان [۶۵]

ترجمه سیدحسین شیرازی ، مترجم اخبار و روزنامه‌های هندوستان در
 دارالترجمه همایونی ، این نسخه و شماره‌های بعد با مرظل السلطان از هندی بفارسی
 ترجمه شده و اکثر آنها را بر وی خوانده‌اند و یا خود قرائت نموده .
 در این شماره از اخلاق و عادات اهالی ایران ... و سلطنت نادرشاه افشار
 گفتگو بمیان آمده .

آغاز : مملکت ایران اینوقت بیش از آنچه ممالک عثمانی حالت تمدن
 حاصل نموده از مدنیت بهره‌مند شد و ترقی کرده بود ...

انجام : برنامه‌نگار موصوف لازم بود که بعوض اینهمه مطالب طول و
 دراز يك مضمونى را اختیار کند که فوائد عملى بامیر افغانستان وهم بدولت انگلیس
 برسد و برای جلوگیری روس در ضمن آرتیکل خود بطرق دیگر يك سدسکندری
 بکار برد والسلام .

* ش ۱۱۴۴۳

بخط نستعلیق میرزا محمد قزوینی در ۱۵ صفر ۱۳۰۲ نوشته شده ،
 ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۳ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ فرنگی آبی جلد
 تیماج سرخ . در صفر ۱۳۰۲ تمام کتاب برای ظل السلطان وسیله میرزا فتح‌الله
 نامی قرائت شده (در آخر کتاب مسطور است .)

(۹۰) ش ۱۱۴۷۱ [۶۵]

در احوال قیامت صغری و ظهور مهدی آخر الزمان مطابق کتب اسلامی
 آغاز: روزنامه اوده اخبار مطبوعه شهر لکنهو نقل از روزنامه انگلیسی
 مینماید ...

انجام : گویند که چندین هزار روپیه زیورآلات تلف گردیده است حالا جمعی را دستگیر کرده در محکمه عدلیه آنها را استنطاق مینمایند .

***

نستعلیق ۱۶ ربیع المولود ۱۳۰۲ ، ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۴ ، ص ۱۱ ، ۱۶۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

(۹۱) * ش ۱۱۴۷۲ [۶۵]

مراسلات دیپلوماسی راجع بممالک آسیا (جلد اول کتاب آبی) .
نستعلیق شکسته قرن چهاردهم ، ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، ص ۱۲ ، ۱۹۳ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

در آخر کتاب ظل السلطان بخط خود چنین نوشته :
«بتاریخ سه شنبه پانزدهم رجب المرجب در منزل علی آباد بالمره ملاحظه شد» .

ع

(۹۲) * ش ۱۱۴۷۳ [۶۵]

ترجمه وصیت نامه پطر کبیر از روزنامه کوه نور ششم ژانویه ۱۸۸۵
نستعلیق خوب قرن ۱۴ ، ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۴ ، ص ۱۰ ، ۱۶۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج سبز . در اول کتاب بخط ظل السلطان نوشته شده : «خوانده شد» .

(۹۳) * ش ۱۱۴۷۴ [۶۵]

اخبار راجع به روس و مرو
آغاز : نامه نگار اوده اخبار منطبعه لکنهو از روزنامه استاندرو نقل مینماید .

انجام : اهالی هندومه پریشان و به نان شب محتاج و دولت مطلقاً در خیال نیست پس عقلاً تصور کنند که در مال چه نتیجه خواهد بخشید .

نستعلیق خوش قرن چهاردهم ، ق ک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۹ ، س ۱۱ ص ۱۲۳ ، کاغذ فرنگی آبی جلد تیماج قرمز .
(تمام کتاب وسیله میرزا فتح اله در صفر ۱۳۰۲ برای ظل السلطان قرائت شده) .

(۹۴) * ش ۱۱۴۷۵ [۶۵]

راجع به ایران و روس و انگلیس با انضمام صورت دو نامه که گویا مترجم بظل السلطان فرستاده .

آغاز : نگارنده اوده اخبار منطبعه لکهنو مورخ ۳۱ مارس مطابق سیزدهم جمادی الثانی نقل از روزنامه ملتری گازت انگلیسی مینماید ...
انجام : احتمال کلی میدهد که ظل السلطان را ولیعهد خود قرار بدهد چنانکه خیلی از اهالی ایران هم طالب همین مطلب میباشند .

نستعلیق ، ۱۳۰۲ ق ق ک ۱۵ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۸ ، س ۱۰ ص ۱۴۳ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

(۹۵) * ش ۱۱۴۷۶ [۶۵]

راجع به روس و انگلیس
آغاز : روزنامه کوه نور مورخه ۲۱ آوریل مطابق ششم رجب مینگارند که ...

انجام : لیکن تا یک مدت متمادی از هنکامه و بلیه عظیمی آسوده میشویم یعنی قدری جنگ روس بطول میانجامد .

شکسته نستعلیق خوب - دور ۱۳۰۲ ق ، ق ک ۱۶ × ۲۱ ، ان .

۱۴×۹ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۴۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج مینائی .

(۹۶) * ش ۱۱۴۷۷ [۶۵]

اخبار روس وانگلستان

آغاز : نامه نگار کشف الاخبار منطبعه بندر بمبئی مـ ورخه نوزدهم ماه فوریه مطابق سیم جمادی الاولی تحریرات مسترو امبری را که متدرجاً در رساله موسوم به «نین تین ته» سنجوری ... که بزبان انگلیسی بطبع میرسد مینگارد...
انجام : وعلاوه بر آن نقشه از حاکم بدخشان طلب کرده که از حدود بدخشان مستحضر باشم باقی سلامتی سرکار را طالب میباشم . از ص ۱۴۴ بیعد ترجمه کتابچه است که از عراق عرب رسیده .

بخط شکسته نستعلیق محمد قزوینی در ۱۵ رجب ۱۳۰۲ تحریر شده ، ق ک ۱۵×۲۱ ن ۱۴×۹ ، س ۱۰ ، ص ۱۵۷ ، کاغذ فرنگی آبی جلد تیماج قرمز .

(۹۷) * ش ۱۱۴۷۸ [۶۵]

اخبار مصر و احوال حالیه آنجا .

آغاز : نگارنده کوه نور منطبعه لاهور می نویسد چندی قبل يك اربیکلی در خصوص واقعات و آفات حالیه مصر درج اخبار نموده بودیم ...
انجام : وفتح میکند مهدی شهر روم را بقوه تکبیر و تهلیل یعنی محتاج به توپ و تفنگ و غیره نخواهد شد و مراد از مدینه روم شهر قسطنطنیه است .

نستعلیق خوش حدود ۱۳۰۱ ق ، ق ک ۱۵×۲۱ ، ان ۱۵×۹ ، س ۱۰ ، ص ۱۳۹ ، کاغذ فرنگی آبی . جلد تیماج قرمز . این کتاب نیز در سفر ۱۳۰۲ تماماً وسیله میرزا فتح الله بر ظل السلطان خوانده شده .

(۹۸) ترجمه شرح فقه اکبر [۶۶]

فقه اکبر در علم کلام تألیف ابوحنیفه نعمان بن ثابت کوفی (م ۱۵) میباشد شرح آن از علی بن سلطان محمد قاری است که در شوال ۱۰۱۰ از تألیف آن فراغت یافته و در سال ۱۳۰۴ در چاپخانه دولت عثمانی بطبع رسیده .
 نام این شرح بنا بر نوشته کشف الظنون ج ۲ ص ۱۲۸۷ «منح الازهر» یا «منح الروض الازهر» میباشد لکن نام مترجم فارسی آن معلوم نشد .
آغاز : سپاس و ستایش واجب الوجودی را سزا است که صاحب بخشش و فضل و جود است ، اول قدیمی است بدون ابتدا و آخر کریمی است بلا انتها...
انجام : پس خدا یاری کننده و آقا است و ستایش مراورا است در اول و آخر و درود و سلام بر پیغمبر ما محمد در ظاهر و باطن آمین یا رب العالمین و پیامرزد خدا بنده را که بگوید آمین نوشت این رساله را مؤلف و مصنفش در میان ماه شوال ۱۰۱۰ از هجرت پیغمبری .
 (این ترجمه و نام مترجم آن در کتب فهراس دیده نشد) .

شماره ۱۱۴۸۲

نستعلیق ... ، ۲۳ ربیع الثانی ۱۳۰۵ ، ق جلد ۱۳ × ۲۲ ، ۱۰
 ۱۵ × ۶ ، ۱۴ ص ، ۸۳۹ ، کاغذ رنگی آبی ، جلد تیماج نارنجی کوبیده .

(۹۹) ترجمه کتاب سانپتیت کنت [۶۷]

مترجم این کتاب معلوم نشد و مشتمل بر پنجاه حکایت است .
آغاز : حکایت اول خدای حقیقی جوان عیسوی در خانه بت پرستی زندگی میکرد و اغلب با او میگفت که نیست مگر یک خدا ...
انجام : ترجمه شعر : حیوان همیشه خیر خواهش را می شناسد آیا دل و حافظه انسان کم از آنست .

* شماره ۱۱۵۴۵

نسیعلیق خوب قرن ۱۴، ق ك ۱۵ × ۲۲، ان ۹ × ۱۴، س ۹،
ص ۸۵، کاغذ فرنگی آبی، جلد چرمی قرمز.

(۱۰۰) ترجمه مختصر نافع محقق حلی [۶۸]

مترجم احتمالاً محمد صالح بن سلطان علی فراهانی است
آغاز: حمد و سپاس خدا را که کوچک است در جنب عظمت او عبادت عابدان و
گنگ شده اند... اما بعد بدرستی که من ایراد خواهم کرد در این مختصر خلاصه
مذهب معتبر بالفاظ گزیده... کتاب طهارت و ارکان او چهار است رکن اول
در بیان آنها...

کتاب نکاح فصل اول و اقسام آن سه است در نکاح دائم و آن مستدعی فصول
است اول در صیغه عقد و احکام او...

انجام: عاقله ضامن بهیمة و ایلاق؟ نباشد و خاص باشد ضمان او
بجنایت او بر آدمی. والله اعلم بالصواب... تمام شد کتاب مختصر نافع در شب
دوشنبه ششم شهر ربیع الاول سنه ۱۰۲۷ لله فیقر الحقیقیر العبد الاقل محمد صالح بن
علی فراهانی شرای قم.

* ش ۳۰۶۱

نستعلیق محمد صالح بن سلطان علی فراهانی در ۶-۱۶-۱۰۲۷ تحریر شده،
ق ك ۱۲/۵ × ۲۰، ان ۸ × ۱۴، س ۱۵، ص ۴۱۰، کاغذ اصفهانی ضخیم،
جلد تیماج قهوه یک لائی.

(۱۰۱) ترجمه مروج الذهب و معادن الجواهر [۶۹]

از میرزا حیدر علی ملقب به فخر الادبیا، که مترجم و ندیم باشی ظل السلطان
بوده و کتاب را با مروی در ۱۳۱۶ از عربی بفارسی ترجمه کرده.
مقدمه تاریخ مزبور ترجمه نشده و آغاز آن از «قال ابو الحسن المسعودی

ولم نذكر من كتب التواريخ والخبار... شروع شده مترجم در ابتدای ترجمه کتاب را مشتمل بر ۱۲۰ باب نموده ولی بعضی متفرعات ابواب را در اواخر کتاب باب جداگانه محسوب داشته و بالنتیجه تمام ترجمه در ۱۵۸ باب و دو خاتمه پایان میپذیرد.

جلد اول (باب اول تا صفحه ای از باب هفتاد و یکم)

آغاز: گفته است ابوالحسن علی بن حسین بن علی المسعودی بیان نمیکنم از کتابهای تاریخ و اخبار و سیر و روایات مگر آنچه را که مشهور است مصنف آن... و نام نهادم کتاب خود را بکتاب مروج الذهب و معادن الجواهر...
انجام: باب هفتاد و یکم در بیان حکمین و ابتدای تحکیم ابو موسی اشعری قبل از واقعه صفین... و آن وقتیکه صحیفه نوشته شد چند روز بمه صفر سی و هفت هجری مانده بود آورد.

نسخه از ترجمه کتاب مزبور در کتابخانه مجلس شورای ملی بشماره ۵۴۹۳ موجود است. «فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی تألیف اعتصامی جلد ۲ ص ۱۳۶»

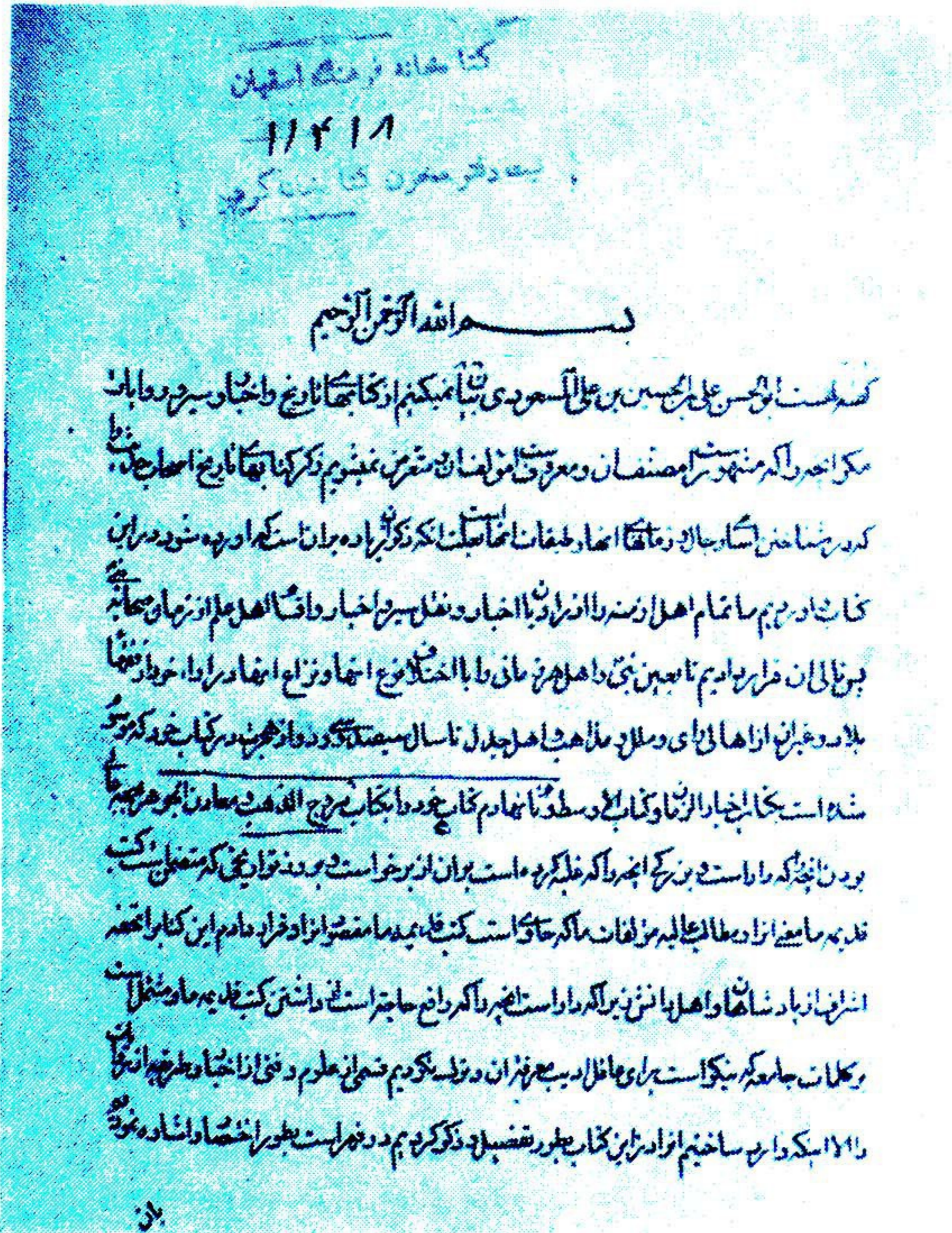
اخیراً هم آقای ابوالقاسم پاینده تاریخ مسعودی را ترجمه نموده اند^(۱) و با وجود ترجمه مذکور در کتابخانه فرهنگ اصفهان و مجلس شورای ملی معظم له اولین مترجم تاریخ مسعودی نیستند!
شکل شماره ۱۲ صفحه اول ترجمه مذکور را نشان میدهد.

* شماره ۱۱۴۱۸

بخط نسخ سلیمان از فقراء نعمتیه در سلخ مجرم ۱۳۱۶ تحریر شده (آخر جلد دوم) قك ۱۶ × ۲۲ س، ان ۱۰ × ۱۵، سطر ۱۷، ص ۷۴۵، کاغذ فرنگی، جلد چرمی حنائی رنگ.

...

(۱) فهرست بنگاه ترجمه و نشر کتاب شماره ۹

ش ۱۲ - ترجمه مروج الذهب یا تاریخ مسعودی ص اول (۱۰۱)

[۷۰]

ش ۱۱۴۱۹

(۱۰۲)

جلد دوم مابقی باب هفتاد و یکم تا آخر خاتمه دوم

آغاز: اشعث صحیفه را و قرائت کرد بر مردم از روی فرح و سرور تارسید

بمجلس بنی تمیم که آنجا جمع بودند بزرگان آنها منجمله عروہ بن زبیر تمیمی
که برادر بلال خارجی است ...

خلل السلطان اردلان پناه

از اخبار عجم و عرب و حوادث در سا برام پس کسیکه تحریف کند چیزی از این کتاب
یا برود در کفی از عیان یا یا بغیر و تبدیل دهد یا نسبت دهد بغیر یا یا آسانه
کند مطلقا اگر قتل شود بغضب خداوند و انتقام عاجل و انواع بلا یا که عاجز باشد
از صبر و تحمل آن و فرار دهد خداوند او را عبرت مردم و سلب کند نعم خود را از او
و زایل کند نعم خود را از قوت و نعمت مبدع اسمان و زمین آن الله علی کل شیء
قدر بر بیان کردیم این تحویف با در اول و آخر کتاب خود و در سا برکت سابقه خود
گنجا بد مراتب باشد هر کس رتبه خود را تا در انقلابات واقع نشود ایضا اعتقاد
نمودیم در مواضع چند از این کتاب سہو و تصحیف و تغییر کاتب را از بر آنکه واقع
بودیم در اسفار متواتر و حرکت متصله کاهی طرف شرق کاهی غرب کاهی زمین
کاهی بیابان و آنچه که ہما رسیدہ است از سہوا و آسانتہ و بجز بشارت ان را نیز مذہر
میخواہیم اگر چه خداوند فرماید و فوق کل ذی علم علم مکتب میکنم از خداوند
توفیق طاعت دهد ما را و محو کند شرود ما را بجز و شامل دارد ما را بفضل خود
انہ جواد منان لا الہ الا هو رب العرش العظیم فراغت حاصل نمودند از ترجمہ این

کتاب مستطاب جناب منغنی الالقاب عمدہ الفضلاء زبدۃ الفصحا

جامع العقول والنقول حاوی النصول والفروع اما میرزا

حیدر علی الملقب بلقب محمد الادب اندیم باشی

حضرت اندر اشرف افخم امجد والہ

روز مہر شنبہ ہفتم شہر محرم الحرام ۱۲۱۸ قمریہ مبارکہ لجان تبیین حروف و اطلالک اہل

العقل النقیۃ علیہ
و علی محمد بن محمد

ش ۱۳ - صفحہ آخر جلد دوم ترجمہ تاریخ مروج الذهب

انجام : لاله‌الاهورب العرش العظیم فراغت حاصل نمودند از ترجمه این کتاب ... آقامیرزا حیدرعلی الملقب بلقب فخرالادباندیم باشی حضرت اقدس ... ظل‌السلطان ...

(گراور شماره ۱۳ نمایشگر صفحه آخر کتاب میباشد)

بخط نسخ سلیمان از فقراء نعمتیه در قریه مبارکه لنجان ، سلخ محرم ۱۳۱۶ تحریر یافته ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۷۵۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی حنائی رنگ .

(۱۰۳) ترجمه مختصری از جغرافیای زمین [۷۱]

مترجم اسماعیل ...

* شماره ۳۲۵۶

بخط نستعلیق مترجم در ۱۳۱۹ ق نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۳ × ۱۸ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

۴

(۱۰۴) ترجمه مفتاح الفلاح شیخ بهائی [۷۲]

مترجم جمال‌الدین محمد بن حسین خوانساری
(ف ، فا ، م ، ص ۲۰۰۹)

* شماره ۳۲۷۵

نسخ اواخر سده دوازدهم ، قك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۳ ، سطر ۱۴ ، ص ۲۹۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی سرخ .

(۱۰۵) ترجمه نهج البلاغه [۷۳]

مترجم ، محمد باقر نواب لاهیجانی اصفهانی (جلداول)

این نسخه که متضمن نصف کتاب شریف نهج البلاغه است بنام و امر فتحعلیشاه قاجار در غره رمضان ۱۲۲۵ ترجمه شده
(ف، فا، م، ص ۱۰۳۰ و ۲۴۴۱ و فهرست مؤلفین مشارح ۲ ص ۷۶)

* ش ۱۱۴۴۹

نسخ قرن سیزدهم، ق ک ۱۲ × ۳۴، ان ۱۲ × ۲۲، سطر ۲۷،
۳۳۸ س، کاغذ فرنگی، جلد تیماج زرد.

(۱۰۶) ترجمه و فیات الاعیان مشهور به تاریخ ابن خلکان [۸۴]

(تالیف شمس الدین احمد بن محمد بن خلکان برمکی شافعی مشتمل ۸۶۴ ترجمه)

مترجم محمد حسن خان انصاری معروف به شیخ جابری اصفهانی

(۱۳۷۶ - ۲ ج ۱۴)

جزء دوم، از حرف الباء الموحده (بادیس) تا آخر حیان بن خلف (مطابق
ص ۹۲ الی ۱۸۵ تاریخ ابن خلکان چاپ تهران ۱۳۸۴).

آغاز: ابو مناد بادیس بن منصور بن ملکین ...

انجام: ابو مروان حیان بن خلف ... و ابو عبدالله حمیدی در کتاب

جذوة المقتبس و ابن بشکوال در کتاب الصله نام حیان را ذکر نموده اند.

مترجم در ابتدای جزء اول ترجمه مزبور که در کتابخانه شخصی فرزند

وی آ میرزا علی آقا انصاری در اصفهان بشماره ۵۳ موجود است چنین نوشته:

«در سن ۲۱ سالگی کتاب تاریخ ابن خلکان را با مر ظل السلطان در ده

مجلد ترجمه بفارسی نمودم و در ایام پیری از آقای صارم الدوله فرزند ظل-

السلطان تقاضای استرداد ترجمه مزبور را جهت چاپ آن کردم متأسفانه فقط

جلد اول و سوم را مسترد داشته و اظهار نمودند که مابقی مجلدات مفقود شده» (۱)

(۱) جزء سوم و چهارم این ترجمه وسیله صارم الدوله به کتابخانه فرهنگ

اصفهان داده شده ولی از مابقی اجزا اطلاعی نیست.

ترجمه دیگری از تاریخ مذکور قبل از ترجمه مزبور توسط کبیرین اویس لطیفی مشهور بقاضی زاده بامر سلطان سلیم خان عثمانی بفارسی شده است .
(فهرست مجلس ج ۲ ص ۳۱۸)

* ش ۱۱۳۴۹ *

بخط نستعلیق در ۲۵ جمادی الاولی ۱۳۱۱ تحریر شده : ق ۲۲ × ۳۶ ،
ان ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۲۳ ، ک فرنگی آبی جلد مقوایی .

***

(۱۰۷) * ش ۱۱۳۵۰ * [۷۵]

جزء چهارم از حرف العین ، عاصم قاری ابوبکر ... تا آخر عکرمه بن عبدالله (مطابق ص ۲۶۴ الی ۳۴۶ تاریخ ابن خلکان چاپ تهران ۱۲۸۴) .
آغاز : حرف عین مهمله ابوبکر عاصم بن ابی النجود بهدله مولای بنی خزیمه بن مالک ...
انجام : و عمارة بن حمزة که بنخوت و کبر موصوف بود از اولاد ابن عکرمه است ، خطیب بغدادی گوید عمارة دختر زاده عکرمه است و خداوند براه صواب دانانتر است .
صفحه ۱۲۷ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی مطابق شماره قبل است .

(۱۰۸) ترجمیات هاتف با چند غزل [۷۶]

اثر طبع سید احمد اصفهانی متخلص به هاتف

(ف . فا . م . ص ۴۱۸)

* ش ۱۱۵۲۳ *

نستعلیق خوش محمد علی جهت ظل السلطان تحریر شده ق ۲۱/۵ × ۱۴/۵

ان ۱۰ × ۱۶ ، ۱۲ س ، ۶۸ ص ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل سبز ، دارای یک سر لوحه مذهب عالی و تذهیب کلیه صفحات بطالای اشرفی و جدول بندی تمام کتاب بطرزی جالب و شیوا .

(۱۰۹) تشریح العوالم [۷۷]

از ملا علی محمد مشهور به مقدس جهرمی ، (نام مؤلف درص ۵۳۹ نوشته شده) در نجوم و هیئت مشتمل بر ۸ باب و یک خاتمه که جمعاً شامل ۳۹۵ - مطلب یا عنوان میباشد با انضمام دو بیست لوحه شکل و فهرست کامل در آخر **آغاز دیباچه: الحمد لله رب العالمین** حمداً ازلیاً با بدیهة و ابدیاً با زلیتمه... شکر و سپاس بیک حد و قیاس یزدان پاک یکتای بی همتا را سزد و سزا است... و پس از سیزده صفحه مقدمه ، اصل کتاب شروع میشود .

آغاز کتاب : مطلب ۱ - غرض تشریح العوالم شرح حرکات اجسام آسمانی است ...

انجام : دایره مکرر نجومی را بردا وضع نمود ، دور بین پلاریسکپ را اراکه وضع نمود . نام این کتاب در کتب فهارس دیده نشد و گراورهای ۱۴ و ۱۵ آغاز کتاب و صفحه ۵۳۹ را نشان میدهد .

* شماره ۱۱۴۹۸

خط نستعلیق قرن دوازدهم ، مصور ، قک ۲۱ × ۳۵ ، ان - ۱۳ × ۲۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۴۱ ، کاغذ فرنگی نازک ، جلد چرمی قرمز .

(۱۱۰) تعلیم تاریخ روسی [۷۸]

انشاء سرقی [سرقی] سالوویووا (۱) ترجمه محمود میرزا ابن بهمن میرزا

(۱) مترجم در مقدمه کتاب مؤلف را «کات کوف» ! مینویسد .

که بامر ظل السلطان ترجمه شده این کتاب ترجمه تحت اللفظی «تاریخ روس برای اطفال دبستان» است که در بخش اول کتاب تاریخ روسیه شماره (۱۱۳۶۷) بطور آزاد ترجمه شده

تشریح العوالم

بسم الله الرحمن الرحيم

اولی - فرض تشریح العوالم شرح حرکات اجسام آسمانیست و فرضی که
سبب آن حرکات زوایا جاری می‌شوند و علی‌الحد باید بود آن حرکات و
نموده‌ها نام و ادقیقت که آن اجسام بتوانند با فضا سازند
اجسام آسمانی بعضی اجسامی در فضا بر خای پر کرده شده اند در این زمان
در شش هزار مایل از زمین متوجه خواهیم شد ستاره‌ها و خورشید و قمر
و سیاره‌هاست و ذرات آذین

باب اول

ستاره‌ها فصل اول

منظر عمومی آسمان

(۱) - ستاره‌ها - هنگامیکه ناظری طرف صحر در یک منظر فرضی که بتواند
از هر طرف و سعه زیادی را در مد نظر خود بردارد بایستد و نگاه کند می‌بیند که
خورشید کم کم فرود آمده و مغرب نماید و در پیشش شب زبا می‌آید و آسمان
به بلایه‌های فضا خیره که ستاره و بزبان عربی نجر یا کوب که به نقش می‌کند
ایم نجوم ساکن نیماست و هرگاه آن شخص ناظر را بعد از آنجا که از آسمان که فرود
در آنجا فرود بایستد راست خود را در علوم او بگردد که ستاره‌ها از
ناحیه مخالفه که سمت چپ او باشد حرکت نماید با تقاطع است پس و کم زبا می‌شود

ش ۱۴ - آغاز کتاب تشریح العوالم ، ک ۱۰۹

آغاز : وضع اطراف که حالا معلوم است واسم روس الی به نصف قرن
هر یکصدسال را یک قرن مینامند بعد از تولد حضرت عیسی ...

۱	۱۳	۱	۱۳
۲	۱۴	۲	۱۴
۳	۱۵	۳	۱۵
۴	۱۶	۴	۱۶
۵	۱۷	۵	۱۷
۶	۱۸	۶	۱۸
۷	۱۹	۷	۱۹
۸	۲۰	۸	۲۰
۹	۲۱	۹	۲۱
۱۰	۲۲	۱۰	۲۲
۱۱	۲۳	۱۱	۲۳
۱۲	۲۴	۱۲	۲۴
۱۳	۲۵	۱۳	۲۵
۱۴	۲۶	۱۴	۲۶
۱۵	۲۷	۱۵	۲۷
۱۶	۲۸	۱۶	۲۸
۱۷	۲۹	۱۷	۲۹
۱۸	۳۰	۱۸	۳۰
۱۹	۳۱	۱۹	۳۱
۲۰	۳۲	۲۰	۳۲
۲۱	۳۳	۲۱	۳۳
۲۲	۳۴	۲۲	۳۴
۲۳	۳۵	۲۳	۳۵
۲۴	۳۶	۲۴	۳۶
۲۵	۳۷	۲۵	۳۷
۲۶	۳۸	۲۶	۳۸
۲۷	۳۹	۲۷	۳۹
۲۸	۴۰	۲۸	۴۰
۲۹	۴۱	۲۹	۴۱
۳۰	۴۲	۳۰	۴۲
۳۱	۴۳	۳۱	۴۳
۳۲	۴۴	۳۲	۴۴
۳۳	۴۵	۳۳	۴۵
۳۴	۴۶	۳۴	۴۶
۳۵	۴۷	۳۵	۴۷
۳۶	۴۸	۳۶	۴۸
۳۷	۴۹	۳۷	۴۹
۳۸	۵۰	۳۸	۵۰
۳۹	۵۱	۳۹	۵۱
۴۰	۵۲	۴۰	۵۲
۴۱	۵۳	۴۱	۵۳
۴۲	۵۴	۴۲	۵۴
۴۳	۵۵	۴۳	۵۵
۴۴	۵۶	۴۴	۵۶
۴۵	۵۷	۴۵	۵۷
۴۶	۵۸	۴۶	۵۸
۴۷	۵۹	۴۷	۵۹
۴۸	۶۰	۴۸	۶۰
۴۹	۶۱	۴۹	۶۱
۵۰	۶۲	۵۰	۶۲

ش ۱۵ فهرست کتاب تشریح العوالم ص ۵۳۹، ک ش ۱۰۹

انجام : ونقریا قرقی تسلیم شد بجنرال روس ردقر ، با ۳۰۰۰۰ نفر
قشون و ۱۲۰ عراده توپ .

* شماره ۱۱۳۸۱

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۲۱×۲۶ ، ان ۱۳×۱۹ ، سطر ۱۲
ص ۹۹۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج نارنجی .

(۱۱۱) تفسیر قرآن (کامل) [۷۹]

آغاز : بنام خداوند بخشاینده مهربان . این کتاب هیچ شکی در آن نیست راهنمای پرهیزکارانست کسانی که گرویده‌اند به نادیده یعنی خدا و روز قیامت و برپای میدارند نماز را ...

آغازسوره آل عمران : بنام خدای بخشاینده مهربان خدا نیست هیچ معبودی بحق جز او زنده پاینده فرو فرستاد بر تو قرآن را براستی ...

انجام : (سوره فلق) بگو پناه می‌برم به پروردگار سپیده دم از بد آنچه آفریده و از بد هر تاریکی چون در آید و از بد زنان دم دهندگان در گرهها و از بد هر حسودی چون حسد برده (سورناس) بگو پناه می‌گیرم به پروردگار آدمیان، پناه مردمان، خدای مردمان، از شر دیو فریبند و باز پس جهنده از نام خدا آنکه وسوسه می‌کند در سینه‌های مردمان از پریان و آدمیان .

* ش ۲۶۸۲

نستعلیق بسیار خوب ، ق جلد ۱۹×۲۵ ، ان ۸×۱۴ ، سطر ۱۵ ،
صفحه ۷۶۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج .
حواشی بسیار نافع و یا خط خوش نستعلیق و بامضاء (منه) در کتاب نوشته شده .

(۱۱۲) تفسیر قرآن (ازسوره حمد تا قسمتی ازسوره طه) [۸۰]

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين ، مقولی قولوا اینجا مضمراست یعنی بگوئید پرستش و ستایش مر خدا یرا که آفریدگان جهانیان است و پروردگار ایشان ... الرحمن الرحيم ، مهربان بر همه بندگان و مطعبان و

عاصیان یگانه روزی دهند در این جهان و در آن جهان ...

انجام موجود : ولقد مننا عليك مرة اخرى ، بدرستیکه مامنت نهادیم بر تو بار دیگر یعنی منت‌های ما بر تو بسیار است خیرا (۱) آن منت که آن همه خواستهای تو بدادیم اذوا حینا الی امک ما یوحی یادکن .

* ش ۱۱۷۶۱

بخط نستعلیق در حدود قرن نهم نوشته شده قک ۱۷ × ۲۸ ، ان ، ۱۰ × ۲۲ ، سطر ۲۱ ، ص ۷۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ضربی ترنجدار .
حواشی بسیاری با امضاهای (نوری ص ۵) و زاهدی (ص ۱۵۲) و غیره در کتاب نوشته شده ، آخر کتاب افتادگی دارد .

(۱۱۳) تقویم سنه ۱۳۲۰ قمری [۸۱]

تقویمی است که بسال ۱۳۱۹ برای ظل السلطان راجع بحوادث ۱۳۲۰ ترتیب داده شده

* شماره ۱۱۴۶۹

نستعلیق... ۱۳۱۹ ، قک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۹ ، ص ۳۱ کاغذ فرنگی شمعی ، جلد مخمل سبز گلدار زری دوزی عطف میشن . این تقویم از لحاظ کادربندی و تذهیب مقدمه که بنام ظل السلطان نوشته شده و نیز دوسر لوحه در صفحه ۶ و ۵ و تقسیم بندی صفحات و جدول کتاب قابل توجه است و در بالای هر صفحه نام ظل السلطان با آب طلا نوشته شده و خود ظل السلطان هم در اول کتاب دستخط نموده :

ونه شکوفه ام نه برگم نه ثمر نه سایه دارم

متحیرم که دهقان بچه کارکشت مارا ،

(۱۱۴) جغرافیای تاریخی آبه گلتید [۸۲]

ترجمه علی ... مترجم فراسه وانکلیسی در سنه ۱۳۰۷ ق .

(۱) عین متن کتاب است .

آغار : اروپا کوچکترین پنج قسمت دنیا است تخمیناً بقدر يك عشر از قسمت اقیانوس کوچکتر است اگر اروپا را با سایر اقالیم تطبیق نمائیم ثلث افریقا یا ربع ینگی دنیا ...

انجام : میتوان جزیره کرکلان یادزولاسین و سایر زمینهای راکه در منجمد جنوبی منکشف شده اند جزء اقیانوس محسوب داشت این جزایر غیر مسکون بوده یا قابل سکنی نیستند ترجمه خانه زادعلی ، مترجم فرانسه وانگلیسی جمعه ۲۹ رجب ۱۳۰۷

نسخه از ترجمه مزبور در کتابخانه ملی تهران وجود دارد (فهرست ، ملی ، ج ۱ ص ۴۴۷) گراور ۱۶ صفحه اول کتاب است .

* شماره ۱۱۳۵۲

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۳۲ × ۳۵ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۷۹ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مقوایی .

(۱۱۵) * شماره ۱۱۳۵۳ [۸۲]

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۲۲ × ۳۶ ، ان ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۷۹ ، کاغذ فرنگی آبی ذره دار ، جلد مخمل بنفش . باسرلوحه مذهب و جدول صفحات .

(۱۱۶) جغرافیای جهان نما [۸۳]

تألیف فلوغون رفائیل ، مشتمل بر مقدمه و پنج مطلب و خاتمه . در فهرست فارسی مشارص ۴۹ کتابرا تألیف فلوغون نوشته و ترجمه آنرا بدیگر کس نسبت میدهد ولی از این کتاب استفاده میشود که خود فلوغون کتابرا بیارسی نوشته .

*ش ۱۱۴۶۲

نستعلیق آخوند ملا صالح تبریزی ۲ ربیع ۲- ۱۲۸۱ ، ق ۱۳ × ۱۹ ،
ان . ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۳۵ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد ساغری مشکی .

ش ۱۶ - صفحه اول جغرافیای تاریخی آبه کلیته ، ک ۱۱۴

(۱۱۷) جغرافیای گلپویه [گلپویه] [۸۴]

ترجمه محمود کاشانی مأمور حفظ الصحه اصفهان در سال ۶ ۱۳ هجری
باسم ظل السلطان ترجمه شده

آغاز مقدمه : سپاس بیرون از قیاس خداوندی را سزا است که بقدرت
کامله الهیه کره زمین را مسکن و مأوی آدمیان قرار داده ... اما بعد برارباب
دانش و بینش مخفی نیست ... این جاگر جان نثار محمود کاشانی ... از میان
انواع کتب جغرافی کتاب جغرافی گلپویه را خیلی مناسب یافتیم ... فلهدا به ترجمه
آن اقدام نمود ...

آغاز کتاب . جغرافیا علمی است که در آن گفتگو میشود از احوال و
اوضاع بسیط کره زمین و آن بردو قسم است جغرافی حکایتی و صورتی ...
انجام کتاب : و برخلاف طوایف اسکیمه که در آفاق شمالی سکنا دارند
که امتیاز این طایفه بواسطه کوتاهی قامت آنها است .

* شماره ۱۱۴۵۷

نسخ قرن چهاردهم قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۵ × ۷/۵ ، سطر ۱۱ ،
ص ۳۱۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل گلی . باسر لوحه مذهب .

(۱۱۸) جغرافیای مختصر ایران [۸۵]

آغاز : بعد از بسمله ، دیر زمانی است که دانشمندان هر قرن و علمای
هر عصر در اصول ملل و نژادهای آنها ابجات مطوله گشوده اند و آراء مختلفه
زده اند و اقدم و اعم اقوال و آراء در این مسئله عویضه همانست که در نظر خلقت
از کتاب مقدس مشروح کتب که تسلسل نسل و نژاد انسان را منتهی است ...
انجام : سلاطین ایران و مالکان این کشور عبارتند از کمینه ها ، هخامنشی ،
باکیان ، سلوسیدیا اسکندر و اخلاف او ، اشکانیان ، ساسانیان ، خلفا ، طاهریان ، صفاریان ،
سامانیان ، غزنویان ، سلجوقیان ، خوارزمیان ، چنگیزیان ، تیموریان ، صفویان ،

افشاریان ، زندیان وقاجاریان .

سپس نام تمام سلاطینی که در ایران از کوروش کبیر تا مظفرالدین شاه قاجار سلطنت کردند با سال جلوس و وفات ومدت سلطنت نوشته شده .

* شماره ۳۳۳۳

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، قج ۱۰ × ۱۴ ، ان ۶ × ۱۰ ، س ۱۲ ، ص ۱۰۱ ، کاغذ رنگی ، جلد مقوایی .

(۱۱۹) جغرافیای هندوستان (۸۶)

ترجمه سید حسین حسینی ابن سید رضای شیرازی مترجم هندی دربار ظل السلطان .

آغاز دیباچه: ای آنکه بحکمت بالغه محوطه هستی را وسعت دادی و بقدرت کامله در اضلاع آن انواع نعمت نهادی ... و هنگام تشکیل این انجمن ... این دعا گوی ... سید حسین حسینی ... بعضویت قبول ... و ترجمه روزنامه های هندی مشغول شد ... از تکالیف عمده خود دانست که جغرافیا و تاریخ هندوستان را از کتب معتبره این مملکت ترجمه کرده ... و کتاب جغرافی را بر تاریخ مقدم داشت ... (گزارش شماره ۱۷ نمودار صفحه اول و دوم دیباچه میباشد .)

آغاز کتاب : بر ارباب دانش مخفی و مستور نما نادکه جغرافیا آن علمی را گویند که از او شناخته شود هیئت و شکل کره ارض و وضع آبادیهای آن ...
انجام کتاب : شهر کر نال و پانی پیت و ریواری و شهر ستارا این چهار شهر نیز هر کدام بیست و پنج هزار نفر جمعیت دارد ، امروزه سی و پنج هزار جمعیت دارد تمت .

نسخه ای از کتاب مزبور بدون ذکر نام مترجم در کتابخانه مجلس موجود است (فهرست مجلس ج ۲ ص ۴۳۷) .

* ش ۱۱۳۶۴

تستعلیق ، نویسنده پس از تحریر و تصحیح کتاب را در ج ۱- ۱۳۰۱ بنظر مترجم رسانیده و مترجم سه مهر بنوشته «عبدہ حسین الحسینی» در آخر کتاب مهور

سہ رنگی

در این کتاب در مجموع سستی و معنی ادبی قدرت کلام در بیان آن نشان نموده و در سبک خوش بگرد کار و دلن و باغی و حال کردی سر نظر مبین آرایش ز تو چون رفت صورت جهان است . اکنون آن سدان سگوان بر زمین در مدرس صفت و سبک و بیان بدایت بر پیر و شہادت و اول و در هر قسم بیان تمام سخن سابق است بگردد و بجای زین کلمات در است از او که مشورت بدین زبان را بر آنگ گنگ نوشت و کل آدم را در سزا بدیب باختر نشان که بعد از جواد طراف و در وقت مرشد سیران کشور آمد شبر کرد و در تریه ابو البسرا و بیت بهر ساحت آورد مسالک از نیزه بار شده و عالم کلب

بنا شده است از با و بوی در زود و در تمامه بهر ستر از کردی سرات بر مکتب میر و سماج و دانش و نور و دین نور آمد و چون که در نسبت مجال در بندی جهان است ایک در نیزه تمامه سبک است بهیال است در بندگی کنون چنین چون ای سبک است و در نوامی مرکزی و مبارجات ننگت و فانی سبک است ناید نمون صغری را هشتم و شرح رسول و جلیل و قرآن و مزاج حضرت در سبک کلامش از در رسم شمار و بجای بردارنده و معنی از در کجهت سبک است که با از از افسر شوند و در است بندگی و سرنگدگی نود صانع در کله بر سستی از در از ادبی حضرت ای پروان که از در دست و دکان است و در در از حضرت آدم تا سید قائم صلی الله علیه و آله و سلم بعد از آن حضرت و از حضرت عابره و ذریع زابره حضرت نیزه نام در کله و در کان جهان که است حصول ابواب کتاب است آمد بختی سلام حضرت او امام خوانده و جسد چون در این فرقه با او در این سادت آقران میاسن اقبال مجتهد شامه صاحبزادان حضرت و از

ش ۱۷ - صفحه اول و دوم جغرافیای هندوستان کتاب ۱۱۹

نموده ، با فهرست مطالب و اسامی شهرها و قصبات هندوستان كك ۳۱ X ۲۱ ان ۱۳ X ۲۴ ، سطر ۱۴ ، ص ۱۹۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل بنفش با سر لوحه زرین و طلا اندازی میان سطور ص ۲۰۱ دیباچه بطلای اشرفی ، سر لوحه مذهب کوچکتری نیز در اول کتاب ترسیم شده و تمام صفحات دارای جدول بندی سه رنگ میباشد .

فرنگی ، جلد مقوائی .

***

(۱۲۱) جفر (بطریق دیگر) [۸۸]

ش ۱۱۵۰۰

نسخ ، قك ۲۲ × ۲۷ ، ان ۱۸ × ۲۴ ، سطر ۲۸ ، ص ۷۸۴ ، کاغذ فرنگی
الوان ، جلد تیماج قرمز (گراور ۱۸ صفحه اول کتاب مزبور میباشد)

(۱۲۲) جلاء العیون [۸۹]

ملا محمد باقر بن ملا محمد تقی مجلسی (تاریخ تألیف ۶ محرم ۱۰۸۹)
« ف . فا . م . ص ۴۹۶ »

شماره ۳۱۲۱

تستعلیق شیخ ضیاء الدین ۲۶ ربیع الآخر ... قرن یازدهم ، قك ۱۸ × ۲۶ ،
ان ۱۱ × ۲۲ ، س ۲۰ ، ص ۶۲۹ ، کاغذ صفهانی ، جلد تیماج سیاه .

(۱۲۳) جنگ در ترکستان (جنگ ترکمان) [۹۰]

ترجمه امان‌الله میرزا بن بشک‌الله میرزا (۱) از روسی بفارسی ، شرح
جنگهای روس با تراکمه میباشد در این جنگ ژنرال اسکوبلف روسی از سال
۱۸۸۰ م. تا ۱۸۸۱ م فرماندهی قوای روس را در آن نواحی داشته

جلد اول مشتمل بر پنج باب :

باب اول ، شرح مختصری از مملکت ماوراء الخزر .

باب دوم ، تدابیر و حرکاتیکه روسها کرده‌اند در گرفتن ماوراء الخزر

تا اول سنه ۱۸۷۹

(۱) - امان‌الله میرزا سپهد جهانبانی فعلی است .

باب سوم ، طرحهائیکه ریخته شده برای تسخیر آوازیس آخال ...
 باب چهارم : تهیه و تدارک سفر جنگی در سپترزبورغ ...

ش ۱۹ ، جنگ در ترکستان صفحه اول ۱۳۳

باب پنجم ، وارد شدن ژنرال اسکوبلف در تفلیس ...

آغاز : قطعه مملکت وسیعی که واقع است مابین بحر خزر و دریاچه

آرال معروفست بملکت ماوراء الخزر ...

گراور شماره ۱۹ صفحه اول کتاب است .

انجام : اگر پنجاه هزار پود بیاورد از قرار پودی بیست و چهار کپک و

اگر صد هزار پود بیاورد از قرار پودی بیست و دو کپک و اگر صد و پنجاه هزار پود

بیاورد از قرار بیست کپک حساب شود .

یک نسخه از این جلد در کتابخانه مجلس شورایی ملی موجود است .

(ف، مجلس ، ج ۲ ص ۴۴۱) .

نسخه‌ای از جلد دوم این کتاب که از باب ششم شروع شده بدون ذکر نام

مترجم جزء کتب خطی کتابخانه ملی فهرست شده (ف، ملی، ج ۱ ص ۱۳۱)

* ش ۱۱۳۷۵ *

شکسته نستعلیق اوائل قرن چهاردهم ، ق ک ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ،

سطر ۱۱ ، ص ۵۶۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل بنفش ، دارای سرلوحه

زرین بارنگهای لاجورد و شنگرف ، جدول بندی صفحات ، بر روی جلد کتاب

مزبور عکس ظل السلطان باقاب شیشه جاسازی شده و ذیل آن نوشته مخصوص

حضرت اشرف ... ظل السلطان .

***

[۹۰]

ش ۱۱۳۸۵

(۱۲۴)

این نسخه فهرست کاملی اضافه بر مطالب شماره قبل دارد .

شکسته نستعلیق آغاز قرن چهاردهم ، ق ک ۲۱ × ۲۷ ، ان ۱۲ × ۲۰ ،

سطر ۱۸ ، ص ۳۶۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سرخ یک لائی ، رؤوس مطالب

شنگرف .

(۱۲۵) جنگ روسیه و فتح تر کمان [۹۱]

این کتاب از فصل نهم شروع شده و محتمل است مترجم آن امان الله میرزای سابق الذکر بوده باشد .

آغاز : فهرست ، جنگ آسیا ، حرکت چهارستون سپاه روس ، جنگ جلو باطوم حمله و تسخیر ازدهان ... مطلب اول اگر نقشه معرکه قتال آسیا را بدقت رسم کنند و وضع حالت نقشه را که ما در یکی از فصول سابقه ذکر کردیم ملنفت باشد ...

انجام : جنگ در قراطاع بمتار که انجامید و زمین آزاد شد .

* شماره ۱۱۳۷۱ *

نستعلیق عبدالغفار اصفهانی در ۱۵ محرم ۱۳۰۱ ، قک ۲۰ × ۳۳ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر ۱۵ ، ص ۵۰۹ ، کاغذ رنگی آبی ، جلد تیماج سرخ .

***

(۱۲۶) ش ۱۱۳۷۲ [۹۱]

جنگ روسیه (مانند شماره قبل) .

نستعلیق ، ج ۱ - ۱۳۰۰ قک ۲۱ × ۳۳ ، ان ۱۲ × ۲۵ ، سطر ۱۵ ، ص ۵۳۴ ، کاغذ رنگی آبی ، جلد تیماج سرخ با ترینج زرد .

(۱۲۷) جنگ شعرا [۹۲]

مجموعه است از شعرای مختلف بدین شرح :

وقاری ، باقی افندی ، وفائی مصطفی دده بگری ، بهائی افندی ، ندیمی حبیبی افندی ، اخگری افندی ، ادیبی زاده ، طبعی ، محبی و محمد رضا ، (تا صفحه ۱۸) سپس

شروع بالتقاط از کتاب «تذکرہ صادقی (۱)» شدہ کہ متضمن اشعاری از شاہ عباس، شاہ اسمعیل، سلطان محمد خدا بنده لو و غیرہ می باشد و در آخر بہ شیخ فیضی خاتمہ مییابد .

ش ۱۱۵۲۹

نستعلیق قرن دوازدهم، قك ۱۴ × ۲۰، ان ۱۰ × ۱۵، س ۱۴، ص ۱۵۷، کاغذ فرنگی، جلد مقوای .

[۹۳]

چهارمقاله

(۱۲۸)

نظامی عروضی سمرقندی (مکرر چاپ شدہ)

ش ۱۱۵۶۰

نسخ بسیار خوب ہدایت اللہ، ۵ محرم ۱۳۰۳، قك ۱۴ × ۲۲، ان ۸ × ۱۵، سطر ۱۲، ص ۱۴۱، کاغذ خان بالغ خوب، جلد کالینگوی مشکی . دارای یک سر لوحہ بسیار ظریف عالی زرین در اول کتاب و طلاکاری اطراف کلمات صفحہ اول و دوم و جدول بندی طلائی صفحات .

[۹۴]

حدائق السحر فی دقائق الشعر

(۱۲۹)

محمد بن محمد، رشید الدین و طواط (۴۸۰ یا ۴۸۷-۵۷۳) مکرر چاپ شدہ .

* شماره ۱۱۵۴۶

نسخ محمد باقر بن عبدالحسین خان اصفہانی بدستور ظل السلطان در شعبان

(۱) تذکرہ صادقی تألیف صادق بیک افشار تبریزی است کہ متخلص بصادقی است (متولد ۹۴۰ ق) تذکرہ بزبان ترکی جغتائی بنام «مجمع الخواص» بودہ و آقای عبدالرسول خیامپور اورا بفارسی ترجمہ و چاپ کردہ .
«تاریخ نظم و نثر در ایران تألیف سعید نفیسی ج ۱ ص ۴۵۷» و «ف، فام، ص ۳۸۴» .

۱۳۰۴ نوشته شده، قك ۱۴ × ۲۲، ان ۸ × ۱۶، سطر ۱۷، ص ۹۶، کاغذ اصفهانی مرغوب، جلد ترمه عطف میشن اطراف خطوط چهار صفحه اول کتاب تذهیب زیبایی شده و نیز در صفحه سوم سر لوحه مذهب نفیسی ترسیم گشته و همچنین تمام کتاب با آب طلا جدول بندی شده.

(۱۳۰) **حدائق السیاحه** (حديقة السیاحه) [۹۵]

تألیف حاج میرزا زین العابدین شیروانی ابن ملا اسکندر (۱۱۹۴-۱۲۵۳ ق) در تهران چاپ شده.

* شماره ۱۱۳۵۵

شکسته نستعلیق، در اصفهان یکشنبه ۲۳ شوال ۱۳۱۴ نوشته شده قك ۲۲ × ۳۵، ان ۱۵ × ۲۸، سطر ۳۲، ص ۴۷۱، کاغذ فرنگی الوان، جلد تیماج سرخ کوبیده.

(۱۳۱) [۹۶]

حديقة المتقین فی معرفة احکام الدین لارتقاء معارج الیقین:

ملا محمد تقی بن مقصود علی مجلسی اصفهانی (متوفای ۱۰۷۰ ق) تألیف سال ۱۰۶۴ ق. مشتمل بر مقدمه و ۵ باب و خاتمه.

ف، فا، م، ص ۵۵۸، الذریعه ج ۶ ص ۳۸۹، ریحانه الادب ج ۳ ص ۴۶۲،

* شماره ۲۹۶۳

بخط نستعلیق عزیز الله بن مولی محمد تقی مجلسی در سه شنبه سوم صفر ۱۱۴۴ در بندرسورت نوشته شده (ص ۱۸۷)، قك ۱۶ × ۲۴/۵، ان ۱۲ × ۲۲، سطر ۲۵، ص ۵۲۹، کاغذ اصفهانی خوب، جلد تیماج سیاه نشانهاشنگرف.

(۱۳۲) حفظ الصحه : ... [۹۷]

نویسنده کتاب را بنام ظل السلطان نوشته و القاب زیادی برای وی مرقوم داشته و از خود اسمی جز (اضعف بندگان) نبرده .

آغاز : الحمد لله رب العالمین و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم ... و بعد اضعف بندگان و اقل دعاگویان خدمت سراسر عظمت و جلالت واقفین حضور مهر ظهور معدلت دستور نواب کامیاب . شاهنشاه زاده اعظم ظل السلطان ...

انجام : در ظاهر بحسب ارتکاب اسباب باین وتیره طریق سلوک رامقرر فرمایند خداوند عمر طولانی از برای آن ... و ظل مرحمت و عنایت و رأفت آن ظل اعظم ظل الله الاتم بر قاطبه امم مستدام ...

* شماره ۱۱۵۶۶

نستعلیق قرن چهاردهم، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۶ ، ص ۲۹
کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج ضربی نارنجی .

ع

(۱۳۳) حقیقة الاخبار فی احوال آل قاجار : ... [۹۸]

مؤلف کتاب را در ۲۸ رجب ۱۳۰۹ هجری اهداء بکتابخانه ظل السلطان نموده و مشتمل بر دو فصل و یک خاتمه میباشد .

فصل اول در تحقیق انساب ایل قاجار از ص ۴ پیعد

فصل دوم در تحقیق زمان مهاجرت ایل قاجار بشامات از ص ۲۲ پیعد

آغاز دیباچه : نگارنده این اثر محقر بعرض مطالعه کنندگان کتب

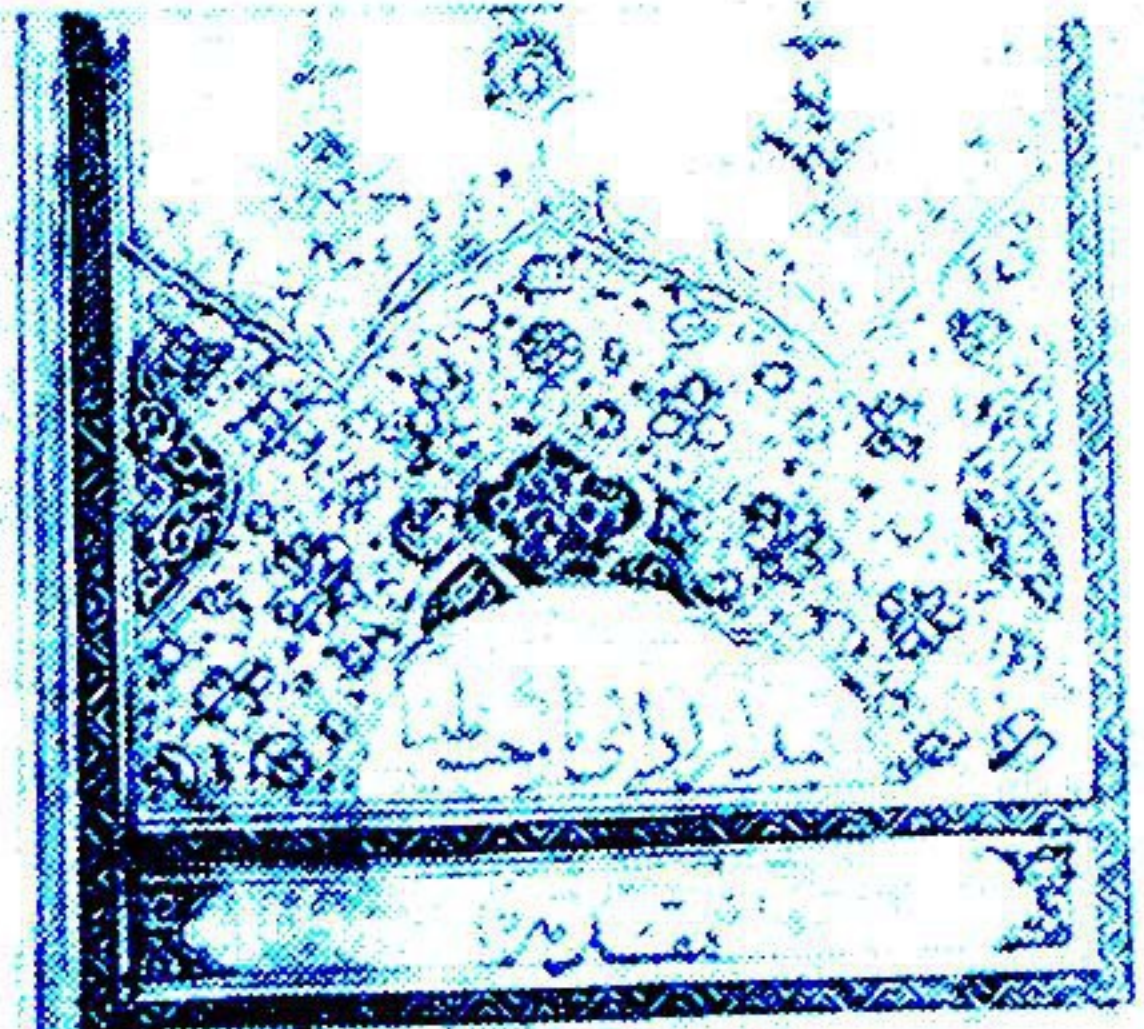
تواریخ و سیر میرساند ... نگارنده مناسب دید که عجاله بتحقیق انساب ...

دولت قاجاریه ... اشتغال ورزد ... و موسوم به حقیقة الاخبار ... نمود ...

(گراور شماره ۲۰ نمایشگر مقومه کتاب است)

آغاز فصل اول : هر گاه اسم ایل جلیل قاجار را در کتب تواریخ و

سیر ایران و توران تحری و تجسس نمائیم ...
انجام : و باسناد تاریخیه بثبوت رسانید که ایل جلیل قاجار منسوب
 یکی از شاهزادگان اشکانیان و از نیاور اوغوزخان بوده و بعد از هزار و چهار-

کتابخانه فرهنگ اصفهان
 سیر نرسد که حقیقت اشغال حق انساب بر کی از
 سوزن شدت امن عالی ایران و روم از قبیل اشغال
 ثابت و چه چیز معلوم است

بیرمزان و دولت بد شوکت ضوب بقوی بستند
 که از در شناسنامه شدن در عالم تاریخ تا با مرز بکشد
 نگاه و چهار ساله نگارگری شکل داده و از آن سلاله ما

هزار و شصت و سی و چهار پادشاه در محاکم
 آسیا و اروپا و افریقا و انت بوقت حکومت سلطنت
 کرده و علاوه بر این دین بسین اسلام را در مقابل
 غامری و باطنی تا کنون نگاه داشته و چندین بار از محاکم
 رمانده و بیشتر از غازیان تا زبان وسعت بر پرورش
 داده اند .
 این قوم شیخ و نجیب همان قوم ترک است که از
 توران خروج کرده با داره تبر و نیزه و شمشیر خودشان را
 بسیار مل و اقوام معرفی نموده از ولایت سیر بادیاری
 عمان طلاً و از دریای چین تا دریای دینر عرضاً بطور
 سلسله و کمرانی منتشر شده با اینکه اختلاط سایر اقوام

ش ۲۰ حقیقة الاخبار ، صفحه اول و دوم مقدمه ، ك ۱۳۳

صدسال، سلطنت از دست رفته موروث خودشان را بدست آورده با حیاى ملك و
 سعادت حال اهالی ایران سعى فرموده ... خداى تعالى ... سایه معدلت این
 دودمان بخصوص ... ناصرالدین شاه قاجار... را بر ایران و ایرانیان مؤید
 فرمایاد بمحمد و آله الامجاد

* ش ۱۱۴۳۲

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۵ × ۲۲ ، ان ۸/۵ × ۱۵ ، سطر ۱۱ ،

ص ۱۲۵ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

(۱۳۴) **حکایات مضحك: ...** [۹۹]

جامع حکایات احتمالا یکی از منشیان ظل السلطان بوده.
آغاز: پاکاملکا ملک جهانها از آن تو است و جمله دلها بفرمان تو
 سرپادشاهان گردن فراز... که در شیراز باغی است مشهور بباغ کلانتری شبی در
 آنجا چند نفر از مردان بعیش و عشرت مشغول بودیم...
انجام: چون نیک بنگری، ای بسا خرقة که مستوجب آتش باشد والسلام
 علی من اتبع الهدی.

* شماره ۱۱۵۶۵

بخط شکسته نستعلیق بسیار خوب گرد آورنده ، شوال ... تحریر
 شده ق ک ۱۷ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ، ص ۸۲ ، کاغذ فرنگی ،
 جلد چرمی یک لائی سرخ .

۴

(۱۳۵) **حیوة القلوب** (جلد دوم) [۱۰۰]

تألیف محمد باقر بن محمد تقی مجلسی .
 «ف ، فا ، م ، ص ۵۸۹»

* ش ۳۳۵۳

بخط نستعلیق جواد بن محمد باقر بن سلطان محمد در ۷ ج ۱-۱۲۶۸
 تحریر یافته ق ک ۲۱ × ۳۳ ، ان ۱۲ × ۲۴ ، سطر ۲۸ ، ص ۶۱۰ ، کاغذ
 فرنگی ، جلد چرمی کوبیده تریاکی .

*****

(۱۳۶) **ش ۳۱۰۷** [۱۰۰]

قسمت دوم از جلد دوم (باب سی و یک تا باب شصت و پنج) حیوة القلوب

بخط نستعلیق اسمعیل بن حسین مبارک در ۲۶ محرم ۱۲۴۵ تحریر گشته ق
ك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲/۵ × ۲۳ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۶۹ ، کاغذ فرنگی ،
جلد تیماج سیاه .

(۱۳۷) خلاصه المنهج [۱۰۱]

ملافتح اله کاشانی ، (جلد اول ، از آغاز قرآن تا آخر سوره کهف)
«ف ، فا ، م ، ص ۶۱۶»

* ش ۱۱۴۹۶ *

نستعلیق ولی احمد بن علی ، ۳ صفر ۱۰۵۳ ، ق ج ۲۵ × ۳۸ ، ان
۱۷ × ۲۹ ، سطر ۳۲ ، ص ۵۵۶ ، ک اصفهانی ، جلد چرمی قرمز .

* * * * *

(۱۳۸) ۱۱۴۹۷ [۱۰۲]

(جلد دوم از سوره مریم تا آخر قرآن)

نستعلیق ولی احمد بن علی ، پنجشنبه ۱۷ ذی قعدة ۱۰۸۲ تحریر شده ،
ق ك ۲۵ × ۳۸ ، ان ۱۵ × ۲۶ ، سطر ۲۹ ص ۶۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
چرمی قرمز .

* * * * *

(۱۳۹) ۲۷۰۹ [۱۰۱]

(از اول سوره حمد تا آخر سوره آل عمران)

نسخ قرن دوازدهم ، ق ك ۱۴ × ۱۹ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۵ ص
۶۵۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج نارنجی ترنجدار .

* * * * *

(۱۴۰) * ش ۵۳۵۶ [۱۰۱]

(از سوره ص تا آخر سوره کهف)

نسخ ، پنجم محرم ۱۰۷۷ ، ق ك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۱۹ ، ص ۵۳۰ ، ك اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

*****

(۱۴۱) * ش ۵۴۴۸ [۱۰۲]

(از سوره واقعه تا آخر قرآن)

بخط نستعلیق ملاخواجه محمد بن محمد مقیم نملی در دوشنبه ۶ شعبان ۱۱۲۰ نوشته شده ق ك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۱ × ۱۵ ، سطر ۲۰ ، ص ۶۰۸ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج ماشی رنگ ، از اول ناقص .

(۱۴۲) **دزدان لامافیا** (جغرافیای ینگی دنیا) [۱۰۳]

مؤلف یا مترجم ... محتملاً کتابرا برای ظل السلطان تألیف و یا ترجمه نموده
آغاز : شهر (نول ارلان) یکی از شهرهای معروف ینگی دنیای شمالی
 است این شهر حاکم نشین بلکه پایتخت ولایت (لوئیزان است) شهر مذکور ...
انجام موجود : بلی عاشق صادق کسی است که بجز خیال معشوقه
 خود از هر عالمی بیخبر باشد و هر چیزی که در دنیا داشته باشد یا بخواهد از برای .

* ش ۱۱۴۲۹

نستعلیق ، ق ك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۲ ، ص ۴۴۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج سرخ ، از آخر ناقص است .

*** **

(۱۴۳) * ش ۱۱۵۵۸ [۱۰۳]

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۴ ،

ص ۴۱۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سرخ .

(۱۴۴) دیوان امیر حسینی [۱۰۴]

محتمل است از امیر حسینی غوری ، حسین بن عالم بن حسن حسینی غوری
الاصل (متوفای ۷۱۹ق) بوده باشد، زیرا برای وی علاوه از کتبی که در عرفان
نوشته مثنویاتی نیز ذکر کرده اند . (۱)

آغاز :

ای برتر از آنکه خلق گفتند   و آنان که بدیده نهفتند
آنجا که توئی چو من نشاید   کس محرم این سخن نیاید

***

از پیش و پسند جمله پویان   سبحانک این انت گویان
گویند سخنوران ایام   از قطب زمانه پیر بسطام

انجام :

چون اهل خرد ز هر دیاری   این تحفه برند یادگاری
این نور بهر طرف که تابد   یعنی که قبول هر که یابد
زین گنج که رایگان گشادم   دارد بدعای خیر یادم

* ش ۱۱۵۳۴ *

بخط نستعلیق محمد سمیع درجمادی الاولی قرن سیزدهم در کربلائی معلی
تحریر گشته قطع کتاب ۱۲ × ۲۰ ، ان ۶ × ۱۳ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۱۵ ،
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی قرمز .

مهر و نوشته از رکن الملك نایب الحکومه اصفهان سلیمان بن محمد کاظم
در صفحه اول کتاب وجود دارد

(۱) تاریخ نظم و نثر در ایران : سعید نفیسی ج ۱ ص ۱۶۹ ، ذریعه ج ۹ ،

جزء ۱ ، ص ۱۰۰

(۱۴۵) دیوان حافظ [۱۰۵]

خواجه شمس‌الدین محمد حافظ

* ش ۱۱۵۰۳

بخط نستعلیق عالی عبداله بن مطلب درذیحجه ۱۲۸۳ نوشته شده قطع
کتاب ۱۹ × ۳۰ ، اندازه نوشته ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۸۶ ، کاغذ
خان بالغ ، جلد تیماج قرمز مطلا.
این نسخه دارای سرلوحه مذهب بسیار جالبی است و نیز در حاشیه
صفحات اول و دوم نقش و نگاره‌هایی با آب طلا ترسیم شده و اطراف کلمات
صفحات مذکور طلا اندازی گشته.

(۱۴۶) دیوان حافظ [۱۰۵]

* ش ۱۱۵۱۷

بخط نستعلیق خوش محمدعلی در ۲۹ جمادی الثانی ۱۳۲۳ با مرطل السلطان
تحریر شده ق ک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ، صفحه ۴۳۶ ، کاغذ
فرنگی خوب ، جلد تیماج سیاه خطدار ، دارای سرلوحه مذهب نسبتاً خوب
و جدول تمام صفحات با نقاشی اطراف کلمات از مقطعات (ص ۴۰۳) تا
آخر کتاب

(۱۴۷) دیوان خاقانی [۱۰۶]

افضل‌الدین ابراهیم بن نجیب‌الدین علی نجار (م ۵۹۵ در تبریز)
« ف ، فا . م ، ص ۷۲۸ »

* ش ۳۲۰۶

نستعلیق ، ۲۲ محرم سنه ۹۰۱ یا ۱۰۰۱ ، ! تحریر شده ، ق ک

۲۱ × ۲۹ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۱۹ ، ص ۸۵۶ ، کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی نارنجی گلداز مذهب .

باتوجه بکیفیت کتاب از لحاظ خط و نوع کاغذ و بید خوردگی ، بنظر میرسد که تحریر نسخه قبل از تاریخ مذکور بوده باشد . و نیز حواشی بسیاری مغایر با خط متن بعنوان شرح مطالب و لغات با امضاهای مختلف (مؤید و جهانگردی و ۱۲ که شاید از آمیرزا حسن جابری انصاری است) بر کتاب نوشته شده ، عناوین اشعار با قلم شنکرف بعداً اضافه شده .

(۱۴۸) دیوان خمسه نظامی: [۱۰۷]

الیاس بن یوسف مؤید ، نظامی گنجوی (م، ۵۸۲ الی ۶۱۱ق) مکرر چاپ شده .

* شماره ۱۱۵۱۶

نسخ قرن یازدهم ، قک ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۷ ، ص ۵۲۳ ، ک اصفهانی ، جلد تیهاج ضربی سیاه .

(۱۴۹) دیوان سعدی ، کلیات [۱۰۸]

شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی

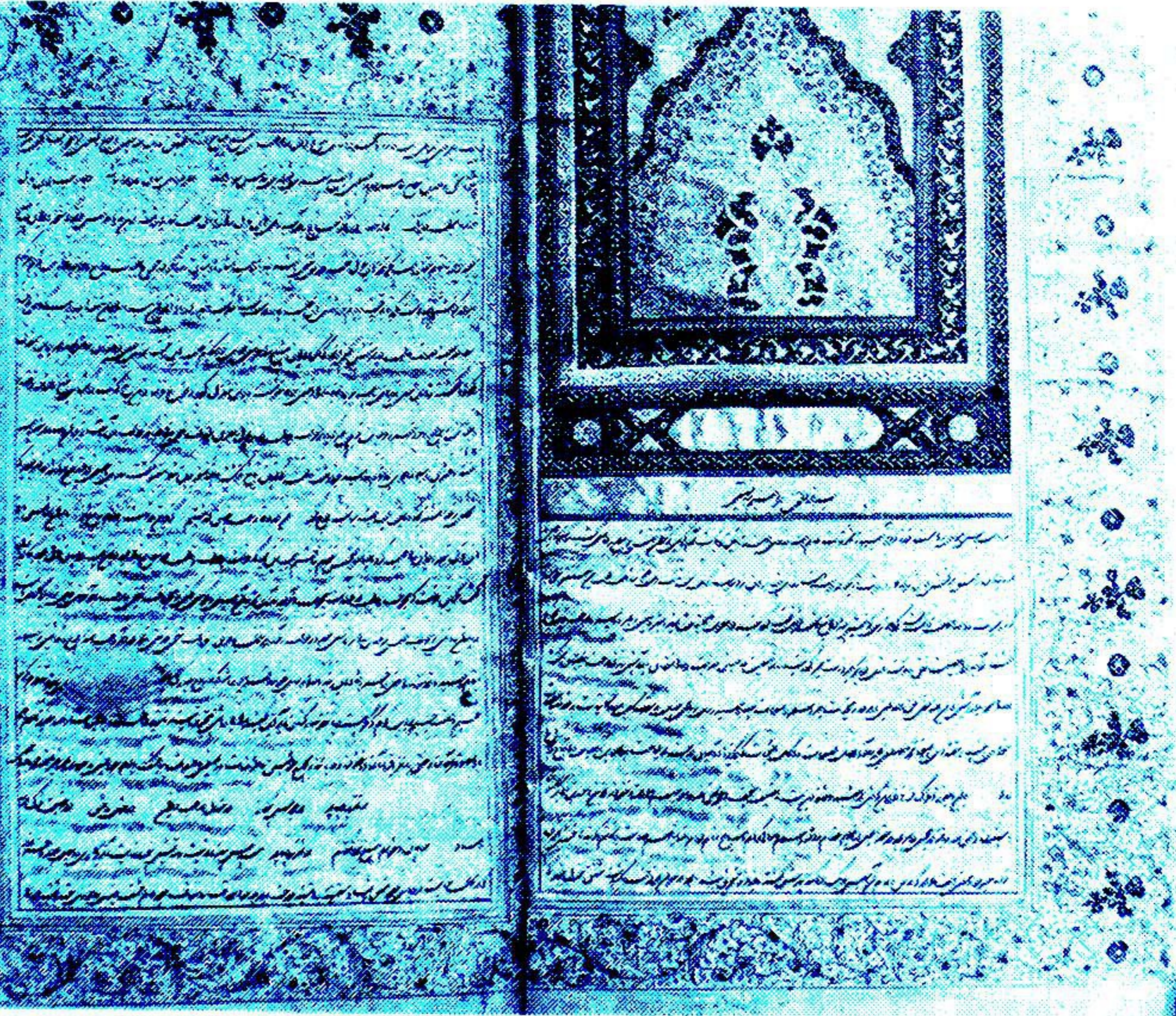
ش ۱۱۵۰۶

شکسته نستعلیق بسیار عالی ، بعضی کتابرا بخط درویش عبدالمجید معروف که از خطاطان نامی بوده میدانند ولی بنا باظهار اساتید فن خط شاگرد او است که بسیار شباهت بخط استاد دارد .

قک ۱۸ × ۲۸ ، ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۴۷۲ کاغذ ترمه و خان بالغ ، جلد ساغری سبزرنگ .

این نسخه دارای یک سر لوحه زرین خیلی ظریف است و اطراف کلمات

صفحه اول و دوم آن طلااندازی شده و نیز حاشیه دو صفحه اول با ترسیم گل و بوته‌های طلائی زینت شایانی بکتاب بخشیده .
 متن تمام کتاب از کاغذ ترمه عالی است که بحاشیه‌هایی از کاغذ خان‌بالغ چسبانیده شده . (گراور شماره ۲۱ دو صفحه اول کتاب را نشان میدهد) .

ش ۲۱ - صفحه اول و دوم کلیات سعدی ، ك ۱۴۹

[۱۰۸]

دیوان سعدی ، کلیات

(۱۵۰)

ش ۱۱۵۱۱

نستعلیق قرن دهم ، قك ۱۶ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۱۷ ، ص ۷۴۰

کاغذ اصفهانی خوب ، جلد چرمی کوبیده مطلا .
دوسر لوحه بسیار نفیس رنگی کار قرن نهم به صفحه اول و دوم کتاب الصاق
شده و نیز نقاشی های دیگری بتقلید از دو سر لوحه در کتاب یافت میشود ،
عناوین اشعار و ابواب مطالب باقلم شنگرف و لاجورد و طلائی نوشته شده ،
جدول بندی های ظریفی در کتاب ترسیم گشته .
قسمت مختصری از مفردات و تمام هزلیات کتاب افتاده است .

(۱۵۱) دیوان ظهیر الدین فاریابی : [۱۰۹]

ظهیر الدین ابوالفضل طاهر بن محمد .

«ف ، فا ، م ، ص ۷۴۳»

* شماره ۱۱۵۱۸

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر
۱۶ ، ص ۲۰۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه ضربی .

(۱۵۲) دیوان عاشق اصفهانی : [۱۱۰]

محمد ... (م ۱۱۸۱)

«ف . فا . م . ص ۷۴۳»

* شماره ۱۱۵۱۲

شکسته نستعلیق محمد حسین بن اسمعیل همدانی ۳ شنبه ۹ ذیحجه ۱۲۴۵ ،
قک ۱۵ × ۲۴ ، ان ۸ × ۱۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۸۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد
مقوای روغنی گلداز .

(۱۵۳) دیوان مثنوی : [۱۱۱]

حلال الدین محمد بلخی رومی ابن بهاء الدین (۶۰۴-۶۷۲)

* ش ۱۱۵۱۰

بخط نستعلیق خوش و عالی ... کتابت دفتر اول در چهارشنبه غره ذیحجه
 ۱۲۶۳ انجام یافته (صفحه ۱۰۳) بگراور شماره ۲۲ نگاه شود .
 قك ۱۶ X ۲۵ ، ان ۱۰ X ۱۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۴۴ ، کاغذ ترمه عالی ،
 جلد مخمل سرمه .

تو فروغ و شمع کیشم بوده	می غلام آن پس از بزم خرم	که بر آنت ز کوشش چنگام
کا پنجه کوهر بر آرد در ظلم	عرض کن برین شادت و گلنا	من ترا دیدم سرفراز از من
عاشقانه سوی دین کردند	او به شیخ مومنین خستنی را	و از فرید از شیخ چندین خستنی را
بل ز صد شکر غمخیز تر	ای درینا فخر در خرد و شاد	بیشتر نکند از این شاد
چون زب شمع جید خیزد	ایت لعل کلاکت کل	ما ما در چو بشود پرده کسب
چو که صورت کشت آن خرد و جود	چو خوار بسنگ شتر سوزد	زان بریش صفت دلنشینا
چون باز میزد بیشتر بیت	سید اندام بختش ابدیش	کا پنجه دردی بر نکست بیجا
چو که صورت شد کنز شکست	تر بان عادت گاه پیش ازین	خرد و بردی ای در جز ازین
بمداران کاینست منی ازین	کشت خاک آینه خنک کلان	تا آن کجا که کنز بپسندیشتر
آب نیر شده سر زیندگی	تا خدایش از صافی خوش	اگر تیره اش کردیم هم خنک
سبزه آرد زردان شتاب	سبزه کن و از راه برانته	
در چهارشنبه غره ذیحجه کرامت شهر کلا در اول نام شده است از عبارات برده کاری آتش که در آن نام آورده		
دفترت را بدو		

ش ۲۲ آخر دفتر اول مثنوی ص ۱۰۳ : ک ۱۵۳

در صفحه سوم ماقبل کتاب نوشته شده . «خط وصال شیرازی است» و نیز
 در صفحه آخر کتاب چنین مسطور است : «این کتاب مثنوی خط مرحوم وصال
 شیرازی در شهر صفر قوی ثیل، اوقات توقف در در الخلافه ایتباع شد (مهر موتمن
 السلطنه)»

و در نسخه های خطی ، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه دفتر پنجم ص ۳۱۸ کتاب مزبور بخط وصال شیرازی معرفی شده و لکن با توجه بتاريخ تحرير کتاب (۱۲۶۳) و وفات وصال شیرازی بسال ۱۲۶۲ ق (۱) ادعای اینکه دیوان مزبور بخط وصال شیرازی است اشتباه است .

این نسخه از لحاظ زیبایی و زینت بشرح ذیل حائز بسی اهمیت است .
۱ - دارای شش سرلوحه مذهب عالی است بتعداد ۶ دفتر مثنوی که نام هر دفتر در قسمت پائین سرلوحه نوشته شده .

۲ - طلائع اندازی اطراف کلمات صفحه اول و دوم دفتر اول و ششم .
(به گراور شماره ۲۳ در صفحه بعد رجوع شود) .

۳ - در حواشی صفحات اول و دوم شش دفتر تذهیب کاری های بسیار ظریفی بکاررفته که فوق العاده جالب توجه است .

۴ - جدول ۵ قائمه با آب طلا برای تمام صفحات کتاب ترسیم شده .

۵ - رؤوس مطالب و موضوع اشعار بعضی با شنکرف و قسمتی با مرکب آبی و برخی با آب طلا و بخط نسخ زیبا نوشته شده .

متأسفانه مقدار چهارخط از پایان مثنوی و خاتمه بهاء الدین ولد نوشته نشده و سفید باقیمانده و بهر حال این کتاب از شاهکارهای هنری و صنعتی قرن سیزدهم است که جزء کتب کتابخانه ظل السلطان بکتابخانه فرهنگ اصفهان اهداء گردیده .

(۱۵۴) دیوان مسیحی (ترکی) [۱۱۲]

ناظم این دیوان محتمل است مسیحی پر شته نوی (م-۹۱۸ ق) و یا مسیحی

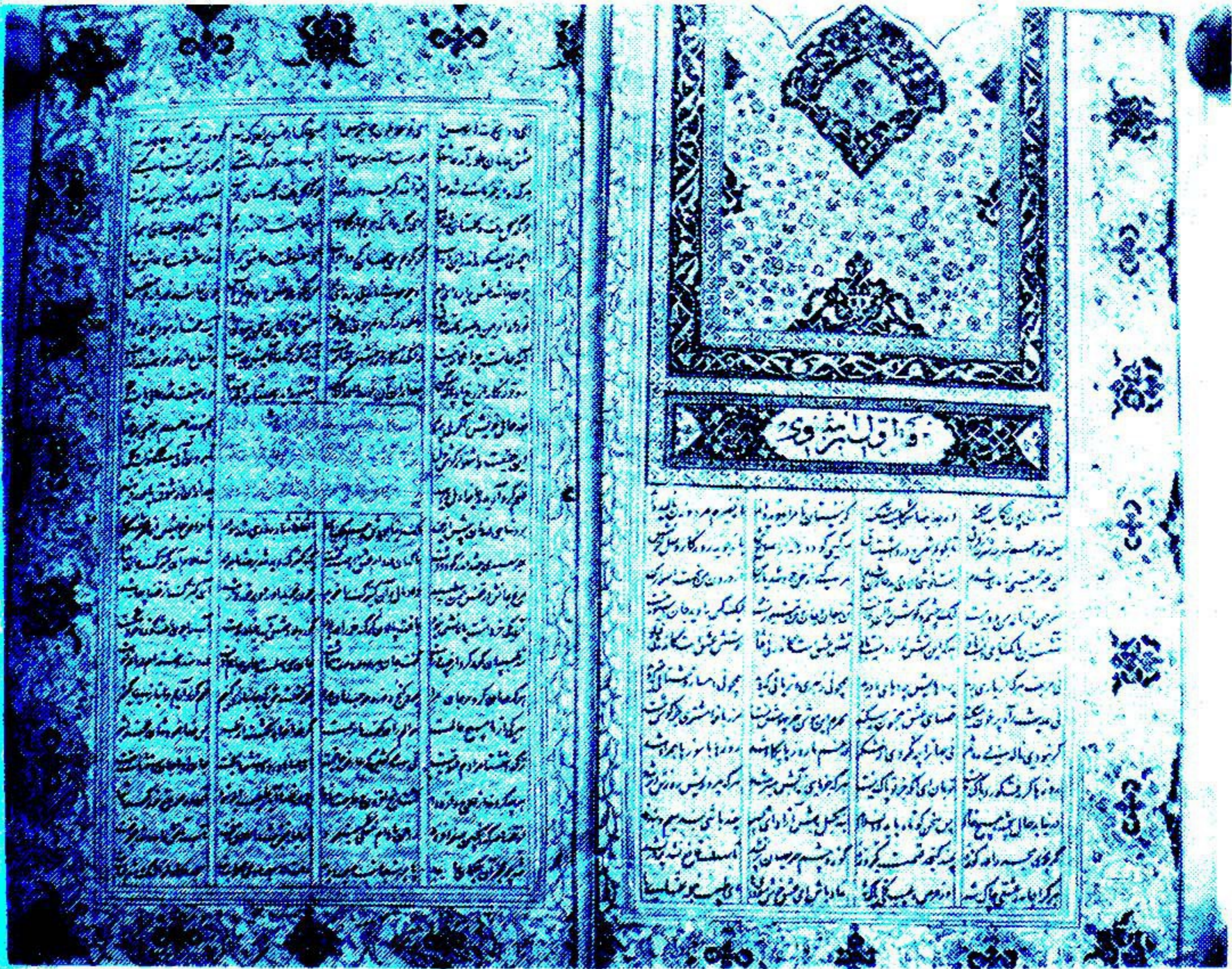
(۱) شیراز در گذشته و حال : حسن امداد . ص ۳۶۳ . الذریعه ج ۹ جزء

چهارم ص ۱۲۶۸ . ریحانة الادب ج ۴ ص ۲۹۰ .

شرقی (۱) بوده باشد زیرا سراینده تخلص خود را درغزلیات فقط مسیحی ذکر کرده شاعر از ابوالمظفر سلطان بهادرخان درص ۵ و از شاهزاده سلطان محمد خدابنده درص ۷ و از امیرعلیشیرنوائی درص ۲۱ نام میبرد .

آغاز مقدمه : فصاحت شعار شاعر لارجوهرین ربط سلکیکاتوزماکابلا

راگر اول خالق مخلوقات ...

ش ۲۳ - دیوان مثنوی صفحه اول و دوم از دفتر اول ، ک ۱۵۳

(۱) کشف‌الظنون ج ۱ ، ص ۸۱۴ .

آغاز دیوان :

زهی حسنونك تجلی سیدین اتلکاسور لایر حا

هجوم ذره تك کیم مهر نور بدین بولور پیدا

انجام دیوان :

ایت عصیان دین خلاص انجا مؤمنی

غفران ورقید اسبت قیل نامؤمنی

* ش ۱۱۵۳۲

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۱ ص ۲۲۰ ،
ک اصفهانی ، جلد تیماج ضربی .
این نسخه دارای سه سر لوحه نسبتاً زیبا است یکی در ابتدای مقدمه و
دومی در آغاز کتاب (ص ۲۵) و سومی در اول مقطعات (ص ۱۸۷) ترسیم گشته با
جدول بندی صفحات .

(۱۵۵) دیوان منصف تهرانی : [۱۱۳]

محمد اسماعیل بن شمس اصلش از شیراز ولی در تجریش نشوونما نموده
ذریعه ج ۹ ص ۱۱۰۸ .

آغاز موجود :

جام می در کف مستان بچه ماندانی
عکس هر ذره در او جلوه رنگین دارد

انجام موجود : بازگشتن باردیگر بمکه معظمه بجهت حج نساء :

باز بر اشتران سوار شدند

تا حریم حرم بحسن قبول

.....

جمله گشتند روبمکه روان

با دل شاد و با لب خندان

* شماره ۱۱۵۰۹

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۵ × ۲۵ ، ان ۹ × ۱۸ ، سطر ۲۱ ، ص

۸۲۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سرخ کوبیده .

دیوان نقیب الممالک شیرازی

رك، اشعار نقیب الممالک كتاب شماره- ۱۱ و ۱۲ و ۱۳

(۱۵۶) دیوان نورعلیشاه [۱۱۴]

محمد علی بن فیض علیشاه عبدالحسین اصفهانی (۱۲۱۲م ق) این کتاب
بامر ظل السلطان ، سلطان مسعود میرزا تحریر شده .
« ف ، فا ، م ، ص ۷۱۶ ، فهرست ملی ج ۲ ص ۲۶۲ »

* ش ۱۱۵۸۲

بخط نستعلیق عباس بن محمد هادی الحسینی (معروف بآ میرزا عباس باقلعه
خاتون آبادی سرسلسله دراویش نعمه‌اللهی) بسال ۱۲۱۲ تحریر شده قك
۱۴ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۱۴ ص ۲۳۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
سوخته نارنجی .

(۱۵۷) دیوان همای شیرازی (معدن الجواهر) [۱۱۵]

محمد رضاقلی بن ملا بمانعلی بدیع خان (۱۲۱۲-۱۲۹۰ یا ۱۲۸۹ ق)
در سال ۱۲۹۲ هجری بامر ظل السلطان فرزند همای میرزا محمد حسین
خان متخلص به عنقا، اشعار پدر را جمع و تدوین و بصورت مسوده در آورده و
به معدن الجواهر مسمی ساخته .

این دیوان بعنوان شکرستان چاپ شده ، و دزیمه ج ۹ ص ۱۲۹۶ ، ف ،
فا ، م ، ص ۱۰۳۹ »

* شماره ۱۱۵۰۲

بخط نسخ عالی عبدالغفار بن محمد حسن اصفهانی در ۱۳ رجب ۱۲۹۳
تحریر شده ، قك ۱۹ x ۳۱ ، ان ۱۲ x ۲۱ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۳۴ ، کاغذ
فرنگی ، جلد چرمی کوبیده نارنجی .

۱۱۵۱۲

۴۴۰

سکون و خفا و در غایت
سکون و خفا و در غایت
سکون و خفا و در غایت

<p>بهر سعوری عالم را می آید نهر این شاه گشته کبر و غایت تا به سوزنده زمره دلش باد تا جان با شاه جهان خوار و در دیوانت شرم گشت</p>	<p>چون ز کانی و سعوری عالم بن دعای قسبان باشد که از زان چون زنده زمره دلش که جان یعنی جلی مرده باز دانش زیمه از زمین مراد گشت</p>
<p>سختی بی باور نیست شده نش کوه بیک کوه و عشق کجا که نهایی زلفه با بر از دانی سست گشته چاه مرگش تو به زار دوست و زاریش ازین جهان کجایی کجایی</p>	<p>بیدل از قبضه کند زار گشت تو سنج گشت عالی چه خواهی از پی شیدا ز عشقش بی انگار سر زیمه یعنی کن تا کجایی تستی از عشقش زنده زنده از عشقش زنده زنده زنده ز کجایی زنده زنده زنده ز کجایی زنده زنده زنده</p>

۴۴۱

سکون و خفا و در غایت
سکون و خفا و در غایت
سکون و خفا و در غایت

۴۴۰

سکون و خفا و در غایت
سکون و خفا و در غایت
سکون و خفا و در غایت

ش ۲۴ - دیوان همای شیرازی صفحه ۴۴۰ و ۴۴۱ ، ۱۵۱۵

حواشی زیادی بخط مرحوم عنقا فرزند ناظم در کتاب نوشته شده و دارای
یک سر لوحه و جدول بندی صفحات میباشد .

(۱۵۸) دیوان همای شیرازی [۱۱۵]

* شماره ۱۱۵۲۷

نستعلیق ناظم! (۱) قك ۱۴ × ۲۱، ان ۱۳ × ۸، سطر ۱۴، ص ۴۶۹،
کاغذ فرنگی، جلد تیماج کوبیده نارنجی
عناوین اشعار شنکرف و بقلم شکسته نستعلیق محمد حسین عنقا تحریر
گشته گراور شماره ۲۴ در صفحه قبل نمایشگر صفحه ۴۴۰ و ۴۴۱ کتاب میباشد.

(۱۵۹) دیوان یغما جندقی (منثور و منظوم): [۱۱۶]

میرزا ابوالحسن یغمای جندقی (م - ۱۲۷۰)

د ف ، فا ، م ، ص ۷۶۶ ،

* شماره ۱۱۵۱۳

شکسته نستعلیق میرزا جعفر در رمضان ۱۲۶۵ با مر حاکم وقت نوشته شده
قك ۱۶ × ۲۴، ان ۱۸ × ۸، سطر ۲۱، ص ۳۸۲، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج
کوبیده سرخ.

(۱۶۰) ذخیره خوارزمشاهی [۱۱۷]

تألیف زین الدین اسمعیل بن حسین جرجانی طبیب (م - ۵۳۰) (باب
چهارم و پنجم ...)

(۱) - بنا باظهار متصدیان کتابخانه فرهنگ اصفهان به نقل از آقای جلال
همائی، این نسخه بخط مرحوم هما (رضاقلی) نوشته شده ولی با توجه باین نکته که
در سال ۱۲۹۲ هجری فرزند ناظم میرزا محمد حسین خان عنقا از طرف ظل السلطان
مأمور بجمع آوری اشعار پدر شده (شماره قبل، ک ۱۵۷) بعید بنظر میرسد که نسخه
خط مرحوم هما تحریر شده باشد. گرد آورنده با گراور صفحه ۴۴۰ و ۴۴۱ دیوان
مزبور داوری را بعهده خوانندگان میگذارد.

کتاب مزبور در موضوع طب و داروسازی است و در دو ازده جلد (۱) تألیف یافته و بسال ۵۰۴ ق به عمادالدوله ابو الفتح محمد بن معزالدین خوارزمشاه اهداء گردیده . بعضی از مجلدات آن بطبع رسیده (۲) و يك نسخه خطی از جلد ششم آن در کتابخانه ملی تهران یافت میشود (۳) .

* شماره ۳۳۰

نستعلیق ، ۱۶ شعبان ۱۰۷۳ ، قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۲۴ ، ك اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

[۱۱۸] روضة الانوار عباسی: (۱۶۱)

ملا محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری

«دزیه ج ۱۱ ص ۲۸۹ . ف ، فا ، م ، ص ۲۳۱۶»

شماره ۱۱۴۹۳

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی عطف میشن .

[۱۱۹] روضة الصفا فی سیره الانبیاء والملوك والخلفاء: (۱۶۲)

محمد بن خاوندشاه معروف به میرخواند (جلد اول)

«ف ، فا ، م ، ص ۸۵۹»

شماره ۱۱۳۹۰

بخط نسخ محمد ولد آقا علی اکبر در بیستم . . . . ۱۰۱۹ ق تحریر شده .

- (۱) - كشف الظنون حاجی خلیفه چاپ تازه ، ج ۱ ، ص ۸۲۴ .
- (۲) - فهرست کتب چایی فارسی مشار ، ج ۲ ، ص ۲۲۵۵ .
- (۳) - فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی تهران ، ج ۱ ، ص ۲۵۰ .

قك ۲۹ × ۱۸ ، ان ۲۰ × ۱۲ ، سطر ۲۱ ، ص ۶۸۲ ، كاغذ اصفهانی ،
جلد میشن مشکی .

(۱۶۳) **روضه‌الصفاء** (جلد چهارم) [۱۲۰]

* ش ۱۱۳۹۱

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۷ × ۲۸ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۲۵ ،
ص ۵۱۶ ، كاغذ خان‌بالغ ، جلد چرمی کوبیده مطلای بسیار عالی ، داخل جلد
سوخته تر بخدار دارای سر لوحه تذهیبی و طلائاندازی صفحات ۱ و ۲ و جدول بندی
زرین کتاب ، عناوین مطالب باشکرف نوشته شده ، پشت صفحه اول خط مرحوم
حاج فرهاد میرزا بتاریخ ۱۹ ذیقعدہ ۱۳۰۲ هجری مسطور است .

(۱۶۴) **ریاض‌السیاحه** [۱۲۱]

تألیف حاج میرزا زین‌العابدین شیروانی (۱۱۹۴-۱۲۵۳)
وف ، فا ، م ، ص ۸۶۷

* شماره ۱۱۳۵۶

شکسته نستعلیق ، در دارالخلافة تهران ۲۶۲ - ۱۳۱۴ تحریر شده ،
قك ۲۲ × ۳۳ ، ان ۱۳ × ۲۲٫۵ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۱۲ ، كاغذ فرنگی الوان ،
جلد تیماج ضربی سرخ .

(۱۶۵) **زادالمعاد** [۱۲۲]

محمد باقر مجلسی فرزند محمد تقی ، وف ، فا ، م ، ص ۸۷۲

* ش ۳۳۵۰

نستعلیق و نسخ محمد نجیب بن حاجی ملک ، ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۲۴ ،

قك ۲۳ × ۱۷ ، ان ۱۷ × ۱۱ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوای روغنی شکسته . از آغاز مقداری ناقص است و در چند جا کلمه (بلغ) نوشته شده .

(۱۶۶) زادالمعاد [۱۲۲]

* ش ۳۳۰۲

نسخ ، سده سیزدهم-م ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۱۳ × ۸ ، سطر ۱۱ ، ص ۴۷۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۱۶۷) زادالمعاد

* ش ۱۱۴۹۲

نسخ بسیار خوب قرن دوازدهم ، قك ۱۸ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۲۴ ، ص ۶۱۰ ، کاغذ ترمه ظریف ، جلد ساغری مشکمی مطلا . دارای سرلوحه زنگاری و جدول مطالای صفحات ، معانی ادعیه باقلم شنگرف نوشته شده .

(۱۶۸) سؤال و جواب [۱۲۳]

از حاج سید محمد باقر بن محمد تقی شفتی اصفهانی جیلانی (م-۱۲۶۰ ق) مجلد اول و دوم .

ذریعه ج ۱۲ ، ص ۲۴۳ ، فهرست ، فارسی ، مشار ، ص ۹۰۹ .

*****

(۱۶۹) * ش ۲۸۷۴ [۱۲۳]

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۳۳ ، ص ۶۴۸ .

کاغذ فرنگی ، جلد تیماج زرد.

*****

(۱۷۰) * ش ۲۹۸۰ [۱۲۳]

از کتاب وصایا تا آخر میراث فهرست ابواب در اول کتاب نوشته شده.

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ × ، سطر ۲۴ ،
ص ۲۹۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی برقی ترنجی .

*****

(۱۷۱) * ش ۵۱۹۹ [۱۲۳]

(جلد اول و دوم) ، نسخ عبدالرحیم بی محمد کریم هرندی ۱۸۱۸-۱۲۴۶
قك . ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۸ ، ص ۱۰۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد
مقوای روغنی ترنجدار
این نسخه در حیات مؤلف نوشته شده و حاشیه‌هایی با امضاء دام‌ظله در
کتاب مسطور است .

*****

(۱۷۲) * ش ۵۴۳۱ [۱۲۳]

از کتاب الحج شروع شده ولی ابواب آن نامنظم است نسخ قرن ۱۳ ،
قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۲۲ ، ص ۵۶۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماج مشکی .

(۱۷۳) سفرنامه دکتر اوئیلز بممالک ایران [۱۲۴]

ترجمه میرزا سیدعبداله ، مترجم زبان روسی دربار ظل السلطان مؤلف کتابرا در سال ۱۳۰۵ بزبان انگلیسی تألیف نموده و مسیو کرسٹوف سوف روسی آنرا بزبان روسی ترجمه کرده و سپس مترجم مذکور در ۲۲ رجب ۱۳۰۷ بامر ظل السلطان کتابرا از روسی بفارسی ترجمه کرده .

آغاز : ماهمواره محض تفرج واطلاع مقصود خودرا مصروف بانکشاف اماکن جدیدہ خارجہ میں نمائیم ولی ہمینکہ یک نقطہ بسیار خوبی منکشف گردید...
دگر اور شماره ۲۵ صفحه اول کتاب را نشان میدهد .

انجام : ویا آنکہ در همان مکان قدری زهر باو خورائیده و بدیاری آخرت میفرستند ولی این حیلت بندرت دیده شده و بسیار قلیل الوقوع است .

* ش ۱۱۳۵۱

نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ۲۲ × ۳۵ ، ۱۴ × ۲۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۲۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل بنفش ، دارای سر لوحه مذهب با خط کشی تمام صفحات .

(۱۷۴) سفرنامه مسیو بابن وهوسه فرانسوی بجنوب ایران [۱۲۵]

ترجمه محمد حسن مترجم حضور ملقب به اعتماد السلطنه .

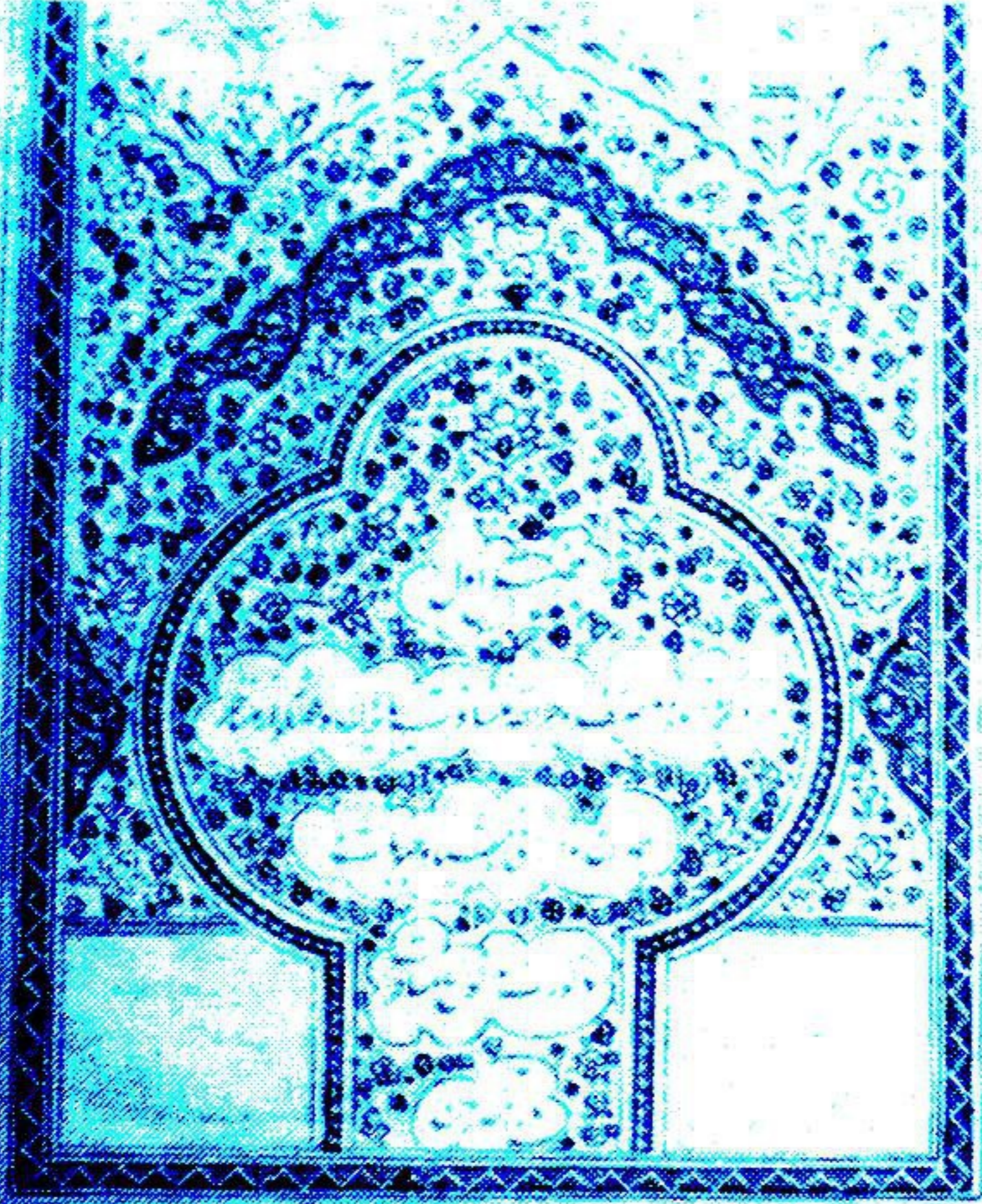
آغاز دیباچه : بعد از حمد کردگار و مدح اعلی حضرت اقدس شہریار روحی فدای چنین مینگارم این چاکر ... محمد حسن مترجم حضور ...

آغاز کتاب : هشت روز بود کہ (دیولافوا) و زوجہ اش منتظر ورود مکاری بودند تا اشیائی را کہ در تمام زمستان گذشتہ در حفریات خرابہ شہر (سوز) انکشاف نموده بودم ...

انجام : پس دیولافوا و زوجہ اش از فرانسه بایران نمی آیند کہ مشغول

این کار شوند و ماهم دیگر بخوزستان نباید برویم باینجهت از تهران بسمت
بوشهر رانندیم که از بوشهر بفرنگ برویم والسلام .

بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
 بسم الله الرحمن الرحیم و بسم الله الرحمن الرحیم
 شرح اول آن بعد از آن وقت بیان دیگر کامل است خود را بآن خود برآید
 در این هنگام از دست که شخص کاشف و سیاح اول از حرکت و جان نازهای سال
 بصورتی آن حرکت ترک سخن کند یعنی که در آن وقت با دست تر و دستیا من منته و در رخ
 بیجا است آنها در جهات نامند قارچهای بسیار بزرگ بودند و تا از سر و دست
 تازگی و طراوت بوی خوش بودند از آن جهت بیان آن مردمان و اگر در کجاست

ش ۲۵ ، سفرنامه دکتر اوایلز بممالک ایران صفحه اول ، ۱۷۳۳

در دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه ص ۳۱۸ به شماره ۳۸ ذکر شده .

* شماره ۱۱۴۴۲

بخط نستعلیق یکی از منشیان ظل السلطان در قرن چهاردهم نوشته شده ،
قک ۱۰ × ۱۶ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۳ ص ۱۷۵ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد
ساغری مینائی .

بسم الله الرحمن الرحيم

سفرنامه ایستادن در قزوین و حاکم آن

۱۱۴۴۱۱

منزل اول بلخ از شهر بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
که در وقت شروع در عرض راه از بلخ تا بلخ
سه ماه و ده روز در وقت در راه بود و در وقت
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
در ماه دوم از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ

که در وقت شروع در عرض راه از بلخ تا بلخ
سه ماه و ده روز در وقت در راه بود و در وقت
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
در ماه دوم از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ
ماه اول از بلخ تا بلخ و بلخ و بلخ و بلخ

ص ۲۶ ، سفرنامه بلوچستان صفحه اول و دوم ، ک ۱۷۱

سفرنامه بلوچستان

(۱۷۵)

[۱۲۶]

مؤلف کویا یکی از منشیان و درباریان ظل السلطان بوده و اسم خود را
ننوشته .

آغاز : منزل اول ماهان ، از شهر تا ماهان هفت فرسنگ است بفرسنگهای

اهالی کرمان که در حقیقت سه ربع فرسخ است در عرض راه آبادی نیست ...
انجام : وجه قسم از برای حفظ امنیت ملک و آسوده‌گی رعیت لازم است
 مشروحاً بعرض خواهد رساند . در دفتر پنجم نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه
 باختصار ذکر شده .
 گراور ۲۶ صفحه اول و دوم سفرنامه بلوچستان میباشد .

* شماره ۱۱۴۶۳

شکسته نستعلیق... قرن چهاردهم ، قك ۱۲ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۶
 سطر ۱۰ ، ص ۱۲۰ ، کاغذ فرنگی خطدار ، جلد تیماج سیاه .

(۱۷۶) **سفرنامه خیوق (خیوه)** [۱۲۷]

این کتاب را مستر ماگامان امریکائی در شرح لشکرکشی روسیه بخیوه
 بسال ۱۸۷۳-م بزبان انگلیسی تألیف و جمع‌آوری نموده . احمد افندی در
 سنه ۱۲۹۲ ق آنرا بترکی ترجمه کرده و سپس در دارالترجمه ظل‌السلطان زیر
 نظراعتما دالسلطنه وسیله حسن بن علی بفارسی ترجمه شده و نیز تزییلی در جوامع
 اخبار تاریخیه خطه خوارزم بقلم اعتمادالسلطنه به ترجمه مزبور الحاق شده .
 و همچنین حاشیه‌هایی بخط خود اعتمادالسلطنه بر تزییل مزبور اضافه گشته .
 اصل ترجمه مشتمل بر سه قسمت و یک مقدمه میباشد :

مقدمه تعریف تاریخ و تقاسیم آن ...
 قسمت اول در اتصال مشارالیه بمعسکر روسیه ...
 قسمت دوم در تفصیل سوق عسکر روس ... بر سر خطه خوارزم .
 قسمت سوم بحث از پلتیک دولتین انگلیس و روس که در حق آسیای وسطی
 دارند ...

آغاز کتاب : در لندن بودم که از قشون کشی روسها بطرف خیوق خبردار
 شدم ...

انجام کتاب : بتاریخ و سفرنامه خیوق که بعون و عنایت حضرت رب‌العزه
 بالصحه و العافیه عزیمت و عودت نموده بودم در اینجا نهایت دادم .
آغاز تزییل عبدالله بن عامر که در سال بیست و هشت هجرت حضرت

فخرالانام ... والی بصره معین و منصوب گردید بعد از دو سال ...
انجام تزییل : ولی افسوس هزار افسوس که جنرال (کوفمان) خطه
 خوارزم را در همین سال استیلا نموده دولت روس را بمقصد اصلی خود نائل
 نمود انتهى .

نسخه ناتمامی از این ترجمه در کتابخانه مجلس شورای ملی یافت میشود
 (فهرست مجلس ج ۲ ص ۴۴۲) .
 «در دفتر پنجم نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه نام این نسخه باختصار
 ذکر شده» .

* شماره ۱۱۴۰۹

نستعلیق ، ۲۵ ج ۱-۱۳۰۴ ، قك ۱۶ × ۲۳ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۶ ،
 ص ۷۱۸ (ترجمه ۶۲۲ ، تزییل ۹۶) ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد پارچه زری گلدار .
 دارای دوسر لوحه تذهیب شده یکی در اول کتاب و دیگری در اول تزییل
 با جدول بندی مطالی صفحات .

(۱۷۷) سفرنامه مادام دی یورند [۱۲۸]

ترجمه فریدون بن مسعود میرزا (فرزند ظل السلطان)
 مترجم در سفر مادام دی یورند زوجه وزیر مختار انگلیس بغرب ایران
 همراه وی بوده و شرح گزارشات سفر مزبور را از زبان او در شعبان ۱۳۲۰
 بفارسی ترجمه کرده و آنرا در هیجده فصل ترتیب داده .
آغاز : شرح مسافرت (دی یورند) زوجه وزیر مختار انگلیس بطرف
 غرب ایران ... این کتاب مشتمل است بر پاره تصاویر که شرح هر کدام در
 کتاب داده شده است و بر شرح مسافرت خود در غرب ایران مطالعه کنندگان
 در آن نخواهند دید اندکی از پلتيك ...
انجام : هر وقت تصور این مسافرت را میکنم لذت میبرم اشخاصی هم
 که میخوانند لذت ببرند فراغت حاصل کردم از ترجمه این کتاب .. فریدون
 مسعود .

* شماره ۱۱۴۵۶

نستعلیق قرن چهاردهم ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۲۱ × ۱۳ ، سطر ۱۱
 ص ۲۶۶ ، کاغذ فرنگی سفید . جلد، حمل مینائی .

(۱۷۸) سفر نامہ ظل السلطان بفرنگ [۱۲۹]

بانشاء و تحریر خود ظل السلطان .
 شرح این مسافرت در تاریخ سرگذشت مسعودی از صفحه ۳۷۱ بی‌عده چاپ
 شدہ ولی مزیت نسخہ مزبور این است کہ از اول تا باخر بخط خود ظل السلطان
 تحریر شدہ .
 بہ گراور شماره ۲۷ نگاہ کنید .

بمقام خود در تاریخ سرگذشت مسعودی
 مکتور کہ بہ روزہ دو مرتبہ فون العلم بفرنگ
 نقل شدہ و از سال ۱۰۰۰ ہجری قمری در کتاب
 از دولت کرمینہ بہ نثر کہ از بہ کرمینہ
 مراد در کتاب کرمینہ و اقصی را
 کہ خانہ مرزا فرغانی بہ نثر کہ در کتاب
 و معانی کرمینہ بہ نثر کہ در کتاب
 معانی کرمینہ بہ نثر کہ در کتاب
 مراد از کرمینہ بہ نثر کہ در کتاب
 مراد از کرمینہ بہ نثر کہ در کتاب

ش ۲۷ - سفر نامہ ظل السلطان بفرنگ صفحہ اول ، ک ۱۷۸

* شماره ۱۱۴۶۴

شکسته نستعلیق پخته ظل السلطان ، ذیحجه الحرام ۱۳۱۳ ، قك
 ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۱۱ ، ص ۴۱۲ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد
 مقوای نقابدار .

سفرنامه و امبری

رك ، سیاحت ترکستان کتاب ۱۸۱

(۱۷۹) سفرنامه دکتر هانری لانسدل [۱۳۰]

ترجمه رحیم ... درجمادی الثانی ۱۳۰۲ در طهران ، لانسدل کشیش
 انگلیسی بسال ۱۸۸۲ م مطابق ۱۲۹۹ ق سفری بترکستان روس و ممالک خلدجه
 و بخارا و خیوق نموده و کتاب مزبور را در چهار فصل بشرح زیر
 فصل اول مسافرت در ممالک ترکستان روس
 فصل دوم در سیاحت مملکت خلدجه
 فصل سیم در بیان مسافرت در مملکت بخارا
 فصل چهارم در تعریف وضع مملکت خیوق ، ترتیب داده .
آغاز : ترجمه مسافرت نامه دکتر هانری لانسدل کشیش انگلیسی بممالک
 ترکستان روس در آسیای وسطی و ممالک خلدجه و خیوق و بخارا در سنه ۱۸۸۲ .
انجام : امیدوار هستم که سیاحت نامه خود را در ممالک آسیای وسطی و
 مسافرت چهار هزار فرسنگ مسافت را مفصلاً و مشروحاً نگاشته عماقرب در
 دو جلد بطبع برسانم که خوانندگان از آن بهره مند شوند و این کتاب موسوم
 خواهد شد بممالک آسیای وسطی روسی ، نسخه ای از این ترجمه در کتابخانه
 ملی تهران وجود دارد . ف ، ملی ج ۱ ص ۱۳۵

* شماره ۱۱۳۹۸

نسخه - رن چهاردهم ، قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ،

ص ۱۲۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماجی کوبیده . دارای سر لوحه مذهب گل و بوته دار با تاج و طلا اندازی بین سطور صفحات اول و دوم و خط کشی رنگی و طلائی تمام کتاب با تصاویر مختلف (بطور فتوگرافی) .
 گراور شماره ۲۸ نمایشگر صفحه اول و دوم کتاب میباشد .

ترکستان را برداشته و همراه خود به فرنگستان برد
 است و برای اطلاعات عامه مسافرت نامتخوفا
 در روزنامه مصور انگلیسی موسوم بکرافت بطبع
 رسانده و عکسها نیز که در مدت مسافرت خود
 برداشته بود نیز در روزنامه مذکور منتشر کرده اند
 این مسافرت نامتخوفا است برپا حاصل
 فصل اول مسافرت در ممالک ترکستان روس
 فصل دوم در سیاحت ممالک خلدجا
 فصل سیم در بیان مسافرت در ممالک خلدجا
 فصل چهارم در تعریف وضع ممالک خجوق
 فصل اول مسافرت در ممالک ترکستان روس
 دکتر لانسدل میگوید که در نسخه بکفر و در

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ترجمه مسافرت نامه دکتر هانری لانسدل کیش
 به ممالک ترکستان روس در آسیای وسطی و ممالک
 خلدجا و خجوق و خارا در سنه بکفر و هشتصد
 هشتاد و دو مسیحی مطابق سنه بکفر و در سنه
 هجری نبوی
 دکتر هانری لانسدل کیش انگلیسی در این سفر
 خود از لندن با آسیای وسطی تفریحاً چهار مرتبه
 مسافت را طی کرده و در بعضی از جاهای آن ممالک
 در

ش ۲۸ - صفحه اول و دوم سفر نامه دکتر هانری لانسدل ، ك ۱۷۹

[۱۳۱]

سفينة النجاة

[۱۸۰]

از محمد مه‌قیم بن محمد علی یزدی (از ابتدای قرآن الی آیه ۵۹ از سوره انعام)
 آغاز موجود : وحده لا شریک له ، الواحد الذی لا یدخل فی عدد ...

اما بعد ... قیام نمودا حوج عباداله ... ابن محمد علی محمد مقیم الیزدی ... بجمع
کتابی از علم تفسیر ... کتابی کریم موسوم بسفینة النجاة الموصلة الى النعیم ...
انجام موجود: ولاحبة فی ظلمات الارض عطف است بر من ورقة ساقط نمیشود
هیچ دانه در تاریکی زمین که زیر آنست و ظلمت .
«این نسخه تا کنون چاپ نشده و نام آنهم در فهرست‌ها دیده نشد .»

* شماره ۲۶۷۳

نسخ قرن دوازدهم ، قج ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۲۶ ،
ص ۵۴۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .

(۱۸۱) سیاحت ترکستان (سفرنامه وامبری) [۱۳۲]

اثر آرمینیوس وامبری ، مترجم آوانس مسیحی بن استاد ابراهیم
زرگر باشی (۱)
آرمینیوس وامبری مجارستانی بسال ۱۸۶۳-م سفری از طهران بسمرقند
وبخارا وخیوه نموده وبتهران برگشته و سفرنامه در دو قسمت بنام «سیاحت يك
درویش دروغی در آسیای مرکزی» ترتیب داده . در آغاز این ترجمه تهیه کننده
آن سید حسین شیرازی چنین مینویسد : «وامبری از اهالی مجارستان که بسفر
ترکستان رفته ... مشهور است و سیاحتنامه او بوصف صحت موصوف ... لذا این
دعاگو سید حسین با کمال مشقت این نسخه را تحصیل کرده محض تقدیم
خاکپای ... ظل السلطان روحی فداء استنساخ نموده
این نسخه . کتاب (قسمت) اول و مشتمل بر ۱۵ فصل است (۲)

(۱) در جلد ۲ ص ۴۴۴ فهرست مجلس شورای ملی نوشته شده: «سفرنامه وامبری
را از انگلیسی بفرانسه نقل و در ۱۸۷۳ چاپ کرده اند این نسخه که ترجمه فارسی است
در فصل پانزدهم بنخاتمه میرسد ، مترجم آوانس مسیحی بن استاد ابراهیم زرگر باشی .
تاریخ ترجمه ۱۳۰۲»

(۲) از صفحه ۱-۳۸۰ درویشی دروغین در خانان آسیای میانه ، نشریه
بنگاه ترجمه و نشر کتاب .

آغاز فصل اول : اگر شخص در وسط ماه ژولیه یعنی در اواسط تابستان در ایران سفر کرده باشد میدانند که وقتی که مسافرت من از تبریز بطهران بانتهای رسید چه قدر خوشوقت شدم ...

انجام فصل پانزدهم : پس نباید تعجب کرد که در رنجبت [رجنت] استریت (بهترین کوچه لندن) یاد در منازل نجبای پای تخت انگلیس نشسته یکدفعه خیال مرا باسیای مرکزی و چادرهای قرغیز و تراکمه میبرد و در آنخیالات مستغرق میشوم تمت الكتاب ...

یک نسخه خطی از کتاب اول در کتابخانه مجلس شورایی ملی بنام «سفرنامه وامبری» موجود است (فهرست مجلس ج ۲ ص ۴۴۳)

دو قسمت کتاب طی دو بخش با اسم «سیاحت درویشی دروغین در خانان آسیای میانه» بترجمه آقای فتحعلی خواجه نوریان وسیله بنگاه ترجمه و نشر کتاب بشماره ۷۹ چاپ شده ، آغاز و انجامی که برای نسخه خطی اصفهان ذکر گردید با آنچه که در بخش نخست چاپ بنگاه ترجمه و نشر کتاب طبع شده از لحاظ عبارت اختلاف دارد ولی مضامین و معانی مطابق است .

* شماره ۱۱۳۷۴

تستعلیق محمد بن حاجی محمد قلی قزوینی معروف به عاشوری دوشنبه محرم ۱۳۰۳ ، ق ک ۱۹ X ۳۰ ، ان ۱۳ X ۲۰ ، سطر ۱۴ ص ۴۴۰ ، کاغذ رنگی نخودی ، جلد چرمی زرکوب ، دارای سرلوحه و جدول تمام صفحات.

(۱۸۲) شرح حال ابوالدینیا ، معمر مغربی [۱۳۳]

محمد هاشم بن زین العابدین (برادر صاحب روضات) مؤلف کتاب را بامر و خواهش ظل السلطان برای وی نوشته و مشتمل بر هفت مقصد است :

مقصداول در اسم و لقب ابوالدینیا ...

دوم در نوشیدن آب حیات ...

سوم در زمان تولد و ملاقات با معصومین علیهم السلام ...

چهارم در بیان بدایة و نهایت عمر او ...

پنجم در بیان چند حدیث از چند کتاب معتبر ...

مقصد ششم در بیان مذهب او و نیکی و بدی او ...

د هفتم در بیان حال معمر مشرقی ...

آغاز : الحمد لله الذی دل علی ذاته بذاته والصلوه والسلام علی ... و بعد چون امر جهان مطاع حضرت ... ظل السلطان ... صادر شد که این اقل ... شرح حال ابوالدین معمر مغربی را در رساله علیحده برشته تحریر در آورم ... انجام : هر چند که امر آن بزرگوار منوط به خرق عادت و معجزات باهرات و آیات بینات میباشد و امید هست که این فقره موجب اجر جمیل از برای این عبد حقیر در نزد خداوند جلیل بوده باشد و قد فرغ من تسویده العبد الفقیر الی

۱۱۴۶
 بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله الذی دل علی ذاته بذاته والصلوه والسلام علی اشرف خلقه فی عالم مکاناته بنیام محمد و عترته الطیبین الطاهیرین علیهم السلام
 ابان و بینات و بعد چون امر جهان مطاع حضرت اقدس اعظم اسعد شرف الرفع اعلی شاهنشاه زاده اقدم ظل ظل اسرار اعظم حضرت ظل السلطان سلطان مسعود میرزا امام الله دولت و کرم و منکره صادر شد که این اقل بها کویان دولت خلود مدین شرح حال ابوالدین معمر مغربی را در رساله علیحده برشته تحریر در آورم و از لحاظ مبارک حضرت اقدس اعلی بکفر نام در مقام اشعار برادم عاین مطلب را در ضمن چند مقصد بیان نمودم و شرح حال معمر مشرقی را هم هم بیان نمودم که این مختصر وافی بحال معمر مشرقی معروف و معمر مشرقی و غیر معروف هر دو بوده باشد مقصد اول در بیان اسم و لقب و کنیه و بلد و قبیل و ابا معمر مشرقی میباشد مقصد دوم در بیان کیفیت نوشیدن آب حیوة را از نهر حیوان میباشد مقصد سیم در بیان فرزندان و ملاقات او جمعی از معصومین بسم الله را و در آن اوقات بعضی از خلفاء و امراء و علماء و اصحاب را میباشد

مقصد چهارم در بیان بلای و هلاکت او و پیوسته مقصد پنجم در بیان چند حدیث طولانی میباشد که در چند کتاب معتبر از کتب علماء امامیه در سنن او وارد شده و در ضمن آن احادیث چند حدیث که همین شخص بلا واسطه از جناب سیدنا و نبی امیر المؤمنین علیه السلام روایت کرده مذکور میشود مقصد ششم در بیان مذهب او و نیکی و بدی او میباشد مقصد هفتم در بیان حال معمر مشرقی میباشد اما مقصد اول که در بیان اسم معمر مغربی و لقب و کنیه و بنیاد و ابا و بلد او میباشد مشهوره در امامیه از جمله در کتاب احوال الدین و انام العجمه که از مصنفان شیعه صد و بیست و یک باب بر علیه السلام میباشد و همچنین کتب المروان شیخ زاهدی از بزرگان فضا و سلفین امامیه و کتاب آثار الانوار علامه مجلسی در معجم سنن مردم آن و کتاب افراد همان سید حران چنین مذکور شده که اسم او علی میباشد و کنیه او ابوالدین است و آنچه مغربی و از کتاب کامل تاریخ فاضل خزوی که در زمان علماء اهل سنت میباشد و کتاب انساب صحابی که در کتب علماء سنیان میباشد و هر دو در علم لغت و تاریخ معتبر میباشد چنین مستفاد میشود که اسم او عثمان میباشد و صحابی گفته که کنیه او ابو عمرو میباشد بنا بر این بزرگان علماء سنیان

ش ۲۹ - شرح حال ابوالدین معمر مغربی ، صفحه اول و دوم کتاب ۱۸۲

غفور به القوی الباری محمد هاشم بن امیر زین العابدین این نسخه چون بخط مؤلف تحریر شده قابل اهمیت است ، نسخه دیگری

از این کتاب در بیت مرحوم روضاتی باصفهان یافت میشود .
«گراور شماره ۲۹ صفحه اول و دوم کتاب میباشد .»

*ش ۱۱۴۶۰

شکسته نسخ مؤلف در ۲۰ ذیقعدہ سال ۱۳۰۱ ، قك ۱۲ X ۲۰ ،
ان ۱۸ X ۹ ، سطر ۱۸ ، ص ۴۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی ضربی .

(۱۸۳) شرح حال مختصر هفت تن از سلاطین عثمانی [۱۳۴]

مؤلف یا شارح معلوم نشده .

۱- سلطان سلیم سوم	۲- سلطان مصطفی چهارم
۳- سلطان محمود دوم	۴- سلطان عبدالمجید
۵- سلطان عبدالعزیز	۶- سلطان مراد پنجم
۷- سلطان عبدالحمید دوم	

آغاز : يك مائه از احوال سلاطین ، تصویرات هفت نفر از سلاطین اخیر
عثمانی که معروفند بزمان اضمحلال مملکت و آن ممتد است از مجاهداتیکه
بیچاره سلطان سلیم دوم در اصلاحات سیاسی بعمل آورد تا زمان حالیه ...
انجام : در اطراف تنگه‌های معروف برای دفع اتفاقاتیکه از شدت
وضوح محتاج بهیچ بیانی نیست .

* شماره ۱۱۴۵۱

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۴ X ۲۱/۵ ، ان ۸ X ۱۴ ، سطر ۱۰ ، ص
۲۲ کاغذ خان بالغ ، جلد مخمل سبز ، دارای سر لوحه مذهب و مصور به تصاویر
هفت تن از سلاطین مذکور .

(۱۸۴) شرح قصیده ابن الفارض (المیمیه الخمریه) [۱۳۵]

ناظم شرف الدین ابو حفص عمر بن علی السعدی ، شارح میرزا حسن انصاری

معروف به شیخ جابری اصفهانی (م ۱۳۷۶ ق)

آغاز مقدمه : سبحانه من جميله لالوجهه نقاب الالنور و لالجمال
الالظهور.

ای گشته نهان زغایت پیدائی   عین همه عالمی زبس بکتائی
زان بیشتری که در عبارت گنجی   زان پاک تری که در اشارت آئی
الهی بحرمت آنانکه بگام همت پی بسرا پرده عزت وحدت تو برده اند...
و بعد این ورقی چند است در شرح الفاظ . . . قصیده میمیه خمربه
فارضیه ...

آغاز کتاب : قال الشيخ الامام العالم شرف الدين ابو حفص عمر بن السعدی
المعروف بابن الفارض ... شربنا علی ذکر الحبيب مدامه ...
شربنا بحرکات الثلث آشامیدن است اب وغیر آن ...
انجام :

بی دعوی فضل جامی و لاف هنر   در سلك بیان کشید این عقد گهر
وان لحظه که شد تمام آورد بدر   تاریخ نه و سال وی از شهر صفر ..

* ش ۱۱۵۴۴

نستعلیق مؤلف ۳ شنبه ۲۴ رجب ۱۳۰۹، قک ۱۳ × ۲۱، ان ۸ × ۱۳،
سطر ۱۲، ص ۱۰۱، کاغذ فرنگی آبی، جلد تیماج کوبیده سرخ.

(۱۸۵) صد پند لثمان [۱۳۶]

بترتیب میر علی قیلة کتاب. وف، ف، م، ص ۱۰۶۵،

* ش ۱۱۵۵۳

نستعلیق خوش سید محمد حسینی جمادی الاولی ۱۳۲۳، قک ۱۴ × ۲۱،
ان ۸ × ۱۶، سطر ۸، ص ۱۵، کاغذ فرنگی آبی، جلد تیماج قرمز.
دارای سر لوحه مذهب و طلاکاری اطراف کلمات تمام کتاب با جدول
بندی رنگی.

(۱۸۶) **ظفر نامه تیموری** [۱۳۷]

تألیف شرف‌الدین علی یزدی ، (تاریخ عمومی مفصل ایران در دوره تیموریان)
«فهرست فارسی مشارص ۱۱۰۰ و ۲۴۹۵»

* ش ۱۱۳۹۹

بخط نستعلیق محمد صادق معروف به حافظ ابن محمد زمان در ۱۹ شوال ۱۰۶۸ نوشته شده، قك ۱۶ × ۲۴، ان ۱۰ × ۱۷، سطر ۲۵، ص ۶۱۳، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی تریاکی نقابدار.

(۱۸۷) **عالمگیر نامه (تاریخ هند)** [۱۳۸]

تألیف محمد کاظم بن محمد امین قزوینی هندی
«دزیعه ج ۱۵، ص ۲۰۶، ف، فا، م، ص، ۱۱۰۲»

* ش ۱۱۳۴۸

شکسته نستعلیق، ۲۵ محرم ۱۱۵۶، قك ۲۱ × ۳۶، ان ۱۴ × ۲۷، سطر ۱۶، ص ۸۰۶، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج ضربی سرخ.

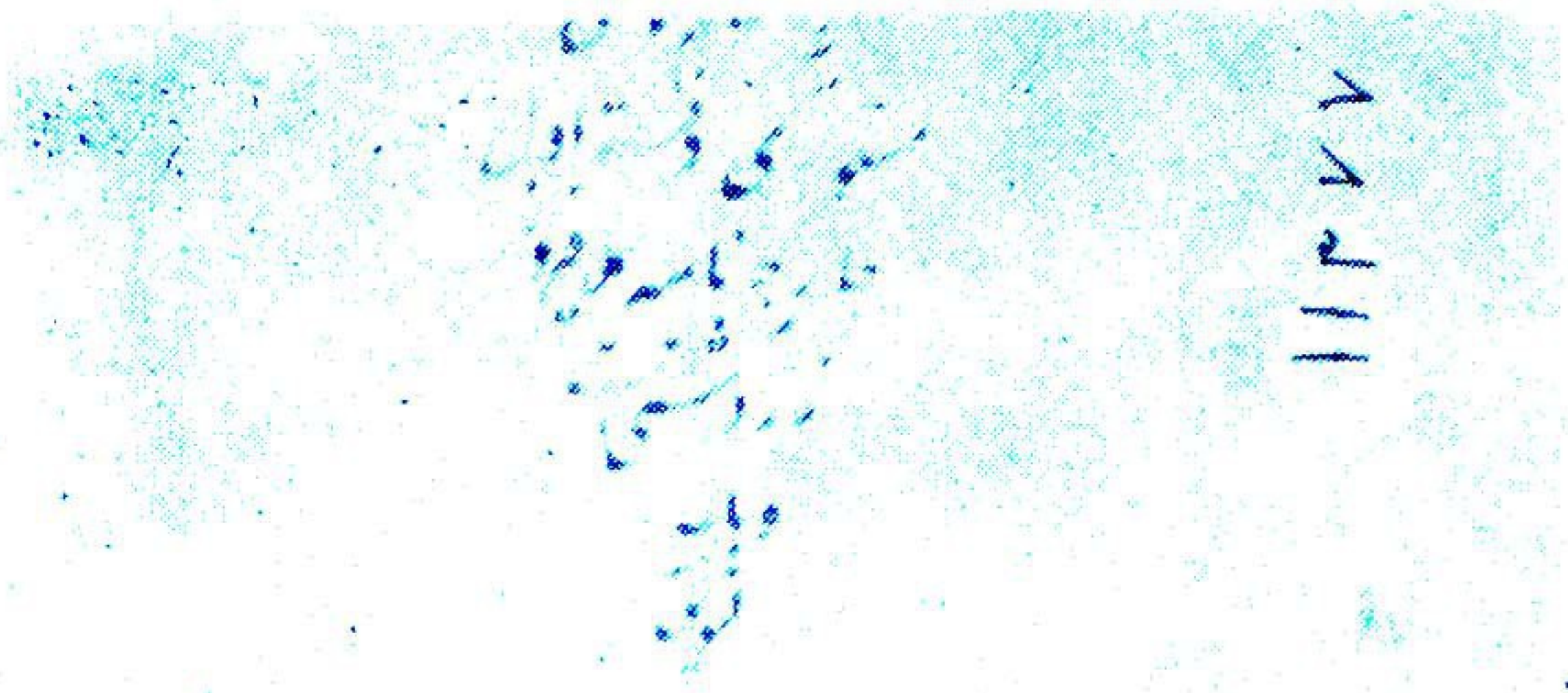
(۱۸۸) **عالم‌نمای مسعودی (تاریخ هندوستان)** [۱۳۹]

تنظیم علی محمد اصفهانی متخلص به طغرل
مؤلف کتابرا از «جارج نامه» (۱) ملا فیروز بن کاوس شیروانی زردشتی

(۱) جارج نامه در سه دفتر منظوم و بچاپ رسیده «دزیعه ج ۵ ص ۲۰، ف، فا،

م، ص ۴۶۳»

(۱۲۴۲م) که در سه دفتر و بنظم سروده شده ، بامر ظل السلطان به نشر در آورده ولی مطالب و اظهار نظرهاى زیادى که ملقط از قریب ۵۰ کتاب از کتابهای کتابخانه ظل السلطان در موضوع تاریخ هندوستان بوده بر آن افزوده .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ تَسْتَعِينُ
 بیان مجلی از آغاز نوع انسان با اقوال متفاوت و امم مختلفه و تجدید عمارت
 هندوستان با عقاید بعضی از ارباب ادیان بخلاف آراء و افکار هندو
 فرزندان ایران و فلاسفه یونان و دانشوران خطا و ختن و تخیص آنکه
 از تمام کشور هند الحال کدام قطعه را هند و سنان میخوانند چون افریبتند
 دو جهان و خلاق اشکارا و همان عوالم صور معانی از انسانی اشکارا فرمود
 زمین و زمان افرید و سناره و اقیاب فرزندان خلق کرد که شمارش هورت
 معلوم باشد از آغاز افرینش کوی راه بخوبی هر چند بی بود هر گوی باند
 دانش خویش که و پیش سخن گفتند بود و نصاری و مسلمانان از آغاز چنین
 گفتند که خداوند پال ادم را از مشت خاک افرید و پیش از آن حضرت از مردی و
 مردی در عالم خلف نشان نبود و زرد شیان ادم را مهر و پیشتر مخلوق
 نمیدانند که مرت را اول خلق و اول پادشاه و پیشرو تمام مردم میدانند
 باستناد فلاسفه غیر از اینهاست جهان را آغاز و انجام ندانند و پیشتر

تس ۳۰ - عالم نمای مسعودی صفحه اول اصل کتاب ۱۸۸

(نقل از حاشیه صفحه آخر کتاب بخط مؤلف).

آغاز مقدمه : الحمد لله الذی اظهر الموجدات بقدرته الشامله و

بعث الانبياء ..

آغاز کتاب . و به نستعين . بیان مجملی از آغاز نوع انسان باقوال

متفاوته امم مختلفه و تجدید عمارت هندوستان اعتقاد بعضی از ارباب ادیان ...
(گراور شماره ۳۰ در صفحه قبل، اول کتاب است) .

انجام کتاب: فرمانفرمای کلمکتہ صلاح دید که اورا در چونار کر برده

و تازنده است محبوس باشد و اذیت جانی باونکنند.

(عکس شماره - ۳۱ آخر کتاب را نشان میدهد) .

سپاس از خداوند فیروزگر سیم نامه را آوریدم به سر

بماندازه دانش خویشتن ز آغاز تا بن رساندم سخن

باقبال بی زوال بندگان ... ظل السلطان مسعود میرزای قاجار... دفتر

سیم جار جنامه را با تمام رسانید فی غره شهر ذیقعدة الحرام ۱۳۱۳ .

* ش ۱۱۳۷۷ *

نسخ ملا علی اصفهانی ، ۵ ذیقعدہ ۱۳۱۳ ، ق ك ۱۹ X ۲۹ ، ان

۱۱ X ۱۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۰۲۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی مینائی .

در صفحه ۳۲۰ و ۵۲۲ و دو صفحه آخر توضیحاتی راجع بکتاب بخط

مؤلف نوشته شده ، رئیس مطالب با قلم قرمز تحریر گشته .

*****

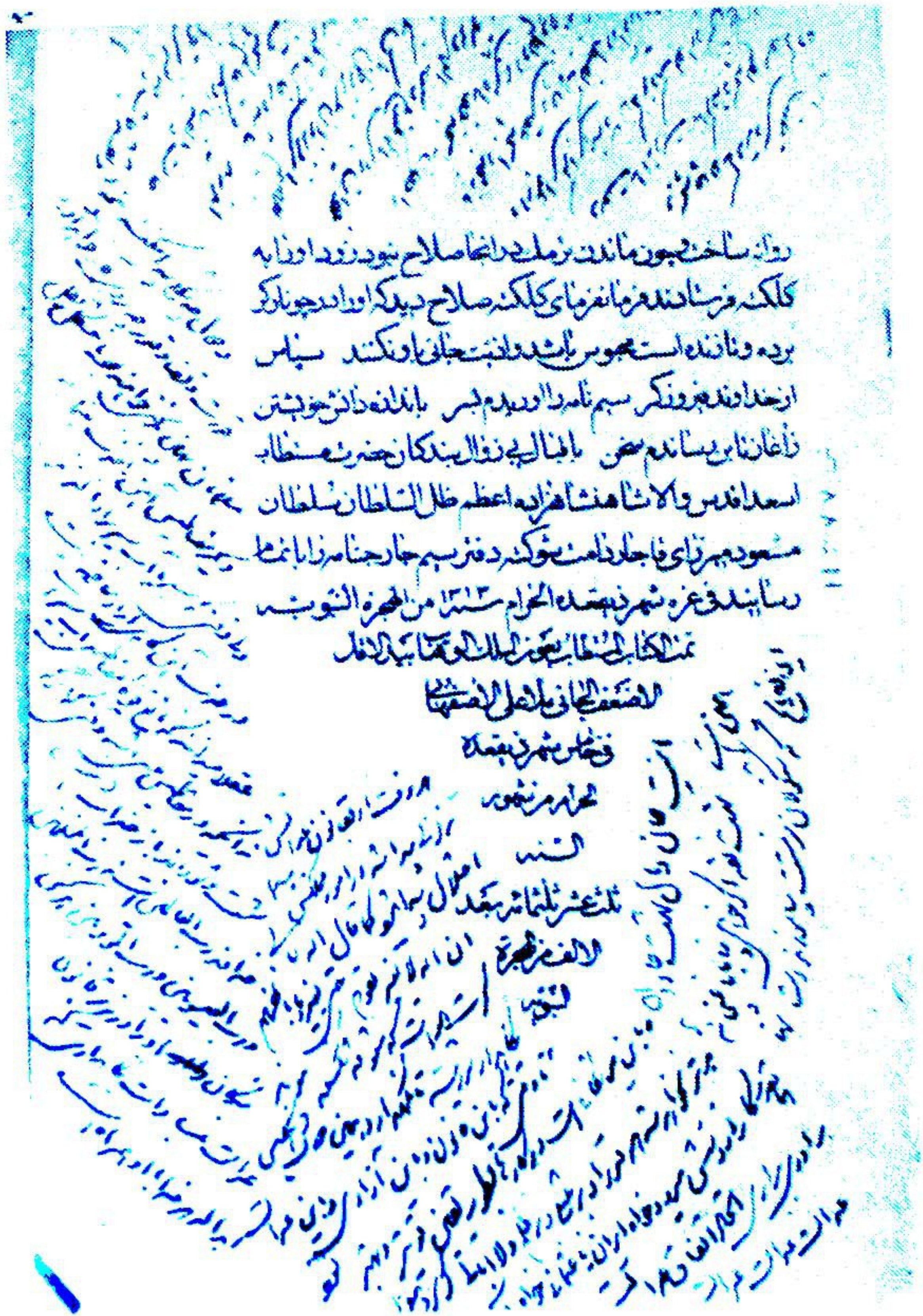
عالم نمای مسعودی

نسخه دیگر ، رجوع شود: بخش مجموعه‌ها ، ش ۱۱۳۷۶/۱

(۱۸۹) عقائد جمهوری طلبان فرانسه [۱۴۰]

تألیف موسیو (رونزبروکه) بفرانسه . ترجمه ...

آغاز : ادراك مبدء و منشاء (رپوبليك) يعنى جمهور، از تألیفات مسيو (رونزبروکه) که یکی از دانشمندان هذه السنه مسیحی است ۱۹۵۴ که رئیس است بر تمام مدارس زبان فرانسوی در آلمان ...

ش ۳۱ - عالم نمای مسعودی ، صفحه آخر ، ك ۱۸۸

انجام : بعد از آن حکومت جمهوری در فرانسه متداول گردید و آراء مردم چگونه باین راه صواب منتقل و مایل گشت ، تمام شد این ترجمه در شب جمعه شهر ربیع ۱۳۲۲ از یک ارتیکل که در روزنامه تام فرانسه مندرج بود.

* ش ۱۱۵۳۶

نستعلیق، در جمعه ربیع الاول ۱۳۲۲ تحریر شده ، قك ۱۱ × ۱۸ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۹ ، ص ۳۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مقوا.

(۱۹۰) عقد العلی للموقف الاعلی (تاریخ کرمان) [۱۴۱]

افضل الدین عمیدالدین احمد بن ابی حامد کرمانی (م-۵۶۲)
« ف ، فام ، ص ۱۱۲۴ »

* شماره ۱۱۵۴۷

نستعلیق حسن منشی در ۱۲ محرم ۱۳۰۹ تحریر یافته ، قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج کوبیده سرخ ، رؤوس مطالب شنگرف .

(۱۹۱) عهدنامه ترکمان چای [۱۴۲]

عهد نامه است که فیما بین دولت ایران و روس در ترکمان چای بسته شده است .

آغاز : اعلیحضرت قضا قدرت پادشاه اعظم والجاه امپراطور اکرم شوکت دستگاه مالک بالاستقلال کل ممالک روسیه و اعلیحضرت کیوان رفعت... پادشاه اعظم با اقتدار ممالک ایران چون هر دو علی السویه اراده و تمنای صادقانه دارند که بنوایب و مکاره ...

انجام : فصل خامس امضانامهای این قرارنامه حالیه در مدت پنج ماه یاهرگاه زودتر ممکن شود زودتر در تهران مبادله خواهد شد در تهران سنه

۱۲۹۹ هجری مطابق سنه ۱۸۸۲ عیسوی در چهار نسخه نوشته شد.

ش ۱۱۴۴۹

شکسته نستعلیق ، تحریر ۱۲۹۹ ق، قک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۶ ،
سطر ۱۱ ، ص ۸۰ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد تیماج قرمز .

(۱۹۲) عین الحیوة [۱۴۳]

از ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۰۳۷-۱۱۱۱)

د ف، ف ا، م، ص ۱۱۳۹

* شماره ۳۲۵۰

نستعلیق، قرن دوازدهم ، قک ۱۸ × ۲۳ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۱۹ ،
ص ۳۹۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی گلدار .

(۱۹۳) عین الحیوة (نسخه دیگر) [۱۴۳]

* ش ۳۲۵۱

نسخ و نستعلیق، قرن دوازدهم ، قک ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر
۱۸ ، ص ۵۷۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج کوبیده فرسوده .

(۱۹۴) فرق شیعه: ... [۱۴۴]

در ۲۷ شوال ۱۳۰۵ تألیف شده

آغاز : الحمد لله رب العالمین و صلی اله علی محمد و آله الطاهرین
کسانیکه بعد از وفات و رحلت خاتم انبیاء محمد بن عبدالله (ص) علی بن ابی طالب
علیه السلام را با امر خدا و تعیین پیغمبر خلیفه بلا فصل و امام مسلمین میدانند...

و این جماعت شیعه امامیه که این سه نفر را امام میدانند سیزده فرقه شده‌اند فرقه اول ...

انجام : و در این مطالبی که عرض شده اختلافات بسیار است چون فرمایش فرمودید که خیلی مختصر عرض و تحریر شود لهذا خیلی خیلی باختصار کوشیدم که باعث ملالت و انزجار خاطر مبارک نشود.

* ش ۱۱۴۸۶

شکسته نستعلیق ظاهراً خود مؤلف، ۲۷ شوال ۱۳۰۵ ق ک ۱۴ × ۲۲، ان ۸ × ۱۵، سطر ۱۰، ص ۹، کاغذ فرنگی خطدار، جلد تیماج سرخ.

[۱۴۵]

فنون عسگریه

(۱۹۵)

ترجمه میرزا محمودخان افشار مترجم مخصوص ظل السلطان، در ذیقعه ۱۳۰۱ ق مشتمل بر چهارمبحث :

۱ - در تطبیقات قواعد حربیه

۲ - خدمت سواره نظام هنگام سفر حرب

۳ - در بیان کشفیات در اثنای محاربه

۴ - در بیان اصول کشف در هنگام مشی و حرکت

در بین بخشهای سه گانه اول مقداری از صفحات خالی مانده و در آخر بخش اول چنین نوشته و چون باقی داشت لهذا این چند صفحه سفید احتیاطاً الحاق شد .

آغاز : سر تیب (واندولد) که یکی از آجودانهای مخصوص پادشاه (بلجیک) بود بواسطه تألیفات متعدده که در فنون حربیه نوشته است شهرت تمامی دارد در باب تطبیقات حربیه سه جلد کتاب نوشته است، جلد سوم کتابهای مذکور شامل سه نوع تطبیقات قواعد حربیه است یعنی تطبیقات لشگری و تطبیقات تاریخی و تطبیقات سیاسی ...

انجام : والا در اکثر اوقات ارتباط و مخابرات از برای آنگونه جروها

غیرممکن است و اگر هم بخواهند اجرا کنند حرکات دستهای سرخود را ضایع میکنند .

* شماره ۱۱۵۵۷

نستعلیق ، قرن چهاردهم ، قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ، ص (جمعاً) ۲۳۶ کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل گلی عطف میشن .
(تمام این کتاب را میرزا فتح‌اله برای ظل‌السلطان در صفر ۱۳۰۲ خوانده است) .

فیوضات المسعودیه

(۱۹۶) ترجمه خصائص الحسینیه شیخ جعفر شوشتری (جلد اول) [۱۴۶]

مترجم مهدی بن حسین موسوی دزفولی ، چون این کتاب در ۲۶ رمضان ۱۳۰۳ بامر ظل‌السلطان ترجمه شده مترجم آنرا بنام وی «فیوضات المسعودیه» نام نهاده .

آغاز : الحمد لله الذی جعل الشهاده من خصایص المتقین و صیر العبادة والزهادة معراجاً للعابدين ... اما بعد چون آوازه دادرسی و معدلت وصیت رعیت پروری و مرحمت وجود و سخاوت سرکار سپهر اقتدار ... ظل‌السلطان ... این کتاب مترجم فارسی را نسبت دادم باسم مبارك و میمون سرکاری و آنرا فیوضات مسعودیه نام نهادم ...

انجام : پس همه ابتلاآت حسین تماماً وارد شدند بر پیغمبر صلی الله علیه - وآله وسلم تمام شد جلد اول کتاب فیوضات مسعودیه در ترجمه کتاب خصایص - الحسینیه دگر اور شماره ۳۲ صفحه اول و دوم کتاب را نشان میدهد .

* ش ۱۱۴۸۱

بخط نسخ مترجم ۴ در ۲۶ رمضان ۱۳۰۳ نوشته شده ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۱۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قهوه روشن .

معالم فوق

هَذَا كَيْفِيَّةُ صَالِحِيَّةِ مَرْجِحَةٍ

بِصْنِ الْحَسَنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل الشهادة نوراً لخصائص المقيمين وصبر العبادة و
 الزهادة معراجاً للعالمين والكرم تقبلاً لصفات الداعية بهم
 من وسائل سيد الشهداء والصدق يقين والصلوة والسلام على
 اشرف الانبياء والمرسلين وعلى اله الطيبين الطاهرين اما بعد
 حجة اوازه داوری و معدلت رصیت رعیت و وری و رعیت و
 حرد و سخاوت سرکار سپهر انداز کوروت و عارذاب منتظاب کامیاب
 طوت جناب اشرف ابن احمد اسعد و الاحصرت اندس شهر
 اسلام مدار ظل ظل الله شاهنتاه زاره عظیم الوقار ظل السلطان
 مدد الله ظل العالی در هر نطقه از نقاط ایران بلکه در سایر دول خارج
 مشهور

۱۹۸۱

کتاب فیوضات المسعودیه
 در حد و حدودش
 در حد و حدودش
 در حد و حدودش

مشهور و معروف و باو بیانات حمیده و اخلاق مرتبه عالم مرصوف
 بود لهذا لازم شده بر ادبای ذی نایب و کمال صاحب بصیرت و
 اعتدال کرد در همه احوال مدعا کوی دوام این دولت توبه ناهر و قوام این
 شوکت و عزت جهت ناهر بنیام و اقدام نمایند و سعی و اهتمام تام کنند
 در تحصیل و سببها فی کمر سراج الاثر یا باشند و اجابت و استجابت این
 دعاها لهذا ذره بی مقدار خاکسار دعا کوی فی المیل و النهار و نهار
 قرآن فی الاطلاق و الامتداد مهدی بن حسین الموسوی المدزولی
 و سبطه ازرای استیجاب دعا و حصول مدتی بهر و سراج الاثر و از
 رسدای جناب سید الشهداء روحانله العزاء بدیدام لهذا
 محض از وای دوام این دولت طیب و قوام شوکت و عزت بهر بر محمد و
 مادسی کورن کتاب خصائص الحقیقه و ای کتاب منتظاب از النفا
 مرحوم سید و در غیر العلماء و المحققین و مدبر الفضل و المحققین شیخ الفقیه
 المجرنی و در شیخ الحدیث قطب انوارین و شمس السالکین و قر المبین و حد
 الدهر و بنی العصر جناب جامع شیخ جعفر مشوشتری نور الله مرقد و عظم

ش ۳۲ ، فیوضات المسعودیه صفحه اول و دوم، کتاب ۱۹۶

[۱۴۷]

فیه مافیہ

(۱۹۷)

از مولانا جلال الدین مولوی محمد بلخی رومی

« فهرست فارسی مشارص ۱۲۰۶ و ۲۵۷۶ »

این نسخه مطالبی در حدودش صفحه زائد بر نسخه چاپی نشریه شماره ۱۰۵
 دانشگاه تهران ، به تصحیح مرحوم فروزانفر از صفحه ۳۱۵ پیوسته دارد و نیز از
 صفحه ۳۲۱ تا آخر کتاب متفرقاتی در عرفان از شیخ نجم الدین و غیره نوشته شده .

* شماره ۱۱۵۶۱

نسخ و نستعلیق، در ۱۴ ج ۲-۱۳۰۳ تحریر شده (ص ۴۸۳ کتاب) قک ۱۶ × ۲۲
ان ۱۵ × ۱۰ ، سطر ۱۴ ، ص ۵۷۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سرخ .

(۱۹۸) قابوس نامه [۱۴۸]

امیر عنصر المعالی قابوس (کوس) بن اسکندر و شمگیر ، شمس المعالی این
کتاب را در نصیحت پسر خود گیلا نشاہ نگاشته و خود در سال ۴۶۲ در گذشته
(این نسخه از روی نسخه چاپی مطبعه آقامیر باقر تهرانی گویا برای
ظل السلطان) نوشته شده .
د ف ، فا ، م ، ص ۱۲۰۷ ،

* شماره ۱۱۵۵۹

بخط نستعلیق ، در ۲۵ ذیحجه ۱۲۹۴ تحریر گشته قک ۱۴ × ۲۲ ،
ان ۱۶ × ۸ ، سطر ۱۶ ، ص ۳۴۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی کوبیده .

(۱۹۹) قران سعیدین (مثنوی) [۱۴۹]

از ابوالحسن امیر خسرو دهلوی (م ۷۰۵ در دهلوی)
د ف ، فا ، م ، ص ۱۲۱۸ ،

* شماره ۱۱۵۳۳

بخط نستعلیق خیلی خوب ، در ۱۰ صفر ۹۲۰ نوشته شده قک ۱۲ × ۲۰ ،
ان ۱۲ × ۷ ، سطر ۱۲ ، ص ۳۳۲ ، کاغذ خان بالغ جلد چرمی برقی سوخته
ظریف، چهار صفحه اول نو نویس، دارای سر لوحه مذهب و طلا اندازی صفحات
۱ و ۲ و ۳ و ۴ ، تمام حواشی کتاب با آب طلای اشرفی زرافشان شده و نیز جدول
بندی های ظریفی کتاب را زینت داده این نسخه از لحاظ تاریخ کتابت و تزیینات
ظاهری قابل دقت است .

(۲۰۰) قرش الحروف در قرآآت سبعة [۱۵۰]

از نورالله بن محمود بن علی الواعظ (تألیف شعبان ۱۰۱۳)
 آغاز : سؤال : در قرآن چهل و سه کلمه کجا است که در او واو نیست
 - بگو : مطهرة بایدی سفره تافیهاجبا .
 - سؤال در قرآن یازده حرف متصل کجا است، لیستخلفنهم .
 انجام : در فلق والناس دانسته شد تمت قرش الحروف بتوفیق الله الرؤف
 بتاریخ سلخ شعبان المعظم لسنه ثلث عشر و الف .

* ش ۲۷۱۱

نسخ قرن یازدهم ، ق ك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۱۱ ،
 ص ۹۷ ، کاغذ صفهانی ، جلد تیماج زرد يك لائی .

(۲۰۱) قوانین مدراس [مدرس] [۱۵۱]

ممالك محروسه سرکارانگریز بهادر ، مصدوره از طرف کورنر صاحب
 مشتمل بر ۳۶ قانون در سال ۱۸۰۲ عیسوی
 آغاز : قانون اول سنه ۱۸۰۲ عیسوی قانون بنابر ترتیب و تألیف
 بطریق مجموعه موافقه جمیع قوانینی که نظر بر نظم و نسق درونی ممالک محروسه
 سرکارانگریز بهادر متعلقه حکومت مدراس قرار یابد مصدوره از طرف نواب
 معلی القاب کورنر صاحب و ارباب حکومت مدراس دام اقبالهم بتاریخ غره ماه
 جنوری سنه ۱۸۰۲ عیسوی مطابق بیست و پنجم شهر شعبان ۱۲۱۶ .
 انجام : دفعه چهارم در صورت اختلاف فحای قانونی از قوانین نسبت
 به قانون هذا باید که آن رد و منسوخ متصور شود .
 در نسخه‌های خطی نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه دفتر پنجم ص ۳۱۸
 بشماره ۳۷ باختصار ذکر شده .

* شماره ۱۱۵۷۰

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۲۶ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۱۷
ص ۳۵۰ ، کاغذخان بالغ ، جلد تیماج قرمز کوبیده .

(۲۰۲) کاشف الکرب فی تاریخ الغرب : ... [۱۵۲]

(تاریخ مارك [مراكش] تا انقراض سلسله بنی مرین)

نویسنده در مقدمه مینویسد : حسب الامر اقدس اعلى مقرر شده بود که تاریخ مارك را از یکصد سال قبل الی یومنا هذا برشته تحریر کشیده بعرض خدام آستان ملائک پاسبان همایونی (منظور ناصرالدین شاه است) برساند . لذا بسال ۱۳۰۵ شروع بتالیف کرده ابتدا قسمتی از جغرافیای مراكش را تحریر نموده و سپس بتاریخ آن دیار پرداخته و در سنه ۱۳۰۶ پایان یافته .
«گراور شماره ۳۳ نمایشگر صفحه اول و دوم کتاب است»

آغاز بخش جغرافیا : مملکت مارك که اعراب آنرا مراكش گویند در قطعه افریق شمالی واقع است اعراب بعد از تصرف این ناحیه آنجا را مغرب الاقصی نامیدند ...

آغاز تاریخ مارك : فصل اول چنانکه در ابتدا اشاره شد ، بتاریخ قبل از اسلام نمی پردازیم از ابتدای فتوحات اسلام شروع میشود در سنه بیست و هفت هجرت در خلافت عثمان بن عفان بعقیده بعضی قشون اسلام فتح مارك را کردند .
انجام تاریخ مارك : تاریخ جنابی و ابن خلدون فرع سلاطین بنی مرین را اینطور مینگارند ابوبکر بن عبدالحق ... و چون جمع و ترتیب تاریخ مملکت مارك که بر حسب امر ... با انقراض سلسله بنی مرین رسید بدو ملاحظه قلم صداقت شیم عنان در کشید ... ثانی آنکه چون بعد از بنی مرین سلسله شرفای حالیه و ملوک معاصرین مارك میباشند ... لاجرم در نگاشتن تاریخ شرفا تا خیری قرار دادیم و سیرت و احوال سلطنت ایشانرا الی یومنا هذا مستقلاً در مجلدی جداگانه نهادیم .

(۱)

کاشف الکرب

حسب الاموال المرسلة من مقرر شده بود که تاریخ مذکور را از یکصد سال
 ایزد سزاوار داشته که بفرستد هر فرقی از آنکه ملکیت با میان چه باشد و چنانکه
 الاموال علیهم السلام بسبب آنکه در آنجا آورده است شرح نماید
 و قیام از یکصد سال پیش که در آن تفسیر شده است و است معلوم نشود و اینها
 مجهول میماند که از آنجا است که اسم بر ملکیت مذکور آن که که از
 سبب چندی از اجرت که شده است و قیام کرده و حوادث مفسر که در
 این ملکیت رخ داده است مقدمه بر سبب احوال معروف میرسد و بدین
 برای ترفیح مطلب شرح بیان مختصر از
 نظر این ملکیت میباشد

۱۱۴۴

(۲)

فی تارخ العرب

ملکت ماری که عرب از امر آنکه که نیز در قطع افریق شام و
 عرب بعد از آنکه این زمین را از عرب انحصار نمیدادند
 محدودیت بود و آنکه در آنکه شام بدین سبب از طرف
 شرقی به افریقا و از جنوب غربی به عرب و مصر و این ملکیت از
 بزرگتر است قبل از شویات عرب که زمینها در آنجا تقسیم شدند
 (موردی تا نام) در (من شرقاً) بنامیدند و این لغت او را در
 و قیامی را بنویسند که از طول این ملکیت از شمال جنوب تقریباً یکصد
 و هفتصد و هشتاد و پنج حد و در حد مذکور که در حدی که در حد
 چهارصد و پنجاه و پنج حد و در حد مذکور که در حدی که در حد

ش ۳۳ - کاشف الکرب صفحه اول و دوم ، کتاب ۲۰۲

* ش ۱۱۴۴۴

نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ، ۲۱ × ۱۵ ، ان ، ۱۶ × ۱۰ ، سطر ۱۱ ،
 ص ۳۱۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل گوجه .

[۱۵۳]

کامل العلائی

(۲۰۳)

از علاء الدین محمد طبیب ، جزء اول (از حرف الف تا آخر حاء مهمله)
 کتابی است در طب و اسامی ادویه بفارسی که بترتیب الفبا نگارش یافته .

آغاز کتاب: الحمد لله المبدء بالمجردات الفاط [الفاطر] للمجسمات ...
 فيقول الفقير ... محمد الملقب به علاء الدين الطبيب .. (۱)

آغاز موجود: من الكتب المعتبره والزبر المعتمده المذكوره اساسيها
 في تضايف الكلام ... فخلج في خاطري ان ادون هذا المجتمع عندي واضيف اليه
 من الخواص ... المنقوله من اعظم اطباء المهرة والمروية عن مشكوة النبوه و
 مصاييح الامامه ... وسميته بالكامل العلائى ورتبته على ترتيب حروف الهجاء ...
 باب الالف الرغيس ، پوست بيخ زرشك ...

انجام موجود: ولا يدع الجراحة ان يلتحم ويضع عليه ما يضع على لسع
 الحيات، ثم باب الحاء المهمله وتيلوه باب الخاء انشاء اله تعالى .

نسخه ازاين كتاب بكتابت ۱۱۱۲ ق در كتابخانه شيخ هادي كاشف الغطاء
 معرفي شده «ذريعه ج ۱۷ ، ص ۲۵۶» ولي نسخه كتابخانه اصفهان از لحاظ تاريخ
 كتابت قديمي تر از نسخه كتابخانه شيخ هادي است .

در دفتر پنجم نسخه هاي خطي نشريه كتابخانه مركزي دانشگاه ص ۳۱۷
 باختصار معرفي شده .

* شماره ۳۸۶۲

نسخ محمد باقر حسيني طبيب ، در ۲۶۸ - ۱۱۳۴ تحرير شده ، ق ك
 ۱۹ × ۲۵ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۸۸ ، ك اصفهاني ، جلد قوائى ،
 در آخر كتاب مسطور است: «بلغ مقابلة على نسخة في غاية السقم» .

(۲۰۴) كتاب قياصره ناصر همايوني [۱۵۴]

تأليف مسيو سوء تن ، ترجمه على منشى نائينى ابن حاج ميرزا محمد مجتهد
 تاريخ قياصره دوازده گانه رومة الكبرى از مصنفات مسيو سوء تن مورخ لاتينى بوده
 و مسيو دلاهازب فرانسوى آنرا بزبان فرانسه ترجمه نموده و سپس در دارالترجمه
 همايوني ترجمه تحت اللفظى بفارسى شده و چون ترجمه مزبور عارى از بلاغت
 (۱) (صفحه اول كتاب اشتباهاً در صفحه ۱۴ واقع شده)

بوده لذا محمد حسن خان صنيع الدوله در ذیحجہ ۱۲۹۵ با امر ناصر الدین شاه قاجار تألیف و تحریر تاریخ مزبور را بعهده مترجم مذکور محول مینماید و علی منشی پس از هفت ماه آن نسخه آشفته را با عباراتی سلیس و مضامینی بلیغ تلفیق داده و جلدین را بخط خود با تمام رسانده و نام آنرا «**کتاب قیصر ناصر همایونی**» که بحساب ابجد مساوی با سال ۱۲۹۶ قمری است قرار داده .

آغاز دیباچه: الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله المعصومین سیمان بن عمه... اما بعد چنین گوید احقر عباد اله الغنی علی المنشی...
آغاز جلد اول که مشتمل بر چهار باب میباشد : باب اول در شرح احوال قیصر ژول ... فصل اول در ذکر مبادی حالات و تفصیل اختلالات امور و پریشانی اوضاع قیصر ژول ، قیصر ژول شانزده ساله بود که پدرش ...
انجام ج اول : کمینه چاکر حضرت علی نائینی -
 که کس چه او نبود سرشکسته در امثال...

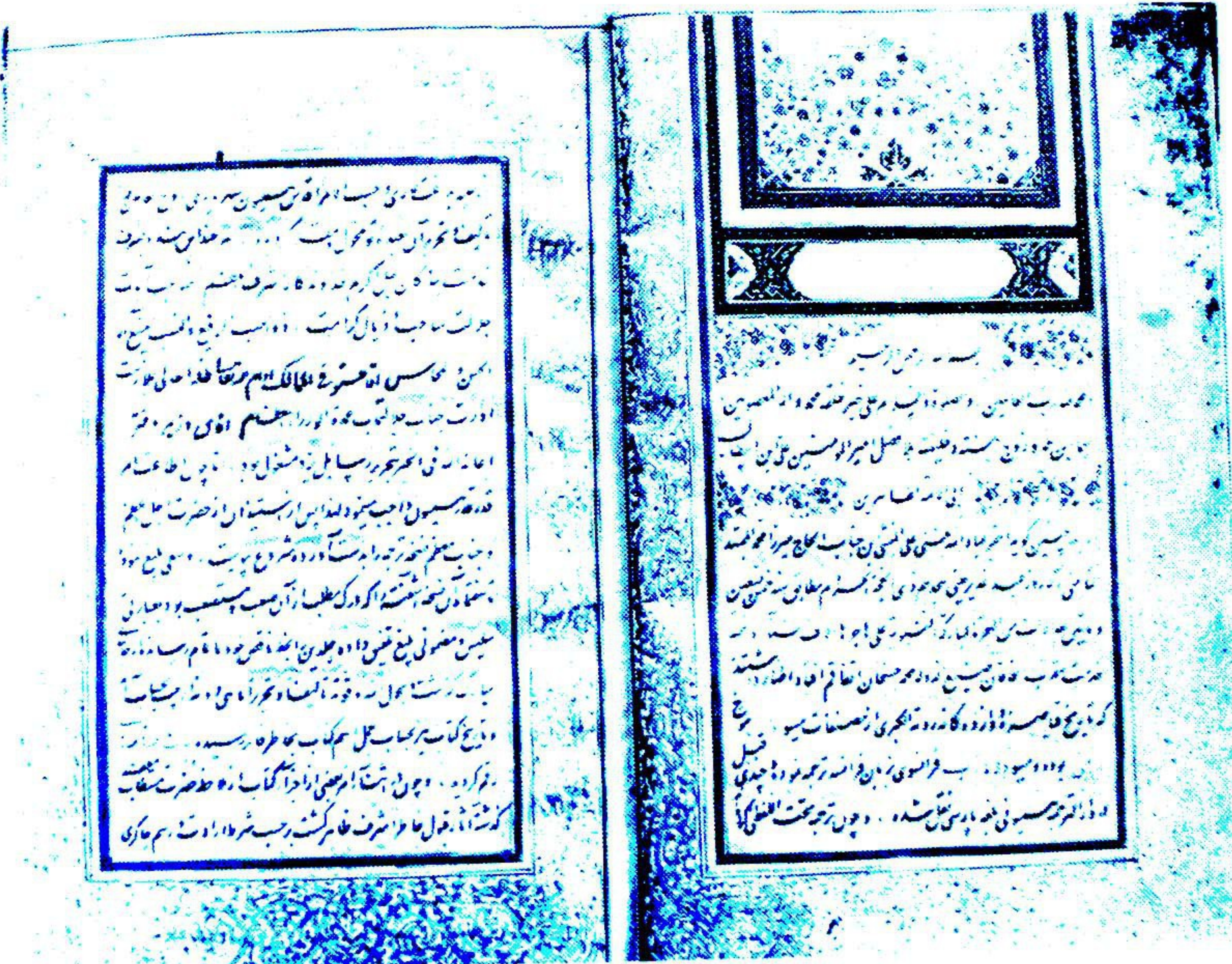
آغاز جلد دوم که مشتمل بر نه باب است : باب اول در بقیه شرح احوال قیصر کایوس کالیگولا که چهار فصل از آن در جزو جلد اول مرقوم گردیده بود ...

انجام جلد دوم : بلکه ترجمه را در هر باب با اصل نسخه که بخط فرانسه نوشته شده مقابله کرده معلوم شد که مکتوبات مترجم در این باب با مرقومات مورخ مطابق است و الامبادرت در اینگونه عبارات نمینمود والله العالم. در خاتمه مترجم قصیده‌ای را که در وصف مدوح خویش سروده بتاریخ مزبور اضافه نموده و کتاب را بسال ۱۲۹۷ تمام کرده .

* ش ۱۱۴۳۰

نستعلیق خوش مترجم ، جلد اول در ۱۴ صفر ۱۲۹۷ و جلد دوم در لیلۃ الرغائب ۱۲۹۷ تحریر شده، قك ۱۴ × ۲۲، ان ۹ × ۱۴ سطر ۱۵ ، ص ج ۱- ۳۱۴ ، ج ۲- ۳۵۱ ، کاغذ فرنگی شمعی زرد ، جلد روغنی طلاکاری شده عالی . این نسخه دارای دوسر لوحه زرین ظریف است و در وسط سر لوحه جلد دوم نام کتاب نوشته شده و حاشیه‌سازی‌های مذهب عالی گل و بوته‌ای در مقدمه و صفحات اول و دوم جلدین بکاررفته که بسیار جالب توجه میباشد .
 (نگاه کنید به گراور شماره - ۳۴)

متأسفانه درص ۱ ج ۲ و ص ۱ ج ۲ و نیز ص ۳۵۰ ج ۲ تصرفات ناروایی در تغییر اسامی شده .

ش ۳۴ - کتاب قیصره ناصره همایونی صفحه اول و دوم دیباچه ، ک ۲۰۴

*****

شماره ۱۱۳۶۱

خصوصیات کتابشناسی این نسخه بمانند شماره قبل است .

نسقلیق خوش ، ۱۲۹۷ق ، ق ک ۲۰ × ۳۳ ، ان ۱۲ × ۲۴ ، سطر ۲۶ ،

ص ۲۶۱ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل سبز ، رهوس مطالب شنگرف .

[۱۵۵] **کفایه منصوری در طب** (۲۰۵)

تألیف منصور بن محمد بن یوسف
دف، فا، م، ص ۱۲۶۹

* ش ۳۲۵۸

نستعلیق اواسط رمضان ۱۰۶۲ ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر
۱۷ ، ص ۳۵۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی آلبالوئی صفحه اول کتاب نو
نویس و بعد از صفحه اول مقدار کمی افتادگی دارد.

[۱۵۶] **گلستان سعدی** (۲۰۶)

شیخ مصلح‌الدین سعدی شیرازی (۵۷۱-۶۹۱ یا ۶۹۴ ق)
اشعاری چند از شیر و شکر و نان و حلوائی شیخ بها در آخر کتاب اضافه شده .

* ش ۱۱۵۰۵

بخط نستعلیق... حسب‌الاشارة میرزا ابی‌ترابا در قرن دوازدهم نوشته
شده قك ۱۹ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۹ ، ص ۴۳۱ ، کاغذ فرنگی، جلد
چرمی کوبیده سیاه .
(در اول کتاب آمیرزا عباس‌پا قلعه سرسلسله فقرای نعمه‌الهی در اصفهان
مینویسد : این کتاب را در سال ۱۳۳۶ در مشهد خریداری کردم و بخسرو میرزا
فرزند اکبر میرزای صارم‌الدوله اهدا نمودم شوال ۱۳۳۶).

[۱۵۶] **گلستان سعدی** (نسخه دیگر) (۲۰۷)

* ش ۱۱۵۳۸

بخط نستعلیق همایون میرزا فرزند ظل‌السلطان در سنه ۱۳۲۰ نوشته
شده ، قك ۱۲ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۰ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۲۸ ، کاغذ فرنگی ،
جلد مخمل سبز .
باسر لوحه مذهب و طلاکاری اطراف کلمات صفحه اول و دوم و نیز جدول
بندی صفحات .

(۲۰۸) گلستان سعدی (نسخه دیگر) [۱۵۶]

* شماره ۱۱۵۳۹

بخط نستعلیق خوش محمدعلی درسنه ۱۳۲۳ تحریر شده ، قطع کتاب
۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۵۶ ، کاغذ رنگی ، جلد مخمل سبز .
دارای سر لوحه و تذهیب صفحات اول و دوم و صفحه آخر با جدول بندی
کتاب .

(۲۰۹) گلستان سعدی (نسخه دیگر) [۱۵۶]

* شماره ۱۱۵۴۸

بخط نستعلیق حاج نصرت خان بدستور ظل السلطان در شعبان ۱۳۱۶
نوشته شده قک ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۴۳ ، کاغذ رنگی ،
جلد چرمی کوبیده قرمز .

(۲۱۰) گلشن راز [۱۵۷]

سعدالدین شیخ محمود شبستری (متوفای بین ۷۱۸ و ۷۲۵)
این کتاب جواب هفده شعر است که میرحسینی سادات هروی (متوفای
۷۱۷-۷۲۳ ق درهرات) خلیفه بهاءالدین زکریا ملتانی خلیفه شهابالدین
سهروردی از خراسان راجع به حقایق سیر و سلوک خدمت او فرستاده .

و شبستری با اشاره پیر خود بهاءالدین یعقوب تبریزی در مقابل هر بیت
یک بیت جواب نگاشته ولی بعدها بخواهش جمعی آن جوابها را بسط داده و
ابیات و مطالب دیگری در مراتب حکمت و عرفان و توحید بدان افزوده و به
«گلشن راز» موسوم داشته

«ذریعه جلد ۱۸ ص ۲۲۶ ش ۱۳۰» . «فهرست فارسی مشارص ۱۳۱۵» .

«دریحانه الادب ج دوم ص ۲۹۸ شماره ۶۰۶» .

* شماره ۳۲۵۴

نستعلیق میرزا عباس بن محمد تقی شهیر بهجاج میرزا بابا دارابی در
 قرن دهم ، قك ۱۸ × ۲۲ . ان ۱۳ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۸ ، کاغذ
 اصفهانی ، جلد مقوایی سبز .
 حواشی بسیاری منظوم و غیر منظوم در کتاب مسطور است .

[۱۵۸] گنج شایگان عربستان (۲۱۱)

از میرزا تقی حکیم باشی

آغاز : عربستان گنجی است مملو از سیم و زر و خزانه‌ایست از هر طرف
 بسته و دارای دو مفتاح، مفتاح خارجی و مفتاح داخلی، مفتاح خارجی محمره و
 رود کارونست ... و مفتاح داخلی راههای کوهسار فیما بین عربستان و خرم آباد
 لرستان ...

انجام : پس الزم اصلاحات داشتن خط تلگرافی از محمره بمراکز
 ایرانست و اگر راهها نیز تعمیر شود چپار و پسته نیز از مهماتست . غلام‌خانه‌زاد
 تقی . نسخه دومی از این کتاب در هیچیک از کتب فهارس دیده
 نشد .

* شماره ۱۱۴۴۵

بخط نستعلیق ... در جمادی الاولی ۱۲۹۹ تحریر یافته، قك ۱۵ × ۲۱
 ان ۹ × ۱۳ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۲۵ ، کاغذ فرنگی آبی جلد مخمل بنفش .
 در حاشیه صفحه اول کتاب ناصرالدین شاه قاجار بخط خود چنین نوشته :
 « ظل السلطان میرزا تقی حکیم باشی این کتاب را در سیاحت و اطلاعات
 خودش در صفحات عربستان بسیار بسیار خوب و درست نوشته است تماماً ملاحظه
 شد شما هم درست ملاحظه بکنید انشاء الله تمام این نکات و دقایقی که نوشته است
 باید از یونت ئیل الی سه سال دیگر مجری شود باین معنی که آنچه حاکم عربستان
 یعنی خود شما باید بکند و قلب ماهیت عربستان را بکند دست بکار زده شروع

نمائید و آنچه را که دولت باید بکند آنرا هم بیرون نویس کرده بعرض برسانید
که از امسال انشاء الله الی آخر پیچی ٹیل با تمام برسد لوی ٹیل ۹۹۰ [امضاء]
بگراور ۳۵ توجه نمائید .

ش ۳۵ - کنج شایگان عربستان صفحه اول ، ک ۲۱۱

(۲۱۲) گنجینه نشاط (منشآت و اشعار) : [۱۵۹]

معمدالدوله میرزا عبدالوهاب، ولوی اصفهانی متخلص به نشاط (۱۱۷۵-)

(۱۲۴۴ق)

«فهرست . فا ، م . ص ۱۳۲۴»

* شماره ۱۱۵۰۸

بخط شکسته نستعلیق خود مؤلف (قسمتهای بسیاری از خطوط صفحات را قلم گرفته و صحیح آن را در حاشیه و یادرسطور بعدی نوشته است) قك ۱۸ × ۲۹ ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۴۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد چرمی قهوه .

(۲۱۳) گنجینه نشاط (نسخه دیگر) [۱۵۹]

این نسخه فاقد مقدمه است که از ص ۱-۱۷ در شماره قبل نوشته شده .

* شماره ۱۱۵۴۱

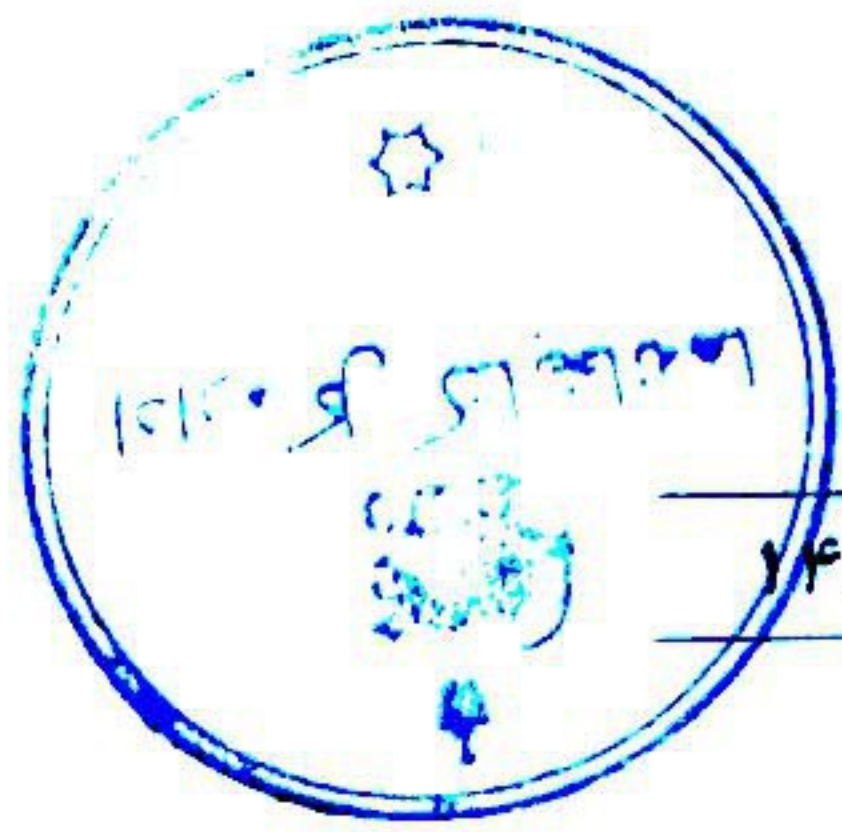
بخط شکسته نستعلیق ... بخواهش میرزا محمد جعفر ا در ۸ شوال ۱۲۶۴ تحریر شده، قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۵ ، ص ۳۷۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ماشی .

(۲۱۴) گنجینه نشاط (نسخه دیگر) [۱۵۹]

با شماره‌های قبل مختصر اختلافی دارد .

* شماره ۱۱۵۴۲

بخط نستعلیق ... بدستور میرزا محمد در ۱۲ ع ۱۲-۱۲۵۵ نوشته شده قك ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۱۷ ، ص ۱۸۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد پارچه .

(۲۱۵) **لوامع صاحبقرانی** (شرح من لایحضره الفقیه صدوق) [۱۶۰]

مولی محمدتقی بن مقصود علی مجلسی ، مجلسی اول (م سنه ۱۰۷۰)
جلد دوم از کتاب الحج بیعد
دفهرست فارسی مشار ص ۱۳۴۶

* شماره ۲۹۶۲

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۸ ، سطر ۲۲
ص ۸۸۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج نارنجی . از آخر افتادگی دارد .

(۲۱۶) **لوامع صاحبقرانی** (شرح من لایحضره الفقیه صدوق) [۱۶۱]

«باب الحقوق الی آخر کتاب»

* ش ۲۹۶۳

بخط نستعلیق عزیزالله بن مولی محمدتقی مجلسی (فرزند شارح) در
سنه ۱۱۴۹ نوشته شده ، قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۲۹
کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۲۱۷) **لیلی و مجنون** : مکتبی شیرازی [۱۶۲]

د ف . فا . م . ص ۱۳۴۸

* ش ۱۱۵۲۲

بخط نستعلیق خوب میرزا محمدعلی انصاری (ذره) در ۷ محرم قرن
چهاردهم نوشته شده قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۵۱ ،
کاغذ فرنگی ، جلد مخمل سبز .

باسر لوحه مذهب و طلا اندازی اطراف کلمات صفحه اول و دوم و تذهیب
کناره‌های عناوین ابیات و نیز جدول بندی صفحات .

مأموریت دکتر ولف به بخارا

(۲۱۸) در سال ۱۸۴۳ (جلد اول) [۱۶۳]

این مجلد و جلد دوم (شماره بعدی) آن با امر ظل السلطان در سال ۱۳۲۳
وسیله تیمور یامحمود نامی ترجمه شده (شناخته نشد)

آغاز دیباچه : کلمات مختصری کفایت میکند مرا در خصوص بیان
کردن ابن حکایت ساده ... در سال ۱۸۴۳ من بعهده گرفتم خواهش انجمنی را
که برپا شده بود از جهت پیدا کردن (ستودارت و کونولی) دو نفر از صاحبمنصبان
انگلیسی که بعزم سیاحت به بخارا رفته بودند ... که هر دو آنها بابی رحمی
تمام کشته شده بودند در بخارا ...

آغاز کتاب : حقیقتاً توهستی یکخدائیکه پنهان میسازی خودت را
از نظر مردم وای خدای اسرائیل نجات دهنده ما این کلمات فوق ...

انجام : یکدسته موزیکانچی مؤزیک می زدند بمقام ذیل، خدا سلامت
بدارد ویکتوریا ملکه مارا آنها میباشند هندیهای لاهور که سابق در خدمت
(رانجت مسیح) بوده اند تمام شد جلد اول کتاب .

* ش ۱۱۴۲۷

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم، قک ۱۶ × ۲۲، ان ۹ × ۱۵، سطر ۱۴
ص ۴۳۲، کاغذ فرنگی، جلد مخمل آبی عطف میشن .

(۲۱۹) مأموریت دکتر ولف به بخارا (جلد دوم) [۱۶۴]

آغاز فصل دوازدهم : هواله تعالی شانه روز دوشنبه باتفاق محرم
قاسم و دل عصاخان سوار شدیم اسبهای خود را در حالتیکه دل عصاخان پهلوی

من حرکت میکرد و محرم قاسم بانهایت مهر بانی صحبت میداشت ...
انجام : زیرا که نتیجه دوستی فایده و آسایش است و عاقبت جنگ
 خونریزی و زیان عجاله امید عفو دارم که زیاد مصدع گردیدم ...

* ش ۱۱۴۲۸

نستعلیق قرن چهاردهم ، ق ك ۱۷ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۱
 ص ۲۳۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل سبز .

(۲۲۰) **مجالس المؤمنین** [۱۶۵]

قاضی نوراله شوشتری

« ف . فا . م . ص ۱۳۷۷ و ۲۷۳۰ »

* ش ۱۱۴۷۸

نستعلیق قرن یازدهم ، ق ك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۳ ، سطر ۲۴
 ص ۴۷۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی . از آغاز و انجام افتادگی دارد .

(۲۲۱) **مجالس المؤمنین** (نسخه دیگر) [۱۶۵]

* ش ۱۱۴۸۸

نسخ قرن سیزدهم ، ق ك ۱۶ × ۲۸ ، ان ۱۱ × ۱۹ ، سطر ۲۳
 ص ۱۱۷۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی آبی مطلا .

قسمت اول کتاب و یک صفحه از آخر نو نویس شده ، با سر لوحه مذهب و
 جدول بندی صفحات .

پشت صفحه اول بقلم و خط حاج فرهاد میرزا نوشته شده و دخل فی نوبتی

ع ۱ - ۳۰۳ .

(۲۲۲) **مجملة التوارىخ پادشاهان عجم** [۱۶۶]

(از کیومرث تا قسمتی از شاه عباس)

نام کتاب در صفحه ۱۳۷ نوشته شده ولی مؤلف آن معلوم نشد .
آغاز : پادشاهان عجم که در ملک ایران سلطنت کرده‌اند از ابتدا کیومرث
 (کلمات بعدی حذف شده) و بعضی از فرزندان آدم و بعضی فرزندان هفتم نوح علیه السلام
 میدانند حمد الله مستوفی در تاریخ گزیده نسبت او را چنین نوشته که کیومرث بن ...
انجام : منوچهر خان حاکم مشهد مقدس شد بمداغه او رفته ابو الفازی
 گرفتار شد و سیچقان نیل و او دئیل ۱۰۴۶ اردوی معلی در اصفهان نزول اجلال
 داشته و بارس نیل سنه ۱۰۴۷ علی مردان رنگ روگردان شد و قلعه قندهار را بتصرف
 جغتای داده خود بهندوستان رفت .

* ش ۱۱۳۵۹

نستعلیق قرن سیزدهم قک ۲۰ × ۱۴ ، ان ۱۵ × ۸ سطر ۱۳ ص ۱۷۲
 کاغذ فرنگی، جلد چرمی مشکی .

(۲۲۳) **مجموعه از جزائر بریتانیا و غیره: ...** [۱۶۷]

مشمول بر

- ۱ - جزائر بریتانیا و متصرفات دولت انگلیس
- ۲ - ممالک بلژیک و هلند
- ۳ - مملکت پرتوغال [پرتقال]
- ۴ - هندوستان [هندوچین]
- ۵ - اقلیم افریقا

آغاز کتاب : در باب جزائر بریتانیا سطح آن ۳۱۴۹۰۰ کیلومتر
 مربع است .

انجام کتاب : و ظلم آنها شدت وضعف دارد و اقتدار آنها بدرجه است

که جان و مال رعایای آنها در تحت اختیار آنها میباشد .

* ش ۱۱۴۴۰

نستعلیق اواخر قرن سیزدهم ، قك ۱۴ × ۲۳ ، ان ۹ × ۱۸ ، سطر ۱۰ ، ص ۷۷ ، کاغذ رنگی آبی ، جلد مقوا .

مخزن الاسرار: رك ديوان خمسه نظامی ك ۱۴۸

(۲۲۴) مخزن الوقایع (سفر نامه امین الملك بفرنگ) [۱۶۸]

حسین بن میرزا عبدالله ملقب بگرا نمایه

مؤلف سمت منشی گری امین الملك را داشته و در سفر همراه او بوده این سفر نامه در دو جلد که متضمن یک مقدمه و چهار فصل و خاتمه ای میباشد، ترتیب یافته: مقدمه حاوی وقایع اتفاقیه از دارالخلافة الی اسلامبول ، فصول اربعه شامل اوضاع دول ثلاثه عثمانی و انگلیس و فرانسه و مجملی جداگانه از دول یورپ است . خاتمه در بیان اوضاع دولت پروس مخصوصاً .

آغاز دیباچه: در این عهد فیروزی مهد شاهنشاه جمجاه ناصر الدین شاه قاجار...

آغاز مقدمه: بتاريخ روز دوشنبه یازدهم شهر ذی قعدة الحرام سنه هزار و دو بیست و هفتاد دو هجری جناب امین الملك فرخ خان هنگام عصر از نیاوران شمیران از حضور مهر ظهور حضرت ظل اللهی... مرخصی حاصل نموده منزل اول را قریه کن نمودند...

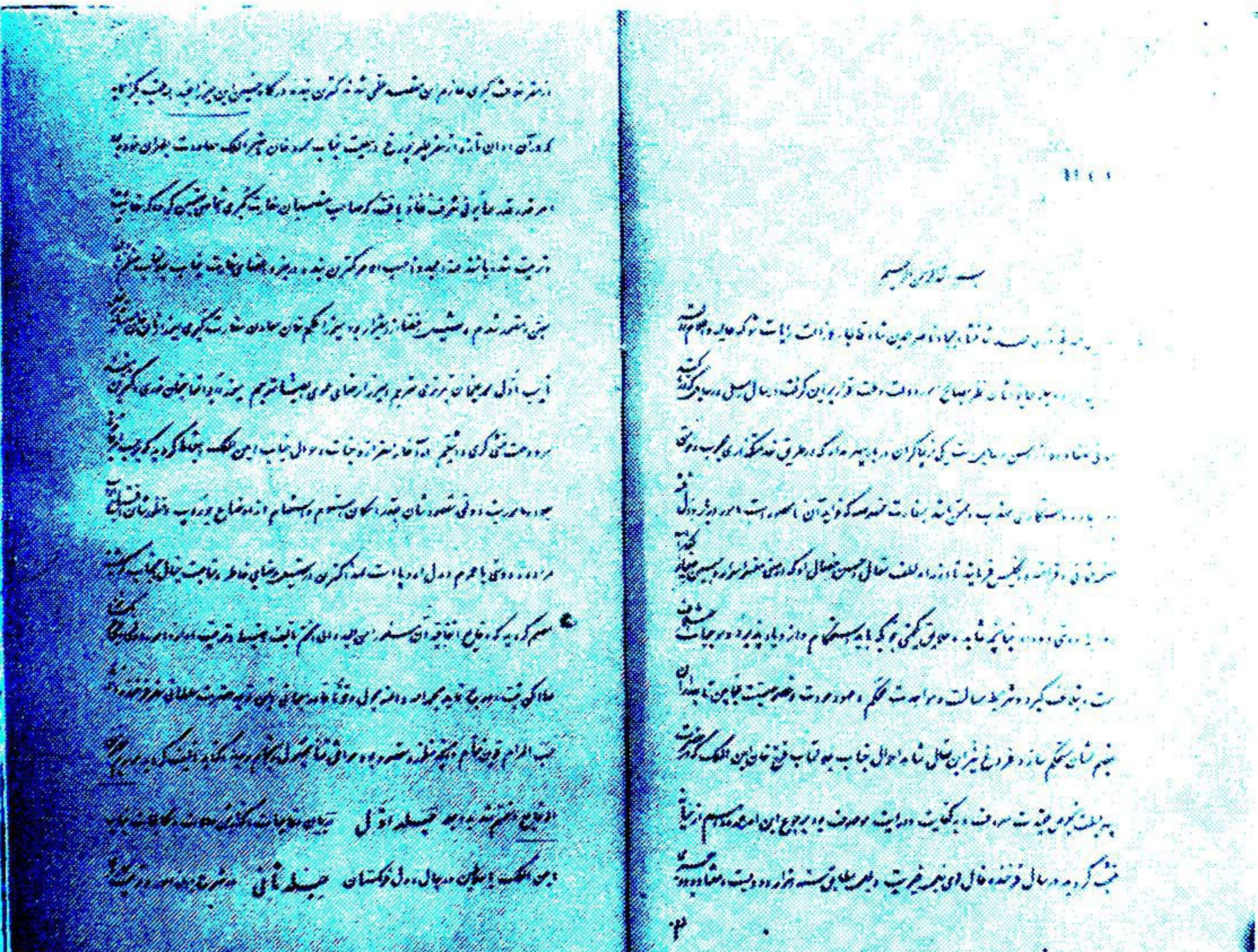
فصل اول ص ۲۰ در ذکر وقایع ایام توقف سفارت کبری در اسلامبول و تفصیل مکالمه جناب امین الملك ایلچی کبیر با ایلچی انگلیس و اولیای دولت علیه عثمانی روز شنبه ۱۸ صفر ۱۲۷۳ .

جلد دوم کتاب از فصل چهارم ص ۲۶۱ شروع میشود .

انجام کتاب: مشهور است هر سال در موسمی که قشون دولت مزبوره دعوت به محل تعلیم مشق بزرك میکردند صاحب منصبان دول فرانسه و

انگلیس و فلمنگ و آتالیا و آلمانیا برای تماشا و تعلیم جنگ عازم محل مزبور
میباشند انتهى فی یوم شنبه نهم شهر ربیع الثانی ... سنه ۱۳۰۰ .

گراور شماره ۳۶ نمودار صفحه اول و دوم دیباچه کتاب میباشد

ش ۳۶ ، مخزن الوقایع ، صفحه اول دوم ، ك ۲۲۴

* ش ۱۱۳۸۶

نستعلیق عالی قرن چهاردهم ، قك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر
۱۴ ، ص ۴۰۲ کاغذ فرنگی سفید جلد مخمل بنفش .

(۲۲۵) **مرض نقرس و معالجات آن** [۱۶۹]

تألیف احمد طباطبائی برای ظل السلطان

آغاز: چون مزاج مبارك بندگان... مبتلا بمرض نقرس است و حالیه بعضی علتهای دیگر در مزاج مباركشان ظاهر شده که نتیجه این مرض است... بر حسب امر مبارك این غلام اطلاعات خود را... عرض کرد... نقرس که آنرا بفرانسه (گوت) نامند بر دو قسم است نقرس منظم و نقرس غیر منظم، نقرس منظم عبارت از مرض بخصوص است...

انجام: و اوجاع رماتیسمی را بتوسط سالیفات دوسود و سالی پرتن و اسپرین و غیره بر طرف نمایند، امضاء بفرانسه، مهرا احمد طباطبائی.

* ش ۱۱۵۶۷

شکسته نستعلیق مؤلف در آغاز قرن چهاردهم، ق ک ۱۴ × ۲۱، ان ۱۰ × ۱۷ سطر ۱۳، ص ۱۵، کاغذ فرنگی، جلد تیماج قرمز.

(۲۲۶) **مرض نقرس و معالجات آن** [۱۷۰]

از میرزا سید عبدالرحیم طبیب اصفهانی. تقدیم به ظل السلطان.

آغاز: فضل و هنر ضایع است تا نمایند

عود بر آتش نهند و مشک بسایند

رساله مختصریست در قواعد علمیه و عملیه مرض نقرس که از روی دقت

اتخاذ شده است... رساله عملیه در خصوص مرض نقرس مطابق عقیده متقدمین

(طب یونانین) و عقیده متأخرین (طب اهل اروپ) تعریف این مرض عبارتست

از ورم مخصوص که عارض شود نسج لیفی و رباطی و مائی قدم را...

انجام: اشوت که جسمی است محصول از شوره و گوگرد از مخترعات

شیخ داود انطا کیست در نقرس حاد عجیب الاثر است و همچنین در حمیات حاده

دیفتریت و استسقا خیلی خوش اثر و چنانچه تجربه شد اورا این حقیر انقی

دیفتریت دانسته است.

* شماره ۱۱۵۶۸

نسخ اوائل قرن ۱۴ قک ۱۴ × ۱۲ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

[۱۷۱] (۲۲۷) مرض نقرس و معالجات آن

مؤلف حسین نامی بوده که کتابرا از مقالات مختلف و گفتار پراکنده دانشمندان شرق و غرب برای ظل‌السلطان در ۱۲ ع ۱-۱۳۰۸ جمع آوری نموده .

آغاز : دکتر (ژاگو) یکی از اطبای معروف فرانسه در کتاب خود مینویسد نقرس ناخوشی است مزاجی و اغلب اوقات موروثی و دارای سه علامت عمده است ...

انجام : سابقاً ذکر شد و مجدداً در اینجا تأکید میشود جزء عمده بلکه کل معالجه اینمرض در پرهیز و حفظ صحت میباشد و بدون اینها جمیع دواها بی‌فایده و بی‌ثمر خواهد بود .

* ش ۱۱۵۶۹

نستعلیق قرن چهاردهم ، قک ۱۲ × ۲۴ ، ان ۱۳ × ۱۹ ، سطر ۱۲ ، ص ۸ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج قرمز .

[۱۷۲] (۲۲۸)

مرقات الزمان فی احوال سلاطین آل عثمان (جلداول)

تالیف محمد عارف ارضرومی معروف به (اسپناقچی)
مؤلف پس از اتمام جلد اول تاریخ کاشغر با مر محمد حسن خان اعتماد السلطنه در ذیحجه ۱۳۰۵ شروع بتالیف کتاب مزبور در شرح حال سی و پنج تن از سلاطین عثمانی نموده و در چهار جلد آنرا بانجام رسانیده .

این مجلد که مشتمل بر شرح حال اردطغرل بیک غازی وهفت تن دیگر است در ۵ رجب ۱۳۰۶ خاتمه یافته و در جمادی الثانی ۱۳۰۷ مؤلف آنرا به ظل السلطان اهدا نموده .

گراور شماره ۳۷ ملاحظه شود

تقدیرت

روایات و حکایات راجعه بانساب این دودمان سلطنت عظمی بحدی نبی شریف
 و مختلف است که در اصدی از موثقیں مورخین قدیم و جدید توانسته و نتوان
 که اسامی و احوال اجداد سلیمان شاه (بعد عثمان بیک) بانی ثانی این
 سلطنت را در سنگ تواریخ تفسیر مسلک سازد .

از بعضی از مورخین مشهوری از جمله مولف (کلمه الاخبار) و تاریخ نشانی
 (گلشن خلفا) و (چشمی زاد) و غیره برای این خانواده نسبتاً نوشته و ترا
 بشا زاده سلیمان جل و قدیم (محض بن ستم بن ابراهیم) و از آنجا بجهت
 (توح) رسانیده اند اول شد تاریخی راجع بیرون وجود صاحبان اسامی
 بیان شود و مشتمل بر اسامی قدیمه ترکیه در اقله های (ابن) بامیکدیگر

بسم الله الرحمن الرحیم
 این کتاب را در این اقله ظل السلطان
 سعید و میرزا احمد الله بقادر العالی
 مولف و مترجم این کتاب علی بن عثمان
 رحمت پروردگار است و در روزی بنسبت تواریخ
 در کتابهای سابقش چنانکه عرفان پروری خوششان
 قبول میرسد نموده بودند این جهت مثل سایر آثار مقدار این
 اثر ناچیز را یکسوم یا دگاری تقسیم نموده است دعای حق قبول دارد
 خردی فی شهرهای عالی مشیخ و ثناء و القبول چه در حاجت
 و الشرف رقم محمد عارف اور ضروری المرفوع
 یا شازاده از شهر جرجان در اقله ترکیه انقضا
 ملک الملک ابراهیم خان صاحب
 من کسیتما و کما کان
 باین کتب است

ش ۳۷ ، مرقات الزمان ، صفحه اهداء و آغاز آن ، ک ۲۲۸

آغاز دیباچه : سپاس بی مقیاس مر پادشاهی را سزا است که بصفات
 جلیله (اللهم مالك الملك توتى الملك من تشاء ...) متصف و موصوف است ...
 آغاز کتاب : سخنی چند راجع بانساب آل عثمان روایات و حکایات
 راجعه بانساب این دودمان سلطنت عظمی بحدی مفشوش و مختلف است که ...
 انجام : در این محاصره در حقیقت این امپراطور مردانه حرکت کرد

وچنانچه بسطان در آخر نامه‌اش نوشته بود تامقتول نگشت شهر راقشون عثمانی تسلیم ننمود پنجاه سال معمر شد و پنجسال امپراطوری کرد. انتھی تدوین جلد اول تاریخ عثمانی... در رجب ۱۳۰۶ در دارالخلافة ناصری انجام پیوست.

❁ شماره کتاب ۱۱۴۱۷

بخط نستعلیق محمد رضابن علی ملقب به جراح ساوجی در ۱۰ ج ۲-
۱۳۰۷ تحریر شده .
قك ۱۶ × ۲۳ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۲ ، ص ۵۹۵ ، کاغذ فرنگی
آبی ، جلد تیماج سرخ .

(۲۲۹) مشاهیر اسلام [۱۷۳]

تألیف حمید وهبی افندی

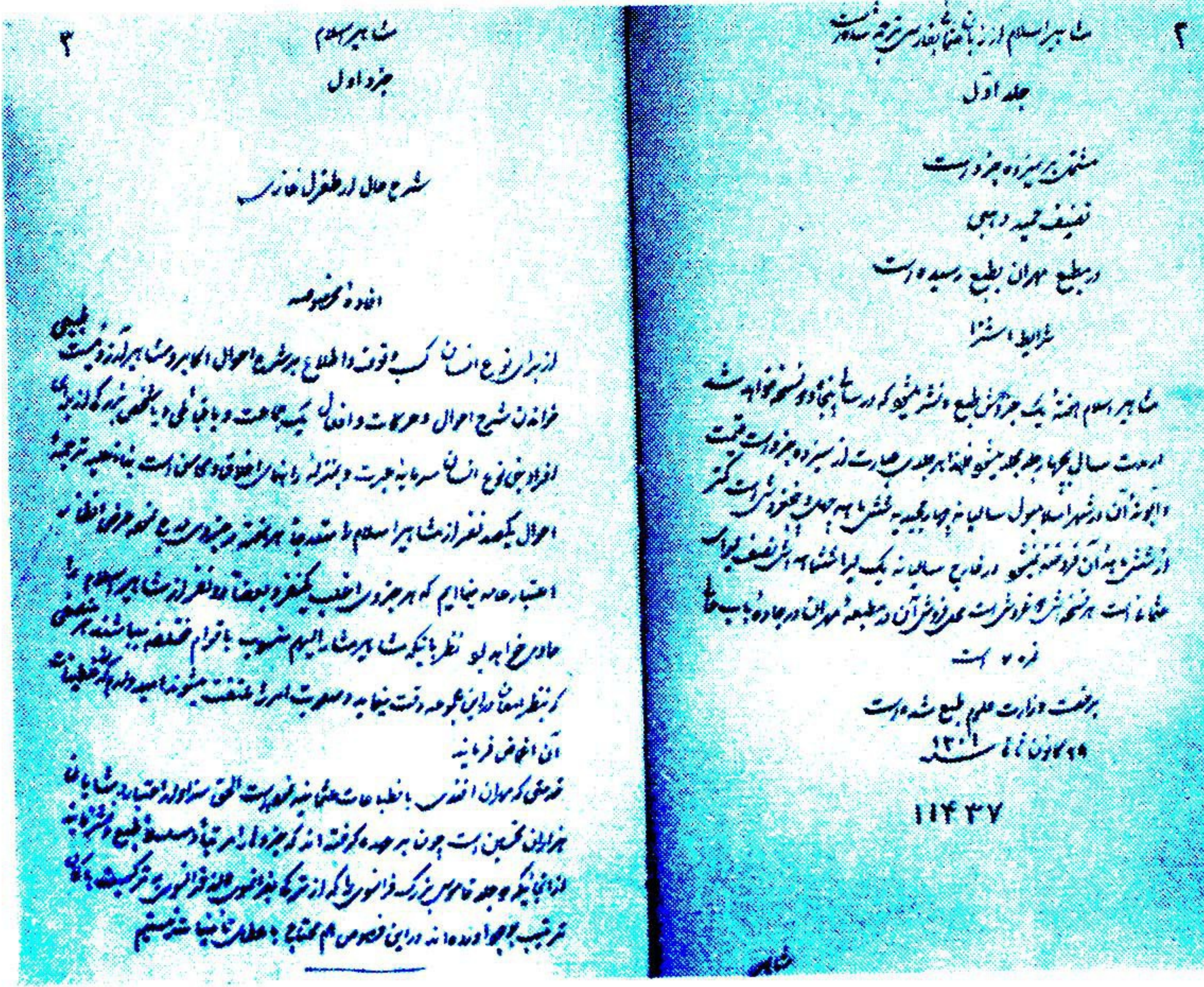
ترجمه میرزا محمود خان افشار مدیر روزنامه فرهنگ از زبان عثمانی
جلد اول شامل شرح حال چهارده نفر از مشاهیر و بزرگان اسلام است :

- ۱- ارطغرل غازی
- ۲- سلطان عثمان غازی
- ۳- مولف
- ۴- سلطان اورخان غازی
- ۵- سلطان محمود
- ۶- حجاج
- ۷- امام مطهر
- ۸- اوزن حسن
- ۹- سلطان سلیمان
- ۱۰- مأمون
- ۱۱- جلال‌الدین محمد اکبر شاه هندی
- ۱۲- تیمورلنگ
- ۱۳- ابومسلم خراسانی
- ۱۴- سلطان مراد اول.

آغاز : جزو اول شرح حال ارطغرل غازی افاده مخصوصه، از برای
نوع انسان کسب وقوف اطلاع بر شرح احوال اکابرو مشاهیر آرزوئیست طبیعی...
ارطغرل بن سلیمان شاه واضع اساس مصون الاندراس بنای عظیم دولت علیه عثمانیه
است خود ایشان از امراء با کفایت آل سلجوق بوده است ...

انجام: از برای بزرگی آندولت و خدمات مبروره و مشکوره که از برای
عالم اسلامیت بعمل آورده است نمیشود .

« گراور ۳۸ صفحه عنوان و آغاز کتاب را نمودار است »

ش ۳۸ ، مشاهیر اسلام ، صفحه عنوان و آغاز ، ك ۲۲۹

* شماره ۱۱۴۳۷

شکسته نستعلیق قرن ۱۴ ، قک ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۱۴
ص ۳۸۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

معارف یقین

رک : اربعین حدیث محمد باقر واعظ تبریزی بخش مجموعه

ش ۳۲۸۲۳

[۱۷۴]

(۲۳۰)

معاشقات ا. م. ... و ح. م. ... با خانم کرمانی (۱)
و جاسوسی م. ا. ق. ... و معاشقه وی با شوکت خانم

میرزا زیرک مورخ ۲۵ ج ۲-۱۳۲۴ هنگام ورود بمنزل ناظم‌العلوم در تهران جلودر به جوانکی برخورد میکند که از طرف یکی از اجزاء سفارت فرانسه کتابی آورده تا ناظم‌العلوم آنرا از فارسی بفرانسه ترجمه کند . پس از اطلاع میرزا زیرک از موضوع ، درخواست میکند که ترجمه کتاب مزبور بعهده وی محول شود . جوان پس از اطمینان کامل از توقف وی در منزل ناظم‌العلوم کتاب را بوی تحویل داده و میرود ، میرزا زیرک داستان شیرین کتاب را پسندیده و قبل از ترجمه آنرا استنساخ مینماید . در نسخه موجود داستان نیمه تمام مانده و مابقی آن در کتابخانه بدست نیامد .

۴

* ش ۳۲۵۵

نستعلیق سال ۱۳۲۴ ، قک ۲۲×۱۸ ، ان ۱۱×۱۶ ، سطر ۱۶
ص ۱۸۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل بنفش .

معدن الجواهر: رك ديوان همای شیرازی

[۱۷۵]

مفتاح الفنون (در علم منطق)

(۲۳۱)

ترجمه میرزا محمود خان افشارکنگاوری مترجم مخصوص ظل السلطان

(۱) اسامی معاشقه کنندگان در کتاب نوشته شده ، نگارنده از ذکر نام

آنها خودداری نمود .

ومدير ومنشی روزنامه فرهنگ

مترجم این کتابرا درعلم منطق از کتابی که اخیراً طبع ودرمدارس اروپا تدریس میشده و بزبان ترکی عثمانی نیز ترجمه گشته، بنام ظل السلطان از ترکی بفارسی ترجمه نموده .

مشمول بريك مقدمه و ۶مقاله و يك خاتمه و يك لاحقہ است که نیز لاحقہ

مرکب از پنج فصل میباشد

آغاز دیباچه : لسان عقل و نقل ناطق و ناطقه عالم و عالمیان مصدقست

که از برای هر فردی از افراد بنی نوع آدم حمد و ثنای جانبخش جهان آفرین اس الیاس جمیع وظایف مرتبه است ...

سپس تقاریظی است از محمد حسین قاجار ، میرزا اسداله محلاتی معلم بچه های ظل السلطان و حاج میرزا خلیل تهرانی و اشعاری نیز از غلامعلی فانی، مترجم بعد از صورت تقاریظ فهرست کتابرا در هفت صفحه ترتیب داده و آغاز کتاب چنین شروع میشود :

آغاز مقدمه : فقره (۱) امری است معلوم که چون کسی بیفتد و یا

اینکه بادست و یا چوبی بر او بزنند آن موضعیکه بر زمین بخورد و از دست یا از چوب ضرب ببیند کمابیش متألّم گشته بدرد خواهد آمد ...

انجام : چاره رفع خطای استدلالیه نیز تطبیق قواعد قیاسه است یعنی

قضایائی را که مقدمه میباشد باید پیدا کرده کلام و عبارت را بشکل قیاس در آورده تحقیق نمایند... بنا بر ماصدق کلام صدق انجام [۲] (الانسان مرکب من الخطا و النسیان) در فکر و نظر و استدلال از غفلت و خطا بکلی محفوظ و سالم ماندن امکان ندارد تمام شد .

در دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه صفحه ۳۱۸ بشماره ۴۰ فهرست شده

* شماره ۱۱۵۶۴

نستعلیق ۱۳۱۴ ق، قك ۱۸ × ۲۶، ان ۱۰ × ۱۹، سطر ۱۶، ص ۲۸۸،

کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۲۳۲) مکاشفات رضوی (شرح مثنوی) دفتر اول [۱۷۶]

شارح ملامحمد رضا بسال ۱۰۸۴ شرح شده .
 ف ، فا ، م ، ص ۱۴۸۴

* شماره ۱۱۵۳۷

نستعلیق اوائل قرن دوازدهم ، قك ۲۲ × ۳۴ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر
 ۲۰ ، ص ۲۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری مشکی .

(۲۳۳) منتخبات اشعار اسدی طوسی و فردوسی [۱۷۷]

بانتخاب حسین انصاری متخلص به (ثمر) ژنرال آجودان ظل السلطان
 که بامر وی در ۱۳۱۹ انتخاب و نوشته شده .
قسمت اول: گرشاسب نامه اسدی طوسی باملحقاتی از ثمر و شرح حال
 اسدی در آخر کتاب بقلم حسین انصاری .
قسمت دوم: سلطنت گشتاسب و رفتن اسفندیار برزم رستم داستان از
 فردوسی طوسی .

خاتمه: منتخب نامه از اشعار ثمر در مدح ظل السلطان .

* ش ۱۱۵۲۱

بخط شکسته نستعلیق حسین انصاری در شعبان ۱۳۱۹ نوشته شده ، قك
 ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۷ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۸۶ ، کاغذ فرنگی صورتی ،
 جلد مقوایی .

(۲۳۴) منتخبات اشعار مسعودی [۱۷۸]

وسيله علی محمد طغرل بدستور ظل السلطان بشرح ذیل انتخاب و ترتیب

داده شده

- ص ۱-۳۰ اشعار سعدی
 ص ۳۱-۷۹ اشعار حافظ
 » ۸۰-۸۵ اشعار میرزا حبیب الله حکیم قالی
 » ۸۵-۱۶۷ داستان رستم و اسفندیار از فردوسی
 » ۱۶۷-۱۷۶ شکار رفتن بهرام با کنیزك و تاج برداشتن بهرام از میان
 دوشیر، گزیده از خمسه نظامی .
 ص ۱۷۷-۲۳۷ حکایاتی از اشعار مثنوی
 » ۲۳۷-۳۱۳ خسرو و شیرین نظامی
 » ۳۱۳-۳۶۳ از بهرامنامه نظامی
 » ۳۶۳-۳۶۶ قصیده ازانوری
 » در دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه ص ۳۱۸ بشماره ۴۱ باختصار
 فهرست شده .

* شماره ۱۱۵۰۷

بخط نستعلیق خوش عبدالجواد حسینی شهشانی در اواخر ذی قعدة ۱۳۱۴
 نوشته شده، قك ۱۸ × ۲۷ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۶۷ ، کاغذ
 فرنگی سفید ، جلد چرمی کوبیده مذهب مشکی .
 دارای دوسر لوحه در صفحه ۳۱۹ و جدول بندی تمام صفحات ، عناوین
 اشعار بعضی باشنگرف و برخی با مرکب آبی نوشته شده .

منتخبات اشعار مسعودی (۲۳۵)

[۱۷۸]

بدستور ظل السلطان بشرح ذیل انتخاب و دستنویس شده .

- ۱ - اشعاری از سعدی از ص ۱ الی ۴۴
 ۲ - اشعاری از حافظ » ۱-۶۹
 ۳ - غزلیات حکیم قالی » ۷۰-۷۷

- ۴ - داستان رستم و اسفندیار شاهنامه ص ۱۲۲-۱۹۷
 ۵ - حکایاتی از مثنوی » ۱۹۸-۲۳۷
 ۶ - شرح حال بهرام گور » ۲۳۸-۲۴۷
 ۷ - اشعاری از خمسه نظامی » ۲۴۸-۳۴۶
 ۸ - قصیده‌ای از انوری » ۳۴۶-۳۴۸

* ش ۱۱۵۱۹

نستعلیق فتحعلی آشتیانی (ص ۱-۴۲) ، علیمحمد طفرل (۴۳-۴۴) ،
 محمدحسن آشتیانی (۱-۷۷) ، (۷۷ + ۴۴ = ۱۲۱) علیمحمد طفرل
 (۱۲۲-۳۴۸) ، ربیع المولود ۱۳۱۴ ، قک ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۶ ،
 سطر ۱۲ ، ص ۳۴۸ ، کاغذ فرنگی گلداری الوان ، جلد مخمل سبز

[۱۷۸]

منتخبات اشعار مسعودی

(۲۳۶)

بر حسب دستور و امر ظل السلطان اشعار ذیل انتخاب و نوشته شده .

از ص	۴۸-۱	منتخب اشعار سعدی
»	۱۲۳-۴۹	» » حافظ
»	۱۳۲-۱۲۴	» حکیم قآنی میرزا حبیب الله
»	۲۱۷-۱۳۳	» مثنوی
»	۲۳۷-۲۱۸	» خسرو شیرین نظامی
»	۴۶۶-۲۳۸	» داستان رستم و اسفندیار از شاهنامه فردوسی
»	۴۸۱-۴۶۷	» شرح حال بهرام گور
»	۵۶۰-۴۸۲	» منتخب از بهرامنامه نظامی
»	۵۶۴-۵۶۰	» قصیده از انوری

آغاز : اگر توفارغی از حال دوستان یارا - فراغت از تومیسر نمیشود ما را

انجام : گر جماع این است کاین خرمیکند

بر ..... ما میریند این شوهران

* ش ۱۱۵۲۰ *

نستعلیق خوش ... قرن ۱۴ - قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۹ سطر ۱۱
ص ۵۶۴ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد مخمل سبز عطف می‌شود .
دارای دوسر لوحه مذهب در ص ۱ و ۴۹ و جدول بندی تمام صفحات با
آب طلا .

*** **

(۲۳۷) **منتخبات مثنوی** (از دفتر ۱ و ۲ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷) [۱۷۹]

* شماره ۱۱۵۳۱ *

شکسته نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۸ ، سطر
۱۲ ، ص ۶۳ ، کاغذ فرنگی الوان گل و بوته دار ، جلد تیماج قرمز .

(۲۳۸) **منتخب التواریخ ناصری** [۱۸۰]

حاج میرزا ابراهیم خان مستوفی شیبانی .
در شرح حال حضرت رسول و ائمه هدی و تاریخ سلاطین و حکام قبل از اسلام
و بعد از اسلام تا زمان ناصرالدین شاه که در ممالک ایران حکومت داشتند .
مشمول بر پنج قسم و هر قسم در چند فصل :
قسم اول در بیان احوال حضرت رسول متضمن دو فصل .
دوم در ذکر پادشاهان قبل از اسلام متضمن چهار فصل .
سوم در ذکر جمعی که بعد از اسلام حکومت داشتند مشتمل بر سه مقاله
و ۲ باب .

قسم چهارم در ذکر ملوک و طوایفی که بعد از مغول در ایران حکومت کردند
مشمول ۵ فصل و ۳ باب .

قسم پنجم در ذکر سلطنت صفویه و غیره محتوی بر چهار فصل .
آغاز : حمد و سپاس آن خدای را سزا است که سلاطین جهان بر آستانه

عظمتش کمینه بندگانند و خواقین زمان بر درگاه جلالش مأمور امر و فرمان مملکتش ... اما بعد چنین گوید بنده بيمقدار الحاج ميرزا ابراهيم خان مستوفی شیبانی در عهد دولت ... ناصرالدین شاه .. این نسخه شریفرا از نسخ تواریخ انتخاب کرده «بمنتخب التواریخ ناصری» موسومش ساخت ... ←
گراور شماره ۳۹ نمایشگر صفحه اول کتاب است .

انجام : بامیرزاده وجیه‌الله میرزا سیف‌الملک مقرر گردید یکهزار نفر سوار جدید از بیگ‌زادها و خانه‌زادهای معتبر گرفته با سلاح و لباس ممتاز از سان حضور مبارک گذرانیده ابواب جمع خود معزی‌الیه و موسوم بسواران ناصری باشند .

* شماره ۱۱۳۹۷

نسخ قرن چهاردهم ، ق ك ۲۵×۷ ، ان ۱۱×۱۸ ، سطر ۱۷
ص ۶۱۲ ، کاغذ ترمه ، جلد ساغری مشکی .
رئوس مطالب با قلم شنگرف نوشته شده و تمام صفحات دارای جدول بندی ظریف میباشد .

[۱۸۱]

منطق الطیر

(۲۳۹)

محمد بن ابراهیم، شیخ فریدالدین عطار (۵۱۳-۶۲۷)
وف . فا . م . ص ۱۵۲۰

* ش ۱۱۵۳۵

بخط نستعلیق مولاعرب بن بلال قصاب در ۸۹۳ و یا ۷۹۳ ؛ نوشته شده
ق ك ۱۰×۱۷ ، ان ۷×۱۲ ، سطر ۱۳ ، ص ۳۸۰ ، کاغذ سمرقندی یا
خان بالغ ، جلد تیماج قرمز کوبیده ترنج‌دار ، از آغاز يك صفحه افتاده است .

۱۱۳۹۷

منتخب
التواریخ ناصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ تسعين

حد و سپاس از خدا و امر است که سلاطین جهان بر استانه عظیمتر کینه بندگی
و خواصت در مان برد و کاه جلالش ما مو و امر و فرمان مملکت از شایسته
مفوضت و بزرگی ذات پیمانش از کسان غیر و ذوال مامون و صلوات بر کس
بر پیغمبر خاتم الانبیا و القاسم محمد مصطفی و وصی بلا فضل او ابی الحسن
علی مرتضی و ائمه هدی صلوات الله علیه لم یجمعن امتا بعد
چنین گوید بند به مقدار الحاج میرزا ابراهیم خان مستوفی شیبانی
در عهد دولت مملکت ملوک جم و اردت تاج و تخت جم چشم و چراغ
سلاطین جهان زینت و دولت دودمان کبان صدر السلاطین محمد لوی خان
غلام الله فی الارضین الجاهد فی مشایخ الدین سلطان ابن السلطان
و الحاج ابن الحاج ابن الحاج ابن السلطان ناصر پادشاه که خاندان و خاندان
با امر و زلفه زریبانان و خلاصه پادشاهان است و سبب این خبر نظر از
انتخاب کرده بمشخب التواریخ ناصر صریح مؤسس

ش ۳۹ منتخب التواریخ ناصر ص ۱ ، ک ۲۳۸

[۱۸۲] **نجوم الفرقان** (۲۴۰)

(علامات نجوم الفرقان فی کشف آیات القرآن)

از ملامصطفی بن محمد سعید
د ف ، فا ، م ، ص ۱۵۷۰ ،

* شماره ۲۷۰۰

بخط نسخ محمد بن محمد احسن الحسنی الخراسانی در ۱۲ ذیحجه
۱۲۶۹ نوشته شده قك ۱۵ × ۲۰ ، ان ۱۵ × ۱۵ ، سطر ۱۵ ، ص ۳۲۱ ،
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده نارنجی .

[۱۸۳] **نخبة الاخبار** (۲۴۱)

از عبدالوهاب بن علی اشرف بن علی بن اسمعیل شیرازی مشتمل بر مقدمه و
دوازده عنوان و خاتمه :

مقدمه در بیان کیفیت خلقت حضرت آدم ...

عنوان اول در ذکر حالات بعضی از انبیاء و شرح حالات ...
« دوم در ذکر سلاطین عجم که قبل از ظهور اسلام سلطنت
کرده‌اند ...

عنوان سوم در ذکر حالات حضرت رسالت ...
« چهارم » سلاطینی که معاصر با حضرت رسول بوده‌اند .
« پنجم » حالات خلفاء ثلاث ...
« ششم » حالات ائمه علیهم السلام ...
« هفتم » خلافت خلفای بنی امیه ...
« هشتم » خلافت خلفای بنی عباس ...
« نهم » سلاطینی که معاصر بنی عباسی بوده‌اند ...
« دهم » سلاطینی که بعد از بنی عباس سلطنت کرده‌اند ...

عنوان یازدهم در ذکر سلاطینی که بعد از پادشاهان مغول سلطنت کرده اند...
 دوازدهم د سلاطین صفویه و پادشاهانی که بعد از صفویه سلطنت کرده اند تا جلوس محمد شاه قاجار .
 خاتمه در بیان سلطنت ... محمد شاه قاجار .

آغاز: الحمد لله الخالق الوهاب الذی بعباده غفار تواب والصلوة ... و بعد چنین گوید بنده ذلیل، ابن علی اشرف بن علی بن اسمعیل، عبدالوهاب شیرازی که چون چندی ... تا اکنون که سال یک هزار و دو بیست و پنج هفت هجری است ... و زمان سلطنت ... محمد شاه قاجار است ...

انجام: بلکه از بابت آنست که چون نسیان از لوازم جبلت انسان است ایشانرا در بعضی از فقرات خبط و اشتباه رویداده والله اعلم بالصواب تمت -
 الكتاب بعون الملك الوهاب .

* ش ۳۱۰۶

نستعلیق ، جمعه دهم ۲۶-۱۱۲۶۹ ، قک ۲۰×۳۱ ، ان ۱۲×۲۲
 سطر ۲۷ ، ص ۲۶۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی نارنجی .

[۱۸۴] نزاع در سامسون ارمنستان (۲۴۲)

ترجمه از روزنامه مارسیل که بزبان ارمنی طبع و منتشر شده (شماره ۲۰۲ ، ۱۳ ، اکتبر ۱۸۹۴) .

مترجم در خاتمه کتاب از ناصرالدین شاه قاجار و فرزند وی ظل السلطان اظهار تقدیر مینماید .

آغاز: واقعه هایل که در سامسون اتفاق افتاده که آتش فتنه آن تا کنون مشتعل است این خبر را از قول مخبران صادق ...

انجام مقاله: در یکی از روزنامه ها مخبری مینویسد که خود معاینه دیدم یکنفر از ارمنی ها را گرفته زنده در آتش افکندند و چند نفر دیگر را بحلق آویخته چندان آب گرم بر بدن آنها ریختند که جان بجان آفرین تسلیم کردند ... مخفی نماند که نعمت امنیت بزرگترین نعمتهای منعم حقیقی است ...

اگر سواعد سیمین و بازوان سمین را. مورخه ۱۹ شهر محرم الحرام ۱۳۱۳ .

* شماره ۱۱۴۶۸

نستعلیق حدود ۱۳۱۳ قمری ، قك ۲۰ × ۱۳ ، ان ۱۴ × ۸ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۸ ، کاغذ فرنگی، جلد مقوایی عطف میشن .

[۱۸۵] نزهة القلوب (۲۴۳)

حمد یا حمدالله بن ابی بکر بن حمد مستوفی قزوینی (م - ۷۵۰ق) .
« ف ، فا ، م ، ص ۱۵۷۶ »

* ش ۱۱۳۸۹

بخط نستعلیق محمود بن عبدالحسین سبزواری در چهارشنبه ۱۲ ربیع الاول ۹۵۹ نوشته شده قك ۲۸ × ۱۹ ، ان ۲۰ × ۱۳ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۰۲ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مینائی ، رئوس مطالب باقلم شنکرف ، از آغاز کتاب در حدود پنج ورق افتاده است .

[۱۸۶] نقل مجلس (تذکرة الخواتین) (۲۴۴)

بجمع آوری شاهزاده محمود میرزا بحکم خواهر بطنی خود ضیاء السلطنه دختر فتحعلیشاه قاجار بسال ۱۲۴۱ در جمادی الاولی بشهر نهاوند .
در شرح حال و اشعار زنان شاعره ایرانی مخصوصاً زنان درباری فتحعلیشاه و مشتمل بر سه مجلس میباشد .

آغاز : چون در این زمان میمون و عهد همایون طبایع بفتون کمالات
مایل و عاجل آمده ...

انجام : رباعی .

قامت یار که در آب نمودار شده   کرده دعوی بقدر یار نگو نسا شده
مست بودم بمی عشقت و ساقی دیشب   دوسه جامیم عطا کرده و هشیار شده

نسخه از این تذکره در کتابخانه ملی تهران وجود دارد .
(فهرست ملی ج ۱ ص ۱۸۴) .

* ش ۱۱۵۴۳

شکسته نستعلیق ، ۲۴ محرم ۱۲۸۲ ، قک ۱۵ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۵
سطر ۱۲ ، ص ۹۶ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد مخمل قرمز .

[۱۸۷] نگارستان (۲۴۵)

از معین الدین جوینی (۱) (نام مؤلف در صفحه ۲۵۶) .
مؤلف در سنه ۷۳۵ کتابرا بسبک گلستان سعدی در هفت باب جمع آوری
نموده و بنام ابوسعید چنگیزی تألیف داده .

آغاز موجود از باب اول :

رنج کش گر مراد میطلبی که بیازیچه گنج نتوان یافت...
حکایت: سالی در نواحی مصر قحطی عظیم افتاده بود و خلق عاجز و مضطر
گشته ...

انجام موجود از باب هفتم : فائده، عمر خطاب: اگر عاملی را
نامزد ولایتی کردی و گفתי که دست تو باید از بیت المال مسلمانان کوتاه باشد
و همت بر اصلاح حال رعیت مصروف؛ در بر اصحاب حوائج نبندی و آنچه بخود
نخواهی بدیگری نپسندی .

* شماره ۳۲۶۰

نسخ سده هشتم ، قک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۷ ، ص
۳۲۲ ، کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی زرد .

(۱) «کشف الظنون ص ۱۹۷۶» ، «ریحانه الادب ج ۱ ص ۲۹۰»
«تاریخ نظم و نثر فارسی در ایران تألیف سعید نفیسی ج ۱ ص ۱۸۳»

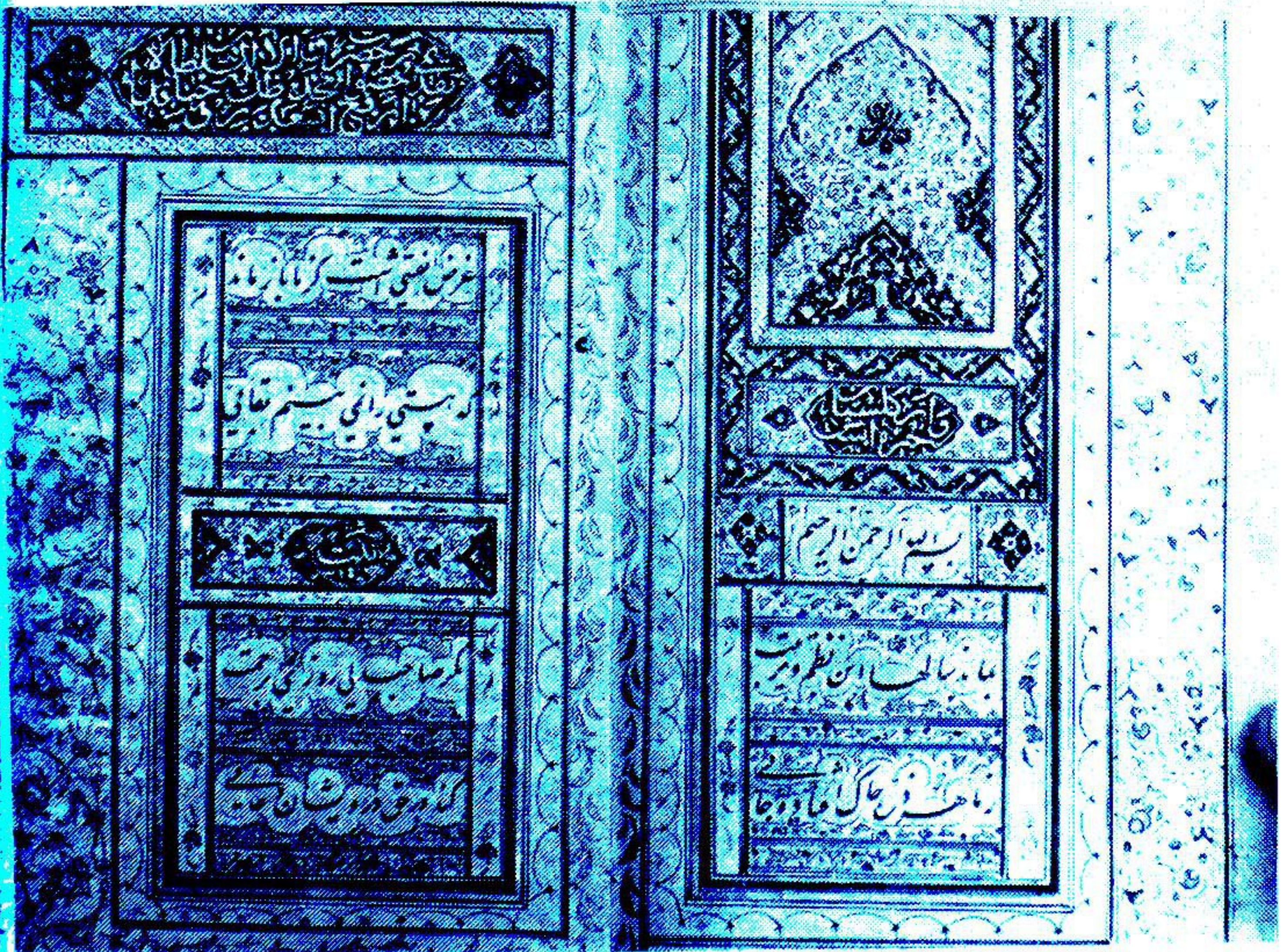

(۲۴۶) وجیزه گلستان سعدی [۱۸۸]

نویسنده قطعاتی شیرین و حکایاتی چند از گلستان سعدی را انتخاب و بطرزی بدیع آنرا ساخته و به ظل السلطان اهدا نموده .

* شماره ۱۱۵۳۰

نستعلیق خوب میرزا رضاقلی ادیب شیرازی برادر ضعیفه مشهور (بامورات) که زن خوش صحبت و بامزه بوده ، تحریر ۱۳۱۷ ق ، ق ک ۱۴ × ۲۱ ، ان ۷ × ۱۳ سطر ۵ ، ص ۳۰ ، کاغذ فرنگی زرد ، جلد کاغذی زرد منقش عطف میشن .

ش ۴۰ وجیزه گلستان صفحه اول و دوم ، ک ۲۴۶

این نسخه دارای سرلوحه‌ی زرین بسیار ظریفی است .
اطراف کلمات دو صفحه اول با طرزی جالب زراندازی شده و نقاشیهای
مذهب نفیسی در حاشیه کتاب باین شاهکار هنری جلوه‌ی خاصی بخشیده
جدولهای کتاب با خطوط رنگی و طلائی بسبکی دقیق ترسیم گشته رؤس ابیات
و حکایات با قلم شنگرف و بعضی با مرکب آبی تحریر شده جهت صدق توصیف
بگراور شماره ۴۰ ملاحظه فرمائید .

(۲۴۷) هشت بهشت [۱۸۹]

(الصفات الثمانية فی ذکر القیاصرة العثمانیة)

تألیف ادریس بن حسام الدین بدلیسی یا بتلیسی «متوفای ۹۲۱ یا
۹۳۰ (۱) ق»

مولانا ادریس بتلیسی منشی یعقوب بیگ از شاهزادگان آق قوینلو بوده
و در زمان سلطنت شاه اسمعیل صفوی بمملکت عثمانی فرار کرده و بحکم سلطان
با یزید خان بن محمد کتاب هشت بهشت را بسال ۹۰۸ در مدت سی و شش ماه
تألیف و باو تقدیم داشته (۲)

در این کتاب شرح حال هشت تن از سلاطین عثمانی (از سلطان عثمان
غازی تا سلطان بایزید بن محمد) برشته تحریر در آمده و بهمین علت هم به
« هشت بهشت » موسوم گشته .

آغاز : او مضت من ذکر بسم الله الرحمن الرحیم
من لسانی لمعه ادت الی النهج القویم

(۱) تاریخ وفات بدلیسی را صاحبان تراجم مذکور در پاورقی دو ۹۳۰
قمری ضبط کرده اند ولی در ذیلی که فرزند مؤلف ابوالفضل ادریس بتلیسی بر
کتاب هشت بهشت نوشته فوت پدر را بسال ۹۲۱ هجری قمری ذکر کرده و نیز ذیل
کتاب را از همان سال (۹۲۱) آغاز نموده .

(۲) کشف الظنون ج ۲ ص ۲۰۴۳ ، هدیه العارفین ج ۱ ص ۱۹۶ ، کتاب
خط و خطاطان ص ۲۵۱ ، قاموس الاعلام ، منشآت فریدون بك ، فهرست مجلس
ج ۲ ص ۱۵۶ .

(و پس از ۵۵ بیت دیگر) ، کتیبه اول از کتاب هشت بهشت و مطالب اخبار شاهان رضوان سرشت که محتوی است بر آثار بلیغ النظام آن قیصر اول از قیصره ثمانیه عظام در زمان ظهور دین اسلام و این دفتر نخستین است از کتاب الصفات الثمانیه فی ذکر الخلفاء العثمانیه ...

انجام : و این خدمت سلطانی و غیرت مسلمانی چون مبتنی بر قوت بازوی شجاعت و مردانگی و ... مجدداً موجب عطف عنان عطوفت و اشفاق پادشاهانه و صرف‌حسنه هم علیه بظهور عنایات خسروانه در شأن امیر مشارالیه گشت و در محازاه و محاذاه این خدمت مقبول امیر مشارالیه به تشریفات لایق و انعامات رائق در این و لا منظور و ملحوظ شد .

بیت

بود منظور لطف و رحمت شاه   زان بر آمد بر اوج حشمت و جاه

.....

در بساط سعادت و اقبال   با دفاین بمنتهای کمال . تم الكتاب ۹۷۷

« گراور شماره ۴۱ صفحه آخر کتاب مزبور را نمودار است » ←
 [اصل نسخه که بخط خود مؤلف نوشته شده در کتابخانه سلیمانیه ترکیه (قسمت اسد افندی) موجود است ، نسخه‌ای از فتوکپی خط مؤلف باصفهان نزد آقای دکتر قره داغی یافت میشود ، (۱)]
 نسخه‌ی دیگری بکتابت (۱۰۸۰-۱۰۸۸ ق) در کتابخانه مجلس شورای ملی وجود دارد (۲) ولی تاریخ تحریر نسخه کتابخانه فرهنگ اصفهان بر نسخه مجلس شورای ملی تهران قدمت دارد .
 (در دفتر پنجم نشریه کتابخانه مرکزی ص ۳۱۸ نام نسخه مزبور ذکر شده)

* ش ۱۱۳۸۲

نستعلیق سنه ۹۷۷ قمری ، قك ۱۱ × ۲۸ ، ان ۱۵ × ۲۱ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۲۹ ، کاغذ سمرقندی ، جلد مقوایی .

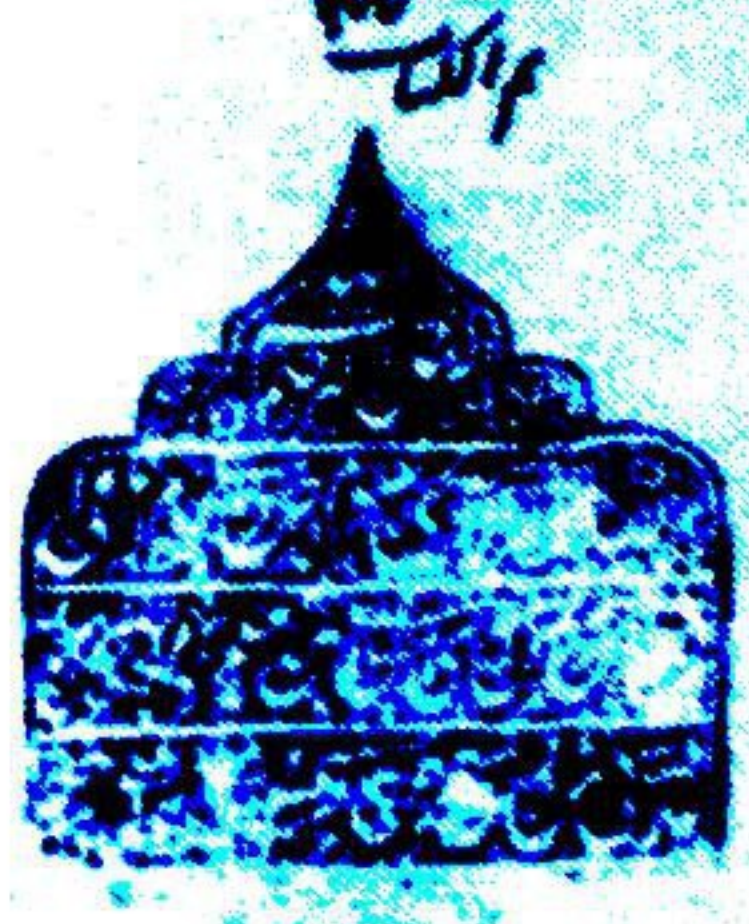
(۱) بنا باظهار آقای دکتر قره داغی به نگارنده .

(۲) فهرست مجلس ج ۲ ص ۱۵۶

۱۱۲۸۲

و حکام ازین گشته اند
 شاه آن چاهت کفوس شرفا سخن هر بودند از کفاسدان کلاه معش در حکام هر دو اسلام لایم می فرود آمدند
 اهدای سندان یک طیر سکر فزانه کلاه آن شکر بود و او را میاس در شک نام با تین حدود علی از حدود خود
 کند هر دو در میان چاه سبخت نمود و هر چند آنها بخت استوار سگ و کلاه و آن شکر آن دیار کلاه بود
 و چنگل آنها که و دوری و در آن سر آمد در هر طرفه مخدوم کتبی را اتمام و اضرا بود اند دور کاهنت هر از راه
 خود اند فلک ابر شایان سر علی مبارز اند و کلاه آن شکر لایم در رخ وقع آن سندان سلطنت و بدو ریت
 نمود و موسی از عالی حد از قاتی لشکر کز اسلام میا داشت بهمانه و شادمانت و شادمانت همه آن کلاه
 مجازین را کسود و مهور ساخته اند جلی با بتلی و سنی با با سسر و قش از حدود کتبه اسلام با تمام سندان
 و آنچه از سنادیر عظام آن کلاه عالی بود و دور سلسل و افکار میوه حاشیه اند هر چند موازی دوست کس
 از مسر کار قول بیگل جهت نمود از آن فرست فانی با بد کلاه چاه پناه فرستاد و این فرست سلطان و شکر
 سلطان چون بستنی بر قوت اندکی بجا است و در و کتی که کال مخالف و سوشندی و فرزند کتی ابر شایان بود کلاه
 موجب حفظ آن طرفت و اشتیاق پادشاهان و هر فرستیم طیر بطور عنایات شکر اند و شایان ابر شایان
 کشت در کلاه امامان این مذمت بشیر ابر شایان شکر کات لایم و کلاه مان و برین کلاه منظر و کلاه

در منظر لطف و رحمت شاه . زان بر آمد بر ادب عشق جبا . در سنانش بیگر کلاه عد
 تیغ او کرد . شایان راز خود . منظر لطف حسن اخلاق است . در حال حکام او طاق است
 در دم بنیم مجلس بود است . در که زدم کین است و ریت . در شایان بر قوت جبا
 بر دوشش کینم خشم پانا . در بسا اسادت و اقبال . با دین بخت کال کال

ش ۴۱ ، هشت بهشت صفحه آخر ، ک ۲۴۷

(۲۴۸) **یادگار سیاسی** : هودیس رمبلد انگلیسی [۱۹۰]

ترجمه اردشیر حسب الامر ظل السلطان در ۲۵ ج ۱ ...

جلد دوم از اوائل فصل چهاردهم تا آخر فصل بیست و چهارم .

آغاز : سفارت نامه چین در سنه ۱۸۵۹ مسیحی ، در ماه مارچ وقت

خود را معین کرده که بطرف مشرق زمین حرکت نمائیم در یازدهم ماه مذکور

صبح زود از پاریس بیرون رفته ... فصل ۱۵ از کتاب دوم در مصیبت و مسامحه

پیه‌هو در صبح روز ۱۵ ماه جوئن مابکشتی مجی سین در آمدیم و افتادیم به رودخانه

بطرف ووسونگ ...

انجام : وقتیکه من از شهر نایس در ماه می مفارقت نمودم گل سرخ‌ها

در قبرستانی که احاطه کرده بود آن کلیسای انگلیسی خوب را که عمه من عرابین ...

فی الجملة من سالها پس از این واقعه زندگانی نمودم که فهم کنم رحمت ایزدی

را و شکری که بر من واجب است که هنوز بمن عمر کرامت کرده است.

* ش ۱۱۴۳۳

شکسته نستعلیق قرن چهاردهم ، ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر

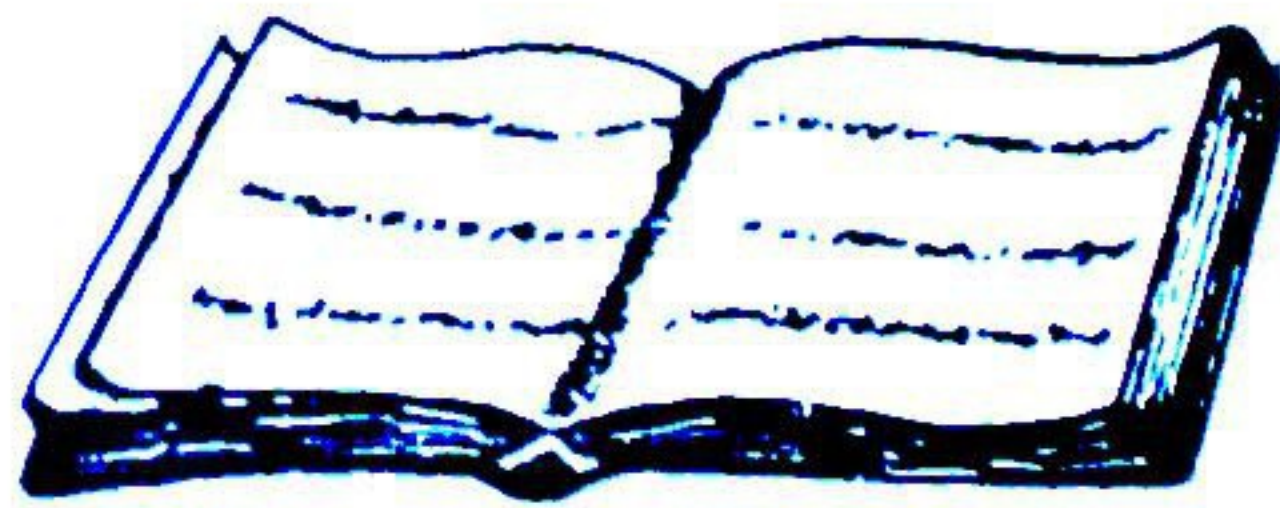
۱۳ ، ص ۵۱۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد مخمل آبی .

بخش دوم

نسخه‌های خطی عربی کتابخانه
عمومی اصفهان

(۲۴۹) آیات الاحکام (۱)

زبدة البیان فی براهین احکام القرآن

تألیف ملا احمد بن محمد، مقدس اردبیلی (م - ۹۹۳ ق در نجف)
«فهرست عربی مشار ص ۶»

* ش ۲۶۷۷

بخط نستعلیق ... در قرن دهم نوشته شده، قطع کتاب ۱۵ X ۲۶
اندازه نوشته ۸ X ۱۶، عدد سطر در هر صفحه ۱۹، صفحات کتاب ۶۰۹،
نوع کاغذ اصفهانی، جلد چربی کوبیده آلبالوئی رنگ.
عناوین کتاب با شنکرف نوشته شده و حاشیه هائی با امضای (م، د، ی،
ه و فیض ره) در کتاب مسطور است، آخر کتاب افتادگی دارد، یک صفحه از
کتاب دیگر بآن الصاق شده.

(۲۵۰) آیات الاحکام، (نسخه دیگر) [۱]

* ش ۲۸۸۳

بخط نسخ نوروز بن اسمعیل معلم اصفهانی در روز جمعه ۲۸ ربیع الثانی
سال ۱۰۶۸ نوشته شده،
قطع کتاب ۱۵ X ۲۴، اندازه نوشته ۱۰ X ۱۵، سطر در هر صفحه ۲۰
صفحه ۵۵۸، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی آلبالوئی رنگ مندرس.

(۲۵۱) آیات الاحکام (نسخه دیگر) [۱]

* ش ۲۶۹۵

بخط نسخ حدود قرن دهم ، قطع کتاب ۱۲ × ۲۳ ، اندازه نوشته ۱۵ × ۶ ، سطر ۲۳ ، صفحه ۵۴۸ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد چرمی سیاه ، در آخر کتاب دو صفحه راجع باقسام کلب و کلب الصید در سال ۱۱۷۹ نوشته شده .

(۲۵۲) آیات الاحکام (نسخه دیگر) [۱]

از کتاب الطهاره تا آخر قضاء و شهادات

* ش ۳۰۶۲

نسخ قرن دهم ، قک ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۱۶ ، ص ۷۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری زرد .

(۲۵۳) الاحتجاج علی اهل اللجاج: [۲]

شیخ ابومنصور احمد بن علی طبرسی (متوفای اواسط قرن ششم)

د ف ، ع ، م ، ص ۲۳ ،

* شماره ۳۱۱۳

بخط نسخ معزالدین محمد بن ضیاءالدین محمد در پنجشنبه دهه دوم جمادی الثانی ۱۱۳۲ نوشته شده ، قک ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ سطر ۱۸ ص ۵۶۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد کتاب تیماج سیاه .

(۲۵۴) **اربعین :** [۳]

بهاء‌الدین محمد عاملی ، شیخ بهائی متوفای (۱۰۳۰ یا ۱۰۳۱ ق)
د ف ، ع ، م ص ۳۶

* شماره ۵۴۴۷

نستعلیق حدود قرن دوازدهم ، قك ۱۵ X ۲۴ ، ان ۶ X ۱۴ ، سطر
۱۷ ، ص ۲۸۵ ، کاغذ اصفهانی آبی رنگ ، جلد ساغری مشکی .

(۲۵۵) **الارشاد فی احوال صاحب بن عباد :** [۴]

ابوالقاسم احمد بن محمد الحسنی الحسینی قوبائی [کوپائی] اصفهانی مشتمل
بر چهارده باب ، د ف ، ع ، م ، ص ۴۱

* شماره ۱۱۴۴۱

نسخ ، اول ع ۱ - ۱۲۵۹ ، قك ۱۴ X ۲۱ ، ان ۸ X ۱۴ ، سطر ۱۸
ص ۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری قرمز .

(۲۵۶) **ارشاد الازهان الی احکام الایمان :** [۵]

علامه حلی ، جمال‌الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۶۴۸-۷۲۶ ق) که
بخواهش فرزند خود فخر المحققین در سال ۶۷۶ یا ۶۹۶ در دو بخش تألیف نموده
(از اول کتاب الطهارة تا آخر کتاب الدیات)

* ش ۲۸۸۲

نسخ عبدالکاظم بن سلام ، ۲۰ محرم سال ۹۷۳ ، قك ۱۹ X ۲۵ ،
ان ۱۲ X ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۳۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قرمز ، حواشی
بسیاری با امضاهای مختلف در کتاب نوشته شده .

(۲۵۷) ارشادالاذهان . (نسخه دیگر) [۵]

* شماره ۲۹۶۶

نستعلیق ، قك ۱۷ × ۲۴ ، ان ۱۱ × ۱۶ ، سطر-ر ۱۵ ، ص ۳۲۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قرمز ، حواشی مختلفی در کتاب نوشته شده و از آخر ناقص است .

(۲۵۸) ارشادالاذهان . (نسخه دیگر) [۵]

* شماره ۲۹۷۲

بخط نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۱۶ ، ص ۳۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی سیاه ، اوائل کتاب نو نویسی و از آخر افتادگی دارد .

(۲۵۹) ارشادالاذهان (نسخه دیگر) [۵]

* شماره ۲۹۹۵

بخط نسخ منصور بن نورالدین هدایه کسری میخانی درغره مجرم ۱۰۵۸ نوشته شده قك ۱۳ × ۲۱ ، ان ۶ × ۱۱ ، سطر ۱۲ ، ص ۵۶۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی .

(۲۶۰) ارشادالاذهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۳۰۵۱

نسخ احمد ولد باقر ، تحریر ۱۱۱۷ ق ، قك ۱۶ × ۲۰ ، ان ۷ × ۱۳ سطر ۱۶ ، ص ۴۳۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماجی بنفش .

(۲۶۱) ارشادالاذهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۳۰۶۷

نسخ پنجشنبه ۱۶۷-۱۰۳۴ ، قك ۱۳×۱۹ ، ان ۱۱×۶ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۴۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی .

(۲۶۲) ارشادالاذهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۳۰۹۳

نسخ اسدالله الحسینی القمی ، تحریر ۱۶-۱۰۶۲ ، قك ۱۲×۲۰ ، ان ۱۳×۷ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۶۶ ، کاغذ اصفهانی سفید ، جلد چرمی سیاه .

(۲۶۳) ارشادالاذهان (نسخه دیگر) [۵]

* ش ۵۳۵۰

نسخ محمدزمان بن درویش علی هزار جریبی باصفهان مدرسه شاهپوریه در یکشنبه محرم ۱۰۸۷ تحریر شده ، قك ۱۸×۲۵ ، ان ۱۶×۹ ، سطر ۱۵ ، ص ۴۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد رنگ .

(۲۶۴) الاستبصار فیما اختلف به الاخبار [۶]

محمد بن الحسن ، شیخ طوسی (۳۸۵-۴۶۰ ق) کتاب استبصار یکی از چهار کتب معتد شیعیه میباشد ، مشتمل بر سه جزء (تمام دوره فقه) «فهرست عربی مشار صفحه ۴۷»

* شماره ۲۹۳۶

بخط نسخ درویش علی بن یوسف طالقانی در محرم ۱۰۷۲ نوشته شده ،

قحك ۱۶ × ۲۳ . ان ۹ × ۱۸ ، سطر ۲۳ ، ص ۸۷۵ . کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مندرس .

(۲۶۵) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

* ش ۵۰۹۸

نسخ قرن یازدهم ، قحك ۲۴ × ۳۸ ، ان ۱۵ × ۲۶ ، سطر ۳۰ صفحه ۴۱۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی آلبالوئی .

(۲۶۶) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

* شماره ۵۲۰۵

نسخ قرن یازدهم ، قحك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۹ × ۲۲ ، سطر ۲۳ ، ص ۹۶۰ کاغذ اصفهانی سفید ، جلد ساغری کوبیده قرمز .

(۲۶۷) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

(جزء سوم) از کتاب الجهاد تا آخر .

* ش ۵۲۵۸

بخط نسخ درویش علی بن یوسف طالقانی ، تحریر ۹ ربیع الثانی ۱۰۷۷ قحك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۹ ، ص ۵۴۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد . بسال ۱۲۰۶ ق مقابله شده .

(۲۶۸) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

جزء سوم ، از کتاب الجهاد تا آخر

* ش ۵۳۸۴

نسخه یونس بن صالح، تحریر ۲۶ ذیحجه ۱۰۸۶، قك ۱۸ × ۲۵، ان ۱۰ × ۱۸، سطر ۲۳، ص ۳۲۰، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قرمز.

(۲۶۹) الاستبصار (نسخه دیگر) [۶]

* ش ۵۴۱۴

جزء اول، کتاب الطهاره تا آخر حج و اول کتاب الجهاد. نسخ قرن ۱۱، قك ۱۵ × ۲۶، ان ۱۷ × ۸، سطر ۲۳، ص ۵۴۰. کاغذ اصفهانی، جلد مقوایی.

(۲۷۰) الاسفار الاربعه (الحکمة المتعالیه) [۷]

محمد بن ابراهیم معروف به ملا صدرا شیرازی (متوفای ۱۰۵۰ در بصره) (جلد سوم مبحث الهیات و ۷ صفحه از جلد چهارم سفر نفس) «فهرست عربی مشار ص ۳۱۷»

* شماره ۲۷۵۴

شکسته نستعلیق، تحریر ماه صفر سنه ۱۱۹۷، قك ۱۵ × ۱۹، ان ۱۰ × ۱۴/۵، سطر ۲۳، ص ۳۰۱، کاغذ فرنگی، جلد تیماج سیاه.

(۲۷۱) الاسفار الاربعه (نسخه دیگر) [۷]

جلد دوم در مبحث طبیعات

* شماره ۲۷۵۷

شکسته نستعلیق قاسم الحسینی، تحریر یکشنبه ۱۱ رجب ۱۲۵۷ در اصفهان قك ۱۵ × ۲۲، ان ۱۲ × ۱۷، سطر ۱۶، ص ۵۵۲، کاغذ فرنگی، جلد چرمی زرد.

- (۲۷۲) الاسفار الاربعه (نسخه دیگر) [۷]
جلد سوم (الهیات)

* شماره ۲۷۵۹

شکسته نستعلیق قرن دوازدهم قک ۱۶ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۱۹
ص ۳۸۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

- (۲۷۳) اکمال الدین و اتمام النعمه (کمال الدین و تمام النعمه) : [۸]

شیخ صدوق ابو جعفر محمد بن علی بن ... بابویه قمی (متوفای ۳۸۱) در
ری، جزء اول در مسائل مربوط به غیبت حضرت حجت ع .
«فهرست عربی مشارف ص ۷۵۵ ، بعنوان کمال الدین»

* شماره ۳۲۶۱

نستعلیق سده دوازدهم ، قک ۱۵ × ۲۲ ان ۱۰ × ۱۵ ، سطر ۱۲ ، ص
۳۰۷ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد ساغری ضربی مشکی .

- (۲۷۴) الفیه ابن مالک : (۱) [۹]
محمد بن عبدالله بن مالک اندلسی (۶۷۲-...) مکرر چاپ شده .
«فهرست عربی مشارف ص ۸۴»

* شماره ۳۱۴۹

بخط نسخ بسال ۱۲۷۱ ق تحریر شده ، قک ۱۷ × ۲۲ ، ان ۹/۵ × ۱۴
سطر ۷ ، ص ۱۵۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .
مقداری از اشعار اوائل کتاب تجزیه و ترکیب شده .

(۱) کتاب الفیه خلاصه است از کتاب «الکافیة الشافیة فی النحو تألیف خود
ابن مالک و بمناسبت اینکه مشتمل بر هزار بیت است الفیه شهرت یافته .

(۲۷۵) الفیہ ابن مالک (نسخہ دیگر) [۹]

* شماره ۳۱۵۰

نسخ سده دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۶ ، سطر ۷ بیت ، ص ۱۴۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .
شروحي براوائل كتاب باعناوین (ابن عقيل ، ابوطالب وسيوطی) نوشته شده .

(۲۷۶) الفیہ ابن مالک (نسخہ دیگر) [۹]

* شماره ۳۲۰۴

نسخ سده دوازدهم ، قك ۱۱ × ۱۵ ، ان ۶ × ۱۰ : سطر ۱۲ ، ص ۸۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری يك لائی سیاه .

(۲۷۷) انوار التنزیل فی اسرار التأویل (تفسیر بیضاوی) [۱۰]

تألیف قاضی عبداله بن عمر بیضاوی (۶۸۵م - ۶۹۲م) .

از اول قرآن تا آخر سوره بنی اسرائیل .

«ف ، ع ، م ، ص ۹۹»

* ش ۲۶۷۵

بخط نسخ سید عبدالله بن سید احمد افندی در جمعه ۱۱۲۳ تحریر شده قك ۲۲ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۸۴ ، کاغذ فرنگی جلد چرمی تریاکی کوبیده .

قسمت اعظم این نسخه وسیله نویسندہ مذکور نونویس شده و در اصل کتاب حاشیه‌هایی بامضاء (کواسی ، ف ، ابووکشاف) یافت میشود .

(۲۷۸)

[۸۱]

انيس الوحيد في شرح كتاب التوحيد للشيخ الصدوق (۱)

(انيس الوحيد) ، (انيس الفريد)

سيد نعمت الله الحسيني الموسوي الجرائزي (م ۱۱۱۲)

آغاز : الحمد لله الذي جعل توحيدہ مفتاحاً لآبواب الجنان وتوعد من حاد عنه العذاب في النيران ... وبعد فان المذنب ... نعمت الله الحسيني ... يقول لما وفق الله سبحانه وله الشكرات تمام كتابنا غاية المرام في شرح تهذيب الاحكام ... اردنا التوجه الى شرح كتاب يشتمل على جوامع التوحيد فلم نرا وفق من كتاب الصدوق الموسوم با التوحيد ...

انجام : انازعيم بيت في اعلى الجنة ... وبيت في رياض الجنة ... في ربض الجنة هو بفتح الباء ما حولها خارجاً عنها تشبيهاً بالابنية التي تكون حول المدن وتحت القلاع انتهى وبه انتهى الكتاب على يد مؤلفه المذنب ...

* ش ۳۱۱۷

نسخ محمد طاهر بن كمال الدين شوشتری ، ۱۱۰۲ ق ، قك ۱۴ × ۲۶ ان ۱۹ × ۸ ، سطر ۲۵ ، ص ۴۱۲ ، كاغذ فرنگی جلد چرمی زرد رنگ .
این کتاب در سال ۱۰۹۹ تألیف شده و بسال ۱۱۰۲ در زمان حیات مؤلف تحریر گشته و در سنه ۱۱۰۴ به نظر مصنف رسیده و او چنین نگاشته :
« لقد جرى عليه نظر مصنفه من البداية الى النهاية فصح بعون الله تعالى و قدتم ء اشر شهر الله شهر رمضان المبارك عام اربع بعد المائة و الالف حرر هذه الكلمات مؤلفه المذنب الجاني نعمت الله الموسوي الحسيني الجزائري في بلدة شوشتر في دارنا الغربية من الجامع الاعظم حامداً مصلياً مسلماً » .
این نسخه پس از تحریر و رؤیت مصنف بخزانہ شاہ سلطان حسین اهدا گشته و از کتب ممتاز بشمار میرود .

(۱) نام کتاب در العنبریه ج ۲ ص ۳۶۸ « انيس الوحيد » و در ج ۲ ص

۴۶۳ « انيس الفريد » ضبط شده .

[۲۷۹] ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد [۱۲]

فخرالمحققین محمد بن حسن بن یوسف بن مطهر حلی فرزند علامہ
(۶۸۲-۷۷۱) جزء اول از کتاب الطہارہ تا آخر کتاب الوصیہ .

* ش ۲۸۷۵

نسخ احمد بن ابراہیم بن برہان بن کمال تحریر قرن دہم ق ک ۱۷ X ۲۹
ان ۱۰ X ۱۸ سطر ۲۷ ، ص ۴۹۹ ، ک اصفہانی ، جلد چرمی سیاہ .

[۲۸۰] ایضاح الفوائد (نسخہ دیگر) [۱۲]

جلد ثانی از کتاب النکاح تا آخر دیات

* ش ۲۹۴۷

نسخ علی بن منصور بن حسین المزیدی در دوشنبہ ہفتم ج ۱-۸۷۴ تحریر
شدہ ق ک ۱۸/۵ X ۲۷ ، ان ۱۲ X ۱۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۸۲۵ ، ک اصفہانی
ضخیم، جلد مقوای .
از صفحہ ۱-۱۳ نو نویس شدہ و ۱۳ صفحہ ہم نوشتہ نشدہ .

[۲۸۱] بحار الانوار [۱۳]

علامہ مجلسی ، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۱) تألیف
۱۰۹۴ ق .
جلد ہیجدهم (مشمول بر کتاب طہارت و صلوة) (۱) .
« فہرست عربی مشار ص ۱۱۳ ،

* شماره ۲۹۶۴

نسخ قرن دوازدهم ، ق ک ۱۶ X ۲۵ ، ان ۹ X ۱۷ ، سطر ۲۳
(۱) بعلت تکمیل نبودن دورہ ، بترتیب شماره کتابخانہ فہرست گردید

ص ۵۶۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

(۲۸۲) بحار الانوار (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد ششم ، جزء اول (مشتمل بر قسمتی از احوالات رسول اکرم با
فهرست مطالب در اول کتاب) .

* ش ۳۱۰۹ *

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۹ × ۲۶ ، ان ۱۱ × ۱۲ ، سطر ۲۱ ، ص ۸۶۶ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد کالینکوی عطف میشن .

(۲۸۳) بحار الانوار (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد ششم ، جزء سوم (مشتمل بر حالات رسول اکرم از غزوه بدر بیعد با
فهرست مطالب در اول کتاب) .

* شماره ۳۱۱۰ *

بخط نسخ در آخر رجب ۱۲۲۹ نوشته شده ، قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۴ ، سطر ۳۵ ، ص ۵۴۲ ، کاغذ فرنگی جلد ساغری مشکی .

* * * * *

(۲۸۴) * ش ۳۱۱۱ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد هفتم (در احوالات ائمه و دلائل امامت هر يك الح) .

نسخ ، محمد حسین ملقب به کاتب ، رجب ۱۲۳۰ ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۴ × ۲۴ ، سطر ۳۶ ، ص ۶۰۶ کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

* * * * *

(۲۸۵) * ش ۵۱۳۲ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد نوزدهم جزء ثانی (مشتمل بر ابواب ذکر و ابواب دعا از کتاب القرآن با فهرست مطالب در اول کتاب) .

نسخ ، محمد تقی بن محمد حسن ، غره ج ۱-۱۲۹۸ ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۳۰ ، ص ۴۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قرمز .
این نسخه وسیله مرتضی موسوی خونساری بسال ۱۳۰۴ با مسوده اصل کتاب که بعضی از سطور آن بخط مجلسی بوده مقابله شده .

* * * * *

(۲۸۶) * ش ۵۱۷۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد سوم (مشمول بر اخبار عدل و معاد و علل تکالیف عباد) .

نسخ ، محمد تقی بن محمد حسن خونساری ، او آخر قرن سیزدهم ، قك ۲۱/۵ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ، ص ۷۱۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز . (در ۱۲ جای کتاب جمله پلغ قبلا نوشته شده) .

* * * * *

(۲۸۷) * ش ۵۱۸۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

جزء سوم از جلد ششم (مشمول بر حالات حضرت رسول از غزوه بدر کبری تا آخر) نسخ محمد تقی بن محمد حسن تحریر یکشنبه ۱۱ ربیع الاول ۱۳۰۰ ، قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ، ص ۴۲۰ ، کاغذ فرنگی ضخیم ، جلد چرمی قرمز ، رئوس مطالب با شنکرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۸۸) * ش ۵۱۸۷ (نسخه دیگر) [۱۳]

جزء اول (کتاب العقل والعلم) و جزء دوم (کتاب التوحید) نسخ محمد تقی بن محمد حسن خونساری ، (ج ۱ ذی قعدة ۱۳۰۱) ، (ج ۲-۲۰ محرم ۱۳۰۲) ،

قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ، ص ۳۷۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .

در آخر جزء اول چنین نوشته شده: «بلغ قبلا مع النسختين المعبرتين اللتين كتبنا في زمانه ره، ودر آخر جزء دوم چنین مسطور است: «بلغ قبلا مع نسخة التي كتبت في زمان مؤلفه اعلى الله مقامه و ارفع درجته امين ثم امين

* * * * *

(۲۸۹) * ش ۵۱۸۸ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد هفدهم (کتاب الروضه محتوی مواعظ وحکم وخطب وامثال ماثوره از خداوند ورسول اکرم وائمة عليهم السلام) .

نسخ محمد تقی بن محمد حسن خونساری بسال ۱۲۹۷ تحریر شده قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۳۳ ، ص ندارد کاغذ اصفهانی سفید ، جلد چرمی قرمز .

* * * * *

(۲۹۰) * ش ۵۱۸۹ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد هیجدهم (مشمول بر کتاب الطهارة والصلوه) .
بخط نسخ براتعلی بن استاد حسن نجف آبادی در رجب ۱۲۴۶ نوشته شده .

[تاریخ تألیف (۱۴ صفر ۱۰۴۹) ونام کاتب و سنه کتابت در آخر کتاب الطهارة تحریر شده] .

قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۰ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۸۶ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی ضربی قرمز رنگ .

* * * * *

(۲۹۱) * ش ۵۱۹۰ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد پنجم (مشمول بر قصص انبیاء عليهم السلام) ، در رمضان ۱۰۷۷ تألیف شده .

نسخ سده سیزدهم [تألیف رمضان ۱۰۷۷] ، قك ۲۰ × ۳۱ ، ان ۱۱ × ۲۲ ، سطر ۲۷ ، ص ۵۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی نارنجی
رئوس مطالب باقلم شنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۲) * ش ۵۲۲۷ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد ششم (حالات حضرت رسول تا اواخر باب ۳۴ در اثبات معراج
ومعناى آن وچگونگی صفت براق با تمام فهرست جلد ششم) .

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۱۸ ، سطر ۳۴ ، ص ۴۳۲
کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی قرمز ، رئوس مطالب با شنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۳) * ش ۵۲۲۸ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد سیزدهم (در احوالات حضرت حجت قائم و اخبار غیبت)
بخط نسخ ریز عالی بسال ۱۲۹۴ تحریر شده ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۳ ، سطر ۳۱ ، ص ۳۱۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی سبز
رنگ . رئوس مطالب و ابواب با شنگرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۴) * ش ۵۲۲۹ [نسخه دیگر] [۱۳]

مجلد هفدهم [کتاب الروضه محتوی مواعظ و حکم ...]
بخط نسخ عبدالوهاب الزمانی در سال ۱۳۴۰ تحریر یافته قك
۲۱ × ۳۱ ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۳۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی
قرمز .

* * * * *

(۲۹۵) * ش ۵۲۳۰ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد پنجم (مشتمل بر قصص انبیاء)

بخط نسخ محمد تقی بن محمد حسن خوانساری امثالاً لامرحاج سید
جعفر مجتهد بسال ۱۳۰۸ تحریر شده قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر
۳۴ ، ص ۴۹۴ ، کاغذ فرنگی ضخیم ، جلد تیماجی قرمز رنگ ، ابواب کتاب
با شنکرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۶) * ش ۵۲۶۳ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد هیجدهم (کتاب الصلوة)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص
۵۸۰ ، کاغذ فرنگی سفید ، جلد چرمی ضربی سیاه .
رئوس مطالب و ابواب با شنکرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۷) * ش ۵۲۶۴ (نسخه دیگر) [۱۳]

جلد هیجدهم (کتاب الصلوة)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۲ سطر ۲۹ ، ص
۴۱۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری سیاه ضربی - از ابتدا ناقص ، رئوس مطالب
کتاب با شنکرف نوشته شده .

* * * * *

(۲۹۸) * ش ۵۲۶۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد دهم (تاریخ حضرت فاطمه علیها السلام و حسنین علیهما السلام) .
نسخ و شکسته نسخ محمد علی بن عبدالحفیظ با تصدی حاج سید محمد
جعفر ، از روی نسخه که در سال ۱۱۳۲ نوشته شده است کتاب شده .

قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۳۰ ، ص ۵۳۵ کاغذ فرنگی ،
جلد چرمی قرمز رنگ ضربی .

با انضمام حکایتی که در عاشورای ۱۲۵۴ ق واقع گشته و قصیده‌ای از سید
اسمعیل بن محمد حمیری .

این نسخه دارای يك سرلوحه مذهب زیبا است و مقدار $\frac{1}{5}$ از اوائل کتاب دارای خط‌کشی‌های ظریف میباشد .

*****

(۲۹۹) * ش ۵۲۶۶ نسخه دیگر [۱۳]

مجلد بیستم (قسمت اعمال سنین و شهور و ایام)

نسخ محمد تقی بن محمد حسن ، صفر ۱۲۹۲ ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۱ سطر ۳۱ ، ص ۲۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .
این نسخه در شعبان ۱۲۹۲ بوسیله عباس بن احمد الخونساری تصحیح شده و خط و مهر مصحح در آخر کتاب مسطور و موجود است .

*****

(۳۰۰) * ش ۵۲۶۷ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد دهم (محتوی حالات حضرت زهرا و حسنین)

نسخ عالی ... بسال ۱۰۷۹ ق تألیف و در سنه ۱۲۵۰ نوشته شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۴ × ۲۲ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۵۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .
در آخر این نسخه عبارت «قابلت هذه النسخة الشريفة من نسخة الاصل الحمد لله...» مسطور است و دارای يك سرلوحه مذهب عالی است و تمام صفحات خط‌کشی شده .

*****

(۳۰۱) * ش ۵۲۶۸ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد ۲۲ (کتاب المزار)

بخط نسخ محمد تقی خونساری بسال ۱۳۰۰ تحریر شده قک ۲۰ × ۳۰
ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۳۴ ص ۲۹۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی قرمز .

*****

(۳۰۲) * ش ۵۲۷۰ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد نهم (مشمول بر حالات حضرت امیر المؤمنین) .

نسخ محمد تقی خونساری ابن محمد حسن ، تحریر سال ۱۳۰۳ ، قک ۲۲ × ۳۲
ان ۱۴ × ۲۲ سطر ۳۶ ، ص ۳۳۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی قرمز .

*****

(۳۰۳) * ش ۵۲۹۵ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد هیجدهم (کتاب الطهاره)

نسخ سده سیزدهم تحریر محمد حسین ابهری ابن مرحوم محمد امین .
قک ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد
ساغری سیاه .

*****

(۳۰۴) * ش ۵۳۰۱ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد ششم (مشمول بر حالات رسول اکرم)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۲۰ X ۳۰ ، ان ۱۱ X ۲۱ ، سطر ۲۹ ، ص ۶۲۶ ،
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی ضربی سیاه . رؤوس مطالب باشکرف نوشته شده .

*****

(۳۰۵) * ش ۵۴۵۱ (نسخه دیگر) [۱۳]

مجلد دهم (حالات حضرت زهرا علیها السلام)

نسخ سده سیزدهم ، قك ۱۳ X ۲۱ ، ان ۷ X ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۵۸ ،
کاغذ فرنگی نازک ، جلد چرمی ضربی زرد .

(۳۰۶) [۱۴]

بغية الطالب في معرفة المفروض والواجب :

شيخ جعفر بن شيخ خضر جناحی نجفی . (م-۱۲۲۷)
رساله عملیه است که از اول طهاره تا آخر صلوة بسال ۱۲۲۴ ق تألیف
شده «ذریعه ج ۳ ص ۱۳۳»

* ش ۳۰۸۴

نسخ قرن سیزدهم محمد شریف بن حجی [حاجی] علی محمد خراسانی
الاصل ، قك ۱۰ X ۱۵ ، ان ۷ X ۱۱ ، سطر ۱۱ ، ص ۱۲۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماجی زرد .
بافضمام دو حدیث در اخبار ملاحم .

(۳۰۷) [۱۵]

بهجة الحدائق في شرح نهج البلاغه (جزء دوم)

علاء الدین محمد بن ابی تراب گلستانه (م-۱۱۱۰ ق) مؤلف در ۲۸ رمضان
۱۹۰۷ هجری از شرح کتاب فراغت یافته .

آغاز : الحمد لله ولی الالاء وکشف الضراء . . اما بعد فهذه الجزء الثاني
من کتاب بهجة الحدائق ...
انجام : والشذوذ والنفر والمراد عدم الاطلاع عليه قدا تفق الفراغ من تأليف
کتاب بهجة الحدائق ...
«دو نسخه از شرح مذکور در الذریعه جلد سوم صفحه ۱۶۱ معرفی شده،
گر اور شماره ۴۲ صفحه اول کتاب را مینمایاند .

۳۰۷
بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين
حمد مذکور بالا در کشف الضراء منقوله على سيد الانبياء ومنزل النجباء صلوة مقرونة بالنماء والنماء وائنة
فندك الجزء الثاني من كتاب بهجة الحدائق كل من كانه الله التافق في السيرة الحسنة
وشرح مروي من هذه التذييل محمد بن ابي قرب كاستانم على انه من حرب يوم تاير وحشرون رتبة المنسكين
«دو نسخه از شرح مذکور در الذریعه جلد سوم صفحه ۱۶۱ معرفی شده،
گر اور شماره ۴۲ صفحه اول کتاب را مینمایاند .
روى عن نوب ستانم في خصا هذا حصنة امير مؤمنين عليه السلام وهو قوله
على محبة نساءه من هبة بن عمرو بن علي بن مديونة من صوف وجمال سببه بيت روى في حلية القلوب
من ليل وكأن حبيته لفته بعين فقال قلبي لستم تتوف بالفتح في أصل سماء وكمال كمال علي ما في
كثير من النسخ بطرس من جهير صم نوب من فضالة اشابعي امام دمشق على اذكو عبود بارى و شائع عند
حميد بن ابي ابيد وفي بعض نسخ السكاو الفتح بار وهو يعاقب لتون جوهر في الفتح على ما حكاه شيخ
بن ميثم واهل نيرة في جوهر في الفتح زودا سكاو بفتح باء وتغيب كاف كان صاحب تولى عليه
سلم وحكى من قطع لراوندى رحمه الله زوى هو مشرب في كمال وكمال وكييل سوي وحمد هو من حمد
في بعض نسخ خطبها هذه العقبه زيادة باء وجعل بن هبة في اراخت سير مؤمنين بعد سلم قوله . . . .
بيت وعباب عليه السلام وكان فارسا حقا فيها وفي خراسان امير مؤمنين بعد مدرقة كبر ميم وفتح من
توركا الدرمة وهي واحدة قال الغير زبارة ولا يكون الامن صوف وحيد في القيد . . . . .
بالكسر قول الخليل وهي ملاقة السيف وقال الاصمعي حامل السيف لا واحد من انفسه . . . . .

ش ۴۲ - بهجة الحدائق صفحه اول جلد دوم ، ك ۳۰۷

* ش ۳۱۱۸

نسخ محمد صادق بن محمد علی کاتب، قك ۱۹ × ۲۵. ان ۱۱ × ۱۷، سطر ۲۳، ص ۴۹۱، کاغذ اصفهانی نازک، جلد تیماج دورنگ.

[۱۶] البيان في الفقه : (۳۰۸)

محمد بن محمد بن مکی شهید اول (م- ۷۸۶) یا محمد بن مکی
د ف. ع. م. ص ۱۳۷

* ش ۳۰۵۰

نسخ محمد بن علی الحسینی، ۲۳ ذیقعدہ ۱۰۶۰، قك ۱۴ × ۲۰، ان ۱۴ × ۹، سطر ۱۸، ص ۲۶۳، کاغذ فرنگی ضخیم، جلد تیماجی سیاه.

[۱۶] * ش ۳۰۵۵ (نسخه دیگر) (۳۰۹)

نسخ قدیمی صالح بن عبدالله بن الشیخ احمد السعدی بسال ۹۲۴ نوشته شده
قك ۱۵ × ۲۱، ان ۸ × ۱۲، سطر ۱۵، ص ۳۳۲، ك اصفهانی، جلد چرمی
ضربی سوخته قرمز رنگ.

تاریخ کتابت این نسخه از نسخه‌هایی که در (ذریعه ج ۳ ص ۱۷۴) معرفی
شده قدیم تراست و نیز حاشیه‌هایی بخط نستعلیق و با امضاء (م) در کتاب تحریر
گشته.

[۱۷] البيان الشافي المنتزع من البرهان الكافي : (۳۰۹)

ابن المظفر - یحیی بن احمد بن مظفر (۱) از فقهای زیدیه (م- ۸۷۵)

(۱) - جهت اطلاع از حالات مؤلف و سایر تألیفات وی رجوع شود به :

معجم المؤلفین : عمر رضا کحاله ج ۱۳ ص ۱۹۴ و هدیه العارفین ج ۲ ص ۵۲۸.

جزء اول (از ابتدای مسائل اجتهاد و تقلید تا آخر کتاب الاجارات).

آغاز کتاب : الحمد لله رب العالمين فاطر السموات والارضين ورازق الخلق اجمعين الذي خضع لعزته المتكبرون... اما بعد فان طلب العلم اشرف المطالب وكسبه افضل المكاسب...

فجمعت هذا الكتاب... وسميته «البيان الشافي المنتزع من البرهان الكافي»..

ثم اني اقدم مسائل محتاج الى معرفتها في بيان حال المجتهد والمقدم ما يتعلق بها مسألة، المجتهد هو...

انجام: مسألة، واربعة لا يبرؤن ولو شرطوا اليه وهم الطبيب المتعاطي كما مر والبايع من ضمان المبيع قبل تسليمه والبايع من العيوب حملة عند الهادي كما مر والمرتهن رهناً صحيحاً فلا يصح ابرائه من ضمان الرهن وان ابرى من عينه صار امانته، نجز الجزء الاول من كتاب البيان والحمد لله رب العالمين.

* شماره ۵۳۱۲

نسخ قرن نهم، قك ۲۰ × ۳۰، ان ۱۳/۵ × ۲۱، سطر ۲۷، ص ۵۴۰
کاغذ سمرقندی، جلد چرمی سیاه ضربی.

در صفحه اول کتاب صورت اجازه نامه علی بن زید بن حسن برای شمس الدین احمد بن علی بن عثمان السامی جهت نقل کتاب مزبور و همچنین «تذکره الفقه» و «کواکب النیره» که این دو کتاب نیز از تألیفات ابن المظفر میباشد نوشته شده.

به گراور شماره ۴۳ نگاه کنید.

(۳۱۰) التبیان فی اعراب القرآن [۱۸]

(التبیان فی غرائب القرآن)

تألیف ابوالبقاء العکبری، عبدالله بن حسین بن عبدالله ملقب به محب الدین

(۵۳۸-۶۱۶ق)

از اول تا آخر قرآن
«معجم المطبوعات ج ۱ ص ۲۹۴ ، ف ، ع ، م ، ص ۱۵۹»

* شماره ۲۶۸۹

نسخ محمد بن حسن حنبلی، تحریر ۳ شنبه ۴ ذیقعدہ - ۹۶... ق ک ۱۸ X ۲۶
ان ۱۴ X ۲۰ ، سطر ۲۳ ، ص ۵۷۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی ترنجدار
آلبالوئی .

ش - ۴۳ البيان الشافى صفحه اول . ک ۳۰۹

*****

(۳۱۱) التبیان فی اعراب القرآن (نسخہ دیگر) [۱۸]

(از سورہ انفال تا آخر قرآن)

* شماره ۲۶۹۹ *

نسخ شوال ۱۰۸۳ ، قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، ص ۲۲۷ ،
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .

*****

(۳۱۲) تجوید القرآن : ... [۱۹]

آغاز موجود : ان اصف لکم کتاباً مختصراً فی مذاہب القراء السبعہ
بالامصار رحمہم اللہ یقرب علیکم متناولہ ویسہل علیکم حفظہ ... و ذکر ت عن کل واحد
من القراء روایتین و ذکر ت عن نافع روایة قالون وورش ...
انجام موجود : حفص لامقام لکم بضم المیم الاولی و الیاقوت بفتحها
الحرمیان .

* شماره ۲۷۱۰ *

نسخ قرن نهم ، قك ۱۳ × ۱۸ ، ان ۸ × ۱۳ ، سطر ۱۳ ، ص ۳۲۶ ،
کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج سیاه یک لائی .

(۳۱۳) تحریر اقلیدس یا تحریر اصول الهندسة والحساب : [۲۰]

خواجہ نصیر الدین طوسی محمد بن محمد بن الحسن (۵۹۷-۶۷۲ق)

د ف ، ع ، م ، ص ۱۶۴

* شماره ۳۲۰۹

تحریر نستعلیق حسن بن سعد قائنی در اصفهان، ج ۲-۱۰۲۴، قک
 ۱۴×۱۹/۵ ان ۱۲×۶، سطر ۱۵، ص ۲۰۶، کاغذ اصفهانی، جلد
 تیماج سیاه.

تحریر القواعد المنطقیه: رك شرح شمسیه

(۳۱۴) تحفة السعیدیہ [۲۱]

(تحفة السعیدیہ فی شرح کلیات القانون للشیخ الرئیس)

تألیف قطب‌الدین شیرازی محمود بن مسعود بن مصلح فارسی مکنی به
 ابوالثناء (متولد ۶۳۴ در شیراز متوفای ۱۶ رمضان ۷۱۰ در تبریز) علامه شیرازی
 بسال ۶۷۴ شرح مفصلی بر کتاب قانون شیخ الرئیس (۳۷۳-۴۲۸) که از کتب
 معروف در طب است نگاشته و در سنه ۶۸۲ آنرا مختصر کرده و بنام سعدالدوله
 محمد بن تاج‌الدوله علی‌ساوی « تحفة السعیدیہ » موسومش داشته (۱).

« درگراور شماره ۴۴ سطر ۳۰ نام کتاب مذکور است » ←

این نسخه قسمتی از جلد اول است که از آخر نیز مقداری افتادگی دارد.
 آغاز: بسم الله... الحمد لله حمداً يستحقه بعلو شأنه وسبوغ احسانه یعنی با
 القوانین الکلیه، کلیات تحتها کلیات اذ القانون الکلی عند الاطباء... وکل
 کلی یندرج تحته کلیات کالغیب...

انجام: موجود وانما یمکن ذلك بممازجة جسم حار خفیف و هو النار
 والهوی ولو اقتصر فی ذلك علی النار لافترط الیبس.

نسخه کاملی از شرح مزبور در کتابخانه مجلس شورا یملی موجود است
 (فهرست مجلس ج ۲ ص ۲۸۸-۲۹۰).

(۱) هدیه‌العارفین ج ۲ ص ۴۰۶ و ۴۰۷، کشف‌الظنون ج ۲ ص ۱۳۱۲
 معجم المؤلفین: عمر رضا کحاله ج ۱۲ ص ۲۰۲، ایضاح‌المکنون ج ۱ ص ۲۵۰
 فهرست مجلس ج ۲ ص ۲۸۸.

اینها نشان دادند که در کشف منها المثل ایضا کمال المصابها الى تحرير المشاهدة او مقررا لثابتة وجمع ما حصلته
 منک التام و نظر الناظر فان لم يكن اجل ما ذكره واكثر لم يكن اجل واصغر ثم ان ما اصرت على كل ذكر من
 كل فصل او باب مستقل رساله او كتاب جملية معيون ذكرا الفصل او الباب كخلاصه رساله جاليزين ورساله ابن
 التقي في الفصحة فصل الفصحة وكذا خلاصه كتب ورساله سماويه في الصحايف والكنز والنور والشرب والرب
 والبراق وغيرها كذا ابوابا او فصولها ثم ان نظرت في اخبارات ابن كثير وبنو كافي الرازي وفي بيان الاطباء
 سطرين ودية فضوله طيبة مستفادة من محاسن الشرح ودية تمار المسائل الطبية لا في الفصح عبيد الله والطبيب وفي
 جازية السائل التي او عنها الشرح او المحزون بطلان في كفاية دعوى الاطباء وفي قواعد الطبقات وادوار المسائل
 واشباهها و اجبت من كل الترادف والطوائف ما امكن الصادرة مسائل الكتاب وبجمله هذا الخارج ستورا الغراب
 ونوريت العباب و محزون طاقون الاسرار و معرفة خلاصه الافكار والاشكال على خلاصه جمع ما ذكر من الكتب والارباب
 وعلى خلاصه جميع كتب الشرح المعاصرة لوزن المؤلف واما التي بما ليس منها كجاء في كتب منافع الاعضاء و علاج
 الشرح و علاج الشرح و منها صغار ككتاب في شرح العقاب و شرح العضل و كتاب خمس مقالات في الشرح و رساله
 في شرح المنف و رساله الى فراس و بولس في الفصل من الفقه الاصل من الرشد و من الراس و كتاب
 منافع الاعضاء الصغرى و اما التي لا يشرع في ان الصادق لتمام الاعضاء الكبرى القوس و طلق الانسان على
 الانسان الى سهل السهي و جميع هذا الفقه المشهور المشقه على الشرح ثم ان بهذا الكتاب فقد استغنى
 عن جميع ما عده في هذا الباب لاشتماله على خلاصه جميع وعلى مثل خلاصه جميع ما مجموع في علمها من
 نتم قلل نواهي هذه الصناعة عن وجرى في ميدانها شواهد على عرف و قدرت ان اكل سورة اتم واجزاء
 جنة واتصادق الاستطاب لمن حسن فهمه وسلم من اجل اديبه ان اذا عرض على من ستره بدل تجاوز وعمل
 لفظا بالمتعرف و الفصوة والعرف و لان سعدت كل الوزان وسناسا الامان لم يزل لخطي جميع غنايه
 وانقله ويد في نقل احكامه واكرامه جريا على من فضي جميع الكرم والفضل ولباسه لسنه الانصار والعلية
 كنت استكنه لى كفت اش شكره حسب اجتهادى لطافى وانى علمه وان نصرت عن بلوغ وصفه بجملة
 وانا اسقط له العوا المتوالى البركات واستفهمه الشفاء والمعتبر النجات و ان اجل الشرح المذكور
 باسم لى طول الدهر يربطه للمرحى بشر من المثل والادمان و محسنت باخلاص الامنة والارمان مستد
 بما رزقته الله من العلم ويترقى من العلم وشرحه شرح منصفه في ربه وان هذا من اصاح بجملة تهذيبه
 ووجده باسمه ووجهه من يديه ان لما استوى خلقه القوم ورائسوا نطقه المستعجم و جعله في احسن بغير
 خلت بجهاد الكرم وما صدوت به اليه واعتمده دون الملوك عليه الان اكثر همة العلوم و ارباب
 والعلم لا يفتق الا عند اصحابه فان امره هو الذى يدرك محروبه بهذه الثابتة وجمع كل منه بذكره الصاب
 وان كنت اهداه الى العلى حضية وسامى سنة كتاب الفرائد والبروق والى النفاحة الى اهل الوراثة هو الهمم
 يشرف العلم من كرام والنشر الذى يرضى الفضلاء من ازاره فلا سلك اهل العلم طلة وان اعلمهم اخذوا
 ومن قال امين اتقى الله محضه فان هذا الزعم يميل اليه في شرح في تحرير الكتاب الذى هو هذه الامكان ورويه
 الاطباء السيرة السعدية سما باسمه وفتاويه وجميع الفقه من اهل الفقه وسمع لى من السلافة نوالها
 من كذا و جعله من سلافة الاديان من فضلة الامم و جعله الى ما حفظه الارض من اعلا والاسفام و جعلنا
 من صالحى عباده وعارفى اياه وشفائهم فقرا يكون الى هذه الثانية ستان من اهلنا التي تطلقها اياه
 ووفنا لهدى الكلام وعبير المرام اهل الامام من قول الاطباء عليه وكله و اليه انت قال الشرح و قول الله
 وارضاه و جعل بجهتواه بسم الله ان يرضى و جبر لمجداه مما يستحقه بعلو شاناه و سبوح
 احسانه والصلوة على محمد وآله وبعد فذللا التمس من بغيره احوالى ومن لم يرضى اسعاد بما يرضى

ايث
 وتحرير الشرح في الترمذى
 الفصل في تحرير السائل
 خبر مشهوره بشرها وفي الترمذى

تحريره بتدبيره

ش ۴۴ تحفة السعديه ، صفحه چهارم ، ك ۳۱۴

* ش ۳۳۲۴
 نسخ قرن نهم ، قك ۲۱ × ۳۲ ، ان ۱۷ × ۲۳ ، سطر ۳۵ ، ص ۷۰
 كاغذ سمرقندى ، جلد مقوائى .

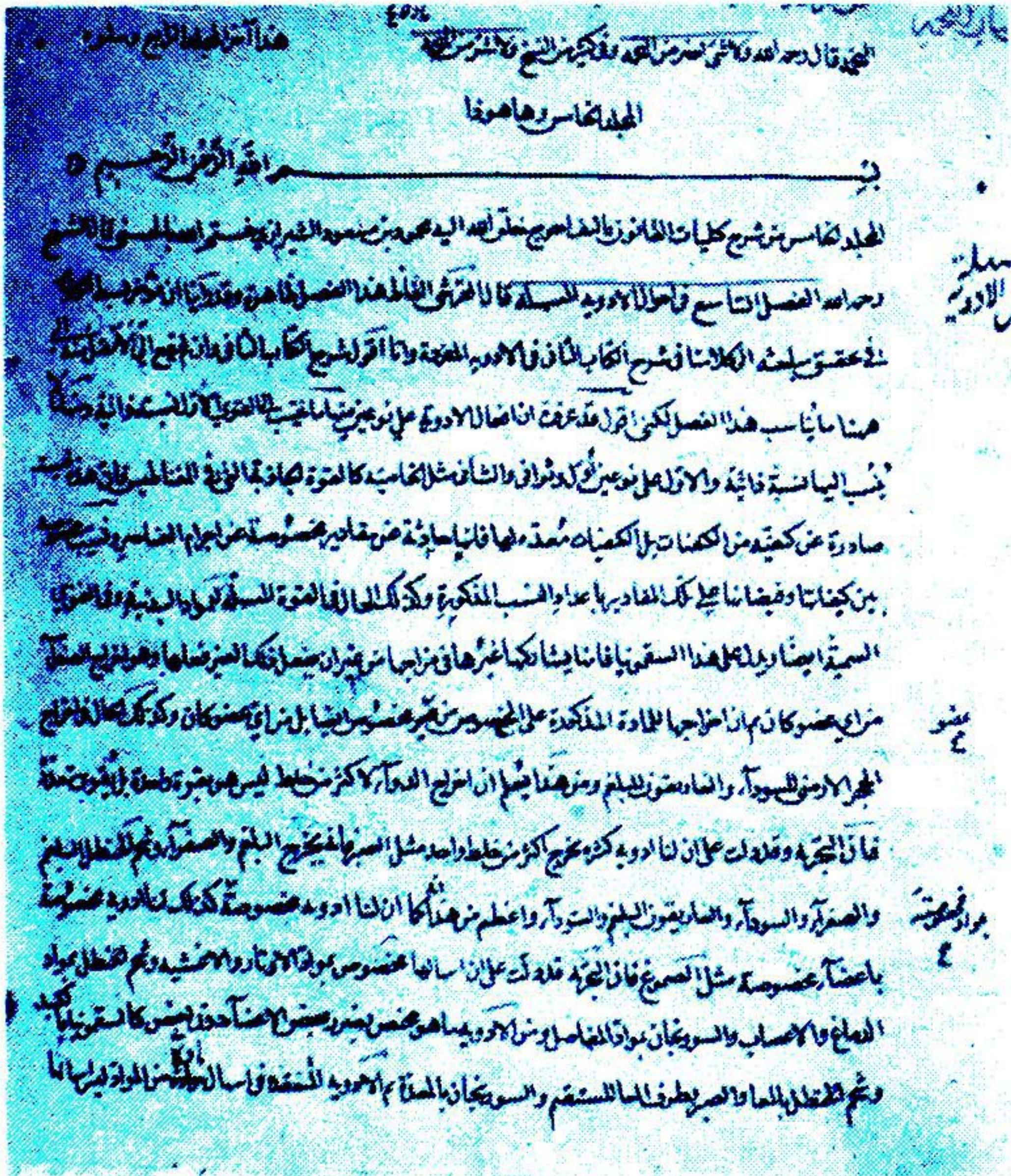

(۳۱۵)

تحفة السعديہ (جلد چهارم و پنجم)

[۲۱]

» به گراور شماره ۴۵ ص ۱۸۳ کتاب نگاه شود»

تس ۴۵ تحفة السعديہ انجام جلد چهارم و آغاز جلد پنجم ، ک ۳۱۵

آغاز کتاب: من الكتاب الاول فصل وخمسة تعاليم الفصل

في سبب الصحة والمرض وضرورة الموت اما ذكر سبب الصحة والمرض

في اول الكلام في حفظ الصحة فوجهه ظاهر وذلك لان حفظ الصحة ...

انجام جلد چهارم و آغاز جلد پنجم : المبحث السادس في

مضار التخمه قال رحمه الله ولا شى اضر من التخمه و فى كثير من النسخ
ولا شر من التخمه هذا آخره جلد الرابع ويتلوه المجلد الخامس وهما هوذا
بسم الله الرحمن الرحيم المجلد الخامس من شرح کلیات القانون تأليف احوج
خلق اله اليه محمود بن مسعود الشيرازى ختم اله با الحسنی قال الشيخ رحمه اله
الفصل التاسع فى احوال الادويه المسهله قال القرشى الفاط هذا الفصل
ظاهرة وقد راينا ان تؤخر بسط الكلام فى تحقيق مباحثه الى كلامنا فى شرح
الكتاب الثانى فى الادوية المفردة وانا اقول...

انجام : فليكن هذا القدر من كلا منا المختصر فى الاصول
الكلية بصناعة الطب كافياً ولناخذ فى تصنيف كتابنا فى الادويه
المفردة ولنقتد بالشيخ ونختم الشرح بوصاياتنا كما ختم الشيخ المتن بوصية
منها ما ذكر صاعد بن الحسن المتطب فى التشويق الطبى وهو ان من صفات الطبيب
ان تكون معتدلاً ... (وپس از ۲۷ صفحه در وصايات مختلف) چنین پايان
ميبابد .

و يستحيل حصول الريح المقصود مع فوات راس المال ونقصانه .

* ش ۳۳۴۱

نسخ قرن دهم ، ق ك ۱۸ X ۲۴ ، ان ۱۱ X ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص
۴۶۳ ، ك اصفهانی ، جلد مقوائى آخر كتاب مقدار كمى افتادگى دارد .

(۳۱۶) تذكرة الفقهاء [۲۲]

علامه حلى حسن بن سيد الدين ، يوسف بن مطهر (۶۴۸-۷۲۶ ق)
جزء رابع از كتاب زكوة تا آخر اعتكاف (ص ۲۲۶) و جزء پنجم از كتاب
الحج تا آخر حج (ص ۳۸۹) .
ف ، ع ، م ، ص ۱۷۷ ،

* ش ۲۹۱۳

جزء ۴ بخط نسخ بد درویش بن حاج ناصر الدين در ۱ ذيقعدة ۱۰۴۶
تحریر شده جزء ۵ بخط نسخ سيد ابراهيم بن سيد عزيز بن سيد مرتضى در ۲۹

ج ۲-۱۰۹۹ تحریر شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۱۹ سطر ۲۶ ص ۳۸۹
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی سیاه ضربی .

* * * * *

(۳۱۷) * شماره ۲۹۷۳ (نسخه دیگر) [۲۲]

از کتاب البع (بیع نقد ونسیه) تا آخر کتاب المفلس .
نسخ قرن دهم ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۵ × ۲۲ ، سطر ۲۵ ، ص
۴۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوای عطف میشن ، از آخر ناقص است .

* * * * *

(۳۱۸) * شماره ۵۴۱۶ [۲۲]

کتاب الطهاره تا قسمتی از کتاب صلوة .
نسخ قرن یازدهم قك ۲۰ × ۲۶ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۲۳ ، صفحه
۴۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی عناوین شنگرف از اول و آخر مقداری
افتادگی دارد .

(۳۱۹) تشریح السورة (تفسیر سوره النصر) [۲۳]

تألیف آقا عبدالجواد ، بتاریخ ۱۲۷۳ ق
آغاز : الحمد لله هدانا بانزال القرآن وفرغنا بتنزیل الفرقان . . .
اما بعد فقد خطر بیالی الفاتر وفطر بخاطر القاصر . . . ان افسر و اشرح السورة
المباركة النصر . . . وسميتها بتشرح السورة كما سميت اختها بتشرح الاية . . .
انجام موجود : ويفتح له في الدنيا من اسباب الخير ما لم يتمن ولم
يخطر على قلبه .

* شماره ۳۰۸۲

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۱۱ × ۱۷/۵ ، ان ۶/۵ × ۱۲ ، سطر ۱۲
ص ۱۵۹ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد ساغری قرمز دارای سرلوحه مذهب با
جدول صفحات .

(۳۲۰) التصريح بغوامض التلويح [۲۴]

[حاشیه بر تلویح تفتازانی بر کتاب تنقیح و شرح آن موسوم به توضیح (۱)]

از عبدالله ملقب به لیبب ابن عبدالحکیم بن شیخ شمس الدین سیالکوتی
الهندی (۲) الحنفی (متوفای ۱۰۶۷ یا ۱۰۸۰ ق) .

سیالکوتی این حاشیه را بر تنقیح و توضیح و تلویح نوشته و در بعضی
موارد متعرض اقوال میرسید شریف جرجانی نیز شده .

آغاز : الحمد لله الذي اشرق ذروع المجتهدين بانوار اصوله و اوراق
فروع صوادى الدين بمدار شموله ... وبعد فيقول العبد الغريب عبدالله الملقب
بالليبب ان اللاحق بالبحث والالتماس ما يحتاج اليه جميع اصناف الناس ...
ومما صنف فيه التنقيح والتوضيح احق بان يتداول في النوادي واليق بان يتناول
عليه الهوادي و التلويح ... فاذن الى ... مؤدبي ... عبدالحکيم بن شيخ
شمس الدين ... ان اذلل ما فيه من الصعاب ... وسمية و بالتصريح بغوامض
التلويح، ... قوله او تضمنين للقوم ...

انجام موجود: اذا المراد ثبوت العجز عن اداء الاصل و وجوب القيمة

(۱) تنقیح الاصول تألیف صدر الشریعه عبيدالدين مسعود محبوبى بخارى
حنفى (م- ۷۴۷) است شرح آن که موسوم به «التوضیح فی حل غوامض التنقیح»
است از خود مؤلف میباشد ، سعدالدين مسعود بن تفتازانى شافعى (م- ۷۹۲) شرحی
بر شرح مزبور نوشته و آنرا به « التلويح فی كشف حقایق التفتیح » موسوم داشته
بر تلویح تفتازانى حواشی زیادی نوشته اند که یکی حاشیه میرسید شریف
جرجانی حنفی (م- ۸۱۶) است و دیگر حاشیه عبدالله بن عبدالحکیم سیالکوتی
هندی حنفی (م- ۱۰۸۰ ق) است که کتاب مزبور میباشد .

مآخذ : هدية العارفين ج ۱ ص ۴۷۸ ، الذرية ج ۶ ص ۴۹ ، كشف
الظنون ج ۱ ص ۴۹۶ ، معجم المؤلفين ج ۶ ص ۶۷ .

(۲) صاحب الذرية در ج ۶ ص ۴۹ حاشیه مذکور دانست به عبدالحکیم
سیالکوتی میدهد و اشاره بطبع آن هم نموده ولی صاحب حاشیه در آغاز کتاب صراحتاً
نام خود را عبدالله ملقب به لیبب ذکر کرده و نیز صاحبان تراجم مذکور
عبدالله را صاحب حاشیه نوشته اند .

ابتداء وهو دليل اصالة البدل ولا يجرى في جميع صورة القضاء .

* ش ۵۴۳۲

نسخ قرن یازدهم و یا اوائل دوازدهم ، قك ۱۳ × ۲۳ ، ان ۱۵ × ۷ ، سطر ۱۷ ، ص ۸۵۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

[۲۵]

(۳۲۱)

التصريح بمضمون التوضيح

(شرح اوضح المسالك برالفیه ابن مالك)

خالد بن عبداله ازهری

فهرست ، عربی ، مشار ، ص ۱۸۷

* شماره ۳۱۲۵

نسخ مهر علی بن علی محمد خونساری جهت آخوند ملا عبدالمبین بسال ۱۲۵۵
نوشته شده قك ۲۲ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۰۲ ، کاغذ
فرنگی ، جلد تیماج قهوه .

.....

[۲۵]

* شماره ۵۴۳۶ (نسخه دیگر)

(۳۲۲)

نستعلیق بد قرن یازدهم قك ۱۶ × ۲۸ ، ان ۲۰ × ۸ ، سطر ۲۴ ، ص ۱۹۹
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج يك لا .

[۲۶]

تفسیر .....:.....

(۳۲۳)

(ممکن است جوامع التفسیر تألیف موسی بن اسمعیل باشد) .
مؤلف تمام قرآن را باختصار تفسیر کرده و ضمناً روایاتی را مسنداً جهت
استشهاد آورده است

آغاز : الحمد لله الواحد الاحد المتفرد الذي لا من شيءى كان ولا من شيءى خلق ماكون بل قدرة بان بهامن الاشياء وبانت الاشياء منه ... تا صفحه ۱۴ دون الرسوخ في علمه **جوامع التفسير** .

آغاز اصل کتاب : بسم الله الرحمن الرحيم حدثنا ابو الفضل العباس بن محمد بن القاسم بن ... في قوله الحمد لله قال الشكر لله وفي قوله رب العالمين قال خلق المخلوقين الرحمن بجميع خلقه الرحيم بالمؤمنين خاصة ...

انجام: بسم الله الرحمن الرحيم قل اعوذ برب الناس وانما هو اعوذ برب الناس ملك الناس اله الناس من شر الوسواس الخناس اسم الشيطان هو في صدور الناس يوسوس فيها ويوسهم من الخير ... قال ان القرآن تبيان كل سى حتى والله ما برك الله له شيئاً يحتاج العباد اليه حتى لا يستطيع عبد يقول لو كان هذا انزل من القرآن الا وقد انزل الله فيه تمت الكتاب .

«گراور ۴۶ صفحه اول کتاب میباشد» .

* ش ۲۶۸۰

نسخ میر احمد کفرانی ابن سلطان محمد بفرموده میرزا رفیع الدین، قک ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۵ ، ص ۴۷۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی آلبالوئی .

(۳۲۴) **تفسیر امام حسن عسگری :** [۲۷]

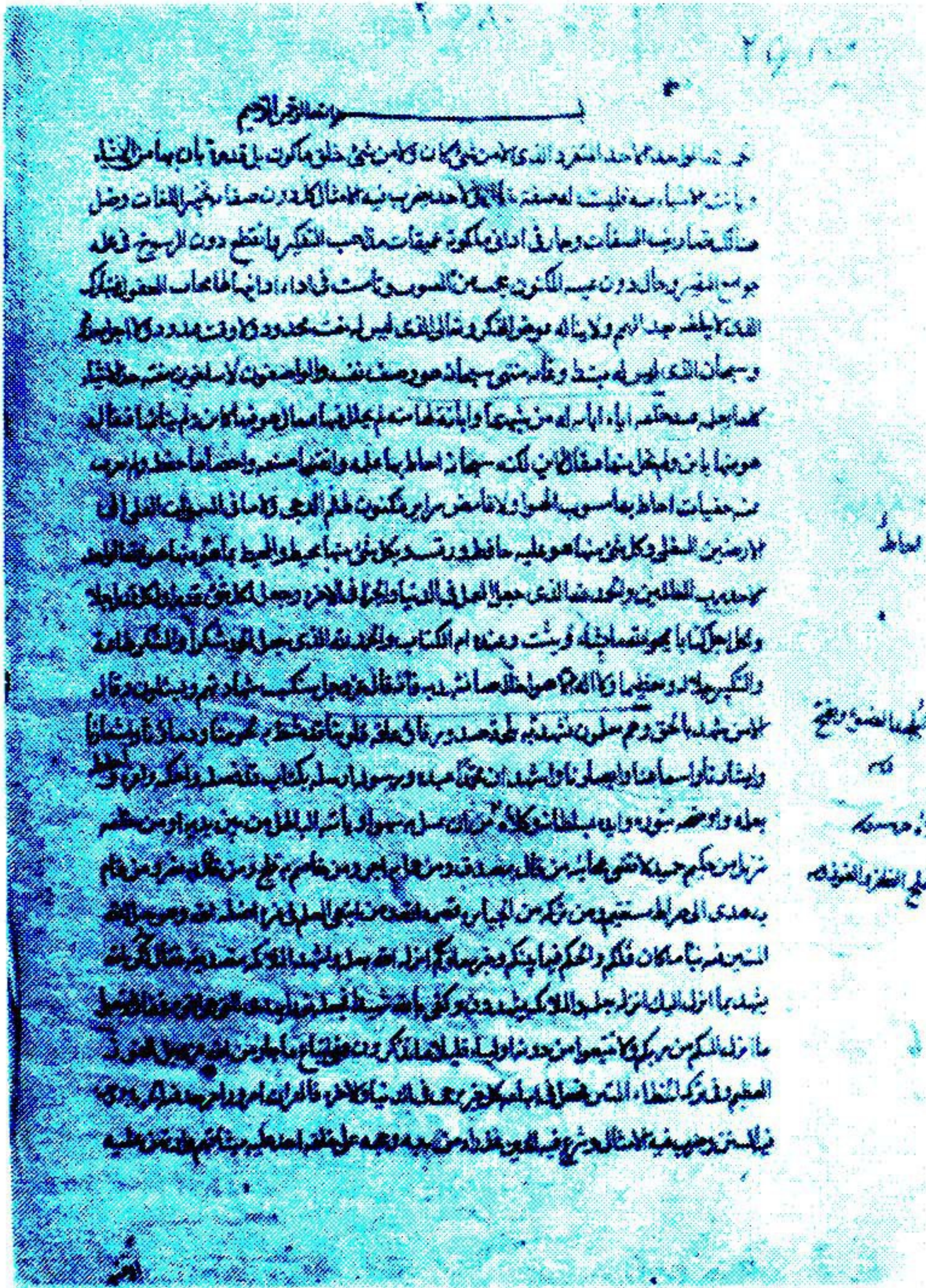
منسوب بامام حسن عسگری علیه السلام

«فهرست عربی مشار ص ۱۹۹»

* ش ۲۶۷۲

بخط نسخ محمد مرسل بن محمد باقر خطیب در ۱۲-۲۴-۱۰۸۲ تحریر شده، قک ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۶ × ۲۴ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۵۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی زرد .

تفسیر بیضاوی : رك ، انوار التنزیل .

ش ۴۶ - جوامع التفسیر (محملاً) ص اول، ک ۳۲۳

[۲۸] تفسیر صافی : (۳۲۵)

محمد بن شاه مرتضی مشهور به امام حسن فیض (م-۱۰۹۱)

ربع ۴۰۳ ازسوره کھف تا آخر قرآن
«فهرست عربی مشار ص ۵۸۳»

* شماره ۲۶۷۴

بخط نسخ اسمعیل بن محمد خلیل خونساری در دوشنبه ۱۲۲۶ تحریر
یافته ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۷ × ۲۲ ، سطر ۳۰ ، ص ۳۲۴ ، کاغذ فرنگی ،
جلد چرمی قهوه ترنجدار .
این نسخه در پنجم صفر ۱۲۲۸ توسط صادق بن حاج مسیح خونساری مقابله
و تصحیح شده و در ۲۵ شوال ۱۲۸۷ بوسیله شیخ محمد حسین ، اعراب گذاری
گشته .

(۳۲۶) تفسیر صافی (نسخه دیگر) [۲۸]

(ازسوره الرعد الی آخر قرآن)

* ش ۲۶۸۷

بخط نستعلیق محمد ابراهیم بن لاجین القزوینی در چهارشنبه ۱۷ ذیقعدہ
۱۱۰۹ تحریر شده ، قك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۷۴۶ ،
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه .

(۳۲۷) تفسیر صافی (نسخه دیگر) [۲۸]

(از آغاز قرآن تا آخر سوره اعراف)

ش ۲۷۰۲

بخط نسخ ابوطالب بن محمد علی در سال ۱۲۲۳ نوشته شده ، قك ۱۶ × ۲۱
ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، ص ۵۸۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قهوه ترنجدار .

(۳۲۸) تفسیر القرآن محی الدین عربی [۲۹]

محمد بن علی بن محمد انطاکی معروف بشیخ اکبر و ملقب به محی الدین

عربی (متولد در اندلس ۵۶۰ متوفای دمشق ۶۳۸ق)
جلد دوم از سوره طه تا آخر قرآن .
در قاهره چاپ شده در یحانہ الادب ج ۳- ص ۴۹۷،

* شماره ۵۴۷۹ *

نستعلیق سده دهم ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۳۴
کاغذ اصفهانی نخودی، جلد مقوای روغنی سیاه، رئوس مطالب و آیات باشکرف
نوشته شده .

تفسیر کشاف : رك الكشاف عن حقایق التنزیل

****

تفسیر مجمع البیان : رك مجمع البیان .

****

تفسیر معالم التنزیل : رك معالم التنزیل

****

تفسیر نور الانوار : رك نور الانوار و مصباح الاسرار

****

تفسیر واحدی : رك الحاوی لجميع المعانی .

****

تفسیر و سبط : رك الحاوی لجميع المعانی .

****

تفسیر و سبط طبرسی رك جوامع الجامع .

(۳۲۹) تمرین الطلاب (ترکیب خالد بر الفیه ابن مالک) [۳۰]

خالد بن عبداله ازهری ، تألیف ۸۸۶ .
د فهرست ، عربی ، مشار ص ۱۸۲ بنام ترکیب خالد .

* شماره ۳۱۵۱ *

نسخ ۷ ذیحجه ۱۰۹۴ ، قك ۱۲ × ۲۵ ، ان ۱۷ × ۶ سطر ۲۰ ، ص ۳۹۴ ، کاغذ اصفهانی جلد تیماج کوبیده آلبالوئی .

* * * * *

(۳۳۰) * شماره ۳۱۶۹ * [۳۰]

نسخ رجب ۱۱۱۰ ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۹ سطر ۱۷ ، ص ۳۹۲ کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه - از آغاز يك صفحه افتادگی دارد .

* * * * *

(۳۳۱) * شماره ۳۱۸۵ * [۳۰]

نسخ قرن دهم ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۴ × ۷ سطر ۱۸ ، ص ۴۱۰ کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری مشکی کوبیده ، يك صفحه از آخر افتادگی دارد .

* * * * *

(۳۳۲) * شماره ۵۴۳۴ * [۳۰]

نسخ ۲۲ محرم ۱۰۷۹ ، قك ۱۷ × ۲۳ ، ان ۱۶ × ۹ سطر ۲۲ ، ص ۲۶۵ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکی .

(۳۳۳) توحید صدوق [۳۱]

ابی جعفر محمد بن علی بن ... بابویه قمی شیخ صدوق (م - ۳۸۱ درری) .

ذریعه ج ۴ ص ۴۸۲ . ف ، ع ، م ، ص ۲۲۴ ،

* شماره ۳۲۹۹ *

نسخ ملامك على بن ملا محمد زمان قمی ، شنبه ۲۴ - ع ۱-۱۱۱۸
تحریر شده ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۳ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۱۱ ، کاغذ
اصفہانی ، جلد چرمی زرد ، نشانی شنکرف ، يك ورق از اول افتادگی دارد .

* * * * *

(۳۳۴) * شماره ۳۳۱۲ (نسخه دیگر) [۳۱]

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۰ × ۱۸ ، ان ۵ × ۱۱ ، سطر ۱۶ ، ص
۵۵۲ ، کاغذ اصفہانی نازک ، جلد تیماج آلبالوئی .

(۳۳۵) توحید مفضل بن عمر [۳۲]

(کتاب الفکر) یا (کنز الحقایق والمعارف)

املاء امام جعفر صادق علیه السلام برای مفضل بن عمر الجعفی الکوفی (این
کتاب و کتاب اهل بیجہ هر دو در اثبات توحید و از منشآت امام صادق علیه السلام
است با این فرق که رساله اهل بیجہ را بدست مبارک و بخط خود در جواب مفضل
بن عمر مرقوم فرموده ولی کتاب توحید را برای مفضل املانموده و مفضل آنرا
بخط خود نگارش داده) ..

ذریعه ج ۴ ص ۴۸۲ و ج ۲ ص ۴۸۴ . فهرست عربی مشار ص ۲۲۴
و ص ۱۰۵ ضمن اهل بیجہ ،

❁ شماره ۳۳۱۲

بخط نسخ قرن دهم یا یازدهم قك ۱۱ × ۱۸ ، ان ۵ × ۱۱ سطر ۱۶
ص ۵۵۲ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج آلبالوئی نشانی‌ها شنکرف .

(۳۳۶) تهذیب الاحکام : (۱) [۳۳]

ابوجعفر محمد بن الحسن الطوسی (متوفای سال ۴۶۰) از کتاب الطهارة تا آخر کتاب الجهاد و سیرة الامام .
«فهرست عربی مشار ص ۲۲۸»

شماره ۲۶۸۱

بخط نسخ یا باحی بن نصیر الدین در چهارده ربیع الثانی قبل از سال ۹۹۶ نوشته شده قک ۱۷ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۵/۱۸ ، سطر ۲۷ ، صفحه ۱۰۱۸ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه .
این نسخه دوبار یکی در تاریخ دوشنبه ۱۱ ذی قعدة ۹۹۶ ق و بار دیگر در منتصف ذیحجه ۱۰۸۹ مقابله شده . (در آخر کتاب مسطور است)

(۳۳۷) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]

از باب الطهارة تا آخر کتاب الزیارات .

* شماره ۲۸۳۹

بخط نسخ محمد حسین بن سیف الله اصفهانی در قرن یازدهم و یا اوائل دوازدهم نوشته شده ، قک ۲۲ × ۳۵ ، ان ۱۲ × ۲۳ ، سطر ۲۹ ، ص ۶۹۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکی .

(۳۳۸) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]

جزء اول و دوم و سوم (از کتاب الطهارة تا آخر صلوة و زیادات)

(۱) این کتاب یکی از کتب چهار گانه معتمد شیعه اثنی عشری است.

* شماره ۲۸۴۳

نسخ ۱۷ ذیقعده ۱۰۳۵ (ص ۲۴۶) قك ۱۹ × ۳۱ ، ان ۱۰ × ۲۱
 سطر ۲۸ ، ص ۶۲۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ضربی .
 در آخر کتاب «بلغ سماعاً ایده‌الله» نوشته شده .

(۳۳۹) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 از کتاب الصیام تا آخر التجاره

* شماره ۲۸۵۵

نسخ ماجد بن فلاح بن حسن بن محمد السعانی ، چهارشنبه ۹ ج ۲-۹۷۲
 (نام کاتب و سنه کتابت در صفحه ۴۹۶ کتاب تحریر گشته).
 قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۱۹ سطر ۱۹-۲۵ ، ص ۷۱۰ ، کاغذ فرنگی
 ضخیم و نازک ، جلد تیماج قرمز رنگ .
 در چند جای کتاب جمله «ثم بلغ سماعاً وفقه الله تعالی» نوشته شده، از صفحه
 ۱ الی ۴۰ و از ۶۹۴ تا آخر نو نویس است با حواشی زیادی از کتاب وافی .

ع

(۳۴۰) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 (از باب العتق تا آخر کتاب الدیات)

* شماره ۲۸۷۹

بخط نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۲۱
 ص ۴۹۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .

(۳۴۱) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 از کتاب الطهاره تا آخر الزیادات از باب صلوه

* ش ۲۹۵۴

نسخ محمد صالح هزار جریبی ابن محمد حسین در شنبه ۲۷ شعبان سنه ۱۰۹۱
 نوشته شده (نام کاتب و سنه کتابت درص ۵۳۴ مسطور است).
 قك ۱۸ × ۲۵ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۲۲ ، ص ۷۴۱ ، کاغذ اصفهانی
 جلد تیماج زرد .

(۳۴۲) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 از اول طهارة تا اواخر کتاب الصلوة .

شماره ۵۱۸۳

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۴
 ص ۶۰۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی زرد .
 دارای حاشیه‌هایی بامضاء : (فیض ، مق ، مح بر ۵ بر ، زین رحمه الله و
 ازمدارك ومصباح و حبل المتین) ، از آخر مقداری افتادگی دارد .

(۳۴۴) تهذیب الاحکام (نسخه دیگر) [۳۳]
 از کتاب الزکوة تا آخر باب الشركه والمضاربه

شماره ۵۲۸۰

نسخ قرن یازدهم ، قك ۲۰ × ۲۵ ، ان ۱۳ × ۱۷ ، سطر ۲۴ ، ص ۶۸۰
 کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی نارنجی ترنجدار . حاشیه‌های بسیاری بامضاهاى:
 (مق رمذله ، ق ، امن مدظله ، نهاییه ، کآ ، ع س ژ ، ع ا ره و ازمنتقى الجمان)
 در کتاب نوشته شده .

(۳۴۴) تهذیب الوصول الى علم الاصول [۳۴]

علامه حلی ، حسن بن سدیدالدین یوسف (م ۷۲۶)

« فهرست عربی مشار . ص ۲۳۰ »

* شماره ۳۰۷۶

بخط نسخ تاج‌الدین حسین بن عوض‌شاه القاشانی در ۱۳ ذیحجه ۹۸۹
نوشته شده ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۱۲ × ۸ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۹۵ ، کاغذ
اصفہانی ، جلد تیماج مشکی .

[۳۵]

جامع الاخبار

(۳۴۵)

محمد بن محمد شعیری یاغیره .

« ف . ع . م . ص ۲۳۹ »

* ش ۵۴۴۰

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۲/۵ × ۱۹ ، ان ۱۳ × ۷ ، سطر ۱۸
ص ۹۲ ، کاغذ فرنکی ، جلد مقوایی ، از آخرافتادگی دارد .

[۳۶]

جامع المقاصد (شرح بر قواعد علامه)

(۳۴۶)

محقق کرکی علی بن الحسین بن عبدالعالی (م - ۹۴۰) تألیف ۹۳۵ ق.
(طهارت و قسمتی از صلوة) .

« ذریعه جلد ۵ ص ۷۲ » ، فهرست عربی مشار ص ۲۴۵ »

* شماره ۳۸۶۵

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۵
ص ۲۰۸ ، کاغذ اصفہانی ، جلد مقوایی .

[۳۶]

جامع المقاصد (نسخه دیگر)

(۳۴۷)

از اول طهارة تا آخر امر بمعروف بامقدمه شارح .

* شماره ۵۱۹۵

نستعلیق .... شعبان یا رجب ۹۹۱ ، قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۲ × ۲۱ سطر ۲۹ ، ص ۳۴۷ ، کاغذ اصفهانی جلد تیماج سیاه .

(۳۴۸) جامع المقاصد (نسخه دیگر) [۳۶]

ازطهارة تا آخر کتاب الاجاره .

* شماره ۵۳۱۵

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۲۵ ص ۶۸۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی آلبالوئی ، از آخر افتادگی دارد .

(۳۴۹) جوامع الجامع (تفسیر و سیط) جلد اول [۳۷]

فضل بن حسن ، شیخ طبرسی (م - ۵۴۸ یا ۵۵۲ ق) مؤلف این تفسیر را بدرخواست فرزندش حسن بن فضل از مجمع البیان و کافی شافی (۱) انتخاب نموده و جوامع الجامع نام نهاده .
(از آغاز قرآن تا قسمتی از سوره حم تنزیل) ف ، ع ، م ، ص ۲۵۷ ،

* شماره ۵۲۳۶

نسخ قرن دهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۱ ، سطر ۲۵ ، ص ۶۴۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، از آخر مقداری افتادگی دارد .

(۳۵۰) جوامع الجامع (جلد دوم) [۳۸]

از ابتدای سوره مریم تا آخر قرآن .

(۱) مؤلف دارای سه تفسیر است :

- ۱- تفسیر کبیر موسوم به « مجمع البیان » .
- ۲- تفسیر و سیط موسوم به « جوامع الجامع » .
- ۳- تفسیر صغیر موسوم به « کافی الشافی » ذریعه ج ۵ ص ۲۴۸ .

* ش ۲۶۸۶

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۵ × ۲۵ ، ان ۱۸ × ۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۸۰۸ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماج کوبیده زرد . قسمتی از اول و آخر کتاب نو نویسی شده .

[۳۹] (۳۵۱) جواهر الکلام (فی شرح شرایع الاسلام)

شیخ محمد حسن بن شیخ باقر نجفی (حدود ۱۲۰۰-۱۲۶۶ ق) دوره کامل جواهر از سال ۱۲۳۰ الی ۱۲۵۷ قمری تألیف شده .
مشمول بر: رکن ثالث از ارکان صلوة تا آخر صلوة .
« ف ، ع ، م ، ص ، ۲۶۱ ، الذریعه ج ۵ ص ۲۷۵ »

* شماره ۲۸۳۲

نسخ یکشنبه ۲۴ ربیع الاول ۱۲۶۵ (در حیات مؤلف نوشته شده) .
قك ۲۲ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۹۰ ، کاغذ فرنگی
جلد چرمی کوبیده سیاه .

[۳۹] (۳۵۲) جواهر الکلام

کتاب النکاح .

* شماره ۲۸۴۸

نسخ ، در محرم ۱۲۶۶ (سال وفات صاحب جواهر) نوشته شده .
قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۹ ، ص ۴۴۸ ، ك فرنگی
جلد چرمی کوبیده سیاه .

[۳۹] (۳۵۳) جواهر الکلام

کتاب التجاره (از ابتدا تا اول فصل دهم در بیع سلف)

* ش ۲۸۷۲

نسخ عباسعلی بن علی ، چهارشنبه غره ربیع الثانی ۱۲۵۳ (در حیات مؤلف) نوشته شده .

قك ۳۱ × ۲۱ ، ان ۲۲ × ۱۱ ، سطر ۳۳ ، ص ۳۵۰ ، کاغذ فرنگی جلد چرمی قهوه کوبیده .

این نسخه که در حیات مؤلف تحریر شده دارای حاشیه‌هایی از اسمعیل موسوی بهبهانی است که بسال ۱۲۶۶ (ص ۱۴ و ۸۱) تحشیه شده .

(۳۵۴) جواهر الکلام [۳۹]

کتاب التجاره (تقسمتی از فصل پنجم در احکام عیوب)

* شماره ۳۰۲۷

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۴ × ۹ ، سطر ۲۲ ، ص ۴۰۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده مشکی .

(۳۵۵) جواهر الکلام [۳۹]

از کتاب الضمان تا آخر کتاب الوصایا

* شماره ۵۲۰۱

نسخ ۵ صفر ۱۲۶۸ ، قك ۳۱ × ۲۱ ، ان ۲۰ × ۱۳ ، سطر ۳۰ ، ص ۵۵۲ ، ک فرنگی ، جلد چرمی کوبیده مشکی .

(۳۵۶) جواهر الکلام [۳۹]

از کتاب الرهن تا آخر کتاب العاریه .

* شماره ۵۴۴۴

نسخ محمدہادی موسوی در قرن سیزدہم، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۱۰ × ۱۵
 سطر ۲۲، ص ۵۸۷، ك فرنگی، جلد چرمی کوبیده سیاہ با ترنج مطلا .

[۴۰]

(۳۵۷)

جوهر النضید (فی شرح منطق التجرید: خواجہ طوسی)

شارح علامہ حلی جمال الدین حسن بن یوسف (م - ۷۲۶)
 « ف، ع، م، ص ۲۶۵ »

* شماره ۲۸۱۴

شکستہ تستعلیق ابراہیم تحریر چہار شنبہ ۱۴ محرم ۱۰۹۹، قك
 ۱۶ × ۱۹، ان ۶ × ۱۴، سطر ۱۵، ص ۳۴۸، ك اصفہانی، جلد چرمی
 سیاہ عطف قرمز .

[۴۰]

جوهر النضید

(۳۵۸)

* شماره ۵۴۰۰

شکستہ نستعلیق ۱۰۹۸ ق، قك ۱۰ × ۱۶، ان ۵ × ۱۰، سطر ۱۵
 ص ۵۰۰، ك اصفہانی، جلد چرمی سیاہ .

[۴۱]

حاشیہ بر ارشاد الاذہان علامہ حلی :

(۳۵۹)

محقق کرکی شیخ نورالدین علی بن الحسین بن عبدالعالی (م - ۹۴۰)
 (از اول کتاب طہارہ تا آخر کتاب البیع)
 « ذریعہ ج ۶ ص ۱۵ »

* شماره ۳۰۷۳

بخط نسخ محمود بن زین الدین علی معلم اصفهانی در ۲۲ ع ۲۶۱-۲۷۱ تحریر شده، قک ۱۳ × ۱۹، ان ۷ × ۵/۱۲، سطر ۱۶، ص ۳۶۲، کاغذ اصفهانی جلد مقوایی.

(۳۶۰) حاشیه بر انوار التنزیل یا تفسیر بیضاوی [۴۲]

نام محشی معلوم نشد (۱). (از سوره عنکبوت تا آخر قرآن).
آغاز موجود: قوله فان معناهما احسبوا ترکهم غیر مفتونین اعترض علیه بان مدلول الکلام حصول ترکهم ... قوله من تمامه حال من فاعله قوله و لقولهم ...

انجام: قوله علی ان المراد ما یعم القبیلین قال البغوی عن الکلبی ذکر بعض العرب انه قال ... الی هنا انتهى الحاشیه جزا الله خیر المصنفه ... تمت فی یوم الاحد من شهر المبارک .

گراور شماره ۴۷ نمودار صفحه اول کتاب میباشد .

* شماره ۲۶۸۵

نستعلیق احمد بن یعقوب، یکشنبه رمضان حدود قرن یازدهم، قک ۱۳ × ۲۴، ان ۸ × ۱۸، سطر ۲۱، ص ۶۴۴، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی قرمز.

(۳۶۱) حاشیه انوار التنزیل [۴۳]

محمد بن الحسن العاملی معروف بشیخ بهائی (م-۱۰۳۱ ق)

(۱) صاحب حاشیه مزبور محتمل است . شیخ غرس الدین الحلبي الطیب ویا محمد بن ابراهیم بن الحنبلی الحلبي ویا سعداله بن عیسی مشهور بسعدی افندی بوده باشد . «نقل اسامی از کشف الظنون ۱۹۱-۱۹۳» .

لا یمن بحسن قولی من یمن بحسن قولی
 فان معانیها حسبوا زکیم غیر معنویین اعرض علیه بان
 دلولی الکلام حصول ترکیم غیر معنویین فان تعلق للبيان
 بعد تحقق مضمون الجملة فيتوجه الا انكار ال كون ذلك المحسول معلل
 لقولم انا من خلفه والجواب ان المعنى حسبوا في الماضي انما متروك
 في المستقبل اذا قالوه غير معنویین لذلك القول فلا وجه لبيان تم فك
 فانه لا يكون الامر كذلك واستفاد من المضمون يجوز ان يكون بانقضاء
 المتاليه وانقضاء السند وهذا معنى هو لا غير عليه من تمام
 لانه حال من فاعله ولقولم هو الثاني فان قيل فيلزم الفصل
 يتركوا ومعلوم يا جنی و هو ان يقولوا هذا الفصل غير ممتنع بل الاحسن
 ان لا يقع الا اذا اعرض ما يوجد ومنها الا تمام بيان الجز حسن التقديم
 فان حسب الا انكار ذلك كذا في الكشاف قال حولا بالاعلام تبارض
 ما ذكره الزمخشري من حسن التقديم ما يتبعه من ايام ان يتركوا غير
 معنویین لعله قوي قلت كما فتح في ايامه فانه ليس بخجور
 على ما بينت عليه انما ولو سلم فالايام لا يتعلق بتقديم بل محمول
 ثانيا ثم في التقديم الايام ويقابل ما في التقديم من راحة بنا للعوامل
 بالجر عليها ان على تلك المشاق فان مجرد الايام تعلق
 لا يدل عليه قوله ولتيا لواءه من ان السبل الى الدرجات العاليه يكون
 به لا مجرد الايام وقيل في مهب بكر الكرم وفتح الجيم رماه عمار
 بن الحضرمي وفي الكشاف عمار بن الحضرمي وفي الاستيعاب اناه
 سم غوب فقله وسم غوب بالاضافه والتوصيف لا يعرف رايه

ش ۴۷ حاشیه انوار التنزيل ، صفحه اول ، ك ۳۶۰

(سوره فاتحه وبقراءه تا آیه ۲۰)

آغاز : ان احسن ما يفتح به الخطاب حمد الله الذي نزل على عبده الكتاب ...

اما بعد يقول الفقير الى الله الغني بهاء الدين محمد العاملی هذه تعليقات ...
انجام موجود : قوله التي بذت بالباء والذال المعجمة المشددة اي غنيت
 والمراد بالمنطبق البليغ والمضادة المعادات والمضادة الاضرار ...
 آغاز این نسخه با آغازی که برای نسخه رضویه در «ذریعه جلد ۶ ص ۴۴»
 ذکر شده مطابق است .

* ش ۲۷۰۱

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۳ × ۱۸ ، ان ۷ × ۱۳ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۷۳
 کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

(۳۶۲) حاشیه انوار التنزیل (نسخه دیگر) [۴۳]

از شیخ بهائی . (از آغاز قرآن تا آیه ۲۰ سوره بقره)
آغاز: الحمد لله الذي جعل نسخة معالم الامكان شرحاً لآيات قدرته وتفسيراً ...
انجام : قوله والسورة الطائفة الخ هذا التعريف انما هو على مذهب من
 لا يجعل البسملة آية من كل سورة ... وقد سبق لنا كلام في هذا المقام عند اول تفسير
 الفاتحة فتذكره تمت الحاشية ...
 آغاز وانجام این نسخه با نسخه قبل مطابقت ندارد ولی خطبه‌ی این نسخه
 با خطبه‌ی که صاحب ذریعه درج ۶ ص ۴۴ برای نسخه شهرستانی در کربلا ذکر
 کرده مطابق است .

* ش ۲۷۰۷

شکسته نستعلیق ، تحریر ۲۴۲-۱۰۶۲ ، قك ۱۶ × ۲۰ ، ان ۵ × ۱۲
 سطر ۱۷ ، ص ۲۹۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی قهوه .
 حواشی زیادی با عناوین (منه ، احمد ، خسرو ، عص و شرح جامی) در
 کتاب تحریر شده .

(۳۶۳) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل (بیضاوی) [۴۴]

از وجیه‌الدین عبدالسلام العلوی (از اول قرآن تامقداری از سوره حجر)
 آغاز: وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب الحمد لله رب العالمین...
 قوله نزل روی ان الله تعالى انزل القرآن دفعة من اللوح المحفوظ الی سماء
 الدنيا...

الحمد لله رب العالمین وفضلوه والسلام علی سید محمد وآله وصحبه
 نزل روی ان الله تعالى انزل القرآن دفعة من اللوح المحفوظ الی سماء الدنيا
 ثم حفصته الملائكة وكتبته القلمة فی الصحف ثم نزلت منها الی انبیاء صلوات الله علیهم وعلی آلهم
 من رزقها علی حسب الصالح وكفا الموارث ولذا عبر عن ذلك بالتنزیل لان الانزال بالماء
 من الغلظة علی التدریج والتکثیر فیل ولقد احسن التعبیر عنه بالقرآن مع حسن
 من قوله ما تبارک الذی نزل القرآن علی عبده وذلك ان المعجزة خارقة بین الخوی
 الباطل والصدق والتکذیب ویناسب هذا العنوان صیفة التنزیل المعنی عن التکثیر
 التعمیم لان المعجزة قدر سوبرق والاهو المنزیل والانزال یناسب القرآن لانه فی حق
 ان ینزل للعالمین نذیرا الی الخیر والاکس التنی بالنذیر وان کان صلوات الله علیهم
 بنسیرا ونذیرا لان البشارة مختصة بالمؤمنین مجلات الانذار فانه مع المؤمنین و
 الکافریں قولا فتجدی النجوى سواک عن امری بانى به وانت تعلم انه عاجز لکی
 تزید عجزه کذا نقل عنه فان قلت فتجدی عطف علی نزل مع انیس فی ضمیر
 الموصول قلت لا حاجة الیه لان الارتباط حاصل بعود الضمیر الی الضمیر المضاف
 الی ضمیر الموصول كما قبل فی قول الشاعر وعزف بمطول عنی عزمها ان بمطول
 ومعنی خبر ان لعزف وقد ارتبط احدها بعود الضمیر الی الضمیر المضاف الی ضمیر
 عزف وحینئذ لا حاجة الی ما قبل فی وجه الربط ان الفاء السببیه
 مصاعف الخطباء ابقال خطیب مصفغ بلینغ من صفع الدلیک اذا صاح قائل

تکرار
تعمیم

انجام وجود: قوله وهذا على حكاية الحال الماضية لان المضارع هنا ليس بمعنى الحال ولا قريباً منه بل ماضياً بعيداً من الحال قوله له اي للذکر... در ذریعه ج ۶ ص ۴۳ نسخه از این حاشیه را در کتابخانه رضویه معرفی کرده و مینویسد « و ينتهي الى اوائل السورة التوبة، ولي اين نسخه تا آخر سوره ابراهيم و چند آیه هم از سوره حجرات میباشد .
→ «گراور شماره ۴۸ صفحه اول حاشیه مزبور را نشان میدهد»

* شماره ۲۷۰۵ *

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۴۳۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

* * * * *

نسخه دیگر از همین حاشیه در بخش سوم بشماره ۵۳۹۶/۱ خواهد آمد.

(۳۶۴) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل (بیضاوی) [۴۵]

از آقا هادی معروف به مترجم فرزند ملا صالح مازندرانی و سبط مجلسی حاشیه مزبور از آیه ۲۱ سوره بقره مابعد حاشیه شیخ بهائی که به شماره های ۳۶۱ و ۳۶۲ گذشت شروع شده و باخر سوره بقره خاتمه پیدا میکند .
آغاز : قال الله تبارك وتعالى وان كنتم فى ريب مما نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة من مثله لما قرء وحدانية و بين الطريق الموصل الى العلم بها وعرفهم ان من اشرك به فقد كابر عقله ...

انجام : ولن يستطيعها البطله قيل يا رسول الله وما البطله قال السحرة ... فى الفصاحة والبلاغة من اصحاب البيان لقوله من ان من البيان سحرا وان من الشعر لحكمة فرغت من تحريره ...

نام این حاشیه در «ذریعه ج ۶ ص ۴۴» ذکر شده ولی نسخه از آن معرفی نشده «گراور شماره ۴۹ نمایشگر صفحه اول حاشیه مذکور است»

ش ۲۷۰۸

بخط نستعلیق عبدالخالق بن محمود دماوندی درسه شنبه ۲۶ - ۱۰۹۰

بسم الله الرحمن الرحيم
 اما تبارک و تعالی که در این کتاب اوست که در او بیان شده است که از راه سوره بقره
 و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه
 سوره بقره و سوره آل عمران و سوره مائده که در این کتاب است که در او بیان شده است که از راه

ش ۴۹ - حاشیه انوار التنزیل : آقاها دی مترجم ، ص اول . ک ۳۶۴

تحریر شده ق ک ۱۲ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۰۸ ، کاغذ
 اصفهانی ، جلد چرمی قرمز .

(۳۶۵) حاشیه بر تهذیب المنطق^(۱) (حاشیه ملا عبدالله) [۴۶]

نجم الدین ملا عبدالله بن حسین یزدی شاه آبادی (م ۹۸۱)
(فهرست عربی مشارص ۲۷۵)

* ش ۲۷۴۶

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۰ × ۱۵ ، ان ۶ × ۱۰ ، سطر ۱۴ ، صفحه ۱۶۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی نارنجی .

(۳۶۶) حاشیه بر تهذیب المنطق (نسخه دیگر) [۴۶]

* شماره ۲۸۲۷

نسخ ونستعلیق شیخ ابراهیم گرجیان تحریر ۱۱۱۹ ق ، قك ۱۰ × ۱۴ ، ان ۵ × ۸ ، سطر ۸ ، ص ۲۵۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قهوه .
از اول مقداری افتادگی دارد .

(۳۶۷) حاشیه شرح تجرید [۴۷]

[حاشیه بر الهیات شرح جدید تجرید الکلام (۲)]

اردبیلی ملا احمد بن محمد معروف به مقدس اردبیلی (م - ۹۹۳ ق)

(۱) تهذیب المنطق و الکلام تألیف علامه سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی متوفای ۷۹۲ است که مشتمل بر دو قسم میباشد منطق و کلام . چون بخش منطق آن بهترین کتابی است که در علم منطق نوشته شده شروع و حواشی بسیاری بر آن نوشته اند که از جمله حاشیه مزبور «ملا عبدالله یزدی» میباشد .

(۲) تجرید الکلام فی تحریر عقائد الاسلام تألیف خواجه نصیر الدین محمد بن محمد بن الحسن الطوسی (۵۹۷-۶۷۲) است که مشتمل بر شش مقصد میباشد .
بقیه پاورقی در صفحه بعد

بنابر آنچه از اول کتاب استفاده میشود محشی این حاشیه را برالهیات شرح جدید تجرید برای فرزندش ابوالصلاح تقی‌الدین محمد نوشته و در چهارشنبه ۱۳۱۳-۹۸۶ از تألیف آن فراغت یافته .

۳ نسخه از این حاشیه در «الذریعه ج ۶ ص ۱۱۳» معرفی شده ، نسخه دیگری در کتابخانه غرب همدان بشماره ۶۹۹ موجود است .

* شماره ۲۷۲۳

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۱ × ۱۸ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۶ ، ص ۴۵۳ ، ك اصفهانی ، جلد مقوائی . اوراق نسخه مزبور هنگام تعمیر پراکنده صحافی شده .

(۳۶۸) حاشیه بر شرح تجرید [۴۸]

(حاشیه جدید دوانی بر شرح جدید تجرید الاعتقاد)

دوانی ، ملاجلال‌الدین محمد بن اسعد (م - ۹۰۷ ق) . این نسخه حاشیه جدید دوانی است بر شرح تجرید قوشچی و پاسخ بر اعتراضات میرصدرالدین دشتکی نیز میباشد (۱) .

بقیه پاورقی صفحه قبل

۱- امور عامه ، ۲- جواهر و اعراض ، ۳- اثبات صانع (الهیات) ، ۴- نبوت ، ۵- امامت ، ۶- معاد . شرح زیادی بر کتاب تجرید نوشته شده که یکی از آنها شرح علاء‌الدین علی بن محمد قوشچی (م - ۸۷۹ ق) است که آنرا برای سلطان ابوسعید تألیف نموده و معروف بشرح جدید تجرید میباشد . بر شرح جدید قوشچی حواشی زیادی تحریر شده که از آنها است : حاشیه مزبور .

(۱) ملاجلال‌الدین سه حاشیه : قدیم و جدید واجد بر شرح تجرید قوشچی بدین شرح دارد که : ابتدا حاشیه توضیحی خود را بر شرح جدید تجرید نوشت ، بعداً میرصدرالدین دشتکی نیز حاشیه‌ای بر شرح تجرید نگاشت و اعتراضاتی در حاشیه خود بر دوانی وارد ساخت ، ملاجلال در رد اعتراضات میرصدرالدین حاشیه دیگری تصنیف نمود و بدینجهت حاشیه اول موسوم بحاشیه قدیم و حاشیه دوم ، بقیه پاورقی در صفحه بعد

* ش ۲۷۲۱

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۳۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی مشکی .

(۳۶۹) حاشیه بر شرح تجرید ملا جلال (نسخه دیگر) [۴۸]

* شماره ۲۷۲۴

شکسته نستعلیق عزیزالله بن حبیب‌الله در ۲۷ مجرم ۹۶۷ در تبریز
تحریر شده ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۷۹ ، کاغذ
اصفهانی ، جلد مقوایی .

(۳۷۰) حاشیه بر شرح تجرید [۴۹]

(حاشیه بر مبحث جواهر و اعراض شرح جدید تجرید)

ملا عبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی (م - ۱۰۵۱ ق) .
بطوریکه از مقدمه کتاب استفاده میشود لاهیجی ابتدا حاشیه مفصلی
بر مبحث جواهر و اعراض شرح جدید نوشته و سپس باختصار گرائیده و حاشیه
مزبور را ساخته .

بقیه پاورقی صفحه قبل

حاشیه جدید نامیده شد . مجدداً میرصدرالدین در مقام پاسخگویی با شکالات ملا
جلال برآمده و حاشیه دوم خود را با ذکر اقوالی از فرزندش میرغیاث‌الدین تألیف
نمود . دوانی از پای نشست تا حاشیه اخیر خود را که معروف به (اجد) مییاسد
در رد ایرادات رشتکی نگارش داد . در اینوقت میرصدرالدین وفات یافت و آن
فرزندش میرغیاث‌الدین بیاری پدر برخواست و کتات و تجریدالمواشی را
بطرفداری پدر و رد اشکالات دوانی تألیف نمود .

از حواشی ملا جلال و میرصدرالدین بنام طبقات جلالیه و یاطمقات صدریه
نام برده شده .

دو نسخه از این حاشیہ در «ذریعہ ج ۶ ص ۱۱۵» معرفی شدہ . نسخہ کامل دیگری از آن در کتابخانہ غرب ہمدان بشمارہ ، ۷۸۵ موجود است .

* ش ۲۷۲۵

نستعلیق شکستہ ۱۱۹۹ ق ، قک ۱۲×۱۹ ، ان ۸×۱۵ ، سطر ۲۰ ، ص ۱۳۷ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماجی سیاہ .

(۳۷۱) حاشیہ شرح جامی (۱) [۵۰]

(حاشیہ بر فوائد الضیائیه یا حاشیہ بر شرح کافیہ)

اسفراینی ، مولی عصام الدین ابراہیم بن محمد بن عربشاہ (م - ۹۴۳ ق) «کشف الظنون چاپ جدید ص ۱۳۷۲»

* شماره ۳۱۳۷

نسخ احمد بن سید جہت مولی خضر در ۱۱۲۰ ق تحریر شدہ ، قک ۱۷×۲۱ ان ۹×۱۴ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۶۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاہ

* * * * *

(۳۷۲) حاشیہ شرح جامی (نسخہ دیگر) [۵۰]

* شماره ۵۳۹۴

نسخ پنجشنبہ ع ۱-۹۹۱ ، قک ۱۴×۲۰ ، ان ۷×۱۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۶۴ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج قرمز .

(۱) کافیہ کتابی است در نحو از عثمان بن عمر معروف بہ ابن حاجب (م ۶۴۶) شروحن بر کافیہ نوشتہ شدہ کہ از آنها است شرح نورالدین عبدالرحمن بن احمد بن محمد جامی (۸۱۷-۸۹۸) کہ آنرا بہ فوائد الضیائیه موسوم داشتہ بر شرح مذکور حواشی دیگری نوشتہ اند کہ ازجملہ حاشیہ مزبور است . «ذریعہ ج ۶ ص ۵۶ ، کشف ج ۲ ص ۱۳۷۲»

(۳۷۳) حاشیه شرح جامی [۵۱]

جزائری ، سید نعمه الله بن عبدالله الموسوی الحسینی (م - ۱۱۱۲ ق)
تألیف جمعہ ۱۲ رمضان ۱۰۷۷ ؟
وف ، ع ، م ، ص ۲۷۶ ،

* ش ۳۱۳۸

نستعلیق بد ، تحریر سه شنبه ذیحجه ۱۲۲۳ ، ق ك ۱۵ X ۵ / ۲۰
ان ۱۴ / ۵ X ۸ ، سطر ۱۵ ، ص ۲۵۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قهوه .

(۳۷۴) حاشیه شرح جامی : ... [۵۲]

آغاز موجود : والمعنی المفرد فاللفظ ما یتلفظ الانسان او ما فی حکمه
مهملاً کان او مستعملاً والمراد من الوضع ههنا تخصیص شی بشی ... قوله
وضع لمعنی احتراز به عن المهملات ...
انجام : وفی با اضربن اضربى فی الوقف لم يعلم انه بدل من النون
المحذوف المرود رفع انواع توکلت علی الله ...

* شماره ۳۱۴۴

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۴ X ۲۵ ، ان ۱۷ X ۷ / ۵ ، سطر ۱۸ ،
ص ۳۳۰ ، کاغذ قسمت اول اصفهانی ، قسمت آخر نونویس و فرنگی ، جلد
چرمی .

(۳۷۵) حاشیه شرح جامی [۵۳]

لاری ، ملا عبدالغفور (م - ۹۰۸ یا ۹۱۲) .
ف ، ع ، م ، ص ۲۸۱ .

* ش ۳۱۸۸

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۱۸ ، ان ۱۳ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۸۰ ، ك اصفهانی ، جلد چرمی سیاه فرسوده ماده تاریخ لاری در آخر کتاب اینطور نوشته شده « بگو یکشنبه و پنجم زشعبان »

(۳۷۶) حاشیه شرح جامی (نسخه دیگر) [۵۳]

* ش ۳۲۰۲

نستعلیق قرن یازدهم ، قك ۱۰ × ۱۶ ، ان ۴ × ۹ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۵۸ ، ك اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده زرد .

حاشیه شرح شمسیه

(۳۷۷) حاشیه بر تحریر القواعد المنطقیه (۱) [۵۴]

میرسید شریف جرجانی (متوفای ۸۱۶) .
(در حاشیه شرح شمسیه چاپ شده .)

* ش ۵۳۷۳

نسخ شیخ مهدی بن شیخ محمد جعفر قاضی در جمعه ۲ رمضان ۱۲۴۵
تحریر شده قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۵/۶ × ۱۳/۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۸۴
کاغذ فرنگی ، جلد چرمی سیاه کوبیده ترنجدار .

(۱) شمسیه متن مختصری است در منطق تألیف نجم‌الدین عمر الکاتبی -
القزوینی متوفای (۶۷۵) که از شاگردان خواجه طوسی (۵۹۷-۶۷۲) بوده
ولی چون کتاب را برای خواجه شمس‌الدین محمد تألیف نموده آنرا شمسیه نام
نهاده از شروحنی که بر این کتاب نوشته شده یکی شرح قطب‌الدین محمد رازی
(۷۶۶-۷۶۶) است که او را به تحریر القواعد المنطقیه موسوم داشته .

و بر این شرح حواشی متعددی نگاشته‌اند که یکی از آنها کتاب مزبور:
« حاشیه میرسید شریف بر شرح شمسیه » میباشد .

(۳۷۸) حاشیه شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۵۴]

* ش ۲۸۱۰

با خط نسخ باقر بن محمد شفیع حسینی در سال ۱۲۲۵ نوشته شده
قک ۱۱ × ۱۸ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۶ ، صفحه ۲۰۱ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج ضربی مشکی . عناوین با شنکرف نوشته شده .

(۳۷۹) [۵۵]

حاشیه بر شرح عضدی بر مختصر الاصول (۱)

میرزا حبیب‌اله معروف به ملا میرزا جان باغنوی (م - ۹۹۴ ق)
محشی علاوه از حاشیه بر شرح عضدی در موارد بسیار (ص ۶۴۸ و ۶۶۵
و ۶۸۴ . . .) از شرح‌الشرح نام میبرد که مقصود از شرح‌الشرح ، شرح
تفتازانی بر شرح عضدی مزبور است (۲)

آغاز : ومن لطفاله احداث الموضوعات اللغویه اقول هذا الكلام يدل
بظاهره على ان الاصوات والحروف مخلوقة لله تعالى ولا ينافى ذلك ...

(۱) کتاب منتهی السئوال والامل فی علمی الاصول والجدل تألیف عثمان
بن عمر بن الحاجب (م - ۶۴۶ ق) مییاشد. مؤلف خود، آنرا مختصر کرده و به مختصر ابن
حاجب معروف گشته بر کتاب مختصر الاصول ابن حاجب متجاوز از ۲۰ شرح نوشته
شده که از جمله شرح قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد الایجی (م ۷۵۶) است
که بسال ۷۳۴ تألیف یافته و طبع هم شده . و نیز بر شرح قاضی عضدی بیش از ۲۲
حاشیه نوشته اند که از آنها است حاشیه ملا میرزا جان باغنوی مذکور .

(۲) صاحب کشف الظنون در ص ۱۸۵۳ ضمن بر شمردن شروح مختصر الاصول
شرحی را نیز به ملا سعد تفتازانی نسبت میدهد و حال آنکه شرح مزبور ، شرحی
است بر شرح عضدی بر مختصر الاصول نه بر متن اصلی مختصر الاصول و بدینجهت است
که از آن تعبیر به « شرح‌الشرح » میشود .

(استفاده از نسخه خطی شرح‌الشرح تفتازانی در کتابخانه غریب همدان

ش ۴۰۴)

انجام : ثم رفعها فی ضمن رفع الجميع كانه قال جميع احكامی مرفوعة عنكم حتی معرفة هذا الحكم والله اعلم بالصواب .

نسخه از این حاشیه در کتابخانه اهدائی آقای مشکوة بشماره ..... وجود دارد که تاریخ تحریر آن ع ۲-۱۲۲۹ میباشد ؛ دو نسخه دیگر در کتابخانه غرب همدان یکی بشماره ۴۳۶ بکتابت ذیقعدہ ۱۱۰۲ و دومی به شماره ۴۷۴۴ بکتابت جمادی الاولی ۱۰۴۷ موجود است که تاریخ تحریر هر دو نسخه همدان بر نسخ اصفهان و نسخه اهدائی آقای مشکوة مقدم است .

* شماره ۵۴۴۱

نسخ چهارشنبه ۱۳ صفر ۱۲۵۹ ، ق ک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۳ × ۷ سطر ۱۸ ، ص ۶۹۳ ، کاغذ فرنگی نخودی آهاردار ، جلد چرمی سیاه .

(۳۸۰) [۵۵]

حاشیه ملا میرزا جان بر شرح عضدی بر مختصر الاصول
(نسخه دیگر)

* شماره ۲۷۹۷

نستعلیق حدود قرن ۱۱ و ۱۲ ، ق ک ۱۳ × ۱۹ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۲۰ ، ص ۳۰۷ ، کاغذ تا صفحه ۱۴۷ اصفهانی مابقی فرنگی ، جلد چرمی لیموئی . از آخر افتادگی دارد .

(۳۸۱) [۵۵]

حاشیه ملا میرزا جان بر شرح عضدی بر مختصر الاصول
(نسخه دیگر)

* شماره ۳۰۰۶

نسخ صفر علی بن اسماعیل نجف آبادی ، یکشنبه ۲۵ صفر ۱۲۵۴ ، ق ک ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۹ سطر ۲۳ ص ۳۷۱ ، کاغذ فرنگی سفید آهاردار ، جلد چرمی ضربی ترنجدار . از آخر این نسخه مقداری نوشته نشده .

(۳۸۲) حاشیه بر شرح مطالع (۱) [۵۶]

میرسید شریف جرجانی (متوفای ۸۱۶ ق) .
(در حاشیه شرح مطالع چاپ تهران طبع شده)

* شماره ۲۷۱۴

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۳ × ۷ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۶۹ ، کاغذ اصفهانی : جلد تیماج سیاه از آخر کتاب مقداری افتاده .

(۳۸۳) حاشیه بر شرح مطالع (نسخه دیگر) [۵۶]

* ش ۲۷۱۵

نستعلیق جلال الدین محمد الموالی ، جمادی الثانی سال ۹۸۱ در شیراز
نوشته شده ، قك ۱۰ × ۱۸ ، ان ۵ × ۱۲ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۸۸ ، کاغذ اصفهانی
نازک ، جلد تیماج بنفش .

(۳۸۴) حاشیه بر شرح مطالع (نسخه دیگر) [۵۶]

* شماره ۲۷۱۷

نستعلیق قرن دهم ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۵/۵ × ۱۱ ، سطر ۲۰ ، ص ۳۲۹ ، کاغذ اصفهانی جلد چرمی سیاه .
در این نسخه حواشی زیادی بعنوان (منه مدظله العالی) نوشته شده .

(۱) مطالع الانوار کتابی است در علم منطق تألیف قاضی سراج الدین محمود بن ابی بکر الازموی (م-۶۸۲ ق) شرح آن از قطب الدین محمد بن محمد الازمی (م-۷۶۶ ق) است که اورا برای غیاث الدین وزیر تألیف نموده و موسوم به لوامع الاسرارش داشته . بر این شرح حواشی بسیاری نوشته اند که از آنها است حاشیه میرسید شریف جرجانی .

(۳۸۵) حاشیہ بر شرح مطالع (نسخہ دیگر) [۵۶]

* شماره ۲۷۱۸

نستعلیق بد سال ۸۴۷ ق.ق.ک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۲۷ ،
صفحه ۱۹۹ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج سیاہ یک لائی .

(۳۸۶) حاشیہ کشف التنزیل زمخشری [۵۷]

سعدالدین تفتازانی مسعود بن عمر! (۱) متوفای ۷۹۲ ق از ابتدای قرآن
تا آخر سوره فتح .

آغاز : الحمد لله الذي انزل على عبده الكتاب ولم يجعل له عوجاً ...
وبعد فان كتاب الكشاف للشيخ العلامة ... قد طارصيت جلاله قدره كلامكار ... مطار
انجام : فان الشفاء و الدواء للمرض هو حصول الصحه ثم عطف على
موعظة و تنبيه تتميماً للفوائد دعاء و رحمة لما بلغ المصنف الى هذا المقام بعد
ان شرح من صاد الى سورة الفتح فتح الله عليه ابواب دار السلام ... و كان وفاته
رحمه الله ضحوة يوم الاثين الثاني والعشرون من محرم سنة اثنين وتسعين و
سبعمائه ...

* شماره ۲۶۸۸

نسخ قرن دهم ، ق.ق.ک ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۲۶ ، ص
۸۴۳ ، کاغذ اصفہانی ، جلد تیماج سیاہ . هنگام تعمیر ، اوراق کتاب پراکنده
صحافی شده .

(۱) در کشف الظنون ص ۱۴۷۸ درباره حاشیہ تفتازانی بر کشف چنین
مینویسد : « اقول وصل فيها الى سورة الفتح ... وتوفى اول سنه ۷۹۲ » .
و در آخر این نسخه (که اشتباهاً در صفحه ۷۱۷ قرار گرفته) نیز چنین
مسطور است : مصنف که باینجا رسیده و سوره فتح را تمام کرد خداوند او را بسوی
رحمت خود برد ، ظهر دوشنبه ۲۲ محرم ۷۹۲ .

(۳۸۷) حاشیه کشف التنزیل زمحشری: ۰۰۰ [۵۸]

آغاز: و الاعتصام بالله العزيز الحكيم الحمد لله الذي انزل القرآن كاملاً مؤلفاً منظماً دل بلامی الجنس والملك على اختصاص الحمد به تعالى ثم وصفه بانزال القرآن وتنزيله ... قوله انزل الاساس نزل بالمكان و نزل من علو الى سفلى ...

انجام موجود: قوله فذبحوا لاختلاف وقتيهما اذا المعنى ما قاربوا يفعلوا حتى انقطعت سواالاتهم وانتهت تعليلاتهم ففعلوا كالمضطر الملجاء كان برأ بوالويه والظاهر ان الابن برابوالديه من شق .

* شماره ۵۳۲۹

شکسته نستعلیق قرن یازدهم ، قک ۱۵ × ۲۵ ، ان ۸ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ، ص ۲۹۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .
دارای حواشی بسیاری با امضای طبی و داهغانی و غیره میباشد .

(۳۸۸) حاشیه مختصر نافع (۱) [۵۹]

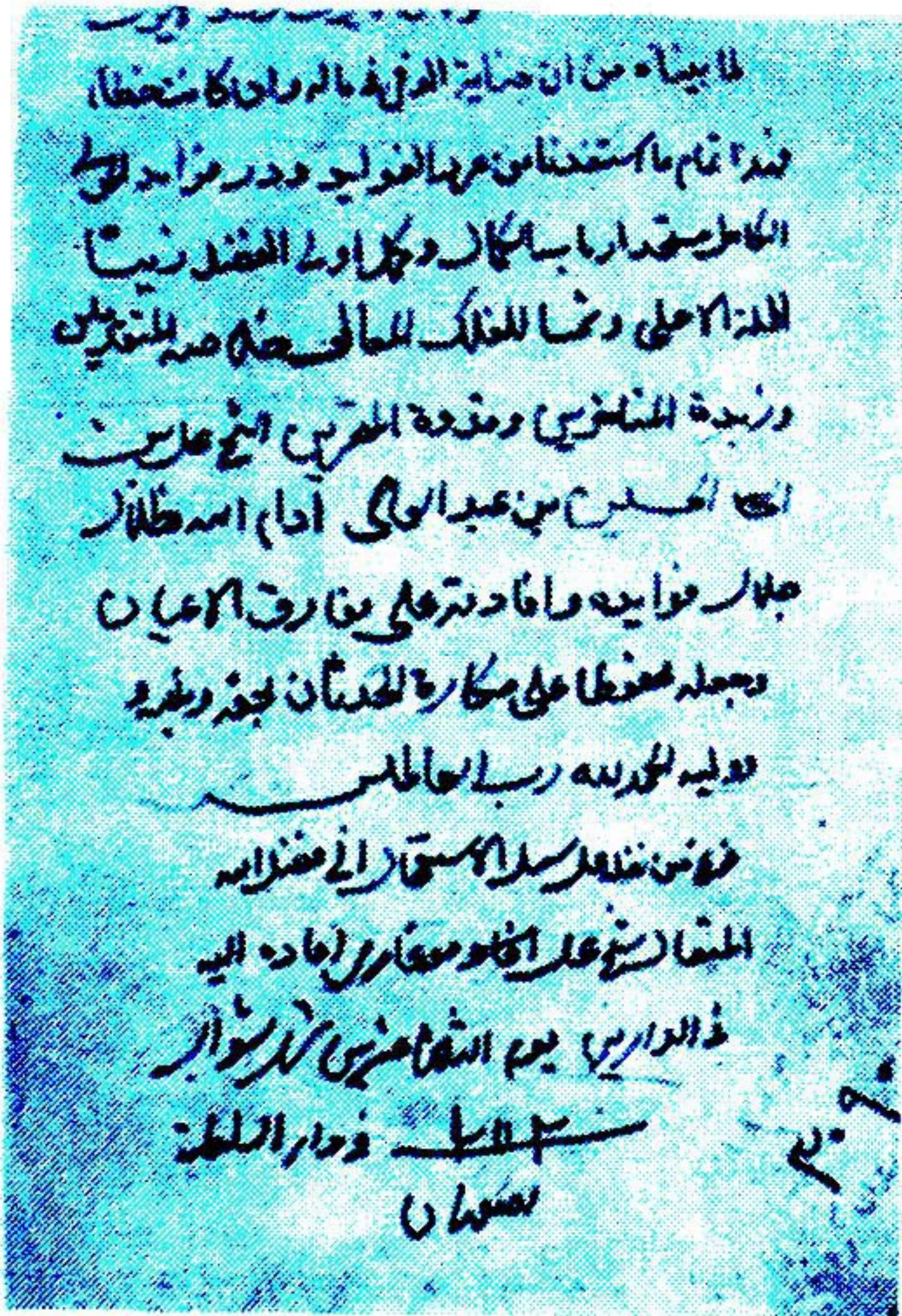
شیخ نورالدین علی بن الحسین بن عبدالعالی (م ۹۴۰)
مشمول بر جمیع ابواب مختصر غیر از کتاب زکوة ، خمس ، صوم ، اعتکاف ، حج ، جهاد ، امر بمعروف ونهی از منکر .
آغاز: الحمد لله والصلوة على رسوله محمد و آله و بعد فهذه فوائدها في كتاب النافع مختصر الشرايع لبيان ما يعتمد عليه في الفتوى فيما تردد فيه صاحب الكتاب ...

انجام: قولان لا یرث تردد لا یرث لما بیناه من ان جنایة الذمی فی ماله

(۱) کتاب مختصر نافع موسوم به « النافع فی مختصر الشرايع » است که اصل و مختصر هر دو تألیف محقق حلی (اول) ابوالقاسم جعفر بن حسن (م ۶۷۶-۶۷۶) میباشد .

وان كانت خطاء فهذا تمام ما استفدنا ... للمولى الكامل ... الشيخ على بن الحسين بن عبدالعالی ...

د گراور ۵۰ صفحه آخر کتاب را نشان میدهد .

ش ۵۰ حاشیه مختصر نافع ، صفحه آخر ، ۳۸۸

این نسخه ۳۳ سال پس از فوت مؤلف بسال ۹۷۳ تحریر گشته و از نسخ دیگری که برای این حاشیه معرفی شده کامل تر است زیرا نسخه های شناسانیده شده در العذریه ج ۶ ص ۱۹۳ و ۱۹۴ یکی بر مبحث فرائض و دیگری تا واسط صلوة جمعه میباشد ولی نسخه مزبور کتابخانه عمومی اصفهان شامل اکثر ابواب مختصر است .

* ش ۳۰۹۰

نسخ علی بن حسین بن عارف موغاری (ص ۱۱۳ و آخر کتاب) در سه شنبه ۲۰ شوال ۹۷۳ در دارالسلطنه اصفهان تحریر شده ، قك ۱۲ X ۱۸

ان ۱۲×۷/۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۴۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج زرد.

(۳۸۹) **حاشیه بر مطالع الانوار ارموی** [۶۰]

ملازاده رومی (۱)

آغاز : الحمد لله على نواله والصلوة والسلام على نبيه محمد و آله
الجميل يتناول لانعام وغيره ويكون الحمد تارة على نعمته و اخرى على غير
نعمته ...

انجام موجود : اما اذا اعتبرنا المشارك مع كلية العكس منتج لمقدم
المتصله لم تكن الطرف المشارك مستلزماً ...

* ش ۲۷۱۶

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳×۲۱ ، ان ۱۳×۹ ، سطر ۲۵ ، کاغذ
اصفهانی ، جلد مقوائی.

(۳۹۰) **حاشیه مطول** [۶۱]

چلبی (۲) حسن بن محمد شاه فناری (م - ۸۸۶ق) .
د ف ، ع ، م ، ص ۲۹۶ ،

* ش ۳۲۳۶

نسخ ریزعبدالعلی شیرازی در ۱۴ ج ۲-۱۰۰۹ تحریر شده ، قك
۱۲×۲۲ ، ان ۱۴×۶/۵ سطر ۲۵ ، ص ۵۳۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
تیماج آلبالوئی .

(۱) در صفحه اول کتاب نوشته شده : « حاشیه ملازاده رومی بر مطالع »

(۲) چلبی لفظی است رومی بمعنی سیدی .

(۳۹۱) حاشیہ مطول (نسخہ دیگر) [۶۱]

* شماره ۳۲۴۷

نستعلیق قرن ۱۱ ق ک ۱۲ × ۲۴ ، ان ۱۸ × ۷ سطر ۲۷ ، صفحہ ۵۵۸ کاغذ اصفہانی نازک . جلد چرمی کوبیدہ آلبالوئی با نشانی شنجرف و متفرقاتی در اول و آخر .

(۳۹۲) حاشیہ مطول [۶۲]

[حاشیہ شریفیہ بر شرح مطول تلخیص المفتاح (۱)]

شرف‌الدین علی بن محمد جرجانی حنفی مشہور بہ میرسید شریف (م - ۸۱۶) (متفرقا در حواشی مطول چاپ شدہ)
آغاز : الحمد لله رب العالمین... اقول فہذہ حواشی علی شرح المشہور
تلخیص المفتاح ...

انجام : قولہ ومثل الرقطاء الرقطہ سواد تشوبہ نقطہ بیاض یقال دجاجة
رقطاء . تم الحواشی علی الشرح الکبیر للتلخیص .

* شماره ۳۳۱۱

نسخ قرن یازدہم : ق ک ۱۸ × ۱۸ ، ان ۱۱ × ۵ ، سطر ۱۹ ص ۳۶۴ ، کاغذ اصفہانی، جلد کوبیدہ قہوہ با حواشی مختلف بعضی بخط ریحان .

(۱) مفتاح العلوم تألیف ابو یعقوب یوسف بن محمد بن علی سکاکی (م - ۶۲۶) است و مشتمل بر سہ بخش : صرف و نحو و معانی بیان میباشد .

خطیب دمشقی محمد بن عبدالرحمن (م ۷۳۹) قسم سوم را ملخص نموده و اورا تلخیص المفتاح نامیدہ بر تلخیص المفتاح شروحنی نوشته شدہ کہ از آنها است شرح مختصر و شرح مطول سعد الدین تفتازانی (م - ۷۹۱ یا ۷۹۲) . و بر هر دو شرح تفتازانی نیز حواشی بسیاری نوشته اند کہ یکی از آنها حاشیہ میرسید شریف جرجانی است بر شرح مطول تلخیص . « ذریعہ جلد ۶ ص ۷۰ »

(۳۹۳) حاشیه مطول (نسخه دیگر) [۶۲]

* ش ۲۲۷۴

شکسته نستعلیق شیخ ابراهیم ، تحریر ۸۹۷ ق ، قك ۱۵ X ۲۰ ، ان ۱۱ X ۵/۱۴ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، باحواشی مختلف که بعضی از آنها بخط حسن چلبی است با امضای (منه)

(۳۹۴) حاشیه بر معالم الاصول : [۶۳]

سلطان ، علاء الدین حسین بن محمد حسینی آملی اصفهانی ، مشهور به خلیفه سلطان .

«ف ، ع ، م ، ص ۲۹۷»

* ش ۳۰۶۸

شکسته نستعلیق محمد الفیکوی در ۳ شنبه چهارم ج ۱-۱۲۲۶ تحریر یافته قك ۱۵ X ۲۱ ، ان ۸ X ۱۴ ، سطر ۱۶ ، ص ۱۱۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

(۳۹۵) حاشیه بر معالم الاصول : [۶۴]

شیروانی ، ملا میرزا محمد بن حسن شروانی (م-۱۰۹۸ ق)

«ذریعه ج ۶ ص ۲۱۰ ، ف ، ع ، م ، ص ۲۹۷»

* شماره ۳۰۴۴

نستعلیق در جمعه ۹ ج ۱-۱۲۲۶ در اصفهان مدرسه شاهزاده ها نوشته شده ، قك ۱۵ X ۲۱ ، ان ۹ X ۵/۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۵۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی زرد کوبیده ترنجبی .

حاشیه ملا عبداله : بعنوان حاشیه بر تهذیب المنطق گذشت

(۳۹۶) حاشیه من لایحضره الفقیه صدوق : [۶۵]

شیخ محمد بن حسن بن شیخ زین الدین (م-۱۰۳۰ ق)
 جزء اول و ثانی (از کتاب الطهاره ثا آخر کتاب اعتکاف و اول حج)
 آغاز: نحمدک یا من بتصحیح احادیث جوذک حکمة جمیع العقول... فان

ش ۵۱ - حاشیه شیخ محمد بر من لایحضره الفقیه ، ص اول و دوم ، ک ۳۹۶

کتاب من لایحضره الفقیه لاینکسر اهل الانصاف کماله ... احب ان اوضح بعض ما یمکن بیانہ من مطالب التي توافق ما ذکره غیر مؤلفه من الاحکام ...

انجام : ولا امتناع فی وجوب الکفارة بذلك فی الاعتکاف المستحب وانت خبیر بین الکلامین من التنافی مع تأییدہ لما حظر بالبال وعلی اللہ سبحانہ الاتکال ولیکن هذا آخر ما تیسر کتابة فی الجزء الثاني وتیلوه فی الثالث ان شاء ابواب الحج .

نسخه را از این حاشیه که صاحب ذریعه (درج ۶ ص ۲۲۴) معرفی کرده مینویسد: سید محمد طباطبائی آنرا از اصفهان جهت خود خریداری نموده .

* ش ۳۰۸۹

نسخ محمد باقر بن علی اکبر حسینی در دوشنبه ۷-۱۰۳۱ (آخر جزء اول ص ۳۰۸) تحریر شده ، قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۷ ص ۷۰۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد .

(۳۹۷) **الحاوی لجمیع المعانی :** [۶۶]

(تفسیر و سبب (۱) از تفسیر واحدی)

ابوالحسن علی بن احمد نیشابوری (م-۴۶۸ ق)

جلد اول (از اول قرآن تا آخر سوره بنی اسرائیل)

* ش ۲۶۹۳

نسخ ملک محمود شاه ، تحریر ۳ شنبه ۵ ذیقعدہ ۸۳۶ ، قک ۱۸ × ۲۵ ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۴۰ ، کاغذ اصفهانی ضخیم ، جلد تیماج قرمز کوبیده .

(۱) - تفسیر واحدی بر سه طریق تألیف شده : الیسبب . والوسیط والوحیز وهرسه باسم «الحاوی لجمیع المعانی» نامیده میشوند ، کشف الطنون ص ۴۶۰ و ۶۲۹ .

(۳۹۸) **حدائق الناضره في احكام العترة الطاهره :** [۶۷]

شیخ یوسف بن احمد بحرانی حائری (م-۱۱۸۶-۱۱۸۹ ق)

قسمتی از کتاب صلوة

«ف، ع، م، ص ۳۰۵»

* شماره ۲۹۱۴

نسخ قرن سیزدهم، قك ۲۱ × ۳۰، ان ۱۳ × ۲۲، سطر ۲۵، ص ۲۹۸، کاغذ فرنگی، جلد چرمی نارنجی، عناوین شنکرف.

(۳۹۹) **حدائق** (نسخه دیگر) [۶۷]

جرء دوم (از فصل سادس در غسل اموات تا آخر استحباب دفن اظفار

و شعر و دم)

* شماره ۵۲۳۴

نسخ، تحریر پنجشنبه ۲ رمضان ۱۲۲۹، قك ۱۹ × ۲۹، ان ۱۱ × ۱۹، سطر ۳۱، ص ۵۱۲، کاغذ فرنگی، جلد چرمی سیاه سوخته کوبیده.

(۴۰۰) **حقایق فیض :** [۶۸]

محمد بن مرتضی المدعو بمحسن معروف به فیض (م-۱۰۹۱)

«ف، ع، م، ص ۳۱۴»

* شماره ۳۲۶۴

نسخ زین العابدین محمد بن عبدالکریم، در اول ذیحجه ۱۲۴۸ نوشته شده.

قك ۱۵ X ۲۱ ، ان ۱۰ X ۱۶/۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۹۳ ، کاغذ فرنگی
الوان ، جلد ساغری مشکی .

فروغ اصفهانی قصیده‌ای در فوت آقامحمد بیدآبادی اصفهانی سروده
که هر مصرع از بیت آخر آن ماده تاریخ فوت آقامحمد است :

قبله ارباب علم از عالم فانی بشد عالم کامل محمد از جهان کرد انتقال
(۱۰۹۷ ق)

اشعار مزبور در آخر کتاب مسطور است .

(۴۰۱) خصال صدوق : [۶۹]

ابوجعفر محمد بن علی ، شیخ صدوق (ابن بابویه قمی)

جلد اول (تا آخر باب خصال ششگانه)

وف ، ع ، م ، ص ۳۳۱ ،

* ش ۵۳۲۶

نسخ ... الحسینی العاملی العینائی ، قرن یازدهم ، قك ۱۳ X ۲۰
ان ۹ X ۱۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۶۱ ، کاغذ اصفهانی نخودی نازک ، جلد چرمی
ضربی عنابی .

در صفحه اول کتاب اجازه نامه از طرف محمد بن حسن بن علی بن محمد
الحر العاملی بتاریخ ۱۰۹۹ جهت نقل کتاب مزبور برای کاتب آن صادر شده .

(۴۰۲) خلاصه الاقوال فی معرفة الرجال : [۷۰]

آیه الله جمال الدین ابومنصور شیخ حسن بن سعید الدین یوسف ، علامه
حلی (۶۴۸-۷۲۶ ق)

(فهرست عربی مشار ص ۳۳۴)

* ش ۳۲۶۶

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ X ۲۶ ، ان ۸ X ۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۴۵ .

کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکى ، نشانی هاشنگرف ، از آخر افتادگی دارد .

(۴۰۳) **الدروس الشرعیة فی فقه الامامیه :** [۷۱]

شهید اول محمد بن مکی (م-۷۸۶ق)

(فهرست عربی مشار ص ۳۵۵)

شماره ۲۹۷۰

نسخ قرن دهم ، قك ۱۷/۵ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۹ ، سطر ۲۵
ص ۴۱۲ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج کوبیده زرشکی ، نشانی ها شنکرف
از آخر کتاب چند سطر افتادگی دارد .

دلیل الهدی : رك شرح قطرانندی

(۴۰۴) [۷۲]

ذخيرة المعاد فی شرح الارشاد علامه حلی :

ملا محمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری محقق (۱۰۱۷-۱۰۹۰)

فهرست عربی مشار ص ۳۹۲

* ش ۲۸۶۴

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۲۰ × ۲۸ ، ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۲۳ ، ص
۴۰۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، نشانی ها شنکرف .

(۴۰۵) **الذکری الشیعه فی احکام الشریعه :** [۷۳]

شهید اول محمد بن مکی (م-۷۸۶ق) تاریخ تألیف ۷۸۴ ق

جلداول (از کتاب الطهارة تا اول کتاب الزکوة)

ف ، ع ، م ، ص ۳۹۵

* شماره ۲۹۳۲

بخط نسخ ابوالحسن شریف ابن حبیب اله در سه شنبه ۱۰ شوال ۹۵۷ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ص ۵۳۴ ، کاغذ تا صفحه ۲۹۵ فرنگی بقیه اصفهانی . جلد تیماج سوخته مطلا ، قرمز نشانی ها شنکرف .

(۴۰۶) **ذکری الشیعه** (نسخه دیگر) [۷۳]

* شماره ۲۹۳۳

بخط نسخ و نستعلیق محمد حسین بن خضر نائینی در شنبه ۱۰ ج ۲ سال ۱۰۵۷ نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۴ ص ۶۸۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی کوبیده ، نشانی ها شنکرف .

ربیع الاخوان الموضح لكلمات القرآن : رك نزهة الخاطر الناظر

(۴۰۷) [۷۴]

رواشح السماویه فی شرح الاحادیث الامامیه (شرح کافی کلینی)

میرداماد میرمحمد باقر بن شمس الدین محمد استرآبادی الاصل اصفهانی المنشأ والموطن نجفی المدفن (م-۱۰۴۰-۱۰۴۲ ق) .
(فهرست عربی مشار ص ۴۹۲)

* ش ۲۹۶۸

نسخ یکشنبه ۲۱ محرم ۱۲۸۴ ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۴ سطر ۱۸ ، ص ۳۸۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده سیاه ، نشانی ها شنکرف .

(۴۰۷) **روضه البهیه فی شرح اللمعة الدمشقیه** [۷۵]
(شرح اللمعه)

متن کتاب که مشتمل بر یک دوره کامل فقه شیعه اثنی عشری است از شهید اول محمد بن مکی (م-۷۸۶ ق) میباشد .

شرح آن که از شهید ثانی شیخ زین الدین علی بن احمد (۹۱۱-۹۶۶ ق) است
جلد اول (مشتمل بر کتاب الطهاره تا آخر کتاب الشركه)

«ف ، ع ، م ، ص ۴۹۶»

* شماره ۲۸۷۰

باخط نسخ سید حسن بن سید رضا حسینی باصفهان در قرن دوازدهم نوشته
شده ، قك ۲۰ × ۲۹/۵ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۷ ، ص ۲۷۶ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج سیاه فرسوده ، عناوین باشکرف نوشته شده .

(۴۰۹) * ش ۲۸۸۳ (نسخه دیگر) [۷۵]

بخط نسخ صادق بن سمیع دارجانی گنجانی در ۲۵ رجب ۱۲۷۳ نوشته
شده قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۲۰ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۳۴ ، کاغذ فرنگی ،
جلد چرمی سیاه ، نشانی شنجرف ، بانضمام يك صفحه در قواعد صیغه نکاحیه .

(۴۱۰) * ش ۲۸۸۹ [نسخه دیگر] [۷۵]

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۹/۵ × ۲۰ ، سطر ۲۶ ،
ص ۳۹۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه تیره ، نشانی شنجرف ، باحواشی
متعدد و امضاهاى مختلف .

(۴۱۱) * ش ۲۹۲۴ (نسخه دیگر) [۷۵]

باخط نسخ در شعبان ۱۲۴۶ نوشته شده ، قك ۲۲ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۱۹/۵

سطر ۲۳ ، ص ۳۴۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی مشکی فرسوده بانضمام
متفرقاتی در اول کتاب .

(۴۱۲) **روضه البهیه فی شرح اللمعة الد مشقیه** [۷۶]

جلد دوم (از کتاب الاجاره تا آخر دیات)

* شماره ۲۸۳۵

بخط نسخ حسینعلی بن ابی طالب عقدائی در سال ۱۲۳۷ ق نوشته شده
قک ۱۹ X ۳۰ ، ان ۲۰ X ۹ سطر ۲۳ ، ص ۴۱۹ ک فرنگی جلد تیماج
مشکی فرسوده عناوین کتاب باشنگرف نوشته شده .

(۴۱۳) * شماره ۲۸۳۶ (نسخه دیگر) [۷۶]

نسخ قرن یازدهم ، قک ۲۳ X ۳۲ ، ان ۱۰ X ۱۹ ، سطر ۱۶ ، ص ۷۹۲ ،
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده مشکی ، عناوین باقلم شنکرف .

(۴۱۴) * شماره ۲۸۵۸ (نسخه دیگر) [۷۶]

نسخ قرن ۱۲ ، قک ۲۰ X ۳۰ ، ان ۱۰ X ۲۰ ، سطر ۲۷ ، ص
۳۵۷ ، ک فرنگی ، جلد چرمی کوبیده سیاه ، نشانیهاشنجرف باعنوان وقف
کتاب .

(۴۱۵) * شماره ۲۹۹۸ (نسخه دیگر) [۷۶]

نسخ قرن دهم ، قک ۱۶ X ۲۴ ، ان ۹ X ۱۸ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۷۳
کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماجی سیاه .
در آخر کتاب صوره اجازه روایتی شهید ثانی جهت کسی نوشته شده .

(۴۱۶) روضة البهیه [۷۷]

جلد اول و دوم .

* شماره ۲۸۴۴

نسخ اسداله بن عبدالله ، تحرير دوشنبه ۱۲ رمضان ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ، ص ۶۲۲ ، ك فرنگی ، جلد چرمی قهوه نشانیها شنکرف ، باعنوان وقف .

(۴۱۷) رياض المسائل و حياض الدلائل [۷۸]

(شرح كبير مختصر النافع (۱))

میرسید علی بن محمد طباطبائی کربلائی (م-۱۲۳۱ق) بسال ۱۱۸۹ق تألیف شده .

جلد دوم (۲) (کتاب النکاح تا آخر دیات) .
(فهرست عربی مشار صفحه ۵۰۱) .

* شماره ۲۸۵۰

نسخ ، تحرير شوال ۱۲۶۲ ق ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ، ص ۲۳۷ ، کاغذ فرنگی جلد تیماج سیاه ، نشانیها شنکرف .

(۴۱۸) رياض المسائل (از صید و ذباجه تا آخر) [۷۸]

* ش ۲۸۵۳

بخط نسخ فتحعلی بن محمد علی نجف آبادی در سال ۱۲۴۶ ق نوشته

(۱) شارح ، بر مختصر نافع محقق حلی دو شرح نگاشته : شرحی مختصر موسوم به « حدیقه المؤمنین » و شرحی مفصل که ریاض المسائل و شرح کبیر نامیده میشود .

(۲) نظریه نامرتب بودن اجزاء و مجلدات کتابهای ریاض ، رعایت ترتیب شماره کتاب در کتابخانه لحاظ گردید .

شده ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۰۷ ، کاغذ فرنگی
جلد چرمی کوبیده لیموئی ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۱۹) ریاض المسائل (ازطهارة تا زکوة) [۷۸]

* شماره ۲۸۶۶

نسخ ، تحریر ۱۲۴۶ ق ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۸
ص ۳۵۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده لیموئی .

(۴۲۰) ریاض المسائل (ازطهارة تا آخر طلاق) [۷۸]

* شماره ۲۸۶۷

نسخ قرن سیزدهم قك ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۴ × ۲۳ ، سطر ۳۰ ، ص
۱۹۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۲۱) ریاض المسائل (کتاب الزکوة) [۷۸]

* شماره ۲۸۷۳

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ سطر ۲۹ ، ص
۳۷۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج کوبیده سیاه ، نشانی‌ها باشنکرف نوشته شده .

(۴۲۲) ریاض المسائل (از متاجرتا آخر صید) [۷۸]

* ش ۲۸۷۶

بخط نسخ حسین بن هاشم طباطبائی خوراسکانی در سال ۱۲۴۹ تحریر
شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۲۹ ، صفحه ۶۵۹ ، کاغذ فرنگی ،
جلد تیماج قهوه روشن ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۲۳) ریاض المسائل (از تجاره تا آخروصیت) [۷۸]

* ش ۲۸۹۱

بخط نسخ محمد جعفر بن کربلائی خدا بخش در سال ۱۳۶۱ نوشته شده قک ۳۰ × ۲۱ ، ان ۲۲ × ۱۲ ، سطر ۲۸ ، ص ۲۵۳ ، کاغذ فرنگی جلد تیماج سیاه ، نشانی‌های شنکرف .

(۴۲۴) ریاض المسائل (از طهاره تا آخروصایا) [۷۸]

* ش ۲۹۷۶

نسخ قرن سیزدهم ق ک ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۳۶ ، ک فرنگی ، جلد تیماج مشکی عناوین با شنکرف نوشته شده .

(۴۲۵) ریاض المسائل (مواریث و قضاء و شهادات و حدود) [۷۸]

* ش ۲۹۸۲

بخط شکسته نستعلیق محمد حسین بن محمد حسن اصفهانی در سه شنبه ۱۳ ذی‌قعدة سال ۱۲۷۰ نوشته شده قک ۲۲ × ۱۴ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۱۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۴۲۶) ریاض المسائل (از عتق تا آخر لقطه) [۷۸]

* ش ۲۹۸۶

نسخ قرن سیزدهم ، قک ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۴ × ۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۸۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۲۷) ریاض المسائل (حج و جهاد) [۷۸]

* شماره ۲۹۹۰

نسخ قرن سیزدهم قبل از ۱۲۷۶ ، قک ۲۱ × ۱۵ ، ان ۱۴/۵ × ۹

سطر ۲۱ ، ص ۳۷۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز ، نشانی هاشنگرف .

(۴۲۸) ریاض المسائل (کتاب الصلوة) [۷۸]

* شماره ۲۹۹۶

نسخ قرن سیزدهم قک ۱۵×۲۲ ، ان ۱۵×۹ ، سطر ۲۱ و ۲۲ ، ص ۴۴۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه فرسوده .

(۴۲۹) زبدة الاصول [۷۹]

شیخ بهائی محمد بن حسین بن عبدالصمد عاملی (متوفای ۱۰۳۱ ق)

د ف ، ع ، م ، ص ۵۰۴

* شماره ۳۰۶۶

نسخ محمود بن عرب کاتب سبزواری بر حسب اشاره محمد ۱۱۲۴-۱۰۲۱
در مشهد رضویه (در حیات مؤلف) نوشته شده ، قک ۱۳×۲۰ ، ان ۶×۱۰ ، سطر ۵ ، ص ۲۲۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه .
حاشیه هائی بعنوان (منه عفی عنه ومنه مدظله ومنه دامظله ومنه رحمه الله)
در کتاب هست که تحریر آنرا در حیات مؤلف ثابت میکند .

(۴۳۰) شرح العیون (شرح رساله ابن زیدون) [۸۰]

ابن نباته مصری قاضی جمال الدین (شهاب الدین) محمد بن محمد القرشی
الاموی (م - ۷۸۶ ق)

د ف ، ع ، م ، ص ۵۱۹

* ش ۳۲۸۰

نسخ علی محمد ، تحریر ۱۲۶۶ ق ، قک ۱۵×۲۱ ، ان ۹×۱۵

سطر ۲۱ ، ص ۲۹۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی - ضریبی نارنجی ، رئوس مطالب و اشعار با قلم شنکرف نوشته شده .

(۴۳۱) شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام: [۸۱]

نجم‌الدین شیخ ابوالقاسم جعفر بن الحسن محقق حلّی (اول) -
(م - ۶۷۶ ق)

جلد اول و دوم (دوره کامل فقه)

فهرست عربی مشار صفحه ۵۳۷

* شماره ۲۸۶۳

بخط نسخ ... در دهم ربیع الثانی ۱۲۶۹ نوشته شده (آخر جلد اول)
قک ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۲۱ ، صفحه ۲۷۲ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج سیاه ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۳۲) شرایع (نسخه دیگر) جلد اول و دوم [۸۱]

* شماره ۲۹۸۵

بخط نسخ ... جزء اول در اول صفر ۱۱۱۰ و جزء دوم در ذی‌قعدة
۱۱۱۲ نوشته شده ، قک ۱۳ × ۲۵ ، ان ۱۷ × ۷/۵ ، سطر ۲۰ ، ص ۶۸۴ ،
کاغذ فرنگی ، جلد مقوائی .

(۴۳۳) شرایع الاسلام (نسخه دیگر) جلد دوم [۸۱]

* شماره ۲۹۷۵

بخط نسخ نصرالله الحسینی در اول صفر ۱۰۶۳ نوشته شده ، قک

۲۴×۱۲/۵ ، ان ۱۷×۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۲۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوائی ، چندصفحه نامرتب صحافی شده .

(۴۳۴) شرح اشارات بوعلی [۸۲]

خواجه نصیرالدین طوسی محمد بن محمد بن حسن (۵۹۷-۶۲۷) « فهرست عربی مشار ص ۵۴۰ »

* شماره ۲۷۵۶

نستعلیق، تحریر سنه ۹۸۹ ، قك ۱۲×۲۱ ، ان ۱۳×۷ ، سطر ۲۱ ص ۳۸۵ ، کاغذ اصفهانی، جلد مقوای آلبالویی ، عناوین و نشانهها باشنگرف نوشته شده .

ودر آخر کتاب باقلم قرمزچنین مسطوراست ، قدوقع الفراغ من مقابلته وتصحيحه من الاول الى الاخر فی سنه ۱۰۸۸ ، ونیز مطالب متفرقه ای در آغاز وانجام کتاب اضافه شده .

(۴۳۵) شرح الفیه ابن مالک (محمد بن مالک) [۸۳]

ابن مصنف یا ابن ناظم بدرالدین ابی عبدالله محمد بن محمد بن مالک (م - ۶۸۶ ق) شارح در محرم ۶۷۶ از شرح کتاب الفیه پدر فراغت یافته و این شرح از بهترین شروحی است که بر الفیه نوشته شده . « فهرست عربی مشار ص ۵۴۲ »

* شماره ۵۴۲۳

نسخ و نستعلیق، در یکشنبه ۱۶۱۵-۱۲۳۰ نوشته شده، قك ۱۵×۲۱ ، ان ۱۵×۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

(۴۳۶) شرح انموزج ز مخشری [۸۴]

محمد بن عبدالغنی اردبیلی .
ف ، ع ، م ، ص ۲۴۶

* ش ۳۱۷۶

بخط نسخ سید محمد بن سید علی شیرازی در ۱۶ رمضان ۱۲۳۱ نوشته
شده ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۲۴ ، کاغذ فرنگی ،
جلد تیماج نارنجی يك لائی .

(۴۳۷) شرح تجرید ، جدید (مقصد دوم جواهر و اعراض) [۸۵]

علاءالدین ملاعلی قوشچی (۱) متوفای ۸۷۹ ق .
ف ، ع ، م ، ص ۵۴۳

* ش ۲۷۲۶

نسخ قرن ۱۱ ، قك ۱۲ × ۲۴ ، ان ۱۶ × ۶ ، سطر ۲۰ ، ص ۴۱۰ ،
کاغذ اصفهانی نازک ، جلد چرمی قهوه از آغاز و انجام افتادگی دارد .

*****

(۴۳۸) * ش ۲۷۲۷ (مقصد اول امور عامه) [۸۵]

نستعلیق قرن ۱۱ ، قك ۱۳ × ۲۵ ، ان ۱۷ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۰۱ ،
کاغذ اصفهانی جلد تیماجی .

*****

(۱) توضیح شرح جدید تجرید و مقاصد آن در پاورقی کتاب ۳۶۷ بصفحه ۲۲۵
گذشت .

(۴۳۹) * شماره ۲۷۲۸ (مقصد دوم ، جواهر و اغراض) [۸۵]

نستعلیق محمد تقی بن عبدالرحیم بحرینی بمدرسه عبدالله خان تهران
در ۱۲۰۵ ق تحریر یافته ، قك ۱۳ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۷۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد ساغری یشمی .

*****

* شماره ۲۷۲۹

در بخش سوم ، مجموعه‌ها ضمن ۲۷۲۹/۱ ذکر خواهد شد .

*****

(۴۴۰) * شماره ۲۷۳۰ [۸۵]

تمام کتاب شرح جدید مشتمل بر شش مقصد با حذف مقدمه .
نستعلیق ، تحریر دوشنبه ۱۳ ذیحجه ۱۰۵۸ ، قك ۱۵ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۱۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی بنفش .
مقاله‌ای در فرق تصوف از غزالی بیک صفحه در آخر کتاب نوشته شده .

*****

(۴۴۱) * ش ۲۷۳۱ (از مقصد ثانی تا آخر کتاب) [۸۵]

شکسته نستعلیق ، قك ۱۳ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۱۴
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی مشکی . حواشی مختلفی با امضاهای مختلف در
کتاب نوشته شده .

*****

(۴۴۲) * ش ۲۷۳۲ (مقصد ثانی ، جواهر و اغراض) [۸۵]

نستعلیق محمد بن حسین یزدی ، قج ۱۴ × ۲۶ ، ان ۱۷ × ۶ ، سطر

۲۱ ، ص ۳۴۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی بنفش ، حواشی مختلفی در آن نوشته شده و از آخر مقدار دوسه سطر افتادگی دارد .

* * * * *

(۴۴۳) * ش ۲۷۳۳ (مقصد ثانی ، جواهر و اعراض) [۸۵]
نستعلیق اسمعیل بن حسین الرشتی در ۱۲۵۳ تحریر شده (قسمت نو نویس) ، کتابت اصل کتاب ۱۰۸۳ (آخر فن دوم) ق ک ۱۴ × ۲۵ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۴۳۸ ، ک اصفهانی ، جلد ساغری سیاه مقداری از اوائل و یک ورق از آخر نو نویسی شده .

* * * * *

(۴۴۴) * ش ۲۷۳۴ (از مقصد ثالث تا آخر کتاب) [۸۵]
بخط نستعلیق خوش ... در ع ۲-۱۰۳۲ در اصفهان تحریر شده ق ک ۱۵ × ۲۴ ، ان ۱۵ × ۷ ، سطر ۲۳ ، ص ۱۲۸ ، ک اصفهانی ، جلد چرمی .
روایتی از سلمان فارسی در فضائل اهل بیت در آخر کتاب با خطی مغایر با خط متن مسطور است .

* * * * *

(۴۴۵) * ش ۵۳۸۲ (مقصد ثانی ، جواهر و اعراض) [۸۵]
شکسته نسخ محمد ... ، ق ک ۲۵ × ۱۷ ، ان ۱۶ × ۹ ، سطر ۱۵ ، ص ندارد : کاغذ اصفهانی ضخیم ، جلد چرمی قرمز .

(۴۴۶) شرح تلخیص المفتال (مختصر) [۸۶]
(تلخیص المعانی) - (مختصر المعانی) (۱)

(۱) - خطیب دمشقی محمد بن عبدالرحمن (م - ۷۳۹) قسم سوم کتاب مفتاح العلوم تألیف ابو یعقوب یوسف سکاکی (م - ۶۲۶) را ملخص کرده و او را بقیه پاورقی در صفحه بعد

ملاسه‌الدین مسعود بن عمر تفتازانی . (متوفای ۷۹۱ یا ۷۹۲)
«فهرست عربی مشارص ۲۱۵ بعنوان تلخیص المعانی»

* ش ۳۲۴۳

نسخ سال ۱۲۳۰ ق ، قك ۱۵ × ۲۵ ، ان ۱۶ × ۷ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه ، نشانی شنکرف .

(۴۴۷) شرح تلخیص المفتاح (نسخه دیگر) [۸۶]

* ش ۳۲۴۴

بخط نستعلیق آقا یوسف بن مولانا شیخ فرید در ۳ شنبه رجب ۸۵۱ تحریر یافته ، قك ۱۴ × ۲۲ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۶ ، ص ۳۵۱ ، کاغذ اصفهانی جلد تیماج فرسوده مشکی ، نشانی‌ها شنکرف .

(۴۴۸) شرح تلخیص المفتاح (نسخه دیگر) [۸۶]

* ش ۳۲۸۴

بخط نسخ اسمعیل بن عمر بن القادر در تاریخ ۱۰۷۵ ق تحریر شده قك ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۶ × ۸ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۴۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز ، نشانی‌ها شنکرف .

بقیه باورقی از صفحه قبل

تلخیص المفتاح نامیده از شرحی که بر تلخیص المفتاح نوشته شده دو شرح از ملاسه‌الدین تفتازانی است که یکی از آنها مطول و بشماره ۴۵۰ ذکر خواهد شد و دیگر شرح وی ، مختصر است که کتاب مزبور میباشد و بنام تلخیص المعانی و یا مختصر المعانی هم نامیده میشود .

(۴۴۹) شرح تلخیص المفتاح (نسخه دیگر) [۸۶]

* ش ۳۲۸۷

بخط نسخ ... در روز شنبه ۲۵ شعبان ۱۰۷۵ تحریر شده قک ۱۲ × ۱۹
ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۵ ، ص ۴۲۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه ، نشانی‌ها
شنکرف .

(۴۵۰) شرح تلخیص المفتاح^(۱) (مطول) [۸۷]

ملا سعدالدین تفتازانی تألیف بسال ۷۴۸ ق .
فهرست عربی مشارص ۸۵۹

* شماره ۳۲۴۵

بخط نسخ ... در سه شنبه ۲۴ رجب سنه ۹۷۴ تحریر شده ، قک
۱۲ × ۱۹ ان ۷ × ۱۳ سطر ۱۵ ، ص ۴۷۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج
سیاه ، نشانی‌ها شنکرف . از اول کتاب مقداری افتاده .

(۴۵۱) شرح تلخیص المفتاح . مطول (نسخه دیگر) [۸۷]

* ش ۳۲۴۶

بخط نستعلیق ... در جمادی الاول سنه ۱۰۴۶ تحریر یافته قک ۱۵ × ۲۵

(۱) توضیح کتاب مزبور در پاورقی شرح تلخیص المفتاح کتاب شماره
۴۴۶ گذشت .

ان ۶ × ۱۴ سطر ۱۵ ص ۳۴۱ ، کاغذ اصفهانی - جلد چرمی کوبیده قهوه .
از اول مقداری افتادگی دارد و در آخر قصائد و متفرقاتی اضافه دارد .

(۴۵۲) شرح تهذیب الاحکام شیخ طوسی : [۸۸]

(ملاذ الاخیار)

علامه مجلسی محمد باقر بن محمد تقی (م - ۱۱۱۱) تألیف ذیقعدہ الحرام
۱۰۹۱ ق

از کتاب جهاد تا آخر نکاح .

آغاز : بسم الله الحمد لله والصلوة على نبيه محمد وآله ... كتاب الجهاد و
سيرة الامام عليه السلام باب فضل الجهاد وفرضه الاول ...
انجام : لقد تم شرح المجلد الثالث من كتاب تهذیب الاحكام ... على يد
مؤلفه الحقیر محمد باقر بن محمد تقی ... و قد كنت علقمت الجواشی فی سالف
الزمان فجمعتها الان لعلها تتفرق بكرور الدهور ...

۲ نسخه از این کتاب در ذریعه ج ۱۳ ص ۱۵۶ معرفی شده .

* ش ۲۹۴۸

بخط نسخ ... در جمعه ۲۰ جمادی الثانی ۱۱۳۴ تحریر شده ، ق ک
۱۹ × ۲۵ ، ان ۱۱ × ۱۹ ، سطر ۲۵ ، ص ۳۳۰ ، کاغذ اصفهانی آهاردار ،
جلد تیماج تریاکی ، نشانی ها شنکرف .

(۴۵۳) شرح حکمة العین^(۱) کاتبی قزوینی : [۸۹]

شمس الدین محمد بن مبارکشاه الشهیر بمیرک بخاری

دفهرست عربی مشار ص ۵۴۶ . ذریعه ج ۱۳ ص ۲۱۳ .

کتاب حکمة العین در فلسفه الهیه و طبیعییه تألیف ابی بکر علی بن عمر مشهور
بدبیران کاتبی قزوینی صاحب شمسیه (م - ۶۷۵) میباشد شروح زیادی بر این کتاب
نوشته شده که معروفترین آنها شرح میرک بخاری مزبور است .

* شماره ۲۷۹۴

نسخ سلطانه محمد الحسینی الدامغانی در کرمان بسال ۱۰۸۲ تحریر شده
قك ۱۳ × ۲۰، ان ۷ × ۱۳، سطر ۲۲، ص ۳۹۲، کاغذ اصفهانی، جلد مقوایی
حواشی زیادی با خطوط مختلف و امضاهای (قدس سره، سلطان، میرزا
رفیعا وغیره در کتاب نوشته شده .

[۹۰] شرح حکمہ العین : (۴۵۴)

محمد بن موسی الطالش . شارح کتابرا باسم سلطان یعقوب بن امیر حسن
بیک آق قویونلو (مقتول سنه ۸۹۶) تألیف نموده «ذریعہ ج ۱۳ ص ۲۱۲»
آغاز موجود : مطلقا ذهننا کان اوخارجیا عبارة عن کون الشی
فی الاعیان تعمیم الوجود الذہنی والخارجی مستفاد مما سبقه ... ولاشک
ان الموجودات باسرها مشرکہ فی هذا المعنی فاننا اذا قطعنا النظر
عن لفظ الوجود ... (بگراور شماره ۵۲ نگاه کنید .) ←
انجام : قوه مجردہ عن المادہ لمامر فی الالہی له فی الکلام علیہ ...
هرچہ در این تخته قلم نقش بست ء زان همه جز بباد نیامد بدست

.....

ترك هوس کرده [!] پیش گیر ره بسوی مصلحت خویش گیر
تمت تمام شد .

* شماره ۲۷۱۲

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۴ × ۲۳ نوشته ۸ × ۱۶ سطر ۲۳ ص ۵۳۲
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

[۹۱] شرح شافیہ ابن حاجب در علم صرف (۴۵۵)

شارح ، فخرالدین احمد بن حسن جاربردی (م - ۷۴۶)

د ف . ع . م . ص ۵۵۱

* شماره ۳۱۶۲

نسخ ... تحریر سال ۱۲۱۳ ق ، ق ک ۱۵ × ۲۰ ، ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۶۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

الحتاج ولا شك ان الموجودات بأسرها مشركة في هذا المعنى وأنا اذا قلنا
 النظر عن لفظ الوجود بل عن لفظ الكون أيضا وعدا واضعها الشيء وعن
 جميع اللغات المختلفة ولا حظنا الموجودات وحدنا بينها معنى مشتركا
 بين الوجود والسواد والمجر والعدول عن لفظ الوجود الى الكون اشعار
 بان الكون في هذا المعنى اظهر وهو اي الوجود المطلق كما هو الظاهر من
 سوق الكلام فان ملحقه ان يرجع الضمير الى الوجود الخاص اذ ليس بزعم
 الي في الموجودات الخاصة ولمر حاكم ان كليا عن جزئي حقيقي اود اطلاقه
 كان معناه ان حصه من حصصه داخلية او غير مبراه عن سائر حصصه
 باهر وجوده اوعدي ولكن هذا على ذكره منكم ليس نفسا لما هيته الممكنة خلافا
 لك الحسن الاشعري وفي الحسين البصري فانه عندها عنها والاداء لانيها
 ولا انساني بمضود اطلاقا اهد فيكون زابدا عليها والالكان بعمل كراما
 ممكن هو غير تعقل وفردد على تقدير كون الوجود نفسا لما هيته الممكنة
 او مستلزما لتعقله على تقدير كون الوجود داخلية فان تعقل الكل
 مستلزم لعمل الجزء والملك لطلانا قد تعقل المتلذ مع المسك في ...
 وثبوتها خارجيا كان اود هينا فلو كان وجوده عينه او جزءه بلا امكان

ش ۵۲ - شرح حکمه العین : طالش : صفحه اول ، ک ۴۵۴

(۴۵۶) شرح شمسیه^(۱) (تحریر القواعد المنطیبه) [۹۲]

قطب‌الدین محمد بن محمد التحتانی الرازی (م - ۷۶۶)
 شارح کتابرا برای وزیر غیاث‌الدین محمد بن خواجه رشید از وزرای
 سلطان خدا بنده تألیف نموده .
 «فهرست عربی مشار صفحه ۱۶۴»

* ش ۲۷۴۲

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۴ × ۲۳ ، ان ۱۶ × ۷ ، سطر ۱۵
 ص ۲۸۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۴۵۷) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* ش ۲۷۴۳

بخط شکسته نستعلیق محمد زکی بن سید علی حسینی در ۱۲۳۵ نوشته شده
 قك ۱۴ × ۲۴ ، ان ۱۶ × ۷ ، سطر ۱۵ ، ص ۱۹۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد
 تیماج سیاه .

(۴۵۸) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* ش ۲۸۰۶

نسخ عباس بن احمد ، تحریر ۱۲۴۲ ق ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۳ × ۹
 سطر ۱۷ ، ص ۲۱۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی سیاه .

(۱) شمسیه متن مختصری است در منطق تألیف نجم‌الدین عمر الکاتبی القزوینی
 (م - ۶۷۵ ق) از شاگردان خواجه طوسی بوده ولی کتابرا برای خواجه شمس
 الدین محمد تألیف کرده و بدینجهت کتابرا شمسیه نام نهاده .

(۴۵۹) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* ش ۲۸۰۷

نسخ احمد بن محمد ، تحریر ۱۱۳۰ ق ، قك ۱۲ × ۱۸ ان ۱۳ × ۷ سطر ۱۵ ، ص ۲۳۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماجی سیاه ،

(۴۶۰) شرح شمسیه (نسخه دیگر) [۹۲]

* شماره ۲۸۰۹

بخط نستعلیق یوسف بن علی مازندرانی در اصفهان در شعبان سال ۹۹۲ نوشته شده ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۷ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج کوبیده قهوه .

(۴۶۱) [۹۳]

شرح قطر الندی و بل الصدی (۱) جزء اول .
(دلیل الهدی)

محمد بن علی بن احمد حریری مرفوش یا حرفوشی متوفای سنه ۱۰۵۹ ق مؤلف در کتاب خود مینویسد: که شهاب الدین احمد بن جمال عبدالله بن نورالدین علی فاکهی شرحی بر کتاب قطر ابن هشام انصاری نوشته و نام آنرا «مجبب النداء» نهاده و لکن اورا تهذیب ننموده و من آن شرح را تهذیب و تکمیل

(۱) قطر الندی و بل الصدی متن مختصری است در نحو تألیف ابو عبدالله محمد بن یوسف بن عبدالله بن هشام انصاری (م-۷۶۲) . خود مؤلف شرحی بر کتاب قطر نوشته که مکرر چاپ شده و دیگران نیز شرحی بر کتاب قطر الندی نوشته اند که از آنها شرح قطر حریری مزبور است .

«کشف ص ۱۳۵۲ . ذریعه ج ۶ ص ۱۲۷ و ج ۸ ص ۲۶۲» .

نموده و منضم به شرح فاکهی مینمایم (سنه ۱۰۴۷)

آغاز موجود : برائین العلوم الحقیقه التي لا تتغير الا دیان والملل ان استفادة المستفیض من المفیض متوقف علی مناسبه ...
انجام : اولاجرم وهو فعل ماض عند س والخلیل معنی جرم حق واستشهد بقوله ولقد طعنت ابا عینه طعنه جرمت فزاره بعدها ان یغضبوا . برفع فزاره .

* ش ۵۴۲۴

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۹۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده .

(۴۶۲) شرح قطر (دلیل الهدی) جزء دوم . [۹۴]

محمد بن علی بن احمد حریری حرفوشی

آغاز : وان یغضبوا بدل اشمالهای حق غضب فزاره بعدها قال الفزاره لاجرم فی الاصل کانت ...

انجام : لثلا یلتبس الاستفهام با الخبر لاتحاد حرکتها و حرکت همزة الاستفهام و یجوز تسهیل الهمزه بین بین والاول ارجح ولم یذكر ابو علی سوی البدل وحده فعل غیره و لم یقرء فی القرآن بخلاف ذلك ولا جاء فی کلامهم ولیکن هذا آخر ما اردنا بثه و نشره و نهاية ما قصدنا ذکره و جمعه والمسئول ممن وقف ...

* ش ۳۱۵۵

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۴۱۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی قرمز .

(۴۶۳) شرح الکافی (فروع: کتاب صلوة و طهارة) [۹۵]

شارح: شیخ یعقوب بن ابراهیم بن جمال بن ابراهیم بختیاری حویزی (متوفای سنه ۱۱۴۷) تألیف بسال ۱۱۱۷-۱۱۱۸ ق (۱) نسخه از این شرح که مشتمل بر ابواب زکوة تا اواخر اطعمه و اشربه است در کتابخانه مدرسه بروجردی در نجف معرفی شده «ذریعه ج ۱۴ ص ۲۸» بنابراین شرح مزبور که بخط خود شارح تحریر شده از کتب کمیاب و نادر-الوجود و ممتاز میباشد.

* ش ۲۸۲۸

بخط نستعلیق مؤلف (شارح) در چهارشنبه ۲۵ ذیحجه ۱۱۱۸ نوشته شده (آخر کتاب صلوة ص ۱۹۲) قك ۱۹ X ۲۹ ، ان ۱۱ X ۱۹ ، سطر ۱۹ ص ۳۳۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

(۴۶۴) شرح کافیه ابن حاجب [۹۶]

شیخ رضی الدین محمد بن حسن استرآبادی نحوی (تاریخ تألیف ۶۸۳ یا ۶۸۶) .

فهرست عربی مشار ص ۵۶۰

* ش ۳۱۳۹

نسخ محمد باقر بن حاجی زمان الحلی ، قرن ۱۲ ، قك ۱۴ X ۲۵ ، ان ۱۸ X ۷/۵ ، سطر ۲۸ ، ص ۷۴۲ ، ك اصفهانی ، جلد تیماجی قرمز .

(۱) در آخر کتاب طهارة صفحه ۳۳۱ تاریخ تألیف و تحریر کتاب مسطور است . توضیح اینکه ابواب کتاب مزبور مقدم و مؤخر صحافی شده و بعداً نمره گذاری گشته .

شرح لمعه : بعنوان روضة البهيه گذشت

(۴۶۵) شرح مطالع الانوار (۱) [۹۷]

قطب‌الدين محمدالزاري التختاني (م - ۷۶۶)

* شماره ۲۷۱۹

نستعليق خوب بسال ۱۰۹۲ نوشته شده قك ۲۵×۱۶ ، ان ۱۷×۸
سطر ۲۳ ، صفحه ۴۶۷ ، كاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد .

(۴۶۶) شرح من لا يحضره الفقيه شيخ صدوق [۹۸]
(روضه المتقين)

مولی محمد تقی بن مقصود علی مجلسی (متوفای ۱۰۷۰) در تاریخ
۱۰۶۳ از تألیف آن فراغت یافته (جزء ۴ از باب ذکر جمل مناهی النبی الی
آخر) .

(ذریعه جلد ۱۴ ص ۹۴) .

در کتاب (الذریعه) جلد ۱۱ ص ۳۰۲ چند نسخه از این کتاب بنام
روضه المتقين معرفی شده .

* شماره ۲۹۱۹

بخط نسخ ... در چهارشنبه ۵ ربیع الثانی سنه ۱۰۷۷ نوشته شده قك
۲۶×۲۰ ، ان ۱۲×۱۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۹۱۱ كاغذ فرنگی ، جلد مقوایی
نشانی‌ها شنگرف .

(۱) مطالع الانوار در حکمة و منطق تألیف قاضی سراج‌الدين محمود بن
ابی بکر الارموی متوفای (۶۸۹) میباشد که شروح زیادی بر آن نوشته شده و
از آنها شرح مزبور است .

(۴۶۷) شرح نهج البلاغه [۹۹]

عزالدین عبدالحمید بن هبةاله مشهور به ابن ابی الحدید .
(از او اخر جزء ششم تا آخر جزء دهم ، آخر کتاب) .
د ف ، ع ، م ، ص ۵۶۹ ،

* شماره ۳۱۱۴

نسخ شکسته عبدالعلی بن محمد علی بن حماد در غره ذیقعدہ ۱۰۴۴ در
حله نوشته شده قک ۲۱ × ۳۰ ، ان ۱۳/۵ × ۲۳ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۸۰
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ضربی .

(۴۶۸) شرح نهج البلاغه (مصباح السالکین) [۱۰۰]

کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی در ۶۷۷ ق تألیف شده .
د ف ، ع ، م ، ص ۸۵۲ ،

* شماره ۱۱۴۹۵

نسخ نعمه الله بن محمد مؤمن شیرازی در جمعه شوال ۱۰۷۱ تحریر
شده (۱) قک ۲۱ × ۳۶ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۰۲۲ ، کاغذ
اصفهانی نخودی ، جلد چرمی قرمز کوبیده ترنجدار ، در حاشیه صفحه آخر
کتاب چنین نوشته شده « بلغ العرض ثانیاً ۱۵ رمضان ۱۰۸۵ » ، باندازه پنج
ورق اول کتاب افتادگی دارد و تمام کتاب دارای جدول مطلا است .

(۴۶۹) شرح هدایه اثیرالدین ابهری [۱۰۱]

شیرازی ، محمد بن ابراهیم ملاصدرا (متوفای ۱۰۵۰ در بصره)

(۱) تاریخ کتابت این نسخه در دفتر پنجم نسخه های خطی نشریه کتابخانه
مرکزی دانشگاه ص ۳۱۷ شنبه ۶ رمضان ۹۷۷ ثبت شده ۱۴۴ .

« فهرست عربی مشارص ۵۷۰ »

* شماره ۲۷۲۰

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۶ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۲۸ ، ص ۲۶۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی مشکی ، مقاله در آخر کتاب ضمن سه صفحه از محمد بن زکریای رازی در خلاء یا قوه جاذبه و قوه دافعه نوشته شده .

(۴۷۰) شرح هدایة الاثیریه (زبدة الاسرار) [۱۰۲]

میبدی ، کمال‌الدین حسین بن معین‌الدین (م - ۹۰۴ یا ۹۱۱)
« ف . ع . م . ص ۵۰۳ »

* شماره ۲۷۸۹

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۷ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۱۸۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج زرد ، از آخر ناقص است .

(۴۷۱) * شماره ۴۸۱۲ (نسخه دیگر) [۱۰۲]

بخط نسخ ... در سال ۱۰۵۵ نوشته شده قك ۱۰ × ۱۷ ، ان ۵ × ۱۰ ، سطر ۱۳ ، ص ۲۹۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه‌ای عنوان کتاب باشنگرف نوشته شده .

(۴۷۲) الشفاء (منطق : قسمت برهان) [۱۰۳]

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا (۳۷۳-۴۲۸)
فهرست عربی مشارص ۵۷۳ .

* شماره ۲۷۷۸

بخط نسخ محمد طاهر بن حاج محمود اشتهاردی در سال ۱۰۸۴ در

مدرسه نجفیه معروف بمدرسه تو شمال باشی در اصفهان نوشته شده ، ق ک
۱۰ × ۲۲ ، ان ۶ × ۱۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۹۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی
لیموئی رنگ .

(۴۷۳) الشفاء (طبیعیات : فن سابع و ثامن) [۱۰۳]

شیخ الرئيس ابوعلی سینا .

* شماره ۲۷۸۰

بخط نسخ زین العابدین بن ابوالحسن در ۲۸ جمادی الثانی ۱۱۳۸
نوشته شده ق ک ۱۲ × ۱۸ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۸ ، ص ۳۶۳ ک اصفهانی
جلد تیماج سیاه ، در صفحه آخر چنین نوشته شده : «بلغ بحمدہ يوم الاربعاء ثالث
شهر ذیحجۃ الحرام ۱۱۴۴» .

(۴۷۴) الشفاء (الهیات) : بوعلی [۱۰۳]

* شماره ۲۷۵۳

نستعلیق قرن یازدهم ق ک ۱۳ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۷ ، ص
۳۶۸ ، کاغذ قسمتی اصفهانی و مقداری فرنگی ، جلد تیماج قهوه فرسوده .

(۴۷۵) شمس العلوم فی اللغة [۱۰۴]

نشوان بن سعید بن نشوان یمنی حمیری (م - ۵۷۳)
از اول کتاب الصاد تا آخر کتاب الیاء (جزء سوم و چهارم) .
آغاز : بسم اله ... و به استعین و الحمد لله الواحد القديم و علی نبیه
کتاب الصاد باب الصاد و ما بعدها من الحروف فی المضاعف الاسماء فعل بفتح الفاء
وسکون العین ...

انجام : قال ابوالنجم یا بنت عمالا تلومی و اهجمی تم الربع الرابع

من کتاب شمس العلوم بحمداله الواحدالحی القيوم وبتمامه تم الكتاب والحمد لله الملك الوهاب وصلواته على نبيه المنتاف وآله الاتقياء النجباء ومن صلح من جميع الخلق وطاب ه تم تم تم .
 (گراور شماره - ۵۳ نمایشگر صفحه آخر کتاب میباشد)

بغير باغ و اخطو الى الياء التي ليست بعدها هزة قطع ابن كثير ومنه في ذراعي واين شر كاي قالوا
 وعلم في ياليه ففتح ابو عمرو ومالي ما عيني يس وقافقه نافع واين علمه وراذها خضر وخير وفتح ابن طاهر هو ايت
 وفتح يقي للظالمين ووافقه حفص وراذ يتي نوسنا ومعى حيث كان ولي من علم ولي فيها ولي دين وفتح ابو بكر
 يعبادي لهنون ويجوز حذف هذه الالفان فنفيا كقول تعالى والي فانه يوت والفقير والفقيرون وفرد لك
 وكان يعقوب بن ابي شيبة في المرسل والرفق وكذا مع غير المالك كقولهم في عبيد ركب كان كبر وعذاب والمنا
 حد نفا المآل انفاي وذهب الاء وانما يعقوب في الماين على المايل ومن نافع ايشا في الوصل دون الوصل
 وللقراي في حذف الياء وايشا في اختلاف نذ كفي في موضعه فان كان قبل الياء ينادي فالخود خذ فلان الكسبت
 عليها كقولهم يا قوم ابي لكم نذير مبين وقوله نبت اعفني لي ويجوز اثبات الياء على الاصل موثوقا فتقولان
 تعالوا في المدينة من اليوم وفي ذكر روح الميت وهو يقول يا اهل بيوتها ولديها طمعت بكم الدنيا اعبتني ويجوز
 فتح الياء على الاصل ايضا وعلى هذا اختلف القراي في قول يا يعبادي لهنون عليهم فمن يعقوب ايشا في قوله
 ابي عمرو واين عامر وعنه خذها وها هو راى بالثابت غير ابي بكر فابش الياء فقطها من الغريب من قبل الكسب
 فتحه لتقلب الياء القاري يفتح عليها الفاء فتقول يا قوم ما نادى اوصلت خذتها الفاء فقالوا قوما اقبوا فان كانت
 الماذي مضا فا الى ايم مضان الى الياء اثبت الياء ان الاسم غير ماضي كقوله يا صلب اخو دعاه في من
 في قوله يا بن ايم ويا بن عيم ثلث لغات اخذها كثر الميم واثبات الياء كقول الشاعر
 يا بن ابي ويا شقيق نفسي انت خلتي لغير شدي و الشافية كثر الميم وعنده الياء كقوله الكونين ويا بن
 قال اقران كيم ليترابي ففتح الباطن في قوله يا بن ايم كقوله الباقين في قوله يا بن ايم ويجوز اثبات
 الماين والفاء في الوصف فتقول يا بن ايم فان وصل وحذفت الفاء قال ابو القاسم ايشا في الماين ويا بن ايم
تم الربع الرابع من كتاب شهر العظم محمد بن ابي الوهاب الخليل القوي
وتمامه تم الكتاب والحمد لله الملك الوهاب وصلواته على نبيه المنتاف
والر الاتقياء النجباء ومن صلح من جميع الخلق وطاب ه

ش ۵۳ ، شمس العلوم ، صفحه آخر ، كتاب ۴۷۵

بعضی از اجزاء این نسخه بطور متفرق در الذریعه ج ۱۴ ص ۲۲۴ معرفی شده ولی این نسخه مشتمل بر ربع سوم و چهارم و تقریباً نصف کتاب میباشد و بر نسخ شناسانیده شده بر تری دارد .

* ش ۳۲۲۷

نسخ حدود قرن هفتم ، قك ۲۴ × ۲۹ ، ان ۱۸ × ۲۳ ، سطر ۲۱ ص ۹۸۲ ، کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی کوبیده نارنجی ، رئوس مطالب و لغات و ابواب باشنگرف نوشته شده .

[۱۰۵]

(۴۷۶)

شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام خواجه طوسی

ملا عبدالرزاق بن علی لاهیجی قمی متخلص بفیاض (۱۰۵۱۲ یا ۱۰۷۲) (از اول کتاب تا مسئله کلام الهی)
د ف . عربی مشار صفحه ۵۷۶ ،

* ش ۲۷۴۴

بخط نسخ محمد صادق بن محمد رضا حسینی ، در جمعه شعبان ۱۲۴۰ نوشته شده قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۸۳ ، کاغذ فرنگی جلد قهوه ضریب ترنجدار .

[۱۰۵]

* ش ۲۷۴۵ (نسخه دیگر)

(۴۷۷)

بخط نسخ شریف بن رضاء الحسینی در ۲۹ رمضان ۱۲۵۰ در اصفهان نوشته شده قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، صفحه ۳۹۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی ترنجدار .

الصادق : دك تفسیر صافی

[۱۰۶]

صحاح اللغة (الصحاح فی اللغة)

(۴۷۸)

ابو نصر اسمعیل بن حماد الجوهری الفارابی (م-۳۹۳) از اوائل باب العین

تاواخر باب اللام

د ف . ع . م . ص ۵۸۵

* شماره ۳۲۲۵

نسخ قرن ہفتم ، ق ك ۱۵ × ۱۸ ، ان ۱۲ × ۵/۱۳ ، سطر ۱۹
ص ۴۸۰ ، کاغذ سمرقندی ، جلد تیماج سیاہ ، سه ورق از آخر کتاب اشتباہاً
ابتدای کتاب واقع شدہ

[۱۰۷]

علم الله تعالى

(۴۷۹)

محمد الجسیم ملقب بہ صدر العلماء

مؤلف کتابرا باسم ظل السلطان بعربی تألیف نمودہ

آغاز مقدمہ : بسم الله خير الاسماء يا من لا يغرب عنه مثقال ذره في الارض
ولا في السماء وبعد فان مسئلة علمه تعالى لما كانت من غوامض مسائل علم-
الكلام ...

آغاز کتاب : ثم بسم الله - تمهيدا لعلم ان العلم بمعنى الاحاطة التامة الكشفية
منه تعالى بالاشياء ما كان وما يكون وما لم يكن ولا يكون على ما هي عليه ...
انجام کتاب : خاتمة اعلم ان هذا المسلك الذي ابديته لاثبات علمه
تعالى وتقديس اتقن المسالك الاخير في هذا المطلب ... ولكن من لم يجعل الله له نوراً
فماله من نور ولنقتصر على هذا القدر حامداً ...

گراور شماره - ۵۴ صفحه اول ودوم مقدمه را نشان میدهد . ←

* شماره ۱۱۴۸۷

بخط نسخ (ظاہراً) مؤلف در قرن چهاردهم نوشته شدہ ، ق ك ۱۳ × ۲۱
ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۱ ، ص ۲۳ ، کاغذ فرنکی آبی ، جلد تیماج سرخ
باحاشیہ هائی بامضاء منه .

۲

عالم المرقۃ وبعسکد فان سئلہ عنہ کتابا
 كانت من غرامض مسائل علم العلوم واختلفت
 فيها وکيفية العلم کلمات الحکماء والعلماء والاولاد
 ولم اجد منها ما يشفي المليله ويروي الغليل
 وكان الطلب کثره من ضرورت الیوم مما لا یلذ
 من الکشف والتبيين حضرت النظر فی رغبه
 متالیة علیه الی ان وجدت جوهرا نقيه تعالی
 مسلک الیه يستخرج منه القلبه یقام علی
 الطلبه وکن تراکم المواقف ویراحم العلاء
 ما عنت وحرمان کتبہ وقریرہ وهدیه
 قریرہ بل کتبنا ذلک بحیث کما نقلنا فی

۱۱۴۸۷

شأنه
 هو الله تعالى

بسم الله خير الاسماء يا من لا يهرب منه شقيا
 ذنبا في الارض ولا في السماء يا من لا يخطئ
 بعله العذر والاحضاره لا يشي من علمه احد
 الاباء عظم كبرياؤك وجعلناك
 سبحانك لا نحصى ثناء عليك انت كما اثنيت
 على نفسك فاهدنا الی قدس بجدك وتحميد
 قدسك وصلی اللهم وسلم علی المظهر الامم
 والضياء الاعظم محمد خاتم النبوة ورفیق
 خاتم النبوة وعلى اله واصحابه شحون سما
 عالم

۱۱۴۸۷

ش ۵۴ ، علم الله تعالی صفحه اول و دوم مقدمه ، ك ۴۷۹

[۱۰۸]

غريب القرآن :

(۴۸۰)

محمد بن ابی بکر بن عبدالقادر الرازی
 آغاز : توکلی علی خالق و به استعین قال الشيخ الامام ... محمد بن ابی
 بکر بن عبدالقادر الرازی ... هذا مختصر جمع في انموذجا يسيرا عن اجوبة
 القرآن اوسولتها فمنه ما نقلته من كتب العلماء ...
 سورة فاتحة الكتاب فان قيل الرحمن ابلغ في الوصف بالرحمة
 من الرحيم :

انجام : ثم تبين بالجنة والناس لان الثقلين هما الجنسان الموصوفان
تبنيان حقوقاله عزوجل تمت الكتاب ...
(آغازی که در کشف الظنون ص ۱۲۰۸ «الحمد لله بجمع محامده» برای
کتاب مزبور ذکر شده با ابتدای این نسخه مغایرت دارد)

* شماره ۲۶۹۷

نستعلیق احمد بن محمد بن احمد ابو ذیب ، در ج ۲ - ۱۱۴۷ نوشته
شده ، ق ك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۴ × ۹/۵ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۱۷ ، کاغذ
اصفہانی ، جلد مقوایی .

(۴۸۱) غریب القرآن والحديث : ۰۰۰ (جلد دوم) [۱۰۹]

مؤلف کتابرا در غرائب قرآن و احادیث بطریق حروف معجم تألیف
نموده و این مجلد از باب الضاد تا آخر باب الیاء میباشد
آغاز : باب الضاد مع الهمزة قوله تعالى ثمانية ازواج من الضان اثنين
الضان اجمع ضاین مثل تاجر و تاجر ...
انجام : باب الیاء مع الهاء وفي الحديث كان صلى الله عليه وآله يتعوذ بالله
من الایهمین هما السبل والحریق ... وایهم البلد الذی لاعلم به ، آخر الكتاب
والحمد لله ...

گراور شماره ۵۵- صفحه اول و آخر کتاب را نشان میدهید،

* شماره ۲۷۰۳

بخط نسخ میرزا محمد لنجانی در مدرسه حاجی میرزا مهدی در سلخ
شعبان ۱۲۹۶ تحریر شده ، ق ك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۱۶ × ۹ ، سطر ۲۴
ص ۴۰۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج نارنجی .

* شماره ۳۱۳۳ *

نسخ میرزا اسدالله بلخی، تحریر جمادی الاولی ۱۰۸۱، قك ۱۷ × ۲۵
ان ۱۶ × ۷، سطر ۱۸، ص ۳۷۰، کاغذ اصفهانی، جلد تیماجی.

* * * * *

(۴۸۳) * شماره ۳۱۳۴ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ محمود بن مقیم طبسی، تحریر ۱۶ - ۱۰۸۰، قك ۱۲ × ۲۵
ان ۱۸ × ۷، سطر ۱۶، ۵۰۰، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قرمز.

* * * * *

(۴۸۴) * شماره ۳۱۳۵ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نستعلیق قرن یازدهم، قك ۱۳ × ۲۰، ان ۱۴ × ۷، سطر ۱۸
ص ۴۵۲، کاغذ اصفهانی، جلد چرمی آلبالوئی کوبیده. از آخر مقداری
ناقص است.

* * * * *

(۴۸۵) * شماره ۳۱۳۸ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نستعلیق قرن سیزدهم، قك ۱۶ × ۲۰، ان ۱۵ × ۱۰، سطر ۱۴
ص ۲۲۶، کاغذ فرنکی، جلد تیماج سیاه، از آخر مقداری ناقص است.

* * * * *

(۴۸۶) * شماره ۳۱۷۳ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ ... قرن دهم، قك ۱۱ × ۲۰، ان ۱۲ × ۷، سطر ۱۹، ص

کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، صفحه اول نو نویسی و از آخر کمی افتادگی دارد.

* * * * *

(۴۸۷) * ش ۵۲۳۸ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۸ × ۳۱ ، ان ۲۱ × ۷ سطر ۱۸ ، ص ۲۳۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

* * * * *

(۴۸۸) * ش ۵۳۱۹ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ ابراهیم بن الفقیه عبیدالغزی الشافعی الهلالی ۲۸ شعبان ۱۰۱۰ قك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۳ × ۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۸۲ ، کاغذ اصفهانی ضخیم جلد تیماج قهوه سوخته .

* * * * *

(۴۸۹) * ش ۵۴۰۷ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۵ × ۹/۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۵۲ ، کاغذ فرنگی الوان ، جلد تیماج سیاه يك لائی ، از آخر ناقص .

* * * * *

(۴۹۰) * ش ۵۴۲۰ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ قرن دهم ، قك ۱۲ × ۱۸ ، ان ۱۳ × ۶/۵ ، سطر ۲۱ ، ص

ندارد ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی تریاکی ، اول کتاب مقدار زیادی افتادگی دارد .

* * * * *

(۴۹۱) * شماره ۵۴۲۱ (نسخه دیگر) [۱۱۰]

نسخ ... بن حسن ملقب به درزی استرآبادی اواسط محرم ۹۸۲ قک ۱۲ × ۱۸ ، ان ۵/۶ × ۱۰ ، سطر ۱۲ ، ص ۵۸۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، قسمت زیادی از اول کتاب روی کاغذ فرنگی نو نویس شده .

(۴۹۲) القانون فی الطب : [۱۱۱]

حسین بن عبدالله بن سینا (۳۷۳-۴۲۸ ق). مقاله اولی در کلیات احکام امراض رأس و دماغ ... از کتاب سوم
«ف . ع . م . ص ۶۹۶»

* شماره ۳۲۵۹

نستعلیق قرن دوازدهم ، قک ۱۵ × ۲۲ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۲۰ ، ص ۱۱۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۴۹۳) [۱۱۲]

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال والحرام : (جلد اول)

جمال الدین حسن بن یوسف علامه حلی (۶۴۸-۷۲۶) .
از طهارة تا آخر صید .
(فهرست . عربی . مشار . ص ۷۱۳)

* ش ۲۹۱۰

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۱۳ × ۹ ، سطر ۱۹ ، ص ۵۸۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، عناوین و نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۹۴) قواعد الاحکام (نسخه دیگر) [۱۱۲]

* ش ۲۹۲۵

بخط نسخ علاءالدین رضوی در سال ۱۰۷۶ نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۶ × ۲۳ ، سطر ۲۲ ، ص ۴۹۵ . کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز ، عناوین و نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۹۵) قواعد الاحکام (جلد دوم) [۱۱۳]

از کتاب نکاح تا آخر دیات

شماره ۲۹۴۱

بخط نسخ علاءالدین رضوی قمی در سوم صفر ۱۰۷۸ نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۰ × ۱۸ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۲۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز ، عناوین و نشانی‌ها با شنکرف نوشته شده .

(۴۹۶) قوانین الاصول : [۱۱۴]

میرزا ابوالقاسم بن محمد حسن جیلانی معروف به میرزای قمی (م-۱۲۳۱ ق در قم) جلد اول و دوم . (تاریخ تألیف ۱۲۰۵ در بلده قم) .
«فهرست عربی مشار ص ۷۱۷»

شماره ۲۸۹۳

بخط نسخ ابوالقاسم بن سیدجواد موسوی در ۱۵ ذیحجه ۱۲۷۳ نوشته شده ، قك ۱۹ X ۳۰ ، ان ۱۱ X ۱۹ ، سطر ۲۹ ، ص ۴۷۳ ، کاغذ فرنگی جلد چرمی سیاه ، عناوین کتاب باشکرف نوشته شده .

* * * * *

(۴۹۷) * شماره ۲۸۹۴ (نسخه دیگر ، جلد اول و دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد حسین بن محمد صادق حسینی در یکشنبه ۱۷ محرم ۱۲۴۲ در اصفهان نوشته شده قك ۲۱ X ۳۰ ، ان ۱۷ X ۲۷ ، سطر ۲۷ ، ص ۴۶۰ کاغذ فرنگی ، جلد مقوای روغنی گل و بوته دار ، نشانی شجره ، عنوان وقفی .

* * * * *

(۴۹۸) * شماره ۲۸۹۵ (نسخه دیگر ، جلد اول و دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد رضای حسینی ابن میرزا محمد علی در دهه سوم محرم ۱۲۶۰ نوشته شده قك ۲۱ X ۳۱ ، ان ۱۲ X ۲۲ ، سطر ۲۴ ، ص ۵۷۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه کوبیده نشانی و عناوین باشکرف نوشته شده .

* * * * *

(۴۹۹) * شماره ۲۸۹۶ (نسخه دیگر ج ۲ و ۱) [۱۱۴]

بخط نسخ... در محرم ۱۲۳۱ در کربلای معلی نوشته شده (بامهر کاتب) قك ۲۱ X ۳۱ ، ان ۱۳ X ۲۱ ، سطر ۲۶ ، ص ۴۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی آلبالوئی کوبیده .

* * * * *

(۵۰۰) * شماره ۲۸۹۷ (نسخه دیگر ج ۲) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد حسین حسینی ابن سید علی در رجب ۱۲۵۰ نوشته شده قك ۲۰ X ۳۰ ، ان ۱۰ X ۲۰ ، سطر ۳۰ ، ص ۲۱۶ ، کاغذ فرنگی جلد تیماج قهوه ، نشانی شکره .

*****

(۵۰۱) * شماره ۲۸۹۸ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

بخط نسخ سید محمد بن فتح‌اله موسوی مشهدی در دوشنبه دهه آخر
رجب ۱۲۲۴ در اصفهان نوشته شده قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۰ × ۲۰ ، سطر
۲۳ ، ص ۶۲۸ ، ك فرنگی ، جلد تیماج قهوه ، نشانی شنکرف .

*****

(۵۰۲) * شماره ۲۸۹۹ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

باخط نسخ علی اصغر بن محمد تقی مشهور به براتعلی نجاتی در سال
۱۲۶۳ نوشته شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۱۳
کاغذ فرنگی ، جلد مقوائی ابروباد ، نشانی شنکرف .

*****

(۵۰۳) * شماره ۲۹۰۰ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

بخط نسخ ابراهیم بن اسمعیل موسوی در چهارشنبه ۱۰ ذیحجه ۱۲۳۷
نوشته شده قك ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۸ ، ص ۴۳۷ . ك فرنگی
جلد تیماج سیاه ، نشانی شنکرف .

*****

(۵۰۴) * شماره ۲۹۰۱ (نسخه دیگر ج ۱) [۱۱۴]

بخط نسخ... در قرن سیزدهم نوشته شده، قك ۲۱ × ۳۱، ان ۱۲ × ۲۱
سطر ۳۰ ، ص ۲۵۵ ، ك فرنگی ، جلد تیماج سیاه کوبیده ، نشانی شنکرف .

*****

(۵۰۵) * شماره ۲۹۰۲ (نسخه دیگر جلد اول و دوم) [۱۱۴]

نسخ قرن سیزدهم، قك ۱۵ × ۲۶ ، ان ۹ × ۲۰ ، سطر ۲۹ ، ص ۵۵۱ ،
ك فرنگی جلد تیماج قهوه ، نشانی شنکرف .

* * * * *

(۵۰۶) * شماره ۲۹۰۳ (نسخه دیگر جلد دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ محمد بن علی اکبر خراسانی، قائنی، بهار جانی در عید رمضان ۱۲۲۴ در اصفهان نوشته شده قك ۱۵ × ۲۱، ان ۱۰ × ۱۶، سطر ۲۳، ص ۳۳۵، ك فرنگی، جلد تیماج قهوه نشانی شنجرف.

* * * * *

(۵۰۷) * شماره ۲۹۰۴ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

نسخ قرن سیزدهم، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۹ × ۱۵، سطر ۲۱، ص ۴۸۳، کاغذ فرنگی جلد تیماج سیاه کوبیده، نشانی‌ها شنجرف، از آخر افتادگی دارد.

* * * * *

(۵۰۸) * شماره ۲۹۰۵ (نسخه دیگر ج ۲۰۱) [۱۱۴]

بخط شکسته محمد محسن ایروانی حسب الفرموده آخوند ملا محمد شفیع در محرم ۱۲۱۶ نوشته شده، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۹ × ۱۴، سطر ۲۷، ص ۳۰۴، ك فرنگی، جلد تیماج قهوه، نشانی‌ها شنجرف.

* * * * *

(۵۰۹) * شماره ۲۹۰۶ (نسخه دیگر ج ۲) [۱۱۴]

بخط نسخ ... در ۲۰ رمضان ۱۲۶۱ نوشته شده، قك ۱۵ × ۲۱، ان ۹ × ۱۵، سطر ۲۱، ص ۳۵۷، ك فرنگی، جلد تیماج کوبیده سیاه نشانی‌ها شنجرف.

* * * * *

(۵۱۰) * شماره ۲۹۰۷ (نسخه دیگر ج ۲) [۱۱۴]

بخط نسخ ... در قرن سیزدهم نوشته شده قك ۱۵ × ۲۲، ان ۸ × ۱۴، سطر ۲۱، ص ۳۲۶، ك فرنگی، جلد تیماج سیاه کوبیده.

(۵۱۱) * شماره ۲۹۰۸ (نسخه دیگر جلد دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ ... در سال ۱۲۳۷ نوشته شده ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۸ × ۱۴
 سطر ۲۱ ، ص ۲۴۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه کوبیده ، این نسخه با
 نسخه صحیحی مقابله شده . و نشانی‌ها شنگرف میباید .

* * * * *

(۵۱۲) * شماره ۲۹۰۹ (نسخه دیگر جلد اول و دوم) [۱۱۴]

بخط نسخ حسین بن آقا رضا ساوجی در شبه عید نوروز ۱۵ رمضان
 ۱۲۴۴ در اصفهان نوشته شده قك ۱۴ × ۲۱ ، ان ۸ × ۱۴ ، سطر ۱۹ ، ص
 ۴۷۴ ، ك فرنگی ، جلد تیماج مشکی نشانی‌ها شنگرف . از اول مقداری افتادگی دارد .

* * * * *

(۵۱۳) * شماره ۲۹۸۴ (نسخه دیگر ج ۱) [۱۱۴]

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ . سطر ۱۵ ، ص
 ۲۶۱ ، ك فرنگی ، جلد مقوای قهوه ، آخر کتاب مقداری افتادگی دارد .

(۵۱۴) الكافی فی الحدیث : [۱۱۵]

ثقة الاسلام محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی رازی (۳۲۸م یا ۳۲۹)
 کتاب کافی از اجل کتب چهارگانه معتمد شیعه میباید که در مدت بیست
 سال تألیف شده و مشتمل بر اصول و فروع و روضه که حاوی ۳۴ کتاب و ۳۳۶
 باب و ۱۶۰۰۰ یا ۱۶۱۹۹ حدیث میباید و تقریباً ۱۹۹ حدیث زیادتیر
 از جمیع احادیث صحاح سته عامه است .

«ذریعه ج ۱۷ ص ۲۴۵» . «ریحانه الادب ج سوم ۳۷۹» . «فهرست
 عربی مشار ص ۷۲۲» .

این نسخه محتوی هر سه کتاب: اصول و فروع و روضه میباید .

* شماره ۲۸۲۹ *

بخط نسخ احمد بن کمال بن احمد در سال ۱۰۶۵ نوشته شده ، قك
 ۲۴ × ۳۸ ، ان ۱۵ × ۲۷ ، سطر ۲۹ ، ص ۱۴۴۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
 تیماج آلبالوئی ، نشانی‌ها شنگرف .

*****

* شماره ۲۸۳۰ (فروع و روضه) [۱۱۵] (۵۱۵)

نسخ قرن یازدهم ، قك ۲۵ × ۳۹ ، ان ۱۵ × ۲۷ ، سطر ۲۹ ، ص
 ۴۸۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ، نشانی‌ها شنگرف .

*****

* شماره ۲۸۴۰ [۱۱۵] (۵۱۶)

فروع (از کتاب الطلاق تا آخر) و کتاب روضه کافی .

بخط نسخ ... در ۱۵ جمادی الاولی ۱۰۶۸ نوشته شده ، قك ۲۰ × ۲۹
 ان ۱۱ × ۲۱ ، سطر ۲۳ : ص ۳۷۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، نشانی‌ها
 شنگرف .

*****

* شماره ۲۸۴۷ (قسمتی از اصول) [۱۱۵] (۵۱۷)

بخط نسخ جعفر بن احمد در سال ۱۲۵۶ تا صفحه ۲۲۵ و از صفحه ۲۵۶
 تا آخر کتاب بخط نسخ عبدالحسین بن احمد در سال ۱۳۱۳ قمری نوشته شده
 قك ۲۲ × ۳۲ ، ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۳۱ ، ص ۴۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
 سیاه کوبیده ، نشانی‌ها شنجرف .

*****

* شماره ۲۸۷۱ [۱۱۵] (۵۱۸)

قسمتی از فروع کافی از کتاب الایمان والنذر والکفارات تا آخر فروع بانضمام
 روضه ، بخط نسخ محمد صادق بن محمد علی اصفهانی در سال ۱۵۹۷ کتابت شده .

(این تاریخ در حاشیه احادیث کتاب الروضه نوشته شده). قك ۲۰ × ۲۹، ان ۱۱ × ۲۱
سطر ۲۳، ص ۳۷۵، کاغذ سمرقندی یا اصفهانی، جلد تیماج مشکی، نشانی‌ها
شکر ف، این نسخه از لحاظ تاریخ کتابت قابل توجه است.

* * * * *

(۵۱۹) * شماره ۲۸۸۵ (فروع از طهارت تا آخر شهادت) [۱۱۵]

نسخ قرن دوازدهم، قك ۱۹ × ۲۹، ان ۱۲ × ۱۹، سطر ۲۵، ص ۶۷۰
کاغذ فرنگی، جلد تیماج سیاه، نشانی‌ها شکر ف، درس ۱۵۶ و ۴۴۵ جمله به بلوغ قرائت
و تصحیحاً نوشته شده.

* * * * *

(۵۲۰) * شماره ۲۹۴۵ [۱۱۵]

فروع کافی محتوی چهارده کتاب (از کتاب الطلاق تا آخر کتاب الایمان
والنذر).

نسخ قرن یازدهم، قك ۱۹ × ۲۶، ان ۱۱ × ۱۶، سطر ۲۱، ص ۸۴۰، کاغذ
اصفهانی، جلد مقوایی ابر و باد، آغاز و انجام کتاب افتادگی دارد، نشانی‌ها
شکر ف است.

* * * * *

(۵۲۱) * شماره ۲۹۴۶ [۱۱۵]

فروع، مشتمل بر طهارت و صلوة و زکوة و حج و جهاد و معیشت و نکاح
و عقیقه.

بخط نسخ علی بن قاسم مازندرانی در قرن یازدهم نوشته شده، قك ۲۰ × ۲۶
ان ۱۱ × ۱۸، سطر ۲۴، ص ۹۰۵، کاغذ اصفهانی. جلد تیماج سیاه،
نشانی‌ها شکر ف.

* * * * *

(۵۲۲) * شماره ۲۹۵۹ [۱۱۵]

فروع کافی از کتاب معیشت تا آخر عتق.

نسخ، تحریر ۱۸ محرم سال ۱۰۸۷. قك ۱۵ × ۲۴، ان ۷ × ۱۵

سطر ۲۱ ص ۶۵۹، کاغذ اصفهانی نازک، جلد تیماج آلبالوئی کوییده . نشانی‌ها
شنگرف .

(۵۲۳) **الكافیة فی النحو** [۱۱۶]

عثمان بن عمر معروف به ابن حاجب مالکی نحوی (م-۶۴۶ق)
(فهرست عربی مشار صفحه ۵۵۹ و ۵۶۰)

❁ ش ۳۱۷۲

نسخ محمد سعید بن مولانقدعلی خلخالی در صفر ۱۰۹۴ تحریر شده
قك ۱۴ × ۱۹، ان ۷ × ۱۲، سطر ۱۰، ص ۱۰۶، کاغذ فرنگی، جلد چرمی
نارنجی .

* * * * *

(۵۲۴) * شماره ۳۱۹۶ (نسخه دیگر) [۱۱۶]

نسخ قرن دهم، قك ۱۰ × ۱۵، ان ۵/۵ × ۱۱، سطر ۷، ص ۲۶۸، کاغذ
اصفهانی، جلد تیماج سیاه‌یک لائی مقداری از اول و آخر نو نویسی شده .

(۵۲۵) **الكشاف عن حقایق التنزیل** [۱۱۷]

جاراله محمود زمخشری (م-۵۳۸ق)

از سوره ص تا آخر قرآن تاریخ تالیف دوشنبه ۲۳ ربیع‌الآخر ۵۲۸
«معجم المطبوعات ج ۱ ص ۹۷۴»

* ش ۲۶۸۱

نسخ ... [۵۷۶ یا ۶۷۶؟] (رقم مائه و نیز نام کاتب در اثر قدمت زمان
محو شده)

قك ۲۰ × ۲۷، ان ۱۴ × ۲۰، سطر ۲۷، ص ۳۵۰، کاغذ سمرقندی، جلد

مقوائی ، از آغاز مقدار کمی افتادگی دارد .
این نسخه از روی نسخه‌ای که بر مصنف عرضه شده بوده نوشته شده .
قسمت بالای گراور شماره ۵۶ آخر کتاب است .

* * * * *

(۵۲۶) * ش ۲۶۸۴ (نسخه دیگر) [۱۱۷]

از سوره انفال تا آخر ابراهیم .
نسخ اوائل ربیع المولود ۶۹۸ ، قك ۱۶×۲۲ ، ان ۹×۱۳ ، سطر
۱۷ ، ص ۴۳۱ ، کاغذ سمرقندی ، جلد تیماج مشکی ضربی .
این نسخه از لحاظ قدمت تاریخ تحریر (۶۹۸) دارای اهمیت است .
قسمت پایین گراور شماره ۵۶ صفحه آخر کتاب است

* * * * *

(۵۲۷) * ش ۵۳۳۰ [۱۱۷]

از آغاز سوره آل عمران تا آیه ۱۹۷ سوره مذکور (سه آیه ناقص است)
خط رقاع قرن ششم یا هفتم ، قك ۱۵×۲۶/۵ ، ان ۷×۱۵ ، سطر ۱۳ ، ص
۳۳۶ ، کاغذ سمرقندی جلد تیماج ضربی آلبالوئی .
این نسخه بسیار قدیمی است و اکثر صفحات آن در اثر موریا نه گرفتگی مشبک
گشته و حاشیه‌های بسیاری با امضای (ن) در کتاب نوشته شده .
ابتدای آیات باشنگرف و مرکب آبی است صفحه اول کتاب نو نویس و از
آخریک صفحه افتادگی دارد .

گراور شماره ۵۷- صفحه دوم این کتاب را نشان میدهد.

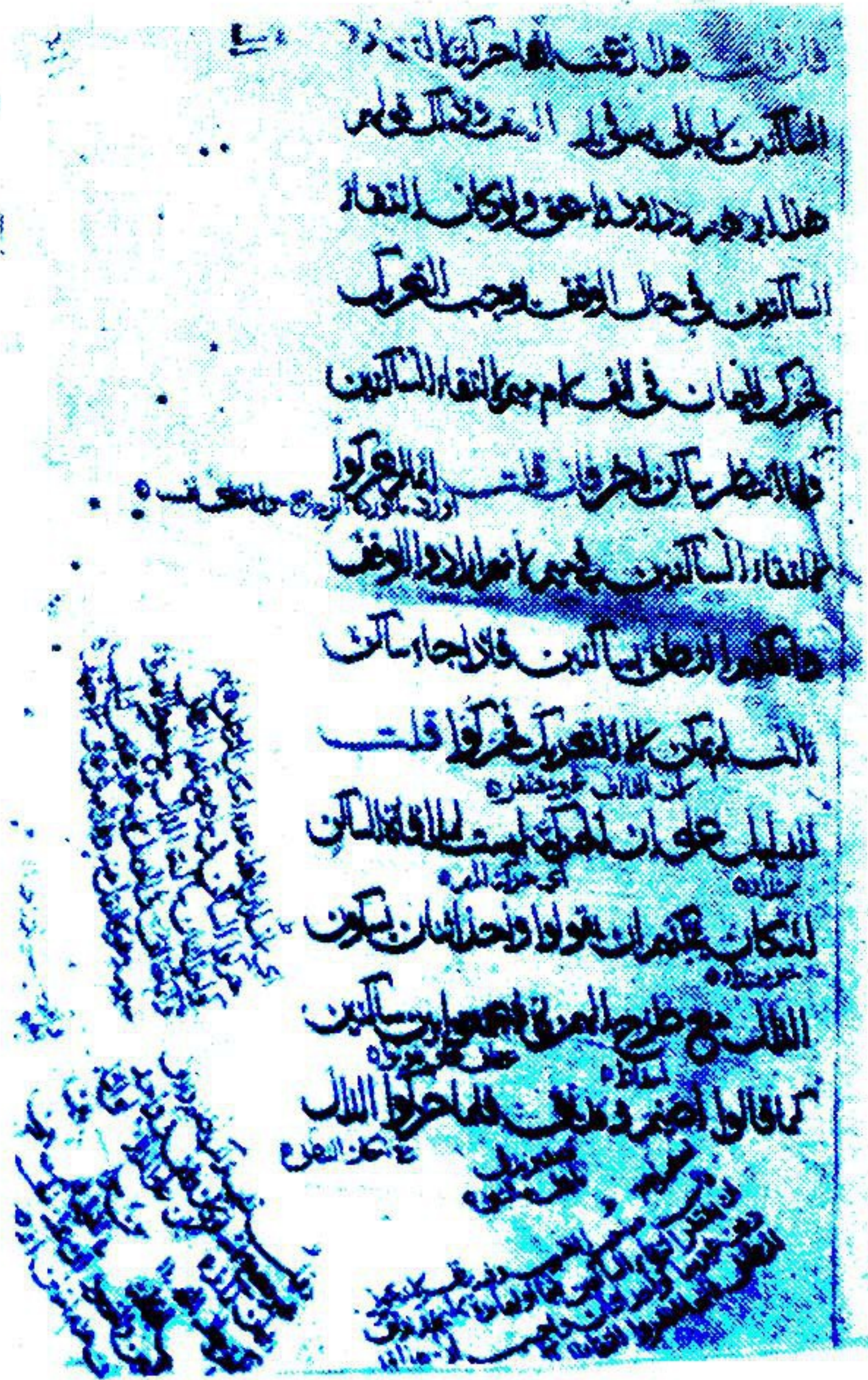
(۵۲۸) کشف الحق و نهج الصدق [۱۱۸]

(نهج الحق و کشف الصدق)

حسن بن یوسف علامه حلی (م - ۷۲۶ق)
« فہرست عربی مشار ص ۷۳۹ »

شماره ۲۲۵۲

بخط نسخ محمد علی بن حسنعلی در سال ۱۰۶۴ نوشته شده ، ق ک
 ۱۶×۲۶ ، ان ۸×۱۷ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۷۹ ، کاغذ فرنگی ، حاشیه‌هایی
 از فضل بن روزبهان (۱) و از قاضی نورالله شوشتری در کتاب نوشته شده .

ش ۵۷ الکشاف صفحه دوم ، کتاب ۵۲۷

(۵۲۹) کشف الغطاء عن خفيات مبهمات شریعة الغراء [۱۱۹]

شیخ جعفر بن شیخ خضر الجناحی الحلای النجفی (متوفای ۱۲۲۸)

(۱) قاضی روزبهان ردی بر کشف الحق نوشته و آنرا «ابطال الباطل» نامیده
 قاضی نورالله شوشتری (شهید بسال ۱۰۱۹) ردی بر کتاب روزبهان نگارش داده
 و آنرا به «الحاق الحق» موسوم داشته .

« ذریعه ج ۱۸ ص ۴۵ ش ۶۰۹ » و « فهرست عربی مشارص ۷۴۱ »

* شماره ۲۸۷۷

بخط نسخ ابن علی عبد در چهارشنبه اول ربیع الاول ۱۲۵۳ تحریر شده
قک ۲۱×۳۰ ، ان ۱۲×۲۱ ، سطر ۳۳ ، صفحه ۳۵۰ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج سیاه کوبیده ، نشانیها شنکرف .

[۱۲۰] کفایة الاحکام (۵۳۰)

(کفایة المرام یا کفایة المقتصد یا کفایة المعتقد)

محقق سبزواری ملامحمد باقر بن محمد مؤمن سبزواری .

(۱۰۹۰ - ۱۰۱۷) .

(از کتاب الوقوف والصدقات تا آخر میراث)

مؤلف ابواب فقه را از طهارة تا آخر میراث تألیف نموده .

« ذریعه ج ۱۸ ص ۹۹ » ، « ف . ع . م . ص ۷۴۵ » .

* شماره ۲۸۴۶

نسخ سال ۱۱۴۸ قک ۲۱×۴۱ ، ان ۱۳×۲۲ ، سطر ۲۱ ص ۴۱۰
کاغذ اصفهانی زرد ، جلد ساغری سیاه ، حواشی زیادی با خط نستعلیق با امضاء
(جمع مدظله و جمع ره) در کتاب نوشته شده .

[۱۲۱] * ش ۳۰۱۲ (نسخه دیگر) (۵۳۱)

(از ابتدای کتاب الطهارة تا آخر کتاب السبق والرمایه)

نسخ محمد حسین بن ملاحاجی رشتی ، دوشنبه ۲۸ صفر ۱۲۰۰ قک
۱۳×۲۰ ، ان ۹×۱۴ ، سطر ۱۸ ، ص ۶۱۶ ، کاغذ اصفهانی ضخیم ، جلد
ساغری ضربی سیاه .

این نسخه دارای حواشی بسیاری با خط نستعلیق با عناوین : (از سید
علی صاحب مختصر نافع مدظله ، از حاشیه شرح لمعه ، مقتول از حاشیه بلد الامین
از کلام ملامحمد باقر مجلسی در معرفة الاقدار ، نقل از تفسیر لاهیجی ، -

از مسالك الافهام ومنه رحمه الله) میباشد .

در آخر کتاب رساله در ۵ صفحه در تصرف وید نوشته شده که در آخر آن چنین مسطور است: «والله اعلم حرره محمدالجرهذه صوره خط المؤلف ره» و نیز سؤال و جوابی بفارسی در نماز جمعہ در زمان غیبت و همچنین در نذر روزه يك ماهه که بر رمضان متصل باشد از شرح قواعد فاضل ہندی بعبری نوشته شده.

(۵۳۲) کنز العرفان فی فقہ القرآن [۱۲۲]

جمال الدین ابو عبدالہ فاضل مقداد ، مقداد بن عبدالہ سیوری الحلّی
(۲ - یکشنبہ ۲۶ ج ۲ - ۸۲۶) .
« ف . ع . م . ص ۷۵۵ » .

* شماره ۲۶۹۱

نسخ شہاب الدین بن قطب الدین الجرودی، جمعہ ۲۸ ج ۲ - ۱۰۴۸، ق ک
۱۳×۲۵، ان ۷×۱۶، سطر ۲۱، ص ۵۶۸، کاغذ اصفہانی، جلد چرمی
کوبیدہ تریاکی .

(۵۳۳) ❁ شماره ۲۶۹۲ [۱۲۲]

نسخ محمد سعید ہروی ابن شاہ محمود در ذیحجہ ۱۰۷۹ تحریر یافتہ
ق ک ۱۳×۲۴، ان ۷×۱۵، سطر ۲۱، ص ۶۸۶، ک اصفہانی جلد
آلبالوئی فرسودہ .

(۵۳۴) [۱۲۳]

کنز الفوائد یا جامع الفوائد و دامغ المعاند

علم بن سیف بن منصور نجفی حلّی .
منتخب از « تأویل الایات الباہرہ فی العترۃ الطاہرہ » تألیف سید شرف -

الدين على استرآبادى غروى بتاريخ ۹۳۷ ق.

آغاز : الحمد لله الذى نور قلوب اهل الوداد باسراق شوارق الحب و الاعتقاد والصلوة والسلام ... و بعد فانى تصفحت كتاب تأويل الايات الظاهره فى العترة الطاهره ...

انجام: فرغ من تنميته منتخبه العبد الفقير ... علم بن سيف بن منصور ...
سنه ۹۳۷ وسميته **كنز الفوائد و دامغ المعاند**
آغاز اين نسخه با ابتدائى كه در ذريعه ذكر شده : « ان احسن مانوح به هام الفاظ الكلمات ، تفاوت دارد و ذريعه ج ۱۸ ص ۱۴۹ » .

* شماره ۳۳۱۷

نسخ قرن دهم ، قك ۱۰×۱۵ ، ان ۷×۱۲ ، سطر ۱۹ ص ۷۶۹ ، كاغذ اصفهانی جلد مقوائى .

بانضمام متفرقاتى بدینقرار : دو حرز از حضرت باقر ۴ ، زیارت حضرت رسول ص ، دعائى از مكارم الاخلاق ، اشعارى از صاحب بن عباد ، دعای صباح و مساء از مكارم الاخلاق ، دو حزر از حضرت سجاده ۴ ، دعائى از حضرت رسول و حزر حضرت رسول ص .

[۱۲۴]

المبسوط

(۵۳۵)

ابو جعفر محمد بن الحسن الشیخ الطوسى (م ۴۶۰)
جزء ۳ و ۲ (از کتاب الغصب تا آخر کتاب الايمان و اول نذر)
« فهرست عربى مشار ص ۷۸۲ »

* شماره ۲۸۴۲

بخط نسخ محمد زمان بن حسن در سال ۱۲۴۷ نوشته شده (ص ۴۹۱)
قك ۲۱×۳۱ ، ان ۱۲×۲۲ ، سطر ۲۸ ، ص ۵۰۲ ، ك فرنگى ، جلد مقوای سبز ، نشانیها شنجرف .

(۵۳۶) * ش ۲۸۵۱ (نسخه دیگر) [۱۲۴]

جزء اول (از اول طهارة تا اول کتاب النصب)
بخط نسخ ... در ۷ ذیقعدہ ۱۲۴۶ نوشته شده قک ۲۱ × ۳۱ ، ان
۲۲ × ۱۲ سطر ۲۸ ، ص ۳۸۰ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی ، نشانیها
شکر ف .

(۵۳۷) * ش ۲۸۵۹ (نسخه دیگر) [۱۲۴]

جزء سوم (از کتاب النکاح الی کتاب الایمان)
بخط نسخ محمد علی بن محمد قاسم ، در ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۴۴ نوشته
شده ، قک ۲۰ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۹۴ ، کاغذ فرنگی
جلد تیماج کوبیده نارنجی نشانی، شکر ف .

(۵۳۸) * ش ۲۹۴۲ (نسخه دیگر) [۱۲۴]

از کتاب الجراح تامقداری از کتاب البیع .
نسخ قرن یازدهم قک ۱۸ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۲۲ ، ص
۲۸۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سرخ کوبیده، نشانیها شکر ف ، از آخر
مقداری افتادگی دارد .

(۵۳۹) مجمع البیان : [۱۲۵]

شیخ طبرسی فضل بن حسن (م-۵۴۸ در سبزوار)
(تألیف بسال ۵۳۱) از سوره توبه تا آخر سوره مریم
دفهرست عربی مشار ص ۷۸۹

شماره ۲۶۷۱

بخط نسخ محمد حسین بن حاجی شاه محمد زمانی صفا هانی در هشتم ربیع-

الاول سال ۱۰۹۷ تحریر شده ، قك ۱۹×۳۰ ، ان ۱۵×۲۲ ، سطر ۲۷
ص ۵۷۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز .

(۵۴۰) * شماره ۲۶۷۶ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

از سوره عنكبوت تا آخر سوره صف .
بخط نسخ ... در جمعه دهم شوال ۱۱۵۰ (آخر سوره المومن) تحریر
شده ، قك ۱۹×۳۱ ، ان ۱۰×۲۰ ، سطر ۲۵ ، ص ۶۲۰ ، کاغذ اصفهانی جلد
چرمی قهوه ، عناوین کتاب باشنگرف نوشته شده .

(۵۴۱) * شماره ۲۶۹۴ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

جزء ۲۰۱ (از ابتدای قرآن تا آخر سوره آل عمران)
جزء اول بخط نسخ محمد بن حسن اصفهانی درج ۲-۱۱۱۰ تحریر شده
جزء دوم بخط نسخ ... در شعبان ۱۰۱۰ تحریر شده ، قك ۱۸×۲۵ ، ان ۱۱×۱۷
سطر ۲۱ ، ص ۱۱۲۹ کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد ، صورت خط مصنف در آخر
کتاب نوشته شده .

(۵۴۲) * شماره ۲۶۹۶ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

جزء ششم و هفتم (از اوائل سوره رعد تا آخر سوره قصص)
بخط نسخ محمد بن محمود کمال الدین واعظ فیروز آبادی بسال ۱۰۱۶
نوشته شده قك ۱۸×۲۵ ، ان ۱۲×۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۷۶ ، کاغذ اصفهانی
جلد چرمی قرمز رنگ ضربی .

(۵۴۳) * شماره ۵۴۱۵ (نسخه دیگر) [۱۲۵]

از ابتدای قرآن تا مقداری از آیه ۱۷۲ (یس البران تولو...) سوره بقره

نسخ قرن دهم ، قك ۲۰ × ۲۶ ان ۱۲/۵ × ۱۷ ، سطر ۲۲ ، ص ۳۶۸
کاغذ اصفهانی، جلد مقوایی، از آغاز و انجام افتادگی دارد،

(۵۴۴) [۱۲۶]
مجمع الفائدة و البرهان فی شرح ارشاد الاذهان علامه

شارح ملا احمد بن محمد مشهور بمقدس اردبیلی (متوفای صفر ۹۹۳ در نجف)
(جزو اول)

«فهرست عربی مشارص ۷۹۰، و در بحانه الادب ج ۴ ص ۶۲ شماره ۱۱۶،

* شماره ۲۸۵۲

بخط نسخ محمد جعفر - درسنه ۱۲۴۰ نوشته شده، قك ۱۹ × ۳۰، ان -
۱۰ × ۲۱، سطر ۳۰، صفحه ۴۷۲، کاغذ فرنگی، جلد تیماج زرد، نشانی هاشنگرف.

(۵۴۵) [۱۲۶] **مجمع الفائدة و البرهان (نسخه دیگر)**

جزو ... کتاب الصيد و توابه

* شماره ۲۸۶۸

بخط نسخ ابراهیم بن مظفر دماوندی درسنه ۱۱۷۰ نوشته شده، قك
۲۱ × ۲۹، ان ۱۳ × ۲۱، سطر ۲۵، صفحه ۷۰۴، کاغذ فرنگی، جلد تیماج
آلبالوئی، نشانی هاشنگرف.

(۵۴۶) [۱۲۶] **مجمع الفائدة و البرهان (نسخه دیگر)**

کتاب المتاحر

* شماره ۲۹۲۷

بخط نسخ محمود بن شیخ حسن بن جمعه نجفی در سه شنبه ربیع الثانی...
نوشته شده ، قك ۱۹×۲۴ ، ان ۱۱×۱۷ ، سطر ۲۰ ، صفحه ۷۲۲ ، کاغذ اصفهانی
جلد تیماج قهوه ، نشانی هاشنگرف .

(۵۴۷) مجمع الفائدة والبرهان (نسخه دیگر) [۱۲۶]

کتاب الصيد الی .....

* شماره ۲۹۵۱

بخط نسخ قطب‌الدین یزدی در قرن یازدهم نوشته شده ، قك ۱۹×۲۴
ان ۱۱×۱۷ ، سطر ۲۰ ، ص ۹۱۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج مشکی .

(۵۴۸) مجمع الفائدة والبرهان (نسخه دیگر) [۱۲۶]

جزو ۲ از کتاب الزکوة تا آخر ...

* ش ۲۹۵۲

نسخ قرن یازدهم قك ۱۹×۲۴ ، ان ۱۲×۱۸ ، سطر ۲۱ ، ص ۶۴۱
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج لیموئی ، نشانی هاشنگرف .

(۵۴۹) [۱۲۷]

المحاكمات بین شرحی الاشارات : (طبیعیات و الهیات)

قطب‌الدین محمد بن محمد البویهی الرازی (م-۷۶۶)

«فهرست عربی مشار ص ۸۱۰»

* ش ۲۷۱۳

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۳×۲۴ ، ان ۷×۱۹ ، سطر ۲۰ ، ص ۷۱۶
کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی نقابدار ماشی .

(۵۵۰) المحجة البيضاء في تهذيب الاحياء: [۱۲۸]

ملا محسن فيض كاشاني محمد بن شاه مرتضى (م - ۱۰۹۱)
 فهرست عربي مشار ص ۸۱۱

* ش ۳۲۴۹

بخط نستعلیق... قبل از ۱۲۵۲ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۷
 سطر ۲۱ ، صفحه ۱۰۵۷ ، كاغذ اصفهانی ، جلد تیماج ضربی آلبالویی ، از
 آغاز وانجام افتادگی دارد .

المختصر: رك شرح تلخیص المفتاح (مختصر)

(۵۵۱) مختصر النافع [۱۲۹]

(النافع في مختصر الشرايع)

محقق حلی ابوالقاسم جعفر بن حسن (م - ۶۷۶ ق) صاحب شرايع الاسلام (۱)
 د ف ، ع ، م ، ص ۸۱۸

شماره ۳۰۱۶

نستعلیق شكر الله بن امير عماد سرشکی ، قرن دهم ، قك ۱۳ × ۱۹
 ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۱۴ ، ص ۲۹۵ ، كاغذ اصفهانی ، جلد تیماج يك لائی .

(۵۵۲) مختصر النافع (نسخه ديكر) [۱۲۹]

* ش ۳۰۷۹

نسخ قرن دهم قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۱ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۲۸ ، كاغذ
 اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده قهوه

(۱) - اصل و مختصر هر دو از محقق حلی است .

(۵۵۳) مختلف الشیعه فی احکام الشریعه [۱۳۰]

جمال الدین ابومنصور حسن بن سدیدالدین یوسف علامه حلی

(۶۴۸ - ۷۲۶)

جلد اول و دوم مشتمل بر تمام کتاب . فهرست عربی مشار صفحه (۸۱۸)

* شماره ۲۸۳۱

بخط نسخ میرشریف بن میرزا علی درسنه ۱۰۳۵ نوشته شده ، قک
۳۸ × ۲۵ ، ان ۱۶ × ۲۹ ، سطر ۲۹ ، صفحه ۱۱۱۰ ، کاغذ اصفهانی نازک
جلد تیماج آلبالوئی ، نشانیها شنکرف .

(۵۵۴) مدارک الاحکام فی شرح شرایع الاسلام : (۱) [۱۳۱]

شمس الدین سید محمد بن علی بن حسین بن ابی الحسن الموسوی العاملی
الجبلی (دخترزاده شهید ثانی و متوفای ۱۰۰۹ در سن ۶۲ سالگی)
از کتاب الزکوة تا آخر حج . «فهرست عربی مشار ص ۸۲۰»

* شماره ۲۸۴۵

بخط نسخ زین العابدین در دوشنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۰۶۱ نوشته شده
قک ۳۰ × ۱۹ ، ان ۱۰ × ۱۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۳۷۹ ، کاغذ اصفهانی عالی
جلد تیماج آلبالوئی .

(۱) - شارح بین سالهای ۹۹۵ - ۹۹۸ قسمتی از کتاب شرایع را (از
کتاب الطهارة تا آخر کتاب الحج) شرح نموده . «ذریعه ج ۱۳ ص ۳۲۸»

(۵۵۵) مدارك الاحكام (جلد سوم) [۱۳۱]

* شماره ۲۸۵۷

بخط نسخ زین العابدین ریزی در قرن یازدهم نوشته شده ، قك ۲۰ × ۳۰ ،
ان ۱۳ × ۲۲ ، سطر ۳۱ ، ص ۳۵۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج زرد .

(۵۵۶) مدارك الاحكام (جلداول و دوم) [۱۳۱]

* ش ۲۹۳۴

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۷ × ۲۵ ، ان ۹ × ۱۷ ، سطر ۲۷ ، ص ۳۸۱ ،
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی ، نشانی‌ها شنجرف .

(۵۵۷) مدارك الاحكام (طهارة و صلوة) [۱۳۱]

* شماره ۲۹۳۷

بخط نسخ و نستعلیق ... در قرن یازدهم نوشته شده ، قك ۲۰ × ۲۶ ،
ان ۱۳ × ۱۷ ، سطر ۲۲ ، ص ۴۳۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .

(۵۵۸) مدارك الاحكام (جلد سوم کتاب الحج) [۱۳۱]

* شماره ۲۹۹۹

بخط نسخ ابوالفتح بن محمد الحسینی در ۵ جمادی الاخر سال ۱۰۹۱
نوشته شده قك ۱۷ × ۲۵ ، ان ۱۰ × ۱۷ سطر ۲۷ ، ص ۳۲۰ ، کاغذ اصفهانی
خوب ، جلد تیماج آلبالوئی . نشانیها شنجرف .

(۵۵۹) **مسالك الافهام** (شرح شرايع الاسلام) [۱۳۲]

شيخ زين الدين بن نورالدين علي، شهيد ثانی (م-۹۶۶)

کتاب العبادات تا امر بمعروف

تاریخ تألیف اصل کتاب مسالك بين سالهای ۹۶۳ و ۹۶۵ میباشد

«ذریعه ج ۱۳ ، ص ۳۲۲ ، «فهرست عربی مشار ص ۸۳۸»

* ش ۲۸۶۰

بخط نسخ حسین بن احمد گرجی در سال ۱۱۱۸ نوشته شده قک ۲۰ × ۳۰

ان ۱۱ × ۱۹ ، سطر ۲۸ ، صفحه ۳۰۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه کوبیده.

(۵۶۰) **مسالك الافهام** (نکاح تا آخر دیات) [۱۳۲]

* ش ۲۸۸۶

بخط نستعلیق ضیاء الدین بن مولا شاه مرتضی کاشانی در ۲۴ جمادی الثانی

سال ۱۰۰۷ نوشته شده ، قک ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۴ × ۱۸ ، سطر ۲۲ ، ص ۷۷۴

کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج کوبیده سیاه ، نشانی شنکرف .

(۵۶۱) **مسالك** (از طهارة تا آخر وکالت) [۱۳۲]

* شماره ۲۸۹۰

نسخ قرن یازدهم ، قک ۱۸ × ۲۶ ، ان ۱۰ × ۱۷ ، سطر ۲۵ ، ص ۸۶۶

کاغذ اصفهانی خوب ، جلد مقوایی ، نشانیها شنکرف

(۵۶۲) **مسالك الافهام** (فرائض تا آخر دیات) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۳۰

بخط نسخ ... در نهم جمادی الثانی سال ۱۰۶۵ نوشته شده (ص ۱۱۲)
 قك ۱۹ × ۲۵ ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۴۷۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
 تیماج قرمز کوبیده ، نشانیها شنجرف .

(۵۶۳) **مسالك الافهام** (کتاب التجاره ...) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۵۷

بخط نسخ صفی ابن جمال النصارى در سال ۱۰۵۰ نوشته شده قك ۲۰ × ۲۵
 ان ۱۲ × ۱۸ ، سطر ۲۴ ، صفحه ۴۸۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قهوه
 روشن .

(۵۶۴) **مسالك الافهام** (وقوف و صدقات ...) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۶۰

بخط نسخ مجدالدین بن شرف الدین اصفهانی در ظهر چهارشنبه ۶ رجب
 سال ۹۸۳ نوشته شده (و در صفحه ۲۸۵ تاریخ کتابت ۱۲ ج ۲- ۹۸۲ مسطور است)
 قك ۱۸ × ۲۵ ، ان ۱۳ × ۲۰ ، سطر ۲۵ ، ص ۳۲۰ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
 تیماج سیاه ، نشانیها شنکرف .

(۵۶۵) **مسالك** (از وقوف تا آخر لمان) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۶۱

بخط نسخ ملازمان بن محمد امیر هسنه (ص ۲۶۱) در پنجشنبه ۶ رجب
 ۱۰۴۹ نوشته شده (ص ۵۱۲)
 قك ۱۸ × ۲۵ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۲۹ ، ص ۶۳۵ ، کاغذ اصفهانی
 جلد تیماج قهوه ، نشانیها شنکرف .

(۵۶۶) مسالك (نكاح و طلاق) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۶۵

بخط نسخ باباچی بن نصیرالدین در قرن ۱۱ نوشته شده ، قك ۱۷ X ۲۷ ، ان ۲۰ X ۹ ، سطر ۲۵ ، ص ۵۷۹ ، کاغذ اصفهانی خوب ، جلد تیماج قهوه روشن ، نشانی‌ها شنجرف .

(۵۶۷) مسالك (طهارة تا آخر و كالت) [۱۳۲]

* شماره ۲۹۷۱

بخط نسخ ملازمان بن محمد امیر هسته قهاب در ۵ رمضان ۱۰۴۸ نوشته شده (ص ۳۰۵ کتاب) ، قك ۱۸ X ۲۶ ، ان ۱۱ X ۱۸ سطر ۲۵ ، ص ۶۰۳ کاغذ اصفهانی . جلد تیماج آلبالوئی ، نشانیها شنجرف .

(۵۶۸) مسالك (از کتاب الحجارة تا آخر نكاح) [۱۳۲]

* ش ۲۹۷۳

بخط نسخ فخرالدین بن میرزا علی در رمضان ۱۰۸۶ نوشته شده (ص ۴۷۷) قك ۱۹ X ۲۵ ان ۱۲ X ۱۸ سطر ۲۱ ، صفحه ۷۰۳ ، کاغذ اصفهانی خوب جلد تیماج قهوه کوبیده ، نشانیها باقلم شنجرف نوشته شده .

(۵۶۹) مشارق الانوار : [۱۳۳]

(مشارق انوار النورین فی حقیقة اسرار امیر المؤمنین)

حافظ رجب برسی یا شیخ رجب بن محمد حافظ برسی .
(متوفای او اسط قرن نهم)

«فهرست عربی مشار ص ۸۴۵»

* ش ۳۲۷۶

بخط نستعلیق ... در ۲۱ صفر ۱۲۶۲ نوشتہ شدہ ، قک ۱۵×۲۱
ان ۱۵×۱۰ ، سطر ۱۷ ، ص ۱۶۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج ضربی سیاہ .

[۱۳۴]

مشکلات القرآن

(۵۷۰)

(تفسیر مشکل اعراب القرآن در ص ۳۲۶)

ابو محمد مکی بن ابوطالب القیسی . (م-۴۳۷ق)

آغاز موجود : کحروف الخفض وحروف الجزم و بما هو ظاهر من
ذکر الفاعل والمفعول ... فقصدت فی هذا کتاب الی تفسیر مشکل الاعراب
به گراور شماره - ۵۸ نگاه کنید .

۲۶۹۰
کحروف الخفض وحروف الجزم و بما هو ظاهر من ذکر الفاعل
والمفعول واسم ان و خبرها فی اشباه لتلك يستوی فی
معرفة العام والمبتدئ والغفل کثیرا مما يحتاج
الی معرفة من المشکلات فقصدت فی هذا
الکتاب لتفسیر مشکل الاعراب و ذکر الله و صعبه
ونادره لیسکون خفیف الحبل سهل المخذ قریب
المناول لمن اراد حفظه والا کتفابه و لیس فی کتاب
الله جل وعز اعراب مشکلة الا وهو فیه متصوّر او
قیسه موجود فیما ذکرته من فهمه کان لما هو سهل
منه مما ترک ذکره اختصارا اقم ولما لم یکره
ملا ذکره نظیره ابصر واعلم ولم اولف کتابنا هذا

ش ۵۸ - مشکلات القرآن صفحه اول موجود ، کتاب ۵۷۰

انجام : لان الناس لایوسوسون فی صدور الناس انما یوسوس الجن فلما استحال المعنی حمل علی العطف علی الوسواس تمت ...

* ش ۲۶۹۰

نسخ قرن هشتم ، قك ۱۵ × ۲۳ ، ان ۱۳ × ۱۸ ، سطر ۱۶ ، صفحہ ۵۹۴ ، کاغذ سمرقندی ، جلد تیماج سیاہ ، قسمت آخر کتاب از ص ۵۵۰ تا آخر نو نویس شدہ .

المطول : رك شرح تلخیص المفتاح (مطول)

(۵۷۱) **معالم التنزیل - فی التفسیر :** [۱۳۵]

حسین بن مسعود الفراء البغوی الشافعی (م-۵۱۴ ق)

جزء ششم (از سورہ ق تا اواخر سورہ تبت)

آغاز : سورة ق مکيه بسم الله الرحمن الرحيم ق قال ابن عباس هو قسم و قيل اسم السوره وقيل هو اسم من اسماء العرب ...

انجام موجود : قرأ عصم حماله بالنصب على الذم لقوله تعالى ملعونين ... فالسدما فتل واحكم يعنى شى كان يعنى سلسله التى فى عنقها فتلت من الحديد فتلا محكما وروى الاعمش عن محمد .

«كشاف الظنون جلد ۲ ج تازہ ص ۱۷۲۶»

گراور شماره ۵۹ صفحہ اول کتاب را نشان میدهد. «

* ش ۲۶۷۸

نسخ قرن ہفتم یا ہشتم ، قك ۱۷ × ۲۱ ان ۱۲ × ۱۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۴۱۸ کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی قرمز .

(۵۷۲) معالم الدين وماذا المجتهدین (اصول وفقه) [۱۳۶]

شیخ حسن بن شیخ زین الدین (متوفای اول محرم ۱۰۱۱) این نسخه مشتمل بر فن اصول و جزء اول قسمت فقه صاحب معالم است

ش ۵۹ - معالم التنزيل صفحه اول ، كتاب ۵۷۱

که در سحر یکشنبه ۲۸۲-۹۹۴ از تالیف آن فراغت یافته .

وف . ع . م . ص ۸۶۵

* ش ۲۹۶۷

نسخ احسن بن محمد المشتهر بقاضی احسن عصر ۳ شنبه پنجم ذی قعدة...

(تقریباً اوائل قرن یازدهم) درمکه تحریر یافته قك ۱۷ × ۱۱، ۲۴ × ۱۷، ان ۱۱ × ۱۷
 سطر ۱۹، ص قسمت اصول ۱ - ۱۵۰، قسمت فقه ۱۵۱ الی ۵۳۰ (آخر کتاب)
 کاغذ اصفهانی، جلد چرمی سیاه.

(۵۷۳) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* ش ۳۰۴۶

نسخ حدود ۱۱۲۳ ق، قك ۱۳ × ۱۸، ان ۱۳ × ۱۳، سطر ۱۸، ص ۲۲۶، کاغذ اصفهانی نازک، جلد چرمی زرد، (از اول مقداری افتادگی دارد).

(۵۷۴) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* ش ۳۰۶۳

نسخ ... در نصفه اول ذیقعه ۱۴۱۸ تحریر شده، قك ۱۵ × ۲۰، ان ۱۵ × ۹، سطر ۲۰، ص ۱۷۰، کاغذ فرنگی، جلد چرمی قهوه‌ای.

(۵۷۵) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* شماره ۳۰۸۷

نستعلیق خوش قرن دوازدهم قك ۱۲ × ۲۱، ان ۱۳ × ۵، سطر ۱۷، ص ۲۲۸ کاغذ اصفهانی، جلد چرمی سیاه، صفحه اول کتاب نو نویسی شده.

(۵۷۶) معالم‌الدین (اصول) نسخه دیگر. [۱۳۷]

* ش ۵۴۴۵

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۳×۲۱ ، ان ۷×۵/۱۴ ، سطر ۱۶ ، ص ۲۴۲ کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده سیاه .

(۵۷۷) **معالم الدین (اصول) نسخه دیگر.** [۱۳۷]

* شماره ۱۱۴۸۹

نسخ قرن دوازدهم، قك ۱۳×۱۹ ، ان ۸×۱۴ ، سطر ۱۴ ، ص ۳۱۱ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه ، از اول يك ورق افتادگی دارد .

(۵۷۸) **مفاتیح الشرایع : (فقه)** [۱۳۸]

محمد بن شاه مرتضی ، ملا محسن فیض کاشانی (م-۹۱-۱۰ ق).
(فن عبادات و سیاسات) تألیف ۱۰۴۲ ق
«ریحانه الادب ج سوم ص ۲۴۵ شماره ۱۰۳»

* شماره ۲۹۱۶

بخط نسخ محمد بن رمضانعلی خوزانی در روز شنبه ۵ محرم سنه ۱۲۲۵ نوشته شده قك ۲۱×۳۰ ان ۱۲×۲۰ ، سطر ۲۱ ، ص ۲۹۴ ، کاغذ فرنگی جلد تیماج مشکی کوبیده هطلا ، نشانی ها شنگرف .

(۵۷۹) **مفاتیح الشرایع (فن عبادات و سیاسات)** [۱۳۸]

* ش ۲۹۳۵

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۶×۲۴ ، ان ۹×۱۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۶۲۶ کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماج قهوه ، نشانی شنگرف .

[۱۳۸] مفاتیح الشرایع (۵۸۰)

از فن عبادات و... کتابهای صلوة ، زکوة ، صیام ، حج ، نذور و عهود
حسبة و حدود و جنازرا شامل است .

* ش ۲۹۶۳

نسخ قرن ۱۱ قك ۱۶ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۲۲ سطر ۲۵ ، ص ۵۲۹
کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه از آخر ناقص .

[۱۳۸] مفاتیح الشرایع (فن عبادات و سیاسات) (۵۸۱)

* شماره ۲۹۸۳

نسخ و نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ان ۸ × ۱۵ ، سطر ۱۷
ص ۳۷۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج مشکی کوبیده .

۴

[۱۳۸] مفاتیح الشرایع (فن عبادات و سیاسات) (۵۸۲)

* ش ۳۳۰۰

بخط نسخ محمد بن محمد بی‌اقر قمی در سنه ۱۲۱۳ نوشته شده ، قك
۱۲ × ۱۸ ، ان ۶ × ۱۳ ، سطر ۱۸ ص ۴۲۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج
مشکی ، نشانیها شنکرف .

[۱۳۹] مفتاح الفلاح (اعمال و ادعیه شبانه روز) : (۵۸۳)

شیخ بهائی محمد بن الحسین العاملی (متوفای ۱۰۳۰ یا ۱۰۳۱)
« فهرست عربی مشار ص ۸۸۰ »

* ش ۳۲۹۷

نسخ قرن دوازدهم و یا اواخر یازدهم ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۳ ، سطر ۱۴ ، ص ۳۲۸ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، نشانیها باشکرف نوشته شده ، از اول و آخر افتادگی دارد .

(۵۸۴) **مفتاح الفلاح** (نسخه دیگر) [۱۳۹]

* ش ۳۳۱۰

نسخ اواخر قرن ۱۱ یا اوائل قرن ۱۲ ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۶ × ۱۲ ، سطر ۱۴ ، ص ۲۵۶ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوایی ، نشانیها شکرف ، از اول و آخر افتادگی دارد .

(۵۸۵) **مفتاح الفلاح** (نسخه دیگر) [۱۳۹]

* شماره ۳۳۱۸

بخش نسخ ... در ذیقعه ۱۰۲۴ (در حیاة مؤلف) نوشته شده ، قك ۹ × ۱۵ ، ان ۴ × ۱۰ ، سطر ۱۴ ، صفحه ۳۹۹ ، کاغذ اصفهانی ، جلد مقوای روغنی گل و بوته دار عالی .

(۵۸۶) **مقامات الحریری :** [۱۴۰]

ابو محمد قاسم بن علی الحریری البصری (متوفای ۵۱۶) از واسط مقامه چهارم تا اواخر مقامه پنجاهم (۵۰) فهرست عربی مشار ص ۸۸۷ ،

* شماره ۳۲۷۹

نسخ حدود قرن هفتم تا هشتم ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۶ ، ص ۲۷۸ ، کاغذ سمرقندی ، جلد مقوایی ، رؤوس مطالب شکرف ، از اول و آخر ناقص .

[۱۴۱]

(۵۸۷)

مقباس العرفان و مفتاح التبیان لمدارک القرآن:

محمد یوسف الحسینی التنکابنی ، (متوفای اوائل قرن دوازدهم)

(سورہ حمد و سورہ بقرہ)

در چهارشنبه ۳ صفر ۱۱۱۲ ق بنام شاه سلطان حسین موسوی صفوی تألیف

یافته .

آغاز : الحمد لله الذی رب العالمین شرحاً لدلائل کماله واجلاله ... اما

بعد فیقول ... محمد یوسف الحسینی التنکابنی ان احق الفواضل والفضائل ...

هو علم التفسیر ... وسمیت ما ارید من البیان مقباس العرفان ...

انجام : قد فرغت عما فی سورة البقرة من البیان وتیلوه ما فی سورة آل

عمران ...

فی يوم الاربعاء الثالث من شهر الصفر ... فی شهور السنة الثانية عشر بعد

الالف والمائه ... وان المنسوب الی احبائك ... محمد یوسف الحسینی التنکابنی

قد انممت الجلد الاول من هذا التفسیر المسمی بمقباس العرفان فی يوم الاربعاء

من شهر ذی قعدة من الشهور السنة الثانية عشرون و المائه بعد الف ...

کتبت هذا من خط الكاتب المصنف .

(گراور شماره ۶۰ صفحه اول و دوم کتاب را نشان میدهد) ←

* شماره ۲۶۷۹

بخط نسخ غیب علی بن علیقلی بفرموده علی اصغر بن حاج محمد کاظم در

چهارشنبه ذی قعدة ۱۱۲۲ تحریر یافته .

قک ۲۲ × ۳۰ . ان ۱۲ × ۲۱ ، سطر ۲۳ ، صفحه ۴۷۵ ، کاغذ اصفهانی

جلد تیماج سیاہ فرسوده .

ملاذ الاخیار : رک شرح تهذیب : مجلسی

در مسجد امیر زاهد نجم‌الدین عیسی بن نصر بن مداهر مقابله شده (ص ۲۲۹). متأسفانه در تاریخ تحریر دست برده شده و کلمه سبع را به تسع تبدیل نموده‌اند و مؤید بر تصرف ناروا این است که تاریخ مقابله نیز شعبان ۵۸۷ ضبط شده بدیهی است که باید کتاب قبلاً نوشته شده باشد تا بشود آنرا در شعبان ۵۸۷ مقابله نمود .

ب . جزء دوم کتاب تا ص ۴۳۸ توسط کاتب جزء اول نوشته شده ولی از صفحه ۴۳۹ ببعده بقلم ابوالقاسم بن اسمعیل بن عنان الکتبی وراق حلی در اواخر رجب ۶۵۸ تحریر گشته .

ج . ده نفر از دانشمندان بررگ و رجال معظم شیعه کتاب مزبور را مطالعه و هر یک بخط خود در اول و یا در آخر کتاب چیزی نوشته‌اند که اسامی آنان بترتیب تاریخ مطالعه بدینقرار میباشد :

- ۱ - موسی بن محمد بن ابی‌الرجار سالم بن ابی‌الرجار فتیان بن ابراهیم الفوعی مولداً و الحلبی اصلاً ، پنجم ربیع‌الآخر ۷۲۸ هجری قمری .
- ۲ - محمد بن موسی بن محمد بن الزعفران فوعی ، در شب آدینه ۱۹ رجب ۷۳۶ .

۳ - علی بن یوسف بن علی فوعی ، سه شنبه ۵ محرم الحرام ۷۵۳ .

- ۴ - حسن بن محمد بن موسی بن محمد بن ابی‌الرجار بن سالم یعرف بابن زعفران سلخ ع ۱-۷۵۵ (ص اول) .

۵ - علی بن محمد بن موحی بن زعفران فوعی در سنه ۷۵۹ .

- ۶ - دیگری [که نام آن خوانان نیست در پشت صفحه آخر نوشته] : ۱۲ شوال سنه ۸۶۸ .

۷ - خضر بن محمد بن خضر در محرم الحرام ۸۸۶ .

- ۸ - تاج‌الدین بن محی‌الدین بن تاج‌الدین ابن محمد ابن زهره حسینی حلبی (پشت صفحه آخر کتاب) غره رمضان ۹۸۶ .

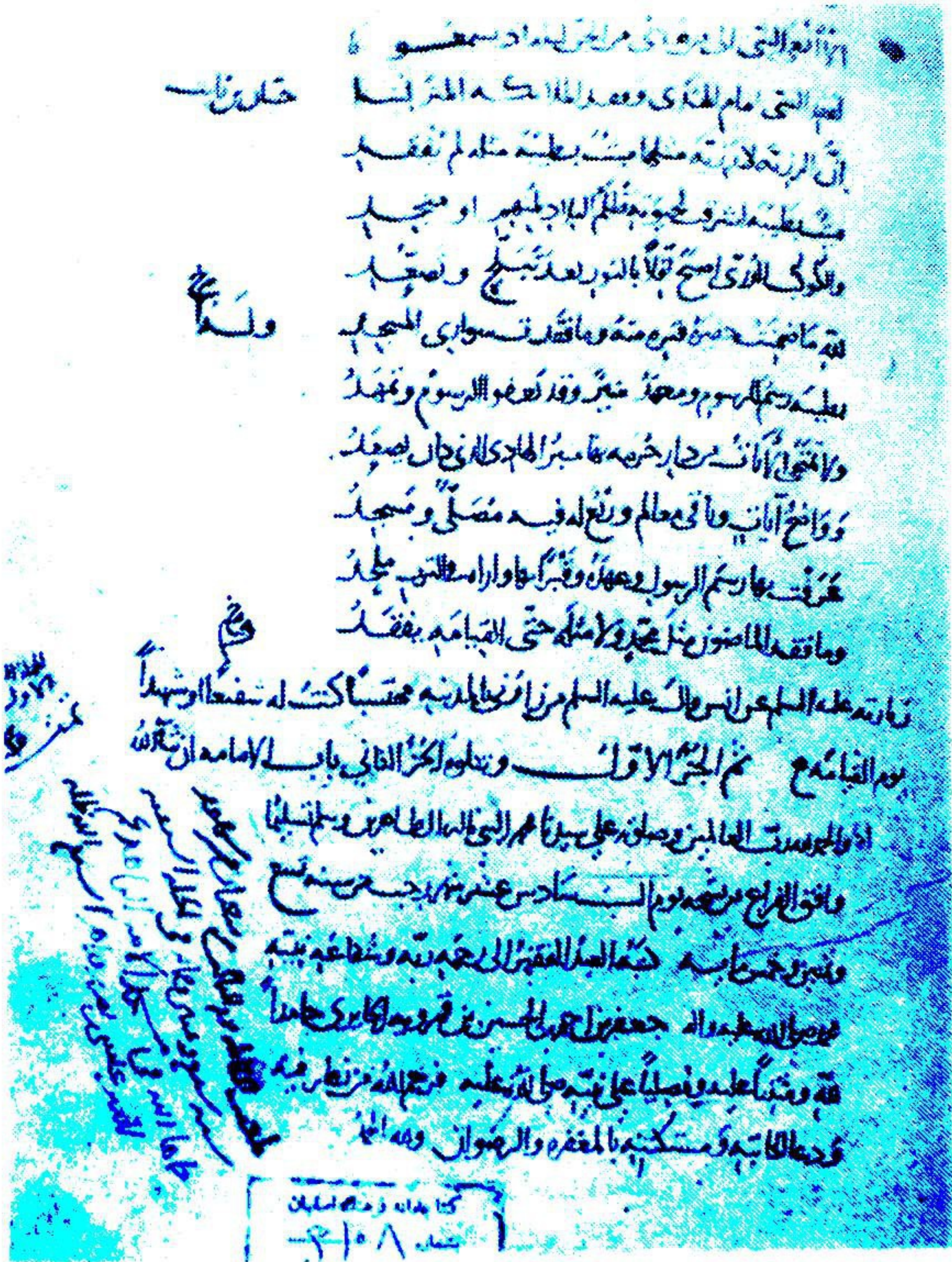
۹ - اسمعیل بن علی البغدادی (بدون تاریخ) .

۱۰ - یوسف بن یعقوب بن محمد ... الهاشمی (تاریخ لایقره) ص اول .

- د . علاوه بر نوشته‌های فوق تاج‌الدین بن حمزه بن زهره حسینی فوعی اشعار دو جزء را بر شمرده و بخط ریحان نوشته : که دوهزار بیت است مگر هفتاد بیت .

بهر حال نسخه است بسیار ممتاز و از اعظم نفائس این کتابخانه محسوب میگردد .

گمراور شماره ۵ - ۶۱ آخر جزء اول صفحه ۲۲۹ و گمراور شماره ۶۲ صفحه آخر کتاب را نشان میدهد.

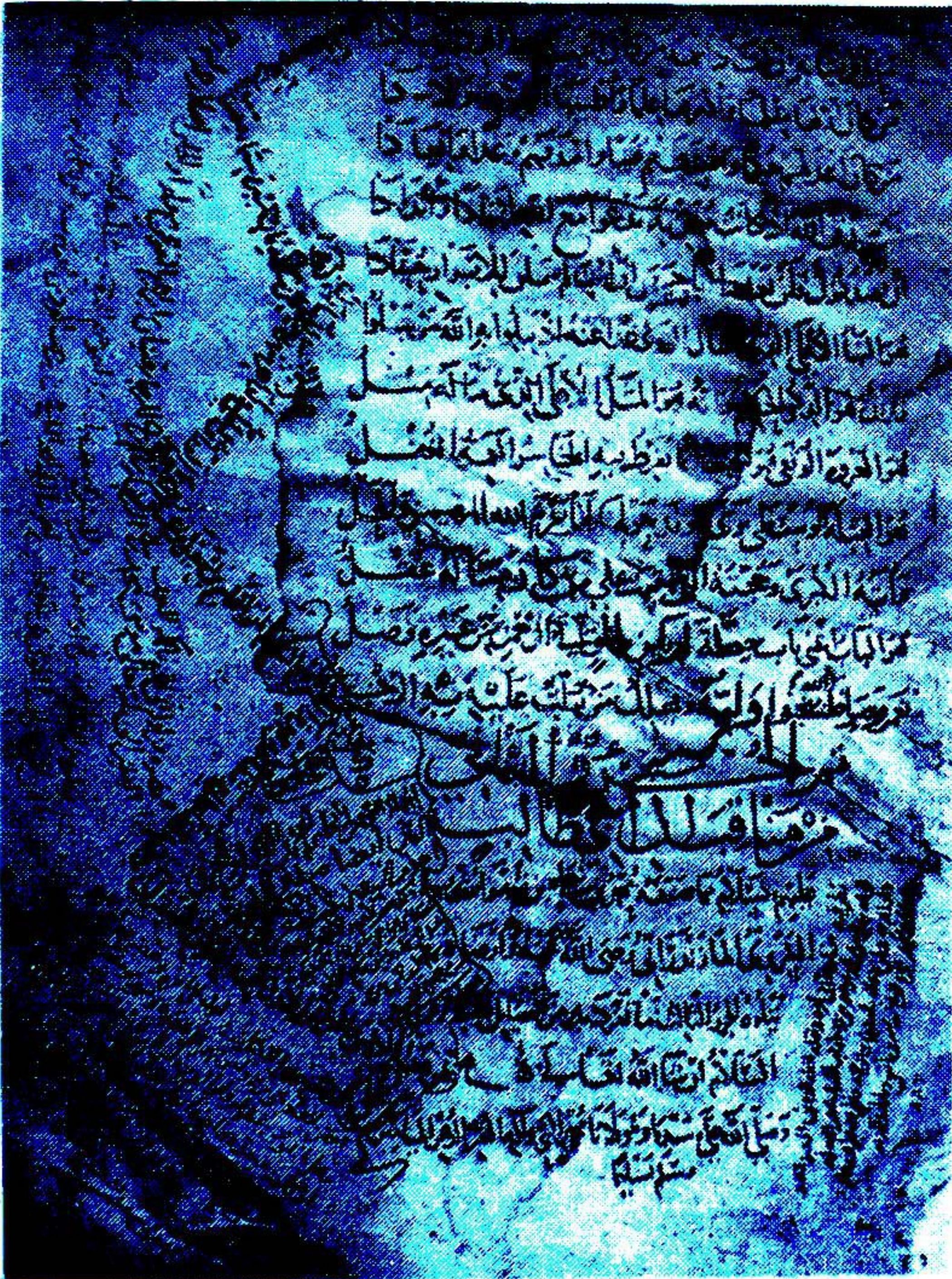

ت ۶۱ - مناقب آخر جزء اول ، صفحه ۲۲۹ ، کتاب ۵۸۷

* شماره ۳۱۰۸

نسخ ، تاریخ کتابت و کاتب ذکر شد قك ۲۵ × ۳۵ ، ان ۱۷ × ۲۷

سطر ج ۱-۱۹ : ج ۲۱-۲۱ ، ص ج ۱-۱ الی ۲۲۹ ، ج ۲ ، ۲۲۹ الی ۴۶۰
کاغذ سمرقندی ، جلد چرمی سیاه .

ش ۶۲ - مناقب : ابن شهر آشوب صفحه آخر کتاب ۵۸۷

(۵۸۹) **مناهج** (تقریرات الاصول) [۱۴۳]

از سید امیر عبدالفتاح بن علی الحسینی المراغی صاحب عناوین (محملاً)
(ذریعہ ج ۴ ص ۳۷۸ «

آغاز : فی بیان جواز الاجتماع الامر والنهی وعدمه . اختلفوا
فی جواز اجتماع الامر والنهی علی قولین الجواز وعدمه والاخیر هو المشهور و
تحقیق الکلام فی هذا المقام یقتضی رسم مقدمات عدیده المقدمة الا ولی فی تحریر
محل النزاع فاعلم ان فی محل النزاع یحتاج الی تحریر جهات الاولی ان متعلق
الامر والنهی امام متحدان ذهناً وخارجاً واما متحدان خارجاً ومتعددان ذهناً و
اما متعددان ذهناً وخارجاً اما القسم الاول ...

(صفحه ۶۶) : **المنهج الثالث** فی العام و الخاص و الکلام اولاً فی
العام وهو یقع فی مقامین ...

المنهج السابع فی حجیة الكتاب و لنا هنا مقامات خمسہ . الاول فی
تحقیق ان مدلول الحقیقی للفظ القرآن و الكتاب ...

انجام موجود: وثالثاً سلمنا الجميع الا ان الاقتصار خرق الاجماع والتعدی
بالاجماع معارض بالاجماع فتدبر تمت الادلة الشرعیة و نتلوها الادلة العقلیة .

* شماره ۳۰۴۲

نسخ قرن سیزدهم ، قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۱ × ۱۷ ، سطر ۳۳ ، ص
۲۷۰ ، كاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه .

(۵۹۰) **من لا یحضره الفقیه :** [۱۴۴]

ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه قمی ملقب به شیخ صدوق
(۳۸۱ - ۴) [این کتاب دومین اصول چهارگانه معتمد شیعه میباشد]
جزء ۱ از طهارة تا آخر حج

«فهرست عربی مشار ص ۹۰۵» ذریعہ ج ۱۴ ص ۱۹۳

* ش ۲۸۳۴

نسخ قرن دهم یا یازدهم ، قك ۱۹ × ۳۲ ، ان ۱۱ × ۲۳ ، سطر ۲۹ ، ص ۳۳۰ ، کاغذ اصفهانی نازک ، جلد ساغری مشکی نشانی‌ها شنکرف ، آثار مقابلہ در کتاب دیدہ میشود ولی از آخر مقداری افتادگی دارد .

(۵۹۱) * شماره ۲۸۳۸ (نسخه دیگر) جزء اول و دوم [۱۴۴]

بخط نستعلیق جلال الدین میرک بن غیاث الدین محمود باختری در ربیع الثانی ۱۱۰۶ نوشته شده قك ۲۴ × ۳۷ ، ان ۱۶ × ۲۶ ، سطر ۲۳ ، ص ۲۳۶ کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج زرد ، از آغاز مقداری افتادگی دارد .

(۵۹۲) * شماره ۲۸۸۷ (نسخه دیگر) از طهارة تا آخر زکوة [۱۴۴]

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۲۰ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۱۸ ، سطر ۱۷ ، ص ۳۳۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری آلبالوئی ، نشانی‌ها شنکرف ، از آخر مقداری ناتمام است .

(۵۹۳) * شماره ۲۹۱۷ (نسخه دیگر) تمام کتاب در ۴ جزء [۱۴۴]

بخط نسخ خواجه محمد بن خواجه شاه علی قائنی (ص ۶۲۷) در جمعه ۱۴ رمضان ۱۰۹۰ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۲ × ۲۰ ، سطر ۲۱ ، ص ۸۵۷ ، کاغذ اصفهانی : جلد تیماج سیاه ضربی .
در اول کتاب اسامی والقباب مشایخ حدیث و فهرست کتاب قرار گرفته و نیز در آخر کتاب از صفحه ۸۳۶ ببعد رساله در مشیخه از میرزا محمد استر-آبادی (م - ۱۰۲۶ یا ۱۰۲۸) اضافه شده .

(۵۹۴) * ش ۲۹۱۸ (نسخه دیگر) تمام کتاب و مسانید [۱۴۴]

بخط نسخ محمد اسمعیل (بقرینه مهر ص ۸۱۹) در سال قبل از ۹۹۵

نوشته شده ، قك ۱۷ × ۳۰ ، ان ۱۹ × ۱۹ ، سطر ۲۸ ، ص ۸۵۴ ، کاغذ اصفهانی نازك جلد تیماج سبز کوبیده از داخل سوخته مطلا ، نشانی‌ها شنکرف بانضمام فهرست کتاب در اول .

در حاشیه ص ۲۲۵ چنین نوشته شده : « تمام شد مقابله این جزء با نسخی که نسبتاً صحیح بودند در دوشنبه محرم سال ۹۹۵ در بلد قزوین بکتابت حسین مشهور بشاه میرحسینی »

(۵۹۵) * ش ۲۹۲۱ (نسخه دیگر) جزء ۴۹۳۰۲ [۱۴۴]

نسخ اوائل قرن دوازدهم قك ۱۹ × ۲۹ ، ان ۱۱ × ۲۰ ، سطر ۲۷ ص ۴۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج آلبالویی ، نشانی شنکرف ، از آخر کتاب افتاده و ناقص است .

(۵۹۶) * شماره ۲۹۳۹ (نسخه دیگر) تمام کتاب و مسانید [۱۴۴]

بخط نسخ حسین بن ابراهیم بن ناصر بن محمد بن خلف احسائی در ۱۹ شعبان سال ۱۰۶۹ نوشته شده ، قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۶۷۳ ، ك اصفهانی ، جلد کاغذی ، نشانی‌ها شنکرف .

(۵۹۷) موجز القانون للشيخ الرئيس [۱۴۵]

علاءالدين على بن ابى الحزم القرشى معروف به ابن النفيس (م - ۶۸۷)
« فهرست عربی مشار ص ۹۳۴ »

* شماره ۳۵۴۸

نسخ قرن ۱۱ ، قك ۱۱ × ۱۷ ، ان ۷ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۴۳۵ کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی زرد رنگ .

(۵۹۸) النجاة [۱۴۶]

شيخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۳۷۳-۴۲۸) .
« ف . ع . م . ص ۹۴۶ »

* ش ۲۷۷۲

بخط شکسته نستعلیق محمد رضا بن سیف الدین محمود در ۳ شنبه ۱۴ شوال
۱۰۶۱ در مشهد رضوی نوشته شده .
قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۱۹ ، ص ۳۵۳ ، ک اصفهانی
جلد چرمی سبز کوبیده .
کاتب در حاشیه صفحه آخر نوشته است: دو بار کتاب نجات را از اول تا آخر
مقابل نمودم .

[۱۴۷] (۵۹۹) **نجات العباد** (رساله عملیه در مسائل طهارة و صلوة)

محمد حسن بن شیخ باقر
آغاز: الحمد لله رب العالمین .. فیقول العبد القاصر محمد حسن بن
شیخ باقر انه قد التمسنى جماعة من المخلصین المومنین... ان اکتب لهم رسالة
مشملة على معظم ما يحتاجون اليه من مسائل الطهارة والصلوة... وسميتها نجات
العباد... وفيه مقدمه وثلاث مقاصد وخاتمه...
انجام: وكفارة الاعتكاف ككفارة شهر رمضان على الاصح والاحوط مراعات
الترتيب فيها مثل كفارة الطهارة والله العالم بحقايق الاسرار تمت...

* شماره ۳۰۶۵

بخط نسخ حسین بن آقاعلی اصغر گلپایگانی در صفر ۱۲۶۲ تحریر شده
قک ۱۳ × ۲۰ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۱۹ ، ص ۲۳۳ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماجی ضربی زرشکی .

[۱۴۸] (۶۰۰) **نخبة الجوادیه** : ۰۰۰ (مجلد اول)

[شاید از آقاعبدالجواد صاحب تشریح السوره (کتاب ۳۱۹) بوده باشد]
آغاز: القول فی ماء الحمام وفيه مقالات الاولى قد صرح جمع من

الاصحاب رضوان الله عليهم بان ماء الحمام في الحكم كالجاري وهذا القول باطلاقه كما هو الظاهر من التشبيه يدل على ان ماء الحمام لا ينفعل بمجرد الملاقاة... الثانيه قد صرح ايضاً ان ماء الحمام حكمه في عدم الانفعال بالملاقاة حكم الجاري اذا كانت له مادة متصله بها... القول في ماء الغيث... القول في ماء القليل... القول في الكر... القول في كيفية الوضوء... القول في الغسل واقسامه... ومساائل متفرقه ديگر.

انجام : ولو اقر بنسب بان زيذا مثلاً ولدى و لا يكذب به حس ولا شرع و بعبارة اخرى لم يعرف نسب زيد بغير المقر، وان زيذاً اذا كان بالغاً عاقلاً يصدقه فلا ريب في الحاق زيد با المقر، و بنوته له .

* شماره ۲۹۴۰

شكسته نستعليق قرن سيزدهم ، قك ۱۹ × ۲۳ ، ان ۱۲ × ۱۶ ، سطر ۱۸ ، ص ۲۱۵ ، كاغذ فرنگى ، جلد تيماج قرمز .
موارد بسيارى روى كلمات خط خورده و در کنار كلمه صحيح آن تحرير شده و روى اين قرينه احتمال دارد خط مؤلف باشد .

[۱۴۹]

(۶۰۱)

نزهة الخاطر الناظر و سرور تحفة الحاضر و متاع المسافر
(ربيع الاخوان الموضح لكلمات القرآن)

تأليف فخر الدين بن محمد على النجفى

آغاز : الحمد لله الذى جعل القرآن وسيلة لنا الى اشرف منازل الكرامه و بعد فيقول الفقير الى الله الغنى فخر الدين بن محمد على النجفى انى لما عثرت بكتاب غريب القرآن المسمى بنزهة القلوب و فرحة الكروب تأليف ابى بكر محمد بن عزيز السجستانى ... النوع الاول ما اوله همزه ابا ملة ابيكم ابراهيم جعل ابراهيم اباللامه ...

انجام : ميكال و ميكايل و قرى و سلام على آل ياسين اى على آل محمد صلى الله عليه وآله وسلم قد فرغ من السواد هذه الوديقات ...

* شماره ۲۷۰۶

نسخ قرن دوازدهم محمد مؤمن بن محمد حسین ، ق ك ۱۵ X ۲۰
ان ۹ X ۱۴ ، سطر ۱۷ ، ص ۲۴۲ ، کاغذ فرنگی جلد ساغری مشکی ، صفحه
اول واز ص ۱۰۰ تا آخر کتاب نونویس شده .

[۱۵۰] نور الانوار و مصباح الاسرار (۶۰۲)

محمد بن محمد تقی مدعو به رضی الدین حسینی .
جلد اول (از آغاز قرآن تا آخر سوره اعراف و اول انفال)
این کتاب دارای خطبه است که جملگی عبارات آن از اسامی سوره قرآن
ترتیب داده شده .
در « ذریعه ج ۴ ص ۳۱۸ » معرفی شده .

* ش ۵۱۱۵

نسخ سده دوازدهم ، ق ك ۲۴ X ۴۰ ، ان ۱۷/۵ X ۲۹ ، سطر ۳۴
ص ۸۸۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی ضربی قرمز ، دارای یک سر لوحه مذهب
و خط کشی تمام صفحات ، رئیس مطالب باشنگرف نوشته شده .

[۱۵۱] نهاية الاحكام في معرفة الاحكام (۶۰۳)

علامه حلی حسن بن یوسف بن علی بن مطهر حلی (۶۴۸-۷۲۶) از کتاب
الطهارة تا آخر زکوة در ۲ قسمت (۱)

(۱) - در ریحانه الادب جلد سوم صفحه ۱۱۳ ضمن معرفی تألیفات علامه بشماره
۱۱۰ چنین مینویسد : صاحب روضات الجناب نوشته که کتاب مزبور مشتمل بر
ابواب طهارة و صلوة است . ولی این نسخه بیش از آن مقدار ابوابی است که بنقل
از صاحب روضات در ریحانه الادب ذکر شده بنابراین محتمل است از نسخ کمیات نهاییه
بوده باشد .

* شماره ۲۹۸۹

بخط نستعلیق نصراله بن ابوالقاسم در ۲۸ محرم الحرام ۱۲۴۷ نوشته شده ، قك ۱۵ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۲۲ ، صفحه ۶۲۷ ، کاغذ فرنگی جلد ساغری کوبیده قرمز .

[۱۵۲]

الوافی

(۶۰۴)

(در جمع و ترتیب و شرح و تهذیب اخبار کتب اربعه) :

ملا محسن فیض کاشانی ، محمد بن شاه مرتضی (م-۱۰۹۱ ق) جزء اول «فهرست عربی مشار صفحه ۹۸۱»

* شماره ۲۸۸۰

بخط نسخ ابراهیم بن محمد رضا در اوائل قرن دوازدهم نوشته شده ، قك ۱۸ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۸ ، سطر ۲۴ ، ص ۵۵۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج قرمز نقابدار ، نشانی ها شنکرف .

[۱۵۲]

الوافی

(۶۰۵)

(جزء نهم کتاب الحسبة والاحکام والشهادات)

* شماره ۲۹۳۸

بخط نسخ زین العابدین حسینی کاشانی در روز شنبه ۲۳ ذیقعد سنه ۱۰۹۷ (شش سال بعد از وفات مؤلف) قك ۱۹ × ۲۴ ، ان ۱۲ × ۱۷ ، سطر ۲۰ ، ص ۶۸۹ ، کاغذ خان بالغ ، جلد تیماج سیاه ، نشانیها شنکرف .

این نسخه بر فرزند مؤلف علم الهدی محمد بن ملا محسن (م-۱۱۱۲ و ۱۱۲۳) خوانده شده و علم الهدی بخط خود در حاشیه صفحه آخر چنین نوشته :

«هو الفنی بلغ سماعاً علیّ و فقه الله تعالی لمراضیه و جعل آتیه خیراً من ماضیه و کتب محمد المدعو علم الهدی ابن محمد بن مرتضی حامداً مصلياً» .

[۱۵۲]

الوافی

(۶۰۶)

(جزء ۲۹۱ ، از کتاب العقل تا آخر کتاب الحجۃ)

* شماره ۳۲۴۸

بخط نسخ محمدجواد در سال ۱۱۳۵ نوشته شده ، قك ۱۸ X ۲۴
ان ۱۱ X ۱۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۸۶۷ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی
نشانی‌ها شنگرف .

[۱۵۳]

الوافیه

(۶۰۷)

فی شرح الکافیہ فی النحو (شرح متوسط (۱))

سید رکن‌الدین حسن بن محمد الاسترآبادی الحسینی (م-۷۱۷ق)
آغاز : احمد الله على عظمة جلاله حمد غریق بمطالعة جماله ... و
سمیه بالوافیه فی شرح الکافیہ
انجام : ویا امرأة اضربن اضربى فى الوقف لم يعلم انه بدل عن النون
اولم حذوف المردود ولكن آخر الكلام .

* شماره ۳۱۴۰

بخط نستعلیق ... در سال ۸۶۰ نوشته شده ، قك ۱۲ X ۲۲ ، ان
ان ۷ X ۱۵ ، سطر ۱۶ ، ص ۴۸۵ ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سیاه .

(۱) - کتاب کافیه در نحو تألیف عثمان بن عمر معروف بابن حاجب مالکی
است (م-۶۴۶) که شروح زیادی بر آن نوشته شده . ولی شارح مذکور (سید
رکن‌الدین) سه شرح بر کتاب کافیه نوشته : ۱ - شرح کبیر که موسوم به «السیط»
است ۲ - شرح متوسط که بنام «الوافیه» نامیده شده و کتاب مزبور است ۳ - شرح
صغیر «کشف الظنون ص ۱۳۷۰» .

(۶۰۸) الوافیہ (نسخہ دیگر) [۱۵۳]

* ش ۳۱۸۱

نسخ ربیع الثانی ۱۰۲۵ ق ، قك ۱۳ × ۱۹ ، ان ۶ × ۱۳ ، سطر ۱۶ ص ۴۲۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی نارنجی .

(۶۰۹) وسائل الشیعہ فی تحصیل احکام الشریعہ : [۱۵۴]

محمد بن الحسن ، شیخ حر عاملی (متوفای ۲۱ رمضان ۱۱۰۴ ق)
جزء پنجم «از اوائل کتاب النکاح تا آخر کتاب اللقطہ»
«ف . ع . م . ص ۹۸۹»

* شماره ۲۹۵۵

بخط نسخ ، در ۲۰ ع ۲۴ - ۱۱۱۰ تحریر شدہ ، قك ۱۸ × ۲۳ ، ان ۱۲ × ۱۸ ، سطر ۲۳ ، ص ۸۲۱ ، کاغذ اصفہانی ، جلد مقوایی .

(۶۱۰) وسائل الشیعہ . (نسخہ دیگر) [۱۵۴]

جزء پنجم (از کتاب صید و ذبائح تا آخر لقطہ)

* شماره ۳۰۳۲

بخط نسخ ابوالقاسم شریف حسینی در ۲۶ ع ۱۶ - ۱۲۶۴ تحریر یافته
قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۲۱ ، ص ۳۱۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد
تیماج سیاہ .

(۶۱۱) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب نکاح تا آخر دیات بانضمام خاتمه مشتمل بر ۱۲ فائده

* شماره ۵۱۷۳

بخط نسخ اسمعیل بن عبدالله خونساری ، در دوشنبه ۲۲ شوال ۱۲۵۷ نوشته شده ، (آخر جزء پنجم انتهای کتاب اللقطه) قك ۲۰ / ۵ ، ان ۳۰ ، ان ۲۱ × ۱۳ . سطر ۳۵ ، ص ۷۰۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده مشکی .

(۶۱۲) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب صید و ذبائح تا آخر دیات بانضمام خاتمه . با فهرست ابواب و فصول .

* شماره ۵۱۹۱

بخط نسخ محمد حسن بن محمد خونساری در پنجشنبه جمادی الاول ۱۲۶۸ بر حسب فرموده حاج محمد ابراهیم تحریر شده ، قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲ سطر ۳۵ ، ص ۵۲۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد چرمی کوبیده سیاه .

(۶۱۳) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب التجاره تا آخر کتاب نذر و اول صید و ذبائح با فهرست ابواب و فصول .

* شماره ۵۲۰۰

بخط نسخ خوب محمد حسن بن محمد خونساری در ۱۲۶۸ نوشته شده

قك ۲۱ × ۳۱ ان ۱۲/۵ × ۲۲ ، سطر ۳۵ ، ص ۶۲۰ ، کاغذ فرنگی سفید برقی ، جلد چرمی کوبیده سیاه ، رئوس مطالب و عناوین باشنگرف نوشته شده .

(۶۱۴) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

جلد سوم (از کتاب الزکوة تا آخر حج)

* ش ۵۲۱۰

بخط نسخ ... در سلخ جمادی الاخر ۱۰۹۹ (در حیاة مؤلف) نوشته شده قك ۱۸ × ۲۹ ، ان ۱۳ × ۲۳ ، سطر ۲۸ ، ص ۸۵۶ ، کاغذ اصفهانی نازک جلد تیماج کوبیده آلبالویی .

(۶۱۵) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب زکوة تا آخر کتاب وصایا

* شماره ۵۲۵۲

بخط نسخ اسمعیل بن عبدالله در سال ۱۲۶۱ تحریر شده (نام کاتب و تاریخ کتابت در آخر باب امر بمعروف ونهی از منکر نوشته شده) قك ۲۱ × ۳۱ ، ان ۱۲ × ۲۲ ، سطر ۳۵ ، ص ۸۷۲ ، کاغذ فرنگی سفید برقی ، جلد چرمی سیاه کوبیده ، رئوس مطالب باشنگرف نوشته شده .

(۶۱۶) وسائل الشیعه (نسخه دیگر) [۱۵۴]

از کتاب فرائض و مواردیث تا آخر دیات

* شماره ۵۴۱۱

نسخ قرن دوازدهم ، قك ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۵ × ۹٫۵ ، سطر ۲۲
ص ندارد ، کاغذ رنگی نازک و ضخیم ، جلد مقوایی .

(۶۱۷) هدایةالمسترشدین (حاشیه برمعالم) [۱۵۵]

شیخ محمد تقی بن عبدالرحیم ایوان کیفی ، تألیف ۱۲۳۷
جلد اول (از آغاز معالم تا آخر نواهی)
« ف . ع . م . ص ۱۰۰۳ »

* شماره ۲۹۸۸

بخط نسخ و نستعلیق در ۱۸ رمضان ۱۲۶۰ نوشته شده ، قك ۱۵ × ۲۱
ان ۱۵ × ۸ ، سطر ۲۲ ، ص ۶۱۳ ، کاغذ رنگی ، جلد تیماج مشکی کوبیده .

(۶۱۸) هدایةالمسترشاهین (نسخه دیگر) [۱۵۵]

جلد اول (از آغاز معالم تا آخر مبحث تعدد امر و اول دلالة الامر
علی الوحدة والتکرار)

* شماره ۵۴۴۶

بخط نسخ احمد بن محمد خونساری در ۱ ربیع الثانی ۱۲۵۵ تحریر شده
قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۱۵ × ۹٫۵ ، سطر ۲۲ ، ص ۵۱۷ ، کاغذ فـ رنگی
جلد تیماج مشکی .

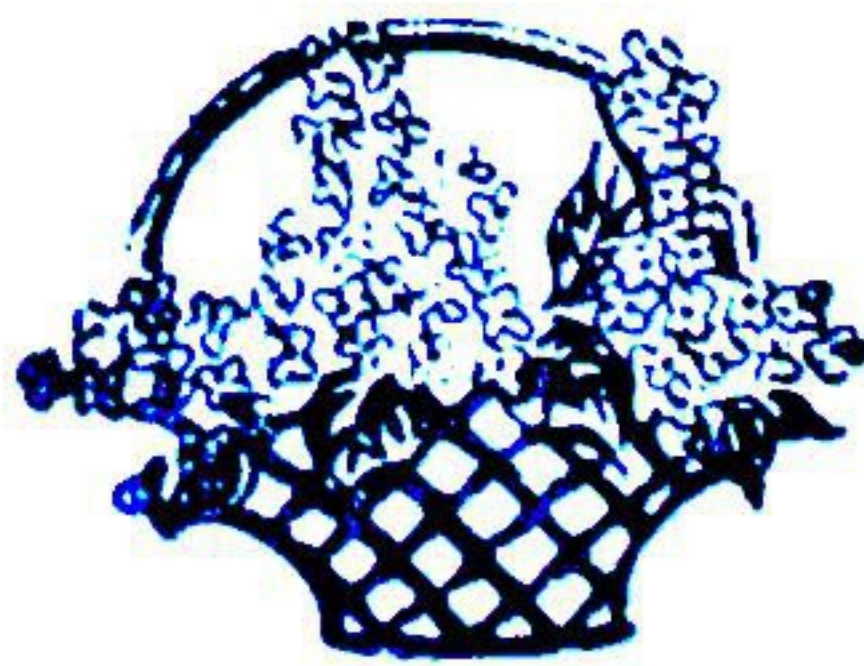
بخش سوم

مجموعه‌های خطی عربی و فارسی

کتابخانه عمومی اصفهان

در این بخش ۲۳ مجموعه مشتمل بر ۸۸ کتاب بترتیب شماره
کتابخانه معرفی میشوند

مجموعه شماره ۲۷۰۴ مشتمل بر دو کتاب :

[۱] (۶۱۹)

حرز الامانی ووجه التهانى فى القراآت السبع المثنانى

(قصیده شاطبیه) - عربى

شیخ ابو محمد قاسم بن فیره شاطبى ضریر (م ۵۹۰ در قاهره)
این قصیده مشتمل بر ۱۱۷۳ بیت است و شروح زیادى بر آن نوشته اند
و بدین مصراع آغاز میشود :

بدات بسم الله فى النظم اولاً ..... و کشف ، ص ۶۴۶ ،
نسخه از این کتاب در مکتبه شیخ الاسلام عارف حکمه در مدینه معرفی
شده (دفتر پنجم نشریه مرکزی دانشگاه ص ۴۴۰)
نسخه دیگری در کتابخانه مجلس شورایملى وجود دارد .
(فهرست مجلس : اعتصامی ج ۲ ص ۳۰)

* شماره ۲۷۰۴/۱

بخط نسخ ولی بن احمد بن محمد نیریزی حافظ در ۱۲ شعبان ۷۶۱ نوشته
شده ، قك ۱۴ X ۲۰ ، ان ۱۰ X ۱۴ ، سطر ۱۱ ، ص ۱-۱۱۵ ، کاغذ
سمرقندی ، جلد چرمی :
این نسخه کمیاب از لحاظ تاریخ کتابت نیز حائز اهمیت است .

[۲] (۶۲۰)

کشف العقیله : ...

شرح قصیده عقیله اتراب ... للشاطبى) عربى

شارح کتاب در مقدمه چنین گوید : « وقد صنف الناس فى هجاء المصاحف

کتبا و کتاب المقنع من احسنها و اجمعها ثم اختصره الشيخ ابو القاسم الشاطبي رحمه الله احسن اختصار و نظم ما فيه في قصيدة سماها عقيلة اتراب القصائد في اسنى المقاصد و زاد على ما في المقنع و قد استعنت الله على بيان تلك القصيدة على شرح موجز بين معانيها و توضيح مشكلها و هو خير معين و سميت الكتاب بكشف العقيلة ...

آغاز : الحمد لله ذي القدرة القاهره و العزة الباهره و الحجة الزاهره الذي قدر جميع الاشياء بحكمته ... اما بعد فان الله تعالى جعل الكتابة من اجل صنایع البشر و اعلاها

انجام موجود : باب قطع حيث ما و وصل اينما حيث من لفظ ما الواقعة بعدها و وصل اين بما الواقعة بعدها ...
فنعم كل ماجاء في القرآن من ذلك قالوا و اصول ثلاثة احرف في البقره فايضا تولوا فثم وفي النحل اينما يوجهه و في الشعراء اينما كنتم تعبدون قال ابو عمرو و اختلفوا ...

این شرح از نسخ ممتاز و نادر الوجود کتابخانہ بشمار میرود .

گر اور شماره ۶۳ صفحه اول و دوم کتاب را نمودار است

* شماره ۲/۲۷۰۴ *

نسخ قرن دهم ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۱ × ۱۵ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۱۷-۲۲۱ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی .

* * * * *

مجموعه ش ۲۷۲۲ مشتمل بر دو کتاب :

(۶۲۱) حاشیه (اجد؟) بر شرح تجرید (۱) - عربی [۳]

ملا جلال الدین محمد الدوانی (م - ۹۰۷ ق)

آغاز : قال اما بعد حمد واجب الوجود على نعمائه اما هنا الاستيناف اى هو واقع في ابتداء الكلام من غير ان يكون هنا محمل هو تفصيل له ... قول -

(۱) توضیح مربوط باین حاشیه در پاوردی صفحه ۲۲۶ ، کتابت ۳۶۸ گذشت

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذه دقة لغافة تحفة و النسخة الرابعة و اللغة الرابعة التي
 قد مر بها في مكة طاردا و توعدنا بحمد الملائكة من ربهم يوم النجاة
 و هو الذي لم ير شيئا قيوما مستظلا بالكلام الا انزل الحكيم و له الملك
 الاعلى في السموات و الارض وهو العزيز الحكيم و سلواته على نبيه و رسوله
 سيد البشر صاحب الخوض الكور و شفيع الامة يوم الحشر اجمع
 صبر و ادب و صفة ما انضلت و بين يظن بها احد فان استغلي جعل الكلام
 من اجل مسايغ البشر و اعلاها من ركب الامم و اسماها و هي جزر رايض
 ما استوعق فيه و لكن لا يتغير لذية ما توعدت و ما قد اعطى قلبه النفسانيات
 و النفس الصواب من القول اذا حرم في الانسان و يند قال صلى الله عليه و سلم
 العلم الكتاب و هي السبب التي تمهيد كل فضيلة فالذرية التي تودت كل
 حيلة في الوصول الى الامم الايت احضا الفرقة الماضية حتى لا يباغض
 السلف و كذلك حال الثابت ان سالت من الكلام القليل لسانه و كان لا يكتفي
 ذهب الكلام و وجوده و نواهم و حذرهم في الفرقة من قال الشيخ ابو الحسن
 السخاوار و رحمه الله و قد رايت في جامع بلخ في بعض سوار و الرعام مقفول
 باحد يد حضرت هذا الموضوع المتوضعا لما يكسب من كعب الاحبار و يقولون ان
 هناك وكان عسري عند العزير و هم يصل بالليل اذا مزيت به اربعة ثم شيا
 سلم من صلاة و كتب في العرج فبينما ان ريتنا الاكرم الذي علم بالفهم علم الانسان السلام

۱۱۸

انما لا يهتد و من ثم من اى ما و مسلم من الاصل الحسنى و من ثم
 بن محمد الزمركاني عن محمد بن محمد بن الحسين و السالكين اليه من ابن مطهر
 الكاشاني فقالوا من اهل الخيرة و سالكوا اهل الخيرة من ابن مطهر الكاشاني
 اهل الانبار و قال ابو بكر عبدالله بن ابي داود و سألوه ان عرفت للقطاب كى
 انه من تلك من تولى كقول الكاشاني من حروب من ابيه و اهل بيته من
 سيف بن حرب فلما انك من ايامها اسكتة و عطف على لا يحدك كى انك
 شيئا من الكتبه و الا و من ربه و ان كتاب الله تعالى اول كتاب من كتاب
 و احق به من كل خطاب كتب سلك هذا لانه عطفنا من اى تصدى و ابرج
 اليها و يرضخ الخلاق معها و النزاع عندنا ثم تالت اليها و كتبت فيها الخلق
 و النجاة الذي لها اول ما اعلم به و التفتت لان نوما لانا و اى و يرضخ
 و قد اخبر الامام الا و جدا و القسم الشاطبي و غيرها منه استاده من الكارن
 انش قال انما ان الفران على ما انما يرضخ و من ثم ان سوك على اى يرضخ
 صف الثاني في عجا المصاحف و كتاب الفصح من احسانها و اجها لم يستمر
 ابو القسم الشاطبي و عجا حقا و اختصار و نظم باية في تفسيره ما عاقت انما
 التصايد في اسنى المقاصد و ناول الى الفصح و قد استتمت على ان كتابه
 على شرح موجز بين معانيها و يرضخ مطاوعا و هو حرمين و هو من كاشاني
 و حيا و نظم الوكيل و هو من كاشاني و هو من كاشاني و هو من كاشاني
 الحمد لله معناه الشكر و لان حواصلا يرضخ من المعاني و ما من يرضخ
 مدح لم يعلم العباد كين محمدا و هو يرضخ و هو من كاشاني و هو من كاشاني

ش ۶۳ - كشف العقيله (شرح قصيده عقيله شاطبي) صفحه اول و دوم كتاب ۶۲۰

الشارح في الحاشية قيل لم يرد الخ صاحب القيل هو السيد الشريف وحاصل كلامه
 على ما فهم الشارح ان المراد من اسم التفضيل المضاف ههنا هو الزيادة بالمعنى
 الاعم ...

انجام : وليس هـذا جنسا لمفهوم التقابل ام لانه لا يصدق على مفهوم
 التقابل ... انما هو مقولة المضاف وهو ما يعقل بالقياس الى غيره تمت الكتاب ...

* شماره ۲۷۲۲/۱

نسخ محمد اكمل بن اسمعيل ، دوشنبه ۲۷ ج ۱ - ۱۰۸۶ تحرير شده
 قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۷ × ۱۲ ، سطر ۱۸ ، ص ۱ - ۶۰۲ ، كاخذ اصفهاني نازك
 جلد ساغرى سياه .

* * * * *

(۶۲۲) **ابطال الخلاء: ...** (عربی) [۴]

آغاز: قال فيلزم ان يكون زمان الحركة في الملاء الرقيق ساعة هذا
مم ، ضرورة انه اذا اتحدتاه . قلنام لكن لاشك ان المعاوقة غير منحصرة في
الملاء فيجوزان ينضم ...
انجام: ويجوزان لا يكون لتلك الافراد علاقة بالوحدة و هو ظاهر
فلا يلزم خلاف الفرض ايضاً كون الممتنع لاعلاقه له بالوحده مم لجواز ان يكون
كل ممتنع نوعاً منحصراً في فرد .

* شماره ۲۷۲۲/۲

نسخ ، قك ۱۲ × ۱۹ ، ان ۱۲ × ۷ ، سطر ۱۸ ص ۲۱ کاغذ اصفهانی
جلد ساغری سیاه .

* * * * *

مجموعه شماره - ۲۷۲۹ شامل دو کتاب :

(۶۲۳) **شرح جدید تجرید (۱) - عربی** [۵]

علاءالدين ملاعلی قوشچی (۰۰۰ - ۱۷۹)
مقصد اول در امور عامه با حذف مقدمه
«فهرست عربی مشار ص ۵۴۳»

* شماره ۲۷۲۹/۱

نسخ قرن یازدهم ، قك ۱۶ × ۲۳ ، ان ۱۴ × ۹ سطر ۲۳ ، ص ۱۸۲
کاغذ اصفهانی نازک ، جلد تیماج یک لائی .

(۱) توضیح لازم در پاورقی ص ۲۲۵ ، کتاب ۳۶۷ گذشت .

[۶] (۶۲۴)
حاشیه بر حاشیه خفزی بر شرح جدید تجرید (عربی)

شیخ حسین بن ابراهیم تنکابنی

* شماره ۲۷۲۹/۲

نستعلیق محمد اشرف بن محمد صدرالدین ، در ۶ رجب ۱۰۸۹ نوشته شده
قك ۲۳ × ۶ ، ان ۱۳ × ۱۹ ، سطر ۲۶ ، ص ۳۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد
تیماجی يك لائی .

* * * * *

مجموعه شماره ۵ - ۲۸۴۹ مشتمل بر ۲ کتاب :

[۷] (۶۲۵) ریاض المسائل (شرح کبیر) (۱) - عربی

سید علی طباطبائی (م - ۱۲۳۱) از کتاب التجاره تا آخر

* شماره ۲۸۴۹/۱

بخط نسخ محمد جواد بن محمد حسن ده نوی در پنجمشنبه ۲ محرم ۱۲۶۶
نوشته شده ، قك ۲۲ × ۳۲ ، ان ۱۳ × ۲۳ ، سطر ۲۵ ، صفحه از ۱ الی
۳۵۶ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی سبز . نشانی‌ها شنکرف .

[۸] (۶۲۶)
رسالة در بیان الشرط فی العقود (عربی)

میرزا ابوالقاسم بن حسن قمی (م ۱۲۳۱)

(۱) شرح درپاورقی صفحه ۲۴۸ گذشت :

* شماره ۲/۲۸۴۹

بخط نستعلیق محمدجواد بن محمدحسن دهنوی در سال ۱۲۶۷ نوشته شده ، قك ۲۲ X ۲۲ ، ان ۱۴ X ۲۶ ، سطر ۳۷ ، ص از ۳۵۶-۳۶۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوای سبز ، نشانی‌ها شنگرف .

* * * * *

مجموعه شماره - ۳۲۰۵ مشتمل بر دو کتاب :

[۹] مختصر نافع : (۶۲۷)

محقق حلی

* شماره ۱/۳۰۲۵

بخط نسخ عبدالعظیم بن کر بلا مرادعلی در ۲۹ محرم ۱۲۴۵ نوشته شده ، قك ۱۵ X ۲۰/۵ ، ان ۱۵/۵ X ۹ ، سطر ۱۴-۱۹ ، ص ۱-۲۲۵ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج سیاه يك لائی .

[۱۰] التحفة القوامیه فی فتد الامامیه (عربی) (۶۲۸)

(ارجوزة فی نظم اللمعة الدمشقیه) :

قوام الدین سید محمد بن هدی حسینی سیفی قزوینی (م-۱۱۵۰)

از کتاب الطهارة ناقسمتی از کتاب طلاق

«ذریعه ج ۳ ص ۴۶۲» و «ف . ع . م . ص ۱۷۱»

* شماره ۲/۳۰۲۵

نستعلیق قرن دوازدهم ، قك ۱۵ X ۲۰/۵ ، ان ۱۵/۵ X ۹ ، سطر ۱۴ ، ص ۲۲۶-۲۷۲ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج يك لائی .

مجموعه شماره ۵ - ۳۰۸۸ شامل دو کتاب :

(۶۲۹) حاشیه بر زبدة الاصول شیخ بهائی (عربی) [۱۱]

از خود شیخ بهائی ، محمد عاملی (م-۱۰۳۱) تاریخ تألیف ۱۲ محرم ۱۰۱۸ ق

آغاز : ابھی اصل یتنی علیہ الخطاب ... قوله ابھی البهاء الحسن و باہیتہ فبہیتہ غلبہ یا الحسن و بہی البیت تبہیتہ وسعہ قوله الخطاب قدیر ادباً الخطاب الکلام الموجه نحو الغیر لفہامہ و قدیراد ...

انجام : والروایۃ الی ذکرہا وان کانت غیر صحیحۃ السند الا انہا مشہورۃ بین الاصحاب فیمن الاحتجاج [؟] بہا ان لم نشرط القطع فی الاصول کما هو الاظہر فرغ من نقلہ الی البیاض اقل العباد عملاً و اکثرہم رجاء و املا محمد المشرہ ببہاء الدین العاملی ... فی ثانی عشر اول شہور الثامنہ من العشر الثانی بعد الالف ...
«ذریعہ ج ۶ ص ۱۰۳» «فہرست سپہسالار بخش چہارم ۲۰۳»
نسخہ از این حاشیہ در کتابخانہ شخصی آقای آسید محمد علی روضاتی، در اصفہان یافت میشود .

* شماره ۳۰۸۸/۱

نسخ عبدالکریم بن محمد باقر خوئی ، قک ۱۲ × ۲۰ ، ان ۶ × ۱۳
سطر ۱۵ ص ۱ الی ۲۹۲ کاغذ اصفہانی ، جلد ساغری مشکی .

(۶۳۰) وجیزہ در علم درایہ (عربی) [۱۲]

شیخ بهائی محمد بن حسین بن عبدالصمد (م-۱۰۳۱)

وف . ع . م . ص ۹۸۴

* ش ۳۰۸۸/۲ *

نسخ عبدالکریم بن محمد باقر خوئی در قرن دوازدهم تحریر شده ، قک
 ۱۲ × ۲۰ ، ان ۶ × ۱۳ ، سطر ۱۵ ، ص از ۲۹۳ الی ۳۰۲ ، کاغذ اصفهانی
 جلد ساغری مشکی .

* * * * *

مجموعه شماره ۳۲۱۸ - مشمل بردو کتاب

(۶۳۱) شرح ملخص الهيئة چغمینی (۱) (عربی) [۱۳]

صلاح الدین موسی بن محمود معروف بقاضی زاده رومی که در سال ۱۸۱۵
 آنرا برای الغ بیک میرزا تألیف نموده . « کشف ج ۲ ص ۱۸۱۹ » و
 « فهرست عربی مشار ص ۵۶۶ »

* شماره ۳۲۱۸/۱ *

شکسته نستعلیق ... در ۱۸ رمضان ۱۰۷۰ در اصفهان مدرسه میرزا
 رضی نوشته شده ، قک ۱۰ × ۱۷ ، ان ۶ × ۱۰ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۹۰ ، کاغذ
 اصفهانی ، جلد تیماج آلبالوئی .
 باحاشیه‌هایی از شرح مرحوم شیخ بهائی بر ملخص چغمینی .

[۱۴]

(۶۳۲)

شرح بیست باب خواجه طوسی

در معرفت اسطرلاب (فارسی)

نظام الدین ملا عبدالعلی بیرجندی (م - ۹۲۴) که بنام خواجه ناصر -
 الدین آنرا تألیف نموده .

نسخه از این کتاب در خزانه رضوی خراسان وجود دارد .

« ذریعه ج ۱۳ ص ۱۳۰ ش ۴۳۱ »

(۱) محمود بن محمد الجغمینی الخوارزمی .

* شماره ۳۲۱۸/۲ *

بخط نستعلیق محمد قاسم بن ناصرالدین در قرن یازدهم تحریر شده
 قك ۱۰ × ۱۷ ، ان ۵ × ۱۱ ، سطر ۱۴ ، ص ۱۹۱-۴۳۸ ، کاغذ اصفهانی
 جلد تیماج آلبالوئی .

* * * * *

مجموعه شماره - ۳۲۶۸ مشمل بر ۸ کتاب

[۱۵]

(۶۳۳)

مصدق الفضل

در شرح قصیده بانس سعادت کعب بن زهیر (۱) (عربی)

شهاب‌الدین احمد بن شمس‌الدین بن عمر دولت‌آبادی ذوالی‌غزوی مشهور
 به فاضل هندی شارح کافیه (م - ۸۴۸ ق)
 « ف . ع . م . ص ۸۵۵ »

* شماره ۳۲۶۸/۱۴۵ *

نسخ علی محمد بن محمد حسین ، در جمعه رجب ۱۲۶۶ تحریر شده
 قك ۱۵ × ۲۱ ، ان ۹ × ۱۵ ، سطر ۲۲ ، ص ۱۶۹ . کاغذ فرنگی ، جلد
 ساغری يك لائی مشکی .

[۱۶]

(۶۳۴)

شرح مشکلات قصیده بانس سعادت کعب بن زهیر (عربی)

لطفعلی بن احمد بن لطفعلی تبریزی .

« ف . ع . م . ص ۵۵۸ » « ذریعه ج ۱۴ ص ۵ »

(۱) پس از مراجعت پیغمبر (ص) از غزوه بتوک کعب بن زهیر بخدمت آن
 حضرت رسید و قصیده مزبور را که مشتمل بر ۵۷ بیت است در مدح آنحضرت قرائت
 کرد و حضرت رسول برده بسوی او انداخت .
 (این قصیده غیر از قصیده برده بوضری مشهور است) « ذریعه ج ۱۷ ص ۱۱۰ »

* شماره ۳۲۶۸/۲

نسخ ، علی محمد بن محمد حسین (بقرینه خط کتاب قبل)، قک ۱۵ × ۲۱
ان ۱۰ × ۱۶ ، سطر ۲۴ ، ص ۳۹ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری مشکی .

(۶۲۵) شرح قصیده سبعة علویہ حدیدیہ (عربی) [۱۷]

سید مرتضی علم الهدی علی بن ابی احمد حسین (۳۵۵-۴۳۶ ق) در کتب
تراجم و فهرست‌ها نام سید مرتضی جزء شارحین قصیده مزبور دیده نشد و در
هیچیک از کتب چنین شرحی بسید مرتضی نسبت داده نشده ولی در آغاز کتاب
چنین مینویسد :

« فان القوائد السبع العلویات نظم الشيخ ... عز الدین عبدالحمید بن ابی
الحدید ... قد احتوت علی فضائل کثیرة ومحاسن نکت اثیرة ... وقد شرحها
السید السند الاورع مؤسس الدین وهادی الطریق الصدق والیقین الرضی المرضی
السید المرضی علم الهدی قدس الله ...

آغاز : تو کلت علی الله ربی و ربکم بواجب الوجود استعین و بارشاده
سبیل الحق استبین فان القوائد ...

الا ان النجد المجد بیض ملخوف ...
ال نجد الطریق المرتفع وقد يتسع فيه فیسمى نجداً وان لم یکن مرتفعاً ...
انجام : قوله الدرمن الفاظها لکنه درله ابن ابی الحدید بفصل ... قوله
الدرج عمل الفاظها اصلاً للدر و تفصیل الدر تحسینہ بان یجعل بین کل درین خرزة
قوله هی دون مدح الله اه اجادوا حسن فی کل ما قاله عظم الله ثوابه وحشره مع
احبته والحمد لله رب العالمین تمت النسخة الشریفه .

* شماره ۳۲۶۸/۳

سطر ۱۷ ، ص ۵۹ سایر خصوصیات مانند کتاب اول مجموعه است .

(۶۳۶) قصیده برده بوضریه (عربی) [۱۸]
(کواکب الدریه فی مدح خیر البریه)

محمد بن سعید دولابی بوسری (م - ۶۹۴ ق)
 « ف ، ع ، م ، ص ۷۰۴ » و « ذریعه ج ۱۴ ص ۶ » شرح بعضی از
 لغات مشکله آن بفارسی نوشته شده .

* ش ۳۲۶۸/۴

متن بخط نسخ و شرح لغات بخط نستعلیق علی محمد بن محمد حسین
 سطر ۹ ، ص ۱۹ سایر خصوصیات مانند شماره اول مجموعه است .

[۱۹] (۶۳۷)
قصیده فرزدق در مدح حضرت امام سجاد (ع) (عربی)

همام بن غالب بن صعصعه (م - ۱۱۰ یا ۱۱۱ ق)
 « ف ، ع ، م ، ص ۷۰۷ »

* شماره ۳۲۶۸/۵

نسخ ... سطر ۱۹ ، ص ۱۹-۲۱ ، خصوصیات دیگر گذشت .
 ۴

[۲۰] (۶۳۸)
قصیده عینیه حمیری (عربی)

اسمعیل بن محمد بن زید بن ربیع حمیری (م - ۱۹۳ ق)
 « ف . ع . م . ص ۷۰۶ » (ذریعه ج ۱۷ ص ۱۲۲) .

* شماره ۳۲۶۸/۶

سطر ۱۷ ، ص ۲۱-۲۴ . سایر خصوصیات گذشت .

[۲۱] (۶۳۹)
قصیده رائیه (عربی)

متحمل است از قصائد سید اسمعیل حمیری باشد .

آغاز: نظرت فازرت با الفزال الاحور

وسطت فاردت کـل لیث قسور

و تمايلت عجباً فنکس راسه

غصن النقا یبدي اعتذار مقصر

انجام: ثقلت عاتقها بمد حك فانبرت

تمشى اليك لثقلها بتبـختر

صلى عليك الله ما اهدى لنا

منك النسيم اريح مسك از فر

* شماره ۳۲۶۸/۷

سطر ۱۷ ، ص ۲۵-۴۴ ، سایر خصوصیات بمانند قبل است .

(۶۴۰) قصیده جلجلیه (عربی) [۲۲]

عمرو بن عاص .

معروفست هنگامیکه وفود روم و عجم بر معاویه وارد شدند معاویه به عمرو عاص نامه نوشت و خراج مصر را از او طلب کرد عمرو عاص در جواب معاویه قصیده مزبور را فرستاد .

آغاز: معاویه الخال لاتجهل و عن سبل الحق لاتعدل

* * * * *

انجام. فان كنت فيها بلغت المنى ففى عنقى علق الجلجل

* شماره ۳۲۶۸/۸

نسخ علی محمد بن محمد حسین (بقرینه خط کتاب اول) ، قک ۱۵ × ۲۱

ان ۱۵ × ۹ ، سطر ۱۷ ، ص ۴۴-۴۸ ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری سیاه .

مجموعه شماره ۳۲۷۳- محتوی سه کتاب

(۶۴۱) اعتقادات صدوق (عربی) [۲۲]

ابو جعفر محمد بن علی بن الحسین ... بابویه قمی .
(ف . ع . م . ص ۶۲۵ ، بعنوان « العقائد »)

* شماره ۳۲۷۳/۱

نستعلیق قرن سیزدهم ، قك ۱۴ × ۲۰ ، ان ۱۴ × ۷ ، ۱۵ ، ص ۶۳
کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۶۴۲) ترجمه اعتقادات صدوق (فارسی) [۲۴]

ابوالفتح حسینی ، مشتمل بر ۳۴ باب .
مترجم کتابرا با اشاره شاهزاده مهین بانوسلطان خانم ، ترجمه نموده .
آغاز : بعد از محامد وافیات کریم و اهب العطیات و حکیم معطی المسئلات
ومفتح الابواب ... که این کلمه چند است ظاهر واضح ... در شرح و ترجمه
الفاظ و عبارات کتاب اعتقادات منسوب به شیخ صدوق ... که بموجب اشاره
بابشارت وفرمان لازم الاذعان نواب مستطاب ... حضرت شاهزاده مهین
بانوسلطان خانم ... داعی ابوالفتح حسینی ترتیب داده ...
انجام : و شیخ رحمه الله فرمود که این خبر را استخراج نمودیم باسناد
آن به شرح امیرالمومنین در کتاب توحید این است ترجمه خلاصه اعتقادات که
تمام یافت .

* ش ۳۲۷۳/۲

ص ۱۱۳ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی بمانند قبل است .

(۶۴۳) ترجمه منهاج الکرامه (۱): ... (فارسی) [۲۵]

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم رب سهل و يسر ولا تعسر شكر و سپاس پروردگار یرا که مقدس است بکمال از انباز وضد و معاند ...

انجام: و مشغول نگرداند دنیا اورا از آنکه حق بمستحق برساند و منع نکند مستحق را از حق خویشتن و الله اعلم و احکم بالصواب والیه المرجع والمآب واستغفر الله العظيم والحمد لله رب العالمین قد وقع ...

* ش ۳/۳۲۷۳ *

ص ۱۸۴ سایر خصوصیات نسخه شناسی بمانند شماره اول مجموعه است. مناجات نامه‌ای در پنج صفحه درخاتمه این کتاب بفارسی تحریر شده.

*****

مجموعه شماره - ۳۲۸۲ مشتمل بر ۵ کتاب

(۶۴۴) خصائص امیر المؤمنین [۲۶]

از کتاب خصایص الائمة الاثنی عشر (عربی)

سید رضی ، محمد بن حسین بن موسی (۳۵۹-۴۰۴ یا ۴۰۶)

د ف . ع . م . ص ۳۳۰ ،

❁ ش ۱/۳۲۸۲

نسخ در ویش فرج بن محمد صفی اردبیلی ، در سال ۱۰۷۰ تحریر شده (نام کاتب و سنه کتابت در کتاب سوم مجموعه نوشته شده) قک ۱۶ × ۲۱ ، ان ۱۶ × ۹ ، سطر ۲۱ ، ص ۵۴ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی ضربی یشمی . حاشیه‌هایی در شرح بعضی از روایات و لغات و احادیث دیده میشود .

(۱) کتاب منهاج الکرامه فی الامامه تألیف حسن بن سعید الدین یوسف علامه حلی (۶۴۸-۷۲۶ ق) است که آنرا بنام سلطان محمد خدا بنده او تألیف کرده .

(۶۴۵) منتخب نهج البلاغه: ... (عربی) [۲۷]

* شماره ۳/۲۲۸۲

سطر ۲۲ ، ص ۵۴-۷۸ (سایر خصوصیات مانند شماره قبل است)

(۶۴۶) [۲۸]

اربعین حدیث موسوم به معارف یقین (فارسی) :

محمد باقر واعظ تبریزی .

* ش ۳/۳۲۸۲

ان ۱۷×۹ ، سطر ۲۳ ، ص ۷۸-۲۶۵ سایر خصوصیات گذشت.

(۶۴۷) سراج المنیر^۴ (فارسی) : [۲۹]

محمد باقر واعظ تبریزی

مرتب بر ۱۲ طلیعه در آداب نافله شب .

طلیعه اول در بیان آداب که در محل خوابیدن باید رعایت کرد .

» دوم در تحریض و ترغیب بر قیام لیل و فضل آن .

» سوم در اعمالی که در جوف لیل بدان عمل باید کرد .

» چهارم در اوقات نماز شب .

» پنجم در آدابیکه مراعات آن قبل از شروع بنافله شب سزاوار است.

» ششم در کیفیت ۸ رکعت نماز نافله شب .

» هفتم در ادعیه که در اثنای نافله شب و شفع باید خواند ،

» هشتم در آداب نماز شفع .

- طلیمعه نهم در آداب نماز وتر .
  - دهم در آدابی که بعد از نماز وتر بعمل باید آورد .
  - یازدهم در آداب نافله صبح
  - دوازدهم در فضیلت دعای اخوان بظهر غیب .
- آغاز بعد از بسمله :** حمدی چون نفس صبح صادق مقرون صداقت و ثنای چون اشعه انوار هدایت مشحون با آثار سعادت ...
- انجام :** خاتمه بنابراین احادیث اگر مؤمنی در حق این عاصی غریب بحر معاصی که بوسیله این پریشان رقم کرد دل‌های عارفان مکرمت شیم در یوزه فیض میکند دعائی کنند هر آینه مأجور دارین خواهند بود والسلام .

* شماره ۳۲۸۲/۴

این کتاب در حاشیه رساله سوم (اربعین) از صفحه ۸۲ تا ۱۰۲ واقع شده سایر خصوصیات نسخه‌شناسی گذشت .

(۶۴۸) **مضی الاعیان** (فارسی) [۳۰]

در بیان اظهار اسامی شافع روز حشر وائمه اثنی عشر از زبر و بینات محمد بن حیدر خونساری
مؤلف کتاب را بنام شاه عباس حسینی صفوی بهادر خان تألیف نموده
آغاز : الحمد لله السميع البصير اللطيف الخبير الذي بيده الملك وهو على كل شيء قدير ... وبعد بدانکه این رساله است مسمی به **مضی الاعیان** ...
مزین بنام همایون ... شاه عباس حسینی صفوی بهادر خان ... سبب از تحریر
این رساله آنکه روزی این کمینه خادم علما العبد القبر المحتاج ... ابن محمد
حیدر الخنساری ... در بحر تفکر فرو رفته و در دنیای تحیر غوطه خورده
ناگاه بخاطر رسید که از زبر و بینات آیه کریمه الله نور السموات ... اسامی حضرات
ائمه علیهم السلام ... بیرون آورد ...

انجام : نظم جهت تاریخ تالیف کتاب
 صدشکر که در ثنای شاه دو جهان
 تاریخ رساله را واسمش زخرد
 کـردم ز اسرار نکته چند بیان
 چون پرسیدم گفت (مضی الاعیان)
 ۱۰۱۳ ق

* شماره ۳۲۸۲/۵

سطر ۲۳ ، ص ۲۶۵ - ۳۳۴ سایر خصوصیات گذشت .

*****

مجموعه شماره ۵۳۲۸ - مشتمل بر دو کتاب :

(۶۴۹) انوار التنزیل (عربی) [۳۱]

قاضی عبدالله عمر البیضاوی (م ۶۸۵ یا ۶۹۲)
 يك جزء از اول قرآن تا آیه «بل تتبع ملة ابراهيم حنیفا»

* شماره ۵۳۲۸/۱

شکسته نستعلیق بد ... قرن دوازدهم ، قک ۱۶ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۵
 سطر ۱۷ ، ص ۱ الی ۱۴۴ ، کاغذ فرنگی آبی ، جلد تیماج سیاه پاره .

(۶۵۰) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل (عربی) [۳۲]

شیخ بهائی (۱)

* شماره ۵۳۲۸/۲

ص از ۱۴۵ الی ۱۹۲ کاغذ فرنگی سفید ، سایر خصوصیات مانند کتاب
 قبل است .

(۱) - رك ص ۲۱۹ ، کتاب شماره - ۳۶۱

مجموعه شماره - ۵۳۳۸ ، محتوی دو کتاب :

(۶۵۱) جامع المقاصد (عربی) [۳۳]

محقق کرکی علی بن الحسین بن عبدالعالی (متوفای غدیر ۹۴۰)
(ازتجارة تا آخر وصایا)

* شماره ۵۳۳۸/۱

نسخ بد قرن یازدهم ، قك ۱۲ × ۲۱ ، ان ۷ × ۱۴ ، سطر ۲۷ ص
۱۶۷-۱ کاغذ اصفهانی نخودی ، جلد تیماج سیاه ، يك ورق از اول کتاب افتاده.

(۶۵۲) شرح ملخص الهيئة چغمینی (عربی) [۳۴]

موسی بن محمود معروف بقاضی زاده رومی

* شماره ۵۳۳۸/۲

نستعلیق قرن دوازدهم ، ان ۵ × ۱۲ ، سطر ۱۹ ، ص ۱۶۸-۲۷۹
مقداری آخر کتاب افتادگی دارد ، سایر خصوصیات گذشت .

*****

مجموعه شماره ۵۳۹۶ شامل دو کتاب :

(۶۵۳) [۳۵]

حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل بیضاوی (عربی)

وجیه الدین عبدالسلام علوی (۱)

از ابتدای قرآن تا آخر آیه ۷۵ از سوره مائده

(۱) جهت اطلاع بیشتر بصفحه ۲۲۲ کتاب ۳۶۳ رجوع شود .

* شماره ۵۳۹۶/۱

نسخ قرن یازدهم قک ۱۴ × ۲۲ ان ۱۴ × ۷ ، سطر ۲۱ ، ص ۱۱ الى ۲۶۳ ، کاغذ اصفهانی ، جلد چرمی کوبیده قهوه‌ای .

[۳۶] (۶۵۴) حاشیه بر تفسیر انوار التنزیل : ... (عربی)

آغاز موجود از خطبه : المدى الاسنى فى تعمق رقايق دقايق القرآن

ح ادرك فى سماء البلاغة اقمارها وشموسها وذلك فى مضمار البراعة ...
(پس از ۵ صفحه مقدمه وارد باصل مطلب شده وچنین مینویسد) :
الحمد لله الذى انزل الفرقان على عبده الخ حصر جنس الحمدا وجميع افراده
فيه تعالى و تقدس حقيقة كما هو مذهبه الادعا كما هو مذهب صاحب الكشاف اعلم ان
التنزيل تحريك من الاعلى الى الاسفل على سبيل التدریح ...

انجام موجود : فقال والذين يؤمنون بما انزل اليك وما انزل من
قبلك وبالآخرة هم يوقنون ثم اشار الى ان من جاز تلك الصفات و فازنيل تلك
السمات حصل له سعادة الدارين وسيادت الكونين حيث قال اولئك على هدى من
ربهم يعنى فى الدنيا اولئك هم المفلحون يعنى .

* ش ۵۳۹۶/۲

سطر ۱۷ ص ۲۶۴ الى ۵۱۵ از اول و آخر ناقص است ساير خصوصيات
بمانند شماره قبل است .

*****

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۳۵۷ مشتمل بر دو کتاب:

[۳۷] (۶۵۵) تاریخ کرمان (فارسی)

احمد علیخان کرمانی
این کتاب و کتاب جغرافیای کرمان (شماره بعد) گویا ترجمه باشد از متن

کتابی که نام مؤلف آن معلوم نشد و صاحبان تراجم نیز از مترجم آن نامی نبرده اند!

آغاز: الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد... آنچه در تاریخ عرب و یهود و کلدانیان مسطور است کرمان منسوب است به کرمان ابن هیتال ابن عیلام ابن ارفخشدا بن سام ابن نوح علیه السلام و بعضی از کتب تواریخ مثل معجم البلدان و قاموس و غیره بفتح کاف...

انجام: فوراً حکمی و مأموری باو عنایت میکنند احکام مخالف یکدیگر بدست مدعی و مدعی الیه داده میشود تا که قبول افتد و چه در نظر آید.

* شماره ۱/۱۱۳۵۷

نستعلیق شکسته محمدیزدی در ۱۸ ج ۱-۱۳۱۸ نوشته شده [نام کتاب و سنه کتابت در آخر شماره دوم مجموعه نوشته شده]

قک ۲۲ × ۲۴ ، ان ۱۳ × ۲۶ ، سطر ۱۹ ص ۱۸۹ ، کاغذ فرنگی آبی جلد چرمی قرمز .

(۶۵۶) جغرافیای مملکت کرمان (فارسی) [۳۸]

محتمل است از احمد علیحان کرمانی باشد

آغاز: ابتدای خاک بلوچستان کرمان از کوچ کردون تا بمپور پنج فرسخ از آنجا تا فهره شش فرسخ...

انجام: دیگر ذرفرضه بندر تیز متعلق بکرمان نوع ماهی است شکم اورا که میشکافند بچه ماهی در شکم او هست محمد راقم اوراق گوید : (کاتب شرح حال خود را بدنبال کتاب در سه صفحه نوشته است)

* ش ۲/۱۱۳۵۷

شکسته نستعلیق محمدیزدی در ۱۸ ج ۱-۱۳۱۸ نوشته شده ص ۹۸ سایر مشخصات در کتاب اول مجموعه ذکر شد .

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۳۷۶ مشتمل بر ۶ کتاب :

(۶۵۷) تاریخ هندوستان (فارسی) [۳۹]

علی محمد اصفهانی متخلص به طغرل

از ابتدای دورانی که هندوستان بچنگ انگلیسها افتاد تا تاریخ تحریر.

مؤلف کتاب را بامر ظل السلطان در سه شنبه ۱۷ محرم ۱۳۱۴ برشته تحریر

در آورده (و بنظر میرسد که این کتاب متمم عالم‌نمای مسعودی (۱) باشد)

آغاز : اگرچه از این کتاب مقصود اصلی افتادن هندوستان بچنگ دولت

قوی شوکت انگلیس و چگونه از دست دادن مسلمانان خارج شدنست ... مکرر

در باب مرهته و تشکیل آنطایفه و چگونگی آنها نگاشتیم از برای اینکه برای

خوانندگان مختصر اطلاعی ...

(گراور شماره ۶۴ نمایشگر صفحه اول کتاب است) ←

انجام : مملکت نیپال که مابین تبت و شمالی هندوستان در کوهستان

همالیه واقع است مملکت موصوف دارای شش کرور جمعیت و دو کرور نیم تومان

مالیات است اما معلومات از مملکت نیپال سوای دارالخلافه آنجا خبر نداریم

تمت . فی شهر محرم الحرام ۱۳۱۴.

* شماره ۱/۱۱۳۷۶

بخت نستعلیق محمد حسن طباطبائی محرر نائینی در قرن چهاردهم نوشته

شده قك ۱۹ × ۳۰ ، ان ۱۰ × ۱۹ . سطر ۱۷ ، ص ۱-۴۷ ، کاغذ فرنگی

جلد مقوایی عطف‌میشن .

(۱) - بخش اول صفحه ۱۲۴ ، کتاب ۱۸۸

بسم الله الرحمن الرحيم

اگر چه در این کتاب مقصود اصلی افادون هندوستان بچنگ و دولت توپوگرافیک
انگلیس و چگونه از دست مسلمانان خارج شدنت در آن مقصد بقدریکه
مقصود بدست پایدار کوشیده ام و از هر جا دارکنار و گوشه هر چه بچنگ آورد
ایم و ایستادنی در صدق انمطلب داشته ایم گناشته ایم خود و این است
کتابی در این باب مخصوص برشته شده است آثار انمطلب این عبد جان
علی محمد اصفهانی است که حسب الامر حضرت مستطاب اقدس والاروحنا
فداء برشته تحریر در آوردم ولی از حضور رحمت ظهور انحضرت مستطاب
استبدان یافتیم که آنچه خالی از مناسبت نباشد منظم باین مختصر نام نهاد
اگر گاه گاهی از مطلب هندوستان و در آمدن او از چنگ سلاطین مسلمانان
خارج شده ایم و مجدداً رجوع بمطلب اصلی خود نموده ایم مقصود ما اظهار
افاده علمی نبوده بحث تاریخ و ارتباط کلام ما را باین زحمت در نداشته اید
مغوار للاحظه کنندگان و بخشش از بزرگان دارم

مکرر دریا

برشته و تکمیل انطایفه و حکومتن آنها گناشته ایم از برای

انار

[۴۰] **جغرافیای هندوستان** (۶۵۸)

سید حسین حسینی ابن سید رضای شیرازی ، مترجم هندی (۱)
با فهرست کتاب از صفحه ۴۹-۷۵ مجموعه .

* شماره ۱۱۳۷۶/۲

ص ۲۲۱-۷۶ ، سایر خصوصیات نسخه شناسی مانند شماره قبل است .

[۴۱] **مقدمه بر تاریخ پرتگیز [پرتقال] فارسی:** (۶۵۹)

نویسنده مقدمه نامی از خود ذکر نکرده ولی احتمال میرود مقدمه
مذکور از مترجم تاریخ پرتقال و یا مؤلف آن بوده باشد (۲)

* ش ۱۱۳۷۶/۳

ص ۲۳۱-۲۳۵ ، سایر خصوصیات بمانند کتاب قبل است .

[۴۲] **تاریخ پرتقال (فارسی)** (۶۶۰)

ترجمه عیسی ، مترجم مخصوص ظل السلطان (۳)

* ش ۱۱۳۷۶/۴

ص (۲۳۶-۲۶۹) : خصوصیات دیگر مانند کتاب قبل است .

(۱) آغاز و انجام و سایر خصوصیات کتاب مزبور در بخش اول صفحه ۸۱
بشماره ۱۱۹ مفصلاً ذکر شده .

(۲) رجوع شود به تاریخ پرتقال بخش اول صفحه ۲۲ شماره ۳۳ و ۳۴ .

(۳) آغاز و انجام و خصوصیات دیگر در بخش اول صفحه ۲۲ ، شماره ۳۳

و ۳۴ گذشت .

- (۶۶۱) جزائر بریتانیا (فارسی) [۴۳]
احتمال میرود بجمع آوری علی محمد اصفهانی متخلص به طغرل بوده باشد.

* شماره ۱۱۳۷۶/۵

صفحه (۲۷۰-۳۰۹) خصوصیات دیگر در شماره قبل گذشت.

- (۶۶۲) [۴۴] مجموعه قوانین مصوبه دولت انگلیس
در هندوستان (فارسی)

مترجم قوانین مذکور معلوم نشد محتمل است عیسی، مترجم هندی
ظل السلطان و صاحب ترجمه «تاریخ پرتقال» بوده باشد.

* ش ۱۱۳۷۶/۶

صفحه (۳۰۹-۸۰۵) سایر خصوصیات گذشت.

*****

- (۶۶۳-۶۶۸) مجموعه شماره ۱۱۳۷۸ [۴۴-۳۹]

مشمول بر :

کتابهایی که در مجموعه شماره ۱۱۳۷۶ شماره قبل گذشت.

بخط نسخ ... در قرن چهاردهم نوشته شده ق. ۱۹ × ۲۹ ان ۱۱ × ۱۹
سطر ۱۹ صفحه ۸۰۹ کاغذ فرنگی جلد تیماج مینائی رنگ عناوین کتاب با قلم
نوشته شده.

مجموعه شماره ۱۱۴۲۲ - مشتمل بر دو کتاب :

(۶۶۹) تاریخ روسیه تألیف سرکی سالاوووا [۴۵]

ترجمه محمود میرزا بمراقبت و نگارش علی محمد شمس الشعراء (۱)
(از صفحه ۴۳۲ الی ۴۶۳ کتاب شماره ۴۶ میباشد .)

* ش ۱/۱۱۴۲۲

شکسته نستعلیق اوایل قرن ۱۴ ، فك ۱۷/۵ × ۲۲ ، ان ۱۱ × ۱۵
سطر ۱۵ ، ص ۱ الی ۷۲ کاغذ فرنگی ، جلد مقوایی .

(۶۷۰) وصیت و نصیحت و حکایت نقل از کتاب روضة الصفا [۴۶]

آغاز : وصیت لقمان پسر را ، لقمان پسر خود تاران را گفت که ...
انجام : و بعد از آن اسکندر فیلسوف را بخلفت‌های گرانمایه و تشریفات
فاخره سرافراز گردانید .

* ش ۲/۱۱۴۲۲

صفحه ۷۲-۱۲۹ ، سایر خصوصیات مثل کتاب قبل میباشد .

*****

(۶۷۱-۶۸۴) [۴۷-۶۰]

مجموعه شماره ۱۱۴۲۵ - مشتمل بر ۱۴ کتاب و رساله:

چون تمامی رسالات و کتب این مجموعه از روی نسخه بعد شماره

(۱) نسخه دیگر این کتاب در بخش اول ص ۳۳ بشماره ۵۱ ذکر شده و شرح
تفصیلی آن در صفحه ۳۵ ضمن کتاب شماره ۴۶ مذکور است .

(۱۱۴۲۶) نوشته شده لذا شرح تفصیلی رساله مزبور را در مجموعه بعدی ملاحظه فرمائید .

* ش ۱۱۴۲۵ *

نسخ ذیقعه ۱۳۰۹ ، قك ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۰ × ۱۵ ، سطر ۱۳ ، ص (صفحات هر رساله مستقلاً شماره گذاری شده) ، کاغذ فرنگی ، جلد ساغری قرمز ضربی گل و بوته دار .

* * * * *

مجموعه شماره - ۱۱۴۲۶ ، مشتمل بر ۱۴ رساله و کتاب بشرح ذیل

[۴۷]

(۶۸۵)

اطلاعات فنیّه راجع ببغداد

(احوال خصوصیه وطبیعیه (فارسی)

ترجمه محمدعارف ، منشی دارالترجمه خاص همایونی ناصرالدین شاه از ترکی عثمانی بفارسی

بنابر آنچه از مقدمه کتاب استفاده میشود مترجم ترجمه مزبور را وسیله محمدحسن خان صنیع الدوله به ناصرالدین شاه قاجار تقدیم نموده .

آغاز : یکی از ولایات وسیع و همه آسپائی دولت علیه عثمانی ولایت بغداد است .

انجام : وهنا نام محل مستور بایک نوع ریگ نرم و قرمز رنگ است قدتم هذه النسخه ...

* ش ۱۱۴۲۶/۱ *

بخط نستعلیق محمدقلی نوری در ۱۸ محرم ۱۳۰۲ نوشته شده ، قك ۱۷ × ۲۱ ، ان ۱۱ × ۱۵ ، سطر ۱۳ ، ص ۱۰۷ ، کاغذ فرنگی ، جلد مقوائی .

(۶۸۶) **جغرافیای خرطوم و سودان (فارسی) :** [۴۸]

(خوشه‌چینی اخبار)

تألیف احمد مدحت افندی ، ترجمه محمدعارف منشی

آغاز : مسئله مصریه که در این ایام تمامی اروپا را مشغول میسازد عبارت از طغیان اهالی سودان است ...

انجام : امتعه قطنیه و حریریه و باروت و توتون و کاغذ و غیره بخرطوم آورده مبادله بامتعہ آفریک کرده و میکند انتھی .

* ش ۱۱۴۲۶/۲

صفحه ۲۳ ، سایر مشخصات در کتاب اول مجموعه ذکر شده .

(۶۸۷) **صاحب الغار فی المرو (فارسی) :** [۴۹]

ترجمه محمدعارف منشی

مترجم مقاله مزبور را از مجله عربی «الانسان» که در اسلامبول چاپ و نشر شده ترجمه نموده .

آغاز : رساله علمیه عربیه که موسوم به «الانسان» و در ۱۵ روز یکدفعه در اسلامبول بطبع رسیده منتشر میشود تفصیلات عجیبه آتیه را در شماره پنجم و مخصوص به نصف اول شهر شوال هذه السنه روایت از جریده «تیوکوکوروس» روسی کرده مینویسد ...

انجام : از حکایت او معلوم میشود که اسمش «احمد بدرالدین» بوده و اکنون عمرش نیز بحدود یکصد و چهل و سه رسیده است قدتم .

* ش ۱۱۴۲۶/۳

صفحه ۳۵-۴۳ ، سایر مشخصات در کتاب اول مجموعه ذکر شد .

(۶۸۸) ذکر احوال حکمرانان خراسان (فارسی) : [۵۰]

معین‌الدین ... (۱)

آغاز : معین‌الدین در روضه هشتم از کتاب عبدالرحمن جامی نقل قول کرده میگوید در زمان قدیم حکمرانان خراسان در هرات نشسته به سایر ...
انجام : از شعرا حکیم ازرقی و مولانا سعیدورکن ضامن و مولانا نیاهی و میرسید محمد جامه‌باف و غیره از رجال خراسانند ربیع‌الاول ۱۳۰۲ .

* ش ۱۱۴۲۶/۴

تاریخ تحریر ربیع‌الاولی ۱۳۰۲ ، صفحه ۳۰ ، سایر مشخصات ذکر شد.

(۶۸۹) [۵۱]**عمارات سلطنتی دولت فخیمه روس (فارسی) :**

محتمل است ترجمه ویانگارش محمدعارف منشی باشد

آغاز : ممالک وسیعه اروپائی دولت روس که در قدیم الایام یکی از شعب بحر محیط شمالی و از ممالک حاره بودن آن از استخوانهای مکنوزه حیوانات بحریه و بریه مفهوم میشود .

انجام : و در شهر (باغچه‌سرای) خطه وسیعه قریم نیز عمارتی است ... ولی بشهر مذکور رفتن و عمارت مذکور را تماشا نمودن بمامیسر نشد.

* ش ۱۱۴۲۶/۵

ص ۶۳ ، سایر مشخصات در کتاب اول گذشت .

(۱) - ممکن است از کتاب تاریخ هرات عبدالرحمن جامی نقل شده باشد

(۶۹۰) [۵۲]
وضع حالیه ولایات حلب و بغداد و ایران و ترکستان (فارسی)

مترجم محمد عارف، منشی ظل السلطان (محملاً) ترجمه از جریده حوادث است که بقلم یک نفر سیاح نوشته شده ولی مطالب مربوط بایران فقط ترجمه شده. آغاز: ایران - آنگاه که بایران عبور کردم این قطعه را از حیثیت شدت تعصب و تمدن بآنطوریکه حکایت میکنند ندیدم ...
انجام: اگر مورخین این پادشاه جلیل القدر را مؤسس و بنیان [گزار] سلطنت قاجاریه قرار دهند حق دارند و سزاوار است که اعلی حضرت ناصرالدین شاه معنون بهمان عنوان جلیل شده صفحات تواریخ قاجاریه را باسم سامی خود مزین فرمایند انتهى .

* ش ۱۱۴۲۶/۶

ص ۱۹ ، سایر مشخصات گذشت .

۴

(۶۹۱) [۵۳] تاریخ قره چیان (فارسی)

از احمد مدحت افندی ، مترجم محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای قبل) مشتمل بر ۷ مبحث و یک تکلمه از مترجم
آغاز: قره چی ها که کولبارچه بدوش گدائی کرده کوه و صحرا و گرما و سرما نگفته در یک وضع اسرت و پریشانی اغلب جاهای کره زمین را زیارت کرده و میکنند ...
انجام: روزی دیده نشد که این قوم در او بهای خود بیکدیگر نچسبیده و فحش نداده و کتک کاری نکرده آسوده نشسته اند .

* ش ۱۱۴۲۶/۷

ص ۶۸ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۲) احوال مادام لاوالت فرانسوی (فارسی) [۵۴]

مترجم محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول) .

آغاز : یکی از مشاهیر هزاران زنان جهان که ترجمه احوال آنها صحیفه آرای تواریخ ملل است (مادام لاوالت) است که مزیت نسوانیه خود را باطواررستم پسندانه خود مزج نموده خدمات جان نثاری بازدیاد شأن وملت و پادشاه خود کرده است ...

انجام : اما (کنت دی لاوالت) دربان را از پنجه فقر و فاقه رهانید و (ناپلئون) سوم نیز بآن سه نفر دیگر آنچه شایسته پادشاهی و بنده نوازی بوده بجا آورد انتهى الکلام .

* ش ۱۱۴۲۶/۸

ص ۱۲ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۳) مخادعات سیاسیه یکزن (ماروزیبا) [۵۵]

تألیف احمد مدحت افندی ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .

آغاز : نام (ماروزیبا) را که عنوان مقاله قرار داده ایم اسم زنی است از زنان ازمنه متوسطه ، اگرچه مشارالیها در اواخر مائه نهم میلادی متولد شده ولی در ...

انجام : ماروزیبا که ذوق و صفای جوانی و مال و جمال خود را بسرحد کمال دیده بود انجام کار درسیاه چال دیری آخر عمر خود را گذرانیده و در یکزمان غیرمعینی بدرود زندگانی نموده عدد فاسقهای ماروزیبا متجاوز از پانصد نفر و همه از اعظم بوده اند (احمد وحدت) .

* شماره ۱۱۴۲۶/۹

ص ۱۴ ، سایر مشخصات گذشت .

[۵۶] حسن و آنیت! (فارسی) (۶۹۴)

اثر دکتوره یای ، ترجمه محمد عارف (بقرینه کتابهای قبل)
آغاز: آن ودیعه قدرت که (حسن و آنیت!) مینامیم يك ملکه جهان‌گری
 است که همیشه نوع بنی بشر را در تحت فرمان صفا بخش خود گرفته و میگیرد...
انجام: چشم اگر این است و ابرو این نازوشیوه [عشوه] این
 الوداع ای زهد و تقوی الفراق ای عقل و هوش .

* شماره ۱۱۴۲۶/۱۰

ص ۱۵-۲۹ ، سایر مشخصات گذشت .

[۵۷] کشف جدیدی در آمریکا (فارسی) (۶۹۵)
(خوشه چینی از اخبار)

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای قبل) مبنی بر اینکه در آمریکا
 آثار تمدن بسیاری قبل از تمدن اروپا مشاهده میشود .
آغاز: قطعه وسیع آمریکا که بیش از چهار مائه قبل از ممالک وحشیه
 محسوب و بین الجغرافین از منکشفات جدیده معدود میشد ... و امروز از
 ممتازترین ممالک متمدنه شمرده میشود ... در تحقیقات اخیره اثر بزرگی از
 آثار عتیقه ظاهر شده ... و واضح شده که در آن تواریخ که در قطعه اروپ آثار
 تمدن نبوده و اهالی فرنگ عموماً از تربیت و لازمه انسانیت محروم بوده‌اند
 قطعه وسیع آمریکا یکی از قطعات متمدنه و اهالی آنهم نسبت به اهالی فرنگ
 از ملل با تمدن و ترقی بوده‌اند ...
انجام: چه این قبیله من‌القدیم دارای خط و سواد ... که موافق با

حساب هندسه و غیره هند است .

* شماره ۱۱/۱۱۴۲۶

ص ۳۱-۵۱ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۶) تاریخ قائمه بانک (فارسی) [۵۸]

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .
آغاز: قائمه‌های بانک که کاغذی است مطبوع با رنگهای مختلف و دارای قیمت متفاوت و ... بلکه از نقود معتبرتر است .
انجام: که در این باب تقلب کنند و قلابی آنرا درست نمایند و رونوشتی شده و از جانب مأمورین خزانه بیانگ و صرافان چند امضاء گردیده است .

* ۱۱۴۲۶/۱۲

ص ۳۶ و ۳۷ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۷) تخم مرغ صنعتی (فارسی) [۵۹]

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .
آغاز: در میان انکشافات و اختراعات آمریکائیان که پنجاه سال نمیشود قدم بسلم ترقی گذاشته‌اند چیزها دیده میشود که تمامی خلق دنیای قدیم را گرفتار بهت و حیرت مینماید از جمله ساختن تخم مرغ مصنوعی است ...
انجام: چه این سالها مانده و ضایع نمیشود و تخم مرغ طبیعی را احدی نمیتواند که شش ماه پاك و پاکیزه نگاه بدارد .

* ش ۱۳/۱۱۴۲۶

ص ۳۸-۴۰ ، سایر مشخصات گذشت .

(۶۹۸) [۶۰] کیفیات فنیه و تاریخیه مشروبات الکلیه [الکلیه] (فارسی)

ترجمه محمد عارف منشی (بقرینه کتابهای اول مجموعه) .
 آغاز: اگرچه مطالعه کنندگان ، عنوان مقاله مارا که دیده شکی نداریم
 که تعجب کرده خواهند گفت که نگارندگان جریده طبیه چیزیکه نافع و مفید
 نوع بشر است نیافته مشروبات الکلیه که قاتل دائم عالم بشریت و خلاف
 شریعت است بحثی از آن مینگارد ...
 انجام : اما جو محصول طبیعی تاتارستان است این محصول مبارک
 بجمیع دنیا از آن اقلیم شایع شده است ... گویا گندم را به اروپ بعد از جو
 آورده اند انتهى الکلام والسلام .

* ش ۱۴ / ۱۱۴۲۶ *

س ۳۹ ، سایر مشخصات گذشت .

* * * * *

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۴۳۹ مشمل بر ۲ کتاب

(۶۹۹) شرح حال حاج اسداله خان (فارسی) [۶۱]
 (فرزند ابراهیم بن ... حاجی قوام الدین شبرازی ، (ممدوح حافظ)

بقلم خود صاحب ترجمه در سال ۱۲۳۹ ق .

مبتنی بر چهار باب :

باب اول در کیفیت نسب

باب دوم از زمان ولادت الی دوران مغضوب شدن از سلطان . . .

(فتحعلیشاه) .

باب سوم در انحراف مزاج مبارک سلطان ...

و چهارم در تفصیل احوال بعد از سیاست ویاسا ...

آغاز : الحمد رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله

اجمعین. اما بعد چون چندی بود که بخاطر فاطر و ضمیر قاصر این بنده شرمنده و شرمنده سرافکنده ... چنین میآید که مجملی از هفصل ... احوال خود بر سبیل اجمال مرقوم قلم شکسته رقم ...

انجام: تارنجی بخاطر فاطر رسیده بیادگاری برشته تحریر کشیده تاریخ پدر پیر او بگفت که وای از جوانم هدایت اله خان امیدوارم که حضرت آفریدگار چنین مصائب نصیب دوستان ننماید و در صورت وقوع صبر جزیل که موجب اجر جمیل است عنایت فرماید .
نویسنده سپس اشعار داوری ملقب بدرویش را در مرثیه فرزندش که ۳۵ بیت است نوشته است .

* ش ۱/۱۱۴۳۹

شکسته نستعلیق مؤلف ، ۱۲۸۶ ق ، ق ک ، ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۶
سطر ۱۲ ، ص ۱-۱۴۴ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماج قرمز .

(۷۰۰) **فارسنامه** (فارسی) [۶۲]

ابن بلخی ... مکرر چاپ شده د ف . فا . م . ص ۱۱۵۰ ، این نسخه با نسخه‌ای که باهتمام آقای سید جلال‌الدین تهرانی چاپ شده از لحاظ بعضی عبارات اختلاف دارد و در آغاز، نسخه مزبور چند سطر و در آخر آن سه صفحه و نیم بر نسخه چاپی زیادت دارد و نیز در برخی موارد دیگر زیاداتی مشاهده میشود .

آغاز: ذکر ستایش سلطان المعظم غیاث‌الدین والدین ... ابوشجاع محمد بن ملک‌شاه ... سبب تألیف این کتاب چون مقتضای رای سلطان لایزال چنان بود که احوال فارس که طرفی از اطراف ممالک و همواره دارالملک و سریرگه ملوک فرس بوده است روشن گردانیده ...

انجام: و این دیگر گردان که اکنون بهارس‌اند جماعتی‌اند اندک عضدالدوله ایشان را از حدود اصفهان آورده بود و نسل ایشان نمانده این است احوال ماجرای فارس و فارسین تمت .

* ش ۱۱۳۳۹/۲

شکسته نستعلیق... رمضان ۱۲۸۶ تاریخ تألیف بین ۵۰۲ الی ۵۱۰ قک
 ۱۴ × ۲۲ ، ان ۹ × ۱۶ ، سطر ۱۲ ، ص ۱۴۵-۲۴۱ کاغذ فرنگی ، جلد
 تیماج قرمز.

* * * * *

مجموعه شماره - ۱۱۳۶۱ مشتمل بر دو کتاب :

(۷۰۱) ادعای مهدویت محمد احمد : ... (فارسی) [۶۳]

نام مؤلف و مترجم معلوم نشد .

آغاز : در ماه ژولیه ۱۸۸۱ ابتدای مذاکره احوالات مهدی و متابعان
 او بود همان اوقات رابه رؤف پاشا که حاکم سودان بود اطلاع دادند که شیخ
 غیر معروفی خروج کرده مسمی به محمد احمد و ادعا مینماید که آن مهدی را
 که پیغمبر (ص) ظهورش را خبر داده است من هستم ...

انجام : تماماً یکمرتبه کشته شده احدی جان بدر نبرده نعلش ایکس
 پاشا را که پیدا کرده اند بیکدست شمشیر و بدست دیگر طپانچه شش داشته است
 کسانی هم که از تبعه و هواخواهان مهدی در آن سرزمین کشته شده اند کمتر از
 قشون ایکس پاشا نبوده بلکه متجاوز و علاوه بنظر آمده است .

* ش ۱۱۳۶۱/۱

شکسته نستعلیق خوب قرن چهاردهم ، قک ۱۲ × ۱۹ ، ان ۸ × ۱۵
 سطر ۱۱ ، ص ۱۱ کاغذ اصفهانی جلد تیماجی قرمز .

(۷۰۲) نامه‌ای به ظل السلطان (فارسی) [۶۴]

در این نامه مطالبی راجع به وضع چهار محال اصفهان (محال کراج
 محال برا ان ، محال رود دشت) و نیز شرح گزستان و کویر کاو خانی تحریر
 شده . و نیز « جهت خرابی املاک خالصه و اربابی محال مابین شهر ، و همچنین

«ملاحظاتی که در باب آبادی املاک خالصه و اربابی مجال پائین شهر لازم است منظور شود» در این نامه اضافه شده .

آغاز موجود : نادر است چون زمین آنها بواسطه قرب به رودخانه شولات است در وقت بهار آب از پشته های قنات بالا زده ... مجال کراج ، مجال کراج وچی بواسطه رودخانه از یکدیگر جدا شده اند ...

انجام موجود : چند قریه را بدست یکی از عمال کاردان و با اطلاع سپرد تادر کمال مواظبت مشغول آبادی شوند .

* ش ۱۱۴۶۱/۲

سطر ۱۶ ، ص از ۱۲ الی ۲۲

* * * * *

مجموعه شماره - ۱۱۴۸۴ مشتمل بر دو کتاب :

(۷۰۳) تحفة المسعودیه (در امامت) فارسی [۶۵]

تألیف محمد باقر بن محمد جعفر اصفهانی الشهیر به فشارکی بامر ظل - السلطان تألیف شده .

مرتب بر پنج فصل بشرح ذیل :

فصل اول در ذکر اسامی و آباء جناب رسول و ائمه اطهار علیهم السلام .

فصل دوم در بیان معنی امامت و بیان لزوم آن ص ۴۰

فصل سوم در کلیات صفات و مقام ائمه ص ۷۵ .

فصل چهارم در ذکر جزئی از فضائل مخصوصه ص ۸۳ .

فصل پنجم در ذکر پاره از فرمایشات این مظاهر علوم ص ۱۲۵ .

آغاز : الحمد لله رب العالمین الذی ارسل الرسل المکررین و السفراء

الفرامیامین ... و بعد تراب اقدام خدام شریعت ... محمد باقر بن ... (بعد از

۵ صفحه) مختصر رساله در امامت بنحو معروض عرضه داشت شود پس شروع

نمودم ... و او را مسمی بتحفة المسعودیه و مرتب نمودم او را بر پنج فصل ...

انجام : و اهتمام در فکر و مطالعه مباحثات و نظام امر معاش با کثرت

عوارض و وفور قصور در امر روزگار در کمال تعجیل در قلیل از زمان این رساله

مجموعه شماره ۵ - ۱۱۵۱۵ مشتمل بر ۲ کتاب:

(۷۰۵) اشعار اسکندرنامه (فارسی) [۶۷]

نویسنده محمد حسن توپچی، اشعار کتاب اسکندرنامه را با مرطل السلطان
و برای او بیرون نویس کرده
آغاز: فلك تاهست تو مسند نشین باش
همیشه خسرو روی زمین باش
انجام: چون مخبط شد اعتدال مزاج
نه عزیمت روا بود نه علاج

* ش ۱/۱۱۵۱۵ *

شکسته نستعلیق محمد حسن توپچی، در ربیع الثانی ۱۳۲۲ شروع
و در ظهر جمعه جمادی الاولی ۱۳۲۲ اختتام یافته، قك ۱۸ × ۲۲، ان
۱۴ × ۲۰، سطر مختلف، ص ۷۶، کاغذ فرنگی، جلد تیماجی قرمز.

(۷۰۶) اشعار کتاب رموز حمزه (فارسی) [۶۸]

کاتب، محمد علی منشی خلوت اشعار کتاب را بدستور ظل السلطان بیرون
نویس کرده

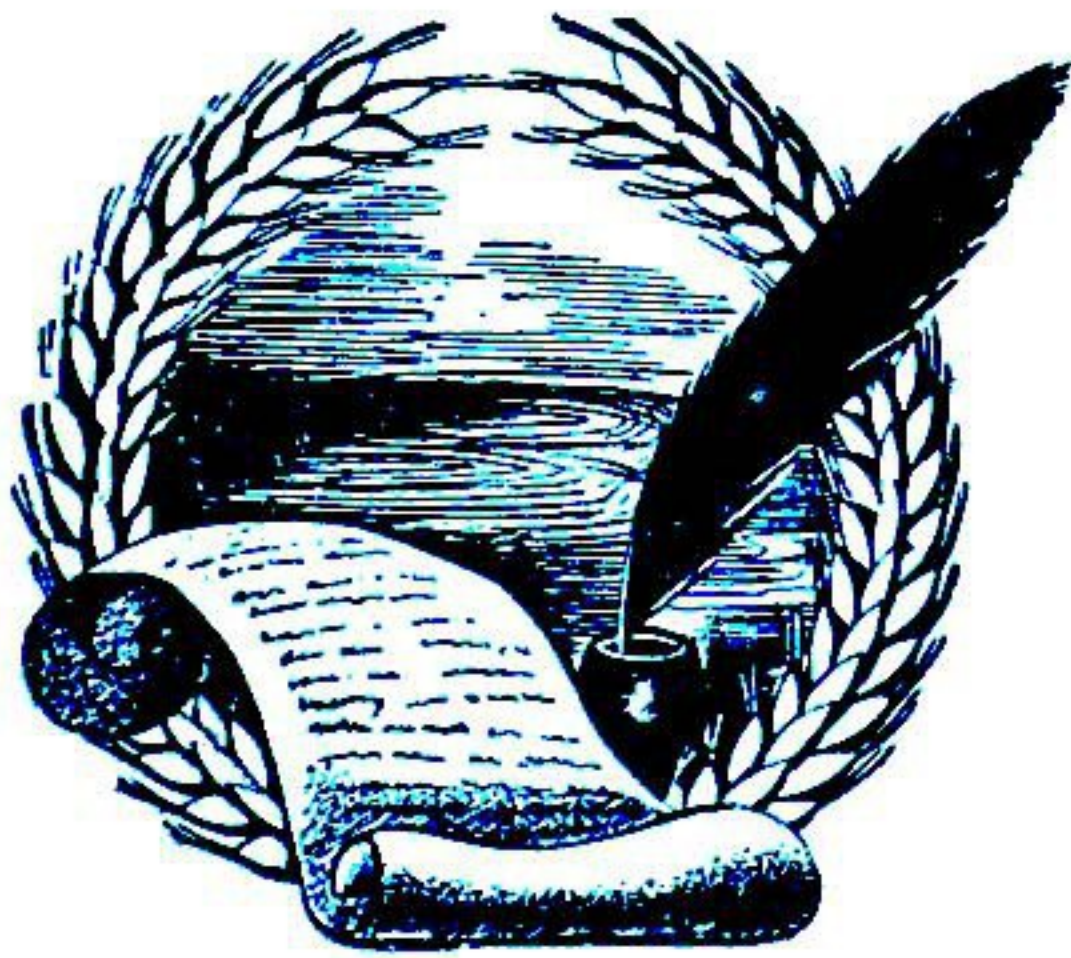
آغاز: این جعل رؤینان! که می بینی
مکسانند گورد شیرینی

* * * * *

انجام: قضا پا در مکافات بیفشرد
چگویم که ناگفتنم بهتر است
شده سیلاب آمدگله را برد
زبان در دهان پاسبان سراسر است

* ش ۱۱۵۱۵/۲

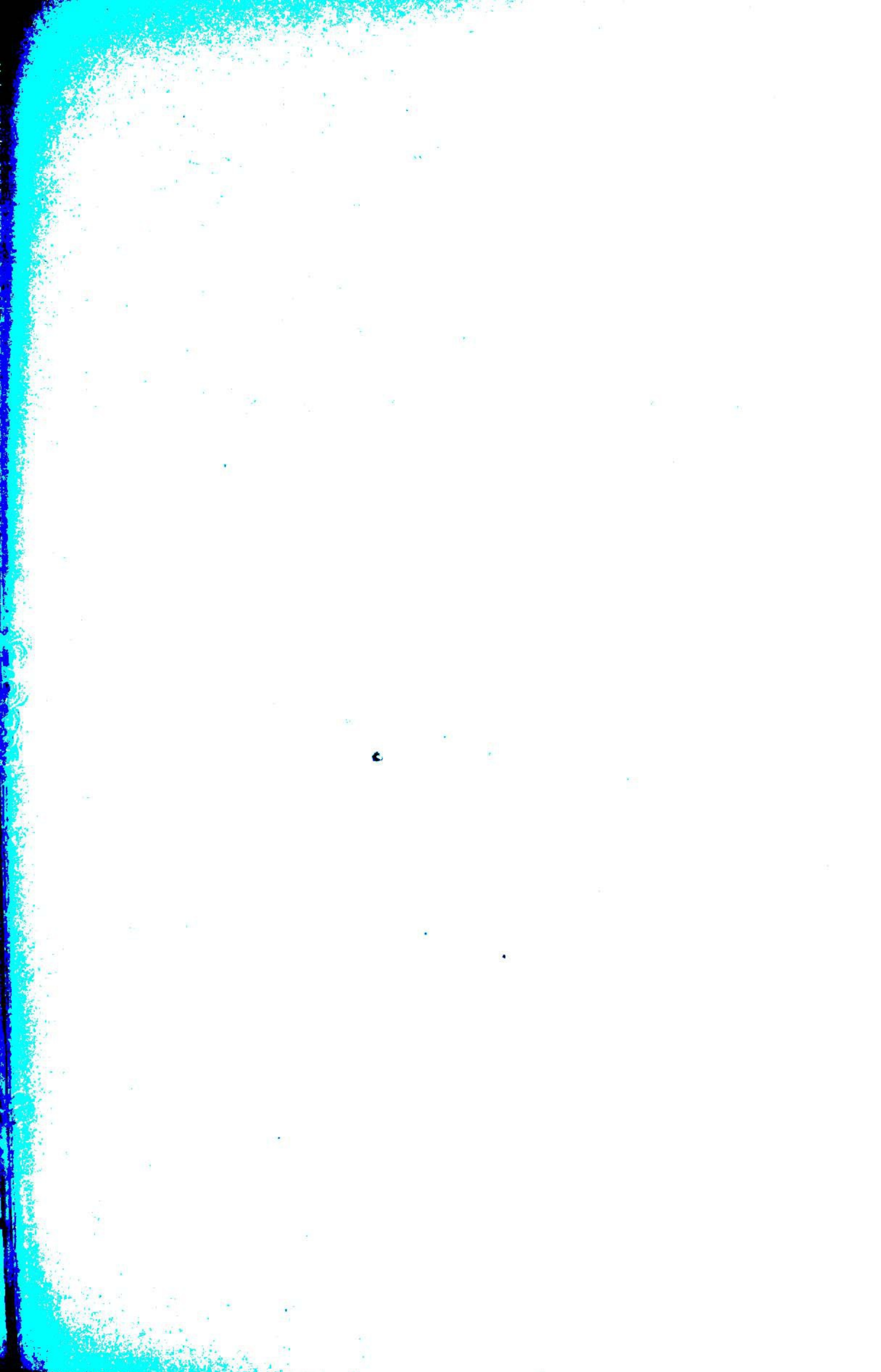
شکسته نستعلیق محمدعلی منشی خلوت آشتیانی ، از ۱۲ شعبان ۲۲
شروع و در اواخر رمضان ۱۳۲۲ پایان یافته ، قک ۱۸ × ۲۲ ، ان ۱۴ × ۲۰
سطر مختلف ، ص ۹۱ ، کاغذ فرنگی ، جلد تیماجی .

پایان جلد اول

فہرست نسخ خطی کتابخانہ عمومی فرهنگ اصفہان
از خداوند منان توفیق تالیف جلد دوم و تقدیم آنرا
بخوانندگان گرامی آرزومندم.

فهرست ماخذ و منابعی که مورد استفاده قرار گرفته‌اند

- ۱ - ایضاح المکنون (ذیل بر کشف الظنون) : اسماعیل پاشا بغدادی جلد ۲
- ۲ - تاریخ نظم و نثر در ایران : سعید نفیسی « ۲
- ۳ - تجارب السلف باهتمام و تصحیح عباس اقبال آشتیانی
- ۴ - دیوان انوری بتصحیح سعید نفیسی ص ۴۴۱
- ۵ - ذخیره خوارزمشاهی سلسله انتشارات انجمن آثار ملی ش ۵۱ « ۱
- ۶ - الذریعه الی تصانیف الشیعه : آشیخ آغا بزرگ تهرانی « ۲۰
- ۷ - ریحانة الادب : مدرس خیابانی « ۶
- ۸ - شیراز در گذشته و حال : حسن امداد
- ۹ - فارسنامه ابن بلخی ، باهتمام و تصحیح سید جلال الدین تهرانی
- ۱۰ - فهرست بنگاه ترجمه و نشر کتاب
- ۱۱ - فهرست کتب خطی کتابخانه ملی ، تهران : سید عبداللہ انوار جلد ۲
- ۱۲ - « « « « سپهسالار : دانش پژوه و منزوی « ۲
- ۱۳ - « « « « مجلس شورایی ملی : اعتصامی و حائری و ... « ۱۸
- ۱۴ - « « « « مرکزی دانشگاه تهران : دانش پژوه و منزوی « ۱۴
- ۱۵ - « « « « دانشکده الهیات : سید محمد باقر حجتی « ۱
- ۱۶ - فهرست کتب خطی کتابخانه غرب همدان : جوادمقصود
(هنوز چاپ نشده)
- ۱۷ - فهرست کتب چاپی فارسی : خان بابامشار جلد ۲
- ۱۸ - فهرست کتب چاپی عربی : خان بابامشار « ۱
- ۱۹ - فهرست مؤلفین کتب چاپی : خان بابامشار « ۶
- ۲۰ - فیه مافیہ مولوی رومی بتصحیح بدیع الزمان فروزانفر
- ۲۱ - قاموس الاعلام : میرشمس الدین محمد سامی از نبودی رومی « ۶
- ۲۲ - کتاب خط و خطاطان : حبیب ترکی
- ۲۳ - کشف الظنون : حاجی خلیفه (چاپ جدید) « ۲
- ۲۴ - معجم الادباء : یاقوت رومی « ۲۰
- ۲۵ - معجم المؤلفین : عمر رضا کچاله « ۱۵
- ۲۶ - معجم المطبوعات : یوسف سرکیس « ۲
- ۲۷ - مجمع الفصحاء : هدایت « ۲
- ۲۸ - نادرشاه افشار : باهتمام دکتر رضازاده شفق از انتشارات
انجمن آثار ملی « ۳۹
- ۲۹ - نسخه های خطی ، نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه
دوتیر پنجم
- ۳۰ - وفیات الاعیان : احمد بن محمد بن خلکان جلد ۲
- ۳۱ - هدیه العارفین : اسماعیل پاشا بغدادی جلد ۲

فہرست اسامی کتب

ادعای مہدویت		حرف آ	
۷۰۱	۳۶۲	محمد احمد	ف
۲۵۴	۱۷۶	اربعین : شیخ بهائی ع	ع
		اربعین حدیث موسوم	
		بہ معارف یقین :	
۶۴۶	۳۴۲	واعظ تبریزی	ف
۸	۵	ارشاد مجلہ ترکی و فارسی	
۱۷۸ تا	۱۷۶	ارشاد الاذہان . ع . از ص	ع
۲۶۳ تا	۲۵۶	ازش	
۹	۵	لہس انقلاب	ف
۱۸۰ تا	۱۷۸	الاستبصار . ع	ع
۲۶۹ تا	۲۶۴	ازش	
۲۷۰	۱۸۰	الاسفار الاربعہ . ج ۳	ع
۲۷۱	۱۸۰	» ج ۲	»
۲۷۲	۱۸۱	» ج ۳	»
۷۰۵	۳۶۵	اشعار اسکندر نامہ	ف
۱۰	۶	اشعار انوار سہیلی	ف
		اشعار نقیب الممالک	
۷	تا ۶	شیرازی	ف
۱۳ تا	۱۱	ازش	
۷۰۶	۳۶۵	اشعار کتاب رموز حمزہ	ف
		اطلاعات فنیہ راجع	
۶۸۵	۳۵۳	بیغداد	ف
		زبان صفحہ شمارہ	
		عربی ۱۷۵-۱۷۴	
		ازش ۲۴۹ تا ۲۵۲	
الف			
۶۲۲	۳۳۱	ابطال الخلاء	عربی
۱	۱	ابواب الجنان	ف
۲۵۳	۱۷۵	احتجاج طبرسی	ع
۲	۱	احوال تراکمہ	ف
		احوال جمال الدین افغانی :	
		رک ترجمہ احوال	
		شیخ جمال الدین	
		احوال روس و افغانستان و	
۳	۲	ہندوستان	ف
		احوال مادام لاوالت	
۶۹۲	۳۵۷	فرانسوی	ف
		احوال و وقایع مملکت	
۴	۳	مصر	ف
۵	۳	اخلاق محسنی	»
۶	۴	اخلاق ناصری	»
		ادیان و عقائد مختلفہ و	
		واثبات دین حنیف	
۷	۴	اسلام	ف

۳۰۶	۱۹۲	ع	بغیة الطالب	۶۴۱	۳۴۰	ع	اعتقادات صدوق
			بهجة الحدائق فی شرح	۱۴	۷	ف	اقبال نامه جهانگیری
۳۰۷	۱۹۲	ع	نهج البلاغه				اقوم المسالك . رك
۳۰۸	۱۹۴	ع	البيان فی الفقه				ترجمه اقوم المسالك
			البيان الشافی المنتزع				اکمال الدين واتمام-
۳۰۹	۱۹۴	ع	من البرهان الكافی	۲۷۳	۱۸۱	ع	النعمة
				۱۸۲	و ۱۸۱	ع . ص	الفيه ابن مالك . ع . ص
				۲۷۶-۲۷۴		ش	امثال عرب وحکایات
			ت				
۲۲	۱۵	ف	تاریخ اصفهان	۱۵	۹	ف	غریبه
			تاریخ آسیای وسطی	۱۶	۹	ف	امثال و اخبار و حکایات
			ش ۲۵-۲۳				انس الوحيد : رك
۲۶	۱۸	ف	تاریخ الفی ج ۱				انس الوحيد
۲۷	۱۹	ف	تاریخ الفی ج ۲	۱۷	۱۱	ف	انساب امام زادهها
۲۸	۲۰	ف	تاریخ بابل				انقلاب فی الاسلام بین -
۲۹	۲۰	ف	تاریخ بخارا	۱۸	۱۱	ف	الخواص والعوام
			تاریخ بخارا (خلاصه)	۱۹	۱۲	ف	انوار البلاغه
			ش ۳۳-۳۰	۲۷۷	۱۸۲	ع	انوار التنزیل
۳۳	۲۲	ف	تاریخ پرتقال	۶۴۹	۳۴۴	ع	انوار التنزیل
۳۴	۲۳	ف	" "				انس الفرید : رك
۶۶۰	۳۵۰	ف	" "				انس الوحيد
۳۵	۲۳	ف	تاریخ جنگ استریا				انس الوحيد فی شرح
			تاریخ جنگ مشرق	۲۷۸	۱۸۳	ع	کتاب التوحید
۳۶	۲۳	ف	زمین ج ۱	۲۰	۱۳	ف	ایران و ایرانیاں
			تاریخ جنگ مشرق	۲۱	۱۴	ف	ایران و مسئله ایران
۳۷	۲۲	ف	زمین ج ۲	۲۷۹	۱۸۴	ع	ایضاح الفوائد ج ۱
			تاریخ جنگ مشرق	۲۸۰	۱۸۴	ع	" " ج ۲
۳۸	۲۲	ف	زمین ج ۱				ب
			تاریخ جهانگشای	۱۹۲ تا	۱۸۴	ع	بحار الانوار
۴۰	۲۵	ف	نادری	۳۰۵	الی ۲۸۱	ع	ازش

			تاریخ حیات فو بلاس:		
			رك ترجمه تاریخ		
			حیات فو بلاس		
			تاریخ دولت روم:		
			رك تاریخ قیصره		
			شیرازی		
			تاریخ دولت عثمانی ف	ص ۲۵-۲۹	
				ش ۴۱-۴۴	
			تاریخ رشیدی	ف ۲۹	۴۵
			تاریخ روسیه	ف	ص ۳۰-۳۴
			تاریخ روسیه	ف	ش ۴۶-۵۳
			تاریخ سلاطین آل عثمان:		۳۵۲ ۶۶۹
			رك مرقات الزمان		
			تاریخ شوالیه دنکیشفت	ف ۳۴	۵۴
			تاریخ عسگری عثمانی ف	ف ۳۵	۵۵
			تاریخ قائمه بانگ	ف ۳۵۹	۶۹۶
			تاریخ قره چیان	ف ۳۵۶	۶۹۱
			تاریخ قیصره یادولت		
			روم	ف ۳۶	۵۶
			تاریخ قیصره ناصره		
			هما یونی : رك		
			کتاب قیصره ناصره		
			تاریخ کاشغر جزء ۱		
			از مجلد ۱	ف ۳۷	۵۷
			تاریخ کاشغر جزء ۲		
			از مجلد ۱	ف ۳۸	۵۸
			تاریخ کرمان : میجر		
			سایکس	ف ۳۹	۵۹
			تاریخ کرمان : احمد		
			علیخان	ف ۳۴۶	۶۵۵
			تاریخ کرمان : رك		
			عقد العلی		
۶۰	۴۰	ف	تاریخ گزیده		
			تاریخ مارک . رك		
			کاشف الكرب		
۶۱	۴۱	ف	تاریخ مغولها		
۶۲	۴۱	ف	تاریخ ناپلئون		
۶۳	۴۲	ف	تاریخ نادر شاه		
			تاریخ و جغرافیای		
۶۴	۴۳	ف	پنجاب		
			تاریخ هندوستان :		
۶۵	۴۴	ف	ترجمه اردشیر		
			تاریخ هندوستان :		
۶۵۷	۳۴۸	ف	علیمحمد طغرل		
			تاریخ هندوستان : رك		
			عالم نمای مسعودی		
			تاریخ هندوستان : رك		
			عالمگیر نامه		
			تاریخچه مدرسه		
۶۶	۴۶	ف	دارالفنون		
			التیان فی اعراب		
۳۱۰	۱۹۵	ع	القرآن		
			التیان فی اعراب		
۳۱۱	۱۹۷	ع	القرآن		
			تجارب السلف	ف ۴۶-۴۹	
				ش ۶۷-۶۹	
۳۱۲	۱۹۷	ع	تجوید القرآن		
۳۱۳	۱۹۷	ع	تحریر اقلیدس		
			تحریر القواعد المنطقیه:		
			رك شرح شمسیه		
۶۹	۴۹	ف	تحفة الابرار		

	رك احوال روس .	۷۳	۵۰	ف	تحفه حكيم مؤمن
	ترجمه احوال شيخ جمال	۷۲ و ۷۱	۵۰	ف	تحفة الزائر
۸۰	الدين افغانى ف ۵۴				تحفة السعديه فى شرح
	ترجمه احوال مادام لاوالت:	۳۱۴	۱۹۸	ع	القانون ج ۱
	رك احوال مادام لاوالت				تحفة السعديه فى شرح
	فرانسوى	۳۱۵	۲۰۰	ع	القانون ج ۵ و ۴
	ترجمه احوال ووقايح مملكت	۶۲۸	۳۳۳	ع	التحفة القواميه
	مصر : رك احوال و				تحفة المؤمنین . رك تحفه
	وقايح ...				حكيم مؤمن
	ترجمه اس انقلاب : رك				تحفة المسعوديه :
	اس انقلاب	۷۰۳	۳۶۳	ف	فشاركى
	ترجمه اعتقادات صدوق ف ۳۴۰				تحفة المسعوديه :
۶۴۲	ترجمه ادعاى مهدويت	۷۴	۵۰	ف	لاريجانى
	محمد احمد : رك				تحفة المسعوديه :
	ادعاى مهدويت ...	۷۵	۵۱	ف	واعظ يزدى
	ترجمه اطلاعات فنيه راجع	۶۹۷	۳۵۹	ف	تخم مرغ صنعى
	بيغداد : رك اطلاعات	۷۶	۵۲	ف	تذكرة الائمة
	فنيه ...				تذكرة الخواتين . رك
	ترجمه اعتقادات صدوق ف ۳۴۰				نقل مجلس
۶۴۲	ترجمه اقوام المسالك ف ۵۵	۲۰۲	و ۲۰۱	ع	تذكرة الفقهاء
۸۱	ترجمه امثال عرب : رك	۳۱۸-۳۱۶		ش	
	امثال عرب ...				تذكرة شعرا و نمونه از
	ترجمه ايران و ايرانيان :	۷۷	۵۳	ف	اشعار آنان
	رك ايران و ايرانيان	۷۸	۵۳	ف	تذكرة محمد شاهى
	ترجمه ايران و مسئله ايران:	۷۹	۵۴	ف	تذكرة مقيم خانى
	رك ايران و مسئله ايران				ترجمة الجريده فى شرح
۸۲	ترجمه بعض آيات ف ۵۶	۸۶	۵۸		القصيدا الشاطبيه ف
	ترجمه تاريخ آسياى وسطى:				ترجمه احوال تراكمه :
	رك تاريخ آسياى وسطى				رك احوال تراكمه
	ترجمه تاريخ ابن خلدان :				ترجمه احوال روس و
	رك ترجمه وفيات الاعيان				افغانستان و هندوستان:

ترجمه تاریخ مغولها :	ترجمه تاریخ بخارا : رك
رك تاريخ مغولها	تاريخ بخارا ش ۲۹
ترجمه تاریخ ناپلئون :	ترجمه تاریخ پرتقال : رك
رك تاريخ ناپلئون	تاريخ پرتقال
ترجمه تاریخ نادرشاه :	ترجمه تاریخ جنگ استریا
رك تاريخ نادرشاه	رك تاريخ جنگ استریا
ترجمه تاریخ و جغرافیای	ترجمه تاریخ جنگ مشرق
مملکت پنجاب : رك	زمین : رك تاريخ
تاریخ و جغرافیای پنجاب	جنگ ...
ترجمه تاریخ هندوستان :	ترجمه تاریخ حیات
رك تاريخ هندوستان	فوبلاس ج ۱ ف ۵۶
ترجمه تخم مرغ صنعتی :	ترجمه تاریخ حیات
رك تخم مرغ صنعتی	فوبلاس ج ۲ ف ۵۷
ترجمه تعلیم تاریخ روسی :	ترجمه تاریخ دولت عثمانی :
رك تعليم تاريخ روسی	رك تاريخ دولت عثمانی
ترجمه توحید مفضل ف ۵۷	ترجمه تاریخ رشیدی :
۸۵	رك تاريخ رشیدی
ترجمه جغرافیای تاریخی	ترجمه تاریخ روسیه :
آبه گلنیه : رك جغرافیای	رك تاريخ روسیه
آبه گلنیه	ترجمه تاریخ روسیه
ترجمه جغرافیای خرطوم و	ترجمه تاریخ شوالیه دنکیشت :
سودان : رك جغرافیای	رك تاريخ شوالیه ...
خرطوم ...	ترجمه تاریخ عسگری :
ترجمه جغرافیای گلطیه : رك	رك تاريخ عسگری
جغرافیای گلطیه	ترجمه تاریخ فخری :
ترجمه جغرافیای هندوستان :	رك تجارب السلف
رك جغرافیای هندوستان	ترجمه تاریخ قائمه بانگ :
ترجمه جنگ ترکمان : رك	رك تاريخ قائمه بانگ
جنگ در ترکستان	ترجمه تاریخ قره چیان :
ترجمه جنگ روسیه و فتح	رك تاريخ قره چیان
ترکمان : رك جنگ	ترجمه تاریخ کاشغر :
روسیه و فتح ترکمان	رك تاريخ كاشغر

- ترجمه حسن و آئیت : رك
حسن و آئیت
ترجمه خصائص الحسينيه رك
فیوضات المسعودیه
ترجمه خلاصه تاریخ بخارا
رك تاريخ بخارا ش ۳۰ و ۳۱ و ۳۲
ترجمه روزنامه تام : رك
عقائد جمهوری طلبان
فرانسه
ترجمه روزنامه تان یا
لوتان ف ۵۹ ۸۷
ترجمه روزنامه تایمس ف ۶۰ ۸۸
ترجمه روزنامه مارسیل .
رك نزاع درسامسون
ارمنستان
ترجمه روزنامهجات
هندوستان ف ص ۶۱-۶۴
ش ۸۹-۹۷
ترجمه سفرنامه اوئیلز
بایران : رك سفرنامه
اوئیلز
ترجمه سفرنامه بابن وهوسد :
رك سفرنامه بابن ...
ترجمه سفرنامه خیوق :
رك سفرنامه خیوق
ترجمه سفرنامه مادام
دی یورند : رك سفرنامه
مادام ...
ترجمه سفرنامه وامبری :
رك سیاحت ترکستان
ترجمه سفرنامه هانری لانسدل :
- رك سفرنامه دكتر
هانری ...
ترجمه شرح فقه اكبر ف ۶۵ ۹۸
ترجمه صاحب الغار فی المرو:
رك صاحب الغار ...
ترجمه قوانین انگلیس در
هندوستان : رك مجموعه
قوانین مصوبه دولت ...
ترجمه كتاب سانپتیت
كنت ف ۶۵ ۹۹
ترجمه كشف جدیدی در
آمریک : رك كشف
جدیدی در آمریک
ترجمه کیفیت مشروبات
الکلی : رك کیفیات
فنیه و تاریخیه مشروبات
الکحلیه
ترجمه مخادعات سیاسیة
یکزن : رك مخادعات
سیاسیه ...
ترجمه مختصر نافع ف ۶۶ ۱۰۰
ترجمه مختصری از جغرافیای
زمین ف ۷۰ ۱۰۳
ترجمه مروج الذهب ف ۶۶ ۱۰۱
ترجمه مروج الذهب ف ۶۸ ۱۰۲
ترجمه منهاج الكرامه ف ۳۴۱-۳۴۳
ترجمه مفتاح الفلاح ف ۷۰ ۱۰۴
ترجمه نهج البلاغه ف ۷۰ ۱۰۵
ترجمه وضع حالیه ایران :
رك وضع حالیه ولایات
حلب ..

مجمع البيان	ترجمه و فیات الاعیان		
تفسیر معالم التنزیل : رك	جزء ۲	ف ۷۱	۱۰۶
معالم التنزیل	ترجمه و فیات الاعیان		
تفسیر نور الانوار : رك	جزء ۴	ف ۷۲	۱۰۷
نور الانوار	ترجیعات هاتف	ف ۷۲	۱۰۸
تفسیر واحدی : رك الحاوی	ترکیب خالد بر الفیه : رك		
لجميع المعانی	تمرین الطلاب		
تفسیر و سبط : رك الحاوی لجميع المعانی	تشریح السوره (تفسیر		
تفسیر و سبط طبرسی : رك	سوره نصر)	ع ۲۰۲	۳۱۹
جوامع الجامع	تشریح العوالم	ف ۷۳	۱۰۹
تقویم سنه ۱۳۲۰	التصريح بغوامض		
ف ۷۷	التلویح	ع ۲۰۳	۳۲۰
تلخیص المعانی : رك	التصريح بمضمون		
شرح تلخیص المفتاح	التوضیح	ع ۲۰۴	
تمرین الطلاب			۳۲۲ و ۳۲۱
ع ۲۰۹			
۳۳۲			
توحيد صدوق	تعلیم تاریخ روسی	ف ۷۳	۱۱۰
ع ۲۰۹ و ۲۱۰	تفسیر امام حسن عسگری ع		
ش ۳۳۳ و ۳۳۴	تفسیر بیضاوی : رك	ع ۲۰۵	۳۲۴
توحيد مفضل	انوار التنزیل		
ع ۲۱۰	تفسیر سوره نصر : رك		
ع از ص ۲۱۱ تا ۲۱۳	تشریح السوره		
از ش ۳۳۶ تا ۳۴۳	تفسیر صافی	ع ص ۲۰۶ و ۲۰۷	
تهذيب الوصول			
ع ۲۱۳			
۳۴۴			
ج			
جامع الاخبار	تفسیر القرآن : محی الدین		
ع ۲۱۴	عربی	ع ۲۰۷	۳۲۸
جامع الفوائد : رك	تفسیر قرآن	ع ۲۰۴	۳۲۳
کنز الفوائد	تفسیر قرآن : ...	ف ۷۶	۱۱۱
جامع المقاصد	تفسیر قرآن : ...	ف ۷۶	۱۱۲
ع ۲۱۴ و ۲۱۵	تفسیر کشاف : رك الکشاف		
۳۴۶-۳۴۸	عن حقایق التنزیل		
جامع المقاصد	تفسیر مجمع البيان : رك		
ع ۳۴۵			
جزائر بریتانیا			
ف ۳۵۱			
۶۶۱			

جواهر الکلام	ع	از ص ۲۱۶ تا ۲۱۷	جغرافیای تاریخی آبه	ف	۷۷	۱۱۴
ازش		۳۵۱ تا ۳۵۶	گلتیه			
جوهر النضید	ع	۲۱۸ ۳۵۷ و ۳۵۸	جغرافیای تاریخی آبه	ف	۷۸	۱۱۵
			گلتیه			
			جغرافیای جهان نما	ف	۷۸	۱۱۶
			جغرافیای خرطوم و			
چهارمقاله	ف	۸۸ ۱۲۸	سودان	ف	۳۵۴	۶۸۶
			جغرافیای کرمان	ف	۳۴۷	۶۵۶
			جغرافیای گلطیه	ف	۸۰	۱۱۷
			جغرافیای مختصر ایران	ف	۷۰	۱۱۸
حاشیه بر ارشاد الازهان	ع	۲۱۸ ۳۵۹	جغرافیای هندوستان	ف	۸۱	۱۱۹
حاشیه بر انوار التنزیل :			جغرافیای هندوستان	ف	۳۵۰	۶۵۸
شیخ بهائی	ع	۲۱۹ ۳۶۱	جغرافیای ینگی دنیا :			
حاشیه بر انوار التنزیل .			رک دزدان لامافیا			
شیخ بهائی	ع	۲۲۰ ۳۶۲	جغراف جامع	ف	۸۳	۱۲۰
حاشیه بر انوار التنزیل :			جغراف بطریق دیگر	ف	۸۴	۱۲۱
شیخ بهائی	ع	۳۴۴ ۶۵۰	جلاء العیون	ف	۸۴	۱۲۲
حاشیه بر انوار التنزیل :			جنگ تر کمان : رک			
علوی	ع	۲۲۲ ۳۶۳	جنگ در تر کستان			
حاشیه بر انوار التنزیل :			جنگ در تر کستان	ف	۸۴	۱۲۳
علوی	ع	۳۴۵ ۶۵۳	جنگ در تر کستان	ف	۸۶	۱۲۴
حاشیه بر انوار التنزیل :			جنگ روسیه و فتح			
آقاها دی مترجم	ع	۲۲۳ ۳۶۴	تر کمان	ف	۸۷	۱۲۵
حاشیه بر انوار التنزیل	ع	۲۱۹ ۳۶۰	جنگ روسیه و فتح			
حاشیه بر انوار التنزیل	ع	۳۴۶ ۶۵۴	تر کمان	ف	۸۷	۱۲۶
حاشیه بر تلویح بر تنقیح :			جنگ شعرا	ف	۸۷	۱۲۷
رک التصریح بغوامض			جوامع التفسیر ؟	ع	۲۰۴	۳۲۳
التلویح			جوامع الجامع ج ۱	ع	۲۱۵	۳۴۹
حاشیه بر تهذیب			جوامع الجامع ج ۲	ع	۲۱۵	۳۵۰
المنطق	ع	۲۲۵ ۳۶۵ و	جواهر الاسرار : رک			
		۳۶۶	اخلاق محسنی			
حاشیه بر حاشیه خفری بر						
شرح تجرید	ع	۲۳۲ ۶۲۴				

حاشیه بر زبدة الاصول ع	۶۲۹ ۳۳۴	حاشیه شرح تجرید :
حاشیه شرح تجرید :		
اردیلی ع	۳۶۷ ۲۲۵	حاشیه شرح تجرید :
حاشیه شرح تجرید :		
دوانی ع	۲۲۶ و ۲۲۷	حاشیه شرح تجرید
حاشیه شرح تجرید	۳۶۹ و ۳۶۸	
حاشیه شرح تجرید		
(اجد) : دوانی ع	۶۲۱ ۳۲۹	حاشیه شرح تجرید :
حاشیه شرح تجرید :		
لاهیجی ع	۳۷۰ ۲۲۷	حاشیه شرح جامی ع
حاشیه شرح جامی ع	از ص ۲۲۸ تا ۲۳۰	از ش ۳۷۱ تا ۳۷۶
حاشیه شرح شمسیه ع	۲۳۱ و ۲۳۰	حاشیه بر شرح عضدی بر
حاشیه بر شرح عضدی بر	۳۷۸ و ۳۷۷	
مختصر الاصول ع	۲۳۲ و ۲۳۱	از ش ۳۸۱ تا ۳۷۹
از ش ۳۸۱ تا ۳۷۹		
حاشیه شرح کافیہ :		
رك حاشیه شرح جامی		
حاشیه بر شرح مطالع ع	۲۳۴ و ۲۳۳	از ش ۳۸۲ تا ۳۸۵
از ش ۳۸۲ تا ۳۸۵		
حاشیه بر فوائد الضیائیہ :		
رك حاشیه شرح جامی		
حاشیه كشاف التنزیل ع	۲۳۵ و ۲۳۴	
ش ۳۸۶ و ۳۸۷		
حاشیه مختصر نافع ع	۳۸۸ ۲۳۵	
حاشیه بر مطالع الانوار ع	۳۸۹ ۲۳۷	
حاشیه مطول ع	۲۳۸ و ۲۳۷	
ش ۳۹۰-۳۹۳		
حاشیه بر معالم : سلطان ع	۳۹۴ - ۲۳۹	
« « « شیروانی ع	۳۹۵ ۲۳۹	
حاشیه بر معالم شیخ محمد تقی : رك هدایة المسترشدين حاشیه ملا عبداللہ : رك حاشیه بر تہذیب المنطق حاشیه بر من لا یحضرہ الفقیہ ع		
۳۹۶ ۲۴۰ ع		
الحاوی لجمع المعانی ع	۳۹۷ ۲۴۱	
حدائق السحر ف	۱۲۹ ۸۸	
حدائق السیاحہ ف	۱۳۰ ۸۹	
حدائق الناضرہ (صلوۃ) ع	۳۹۸ ۲۴۲	
حدائق الناضرہ ج ۲ ع	۳۹۹ ۲۴۲	
حدیقۃ المتقین ف	۱۳۱ ۸۹	
حرز الامانی : شاطبی ع	۶۱۹ ۳۲۸	
حسن و آئیت ف	۶۹۴ ۳۵۸	
حفظ الصحہ ف	۱۳۲ ۹۰	
حقایق فیض ع	۴۰۰ ۲۴۲	
حقیقۃ الاخبار فی احوال		
آل قاجار ف	۱۳۳ ۹۰	
حکایات مضحک ف	۱۳۴ ۹۲	
حیوۃ القلوب ف	۱۳۵ ۹۲	
الحکمة المتعالیہ : رك الاسفار الاربعہ		
خ		
خصائص امیر المؤمنین ع	۶۴۴ ۳۴۱	
خصال صدوق ع	۴۰۱ ۲۴۳	
خلاصہ الاقوال ع	۴۰۲ ۲۴۳	
خلاصہ المنہج ف	۹۴ و ۹۳	
ش ۱۴۱-۱۳۷		

ذ	د
ذخیره خوارزمشاهی ف ۱۰۶ ۱۶۰	دامغ المعاند: رك كنز الفوائد
ذخیره المعاد فی شرح الارشاد ع ۲۴۴ ۴۰۴	الدروس الشرعیه ع ۲۴۴ ۴۰۳
ذکر احوال حکمرانان ف ۳۵۵ ۶۸۸	دره نادری: رك تاريخ جهانگشای نادری
ذکر الشیعه ع ۲۴۴ ۴۰۵	دزدان لامافیا ف ۹۴ ۱۴۲ و ۱۴۳
ذکر الشیعه ع ۲۴۵ ۴۰۶	دلیل الهدی: رك شرح قطر الندی
ر	دیوان امیر حسینی ف ۹۵ ۱۴۴
ربیع الاخوان: رك نزہة الخاطر الناظر	دیوان حافظ ف ۹۶ ۱۴۵
رواشح السماویہ ع ۲۴۵ ۴۰۷	دیوان حافظ ف ۹۶ ۱۴۶
روضه الانوار عباسی ف ۱۰۷ ۱۶۱	دیوان خاقانی ف ۹۶ ۱۴۷
روضه البهیہ ج ۱ ع ۲۴۶ از ۴۰۸ تا ۴۱۱	دیوان خمسہ نظامی ف ۹۶ ۱۴۸
روضه البهیہ ج ۲ ع ۲۴۷ از ۴۱۲ تا ۴۱۵	دیوان سعدی کلیات ف ۹۷ ۱۴۹
روضه البهیہ ج ۳ و ۴ ع ۲۴۸ ۴۱۶	دیوان سعدی کلیات ف ۹۸ ۱۵۰
روضه الصفا ج ۱ ف ۱۰۷ ۱۶۲	دیوان ظہیر فاریابی ف ۹۹ ۱۵۱
روضه الصفا ج ۲ ف ۱۰۸ ۱۶۳	دیوان عاشق اصفهانی ف ۹۹ ۱۵۲
روضه المتقین: رك شرح من لا یحضره الفقیه	دیوان مثنوی مولوی ف ۹۹ ۱۵۳
ریاض السیاحه ف ۱۰۸ ۱۶۴	دیوان مسیحی - ترکی ۱۰۱ ۱۵۴
ریاض المسائل ع از ص ۲۴۸ تا ۲۵۱ از ش ۴۱۷ تا ۴۲۸	دیوان منصف تهرانی ف ۱۰۳ ۱۵۵
ریاض المسائل ع ۲۳۲ ۶۲۵	دیوان نظامی گنجوی: رك دیوان خمسہ نظامی
زاد المعاد ف.ع ۱۰۸ و ۱۰۹ ش ۱۶۵-۱۶۷	دیوان نقیب الممالک شیرازی: رك اشعار نقیب الممالک
	دیوان نورعلیشاه ف ۱۰۴ ۱۵۶
	دیوان همای شیرازی ف ۱۰۴ ۱۵۷
	دیوان همای شیرازی ف ۱۰۵ ۱۵۸
	دیوان یغما جندقی ف ۱۰۶ ۱۵۹

شرح ارشاد علامه : رك	۴۲۹	۲۵۱	ع	زبدة الاصول
مجمع الفائده ...				
شرح اشارات بوعلی ع	۴۳۴	۲۵۳	ع	س
شرح الفیه ابن مالک ع	۴۳۵	۲۵۳	ع	
شرح انموذج زمحشری ع	۴۳۶	۲۵۴	ع	
شرح اوضح المسالك : رك				سؤال وجواب ف ۱۰۹ و ۱۱۰
التصريح بمضمون				ش ۱۶۸-۱۷۲
التوضیح				شرح العيون ع ۲۵۱ ۴۳۰
شرح بیست باب				سراج المنیر ف ۳۴۲ ۶۴۷
خواجه ف ۳۳۵ ۶۳۲				سرمايه نجات ف ۳۶۴ ۷۰۴
شرح تجرید قوشچی ع از ص ۲۵۴ تا ۲۵۶				سفر نامه امین الملك
از ش ۴۳۷ تا ۴۴۵				بفرنگ ف ۱۴۹ ۲۲۴
شرح تجرید قوشچی ع ۳۳۱ ۶۲۳				سفر نامه اوئیلز بممالک
شرح تجرید لاهیجی : رك				ایران ف ۱۱۱ ۱۷۳
شوارق الالهام				سفر نامه بابن وهوسه فرانسوی
شرح تلخیص المفتاح				بجنوب ایران ف ۱۱۱ ۱۷۴
(مختصر) ع ص ۲۵۶-۲۵۸				سفر نامه بلوچستان ف ۱۱۳ ۱۷۵
ش ۴۴۶-۴۵۰				سفر نامه خیوق (خیوه) ف ۱۱۴ ۱۷۶
شرح تلخیص المفتاح				سفر نامه مادام دی یورندف ۱۱۵ ۱۷۷
(مطول) ع ۲۵۸ ۴۵۱				سفر نامه ظل السلطان
شرح تهذیب الاحکام ع ۲۵۹ ۴۵۲				بفرنگ ف ۱۱۶ ۱۷۸
شرح جامی : رك				سفر نامه وامبری : رك
فوائد الضیائیه				سیاحت ترکستان
شرح حال ابوالدینامعمر				سفر نامه دکتر هانری
مغربی ف ۱۲۰ ۱۸۲				لانسدل ف ۱۱۷ ۱۷۹
شرح حال حاج				سفینه النجاة ف ۱۱۸ ۱۸۰
اسداله خان ف ۳۶۰ ۶۹۹				سیاحت ترکستان ف ۱۱۹ ۱۸۱
شرح حال مختصر هفت				ش
تن از سلاطین				شرایع الاسلام ع ۲۵۲ ۴۳۱
عثمانی ف ۱۲۲ ۱۸۳				۴۳۳ -

۴۶۸	۲۶۷	ع	ابن میثم	شرح حکمة العین :	۴۵۳	۲۵۹	ع	بخاری
۴۶۹	۲۶۸	ع	ملاصدرا	شرح حکمة العین :	۴۵۴	۲۶۰	ع	طالش
۴۷۰	۲۶۸	ع	میبدی	شرح رساله ابن زیدون : رک				شرح العیون
۴۷۱	و				۴۵۵	۲۶۰	ع	شرح شافیه ابن حاجب
۶۲۶	۲۳۲	ع	الشرط فی العقود	شرح شمسیه	۲۶۳	۲۶۲	ع	ص
۴۷۲	۲۶۸	ع	الشفاء (منطق)	ش	۴۶۰	۴۵۶		
۴۷۳	۲۶۹	ع	الشفاء (طبیعیات)	شرح قصیده ابن الفارض ف	۱۸۴	۱۲۲		
۴۷۴	۲۶۹	ع	الشفاء (الهیات)	شرح قصیده بان سعاد ع	۶۳۳	۳۳۶		
۴۷۵	۲۶۹	ع	شمس العلوم فی اللغة	شرح قصیده سبعة علویه				
۴۷۶	۲۷۱	ع	ج ۴۰۳	حدیدیه	۶۳۵	۳۳۷	ع	
۴۷۷	و		شوارق الالهام	شرح قطر الندی ج ۱	۴۶۱	۲۶۳	ع	
				شرح قطر الندی ج ۲	۴۶۲	۲۶۴	ع	
				شرح کافی	۴۶۳	۲۶۵	ع	
				شرح کافی ابن حاجب ع	۴۶۴	۲۶۵	ع	
				شرح کافی ابن حاجب :				
				استر آبادی : رک الوافی				
				شرح امعه : رک روضة البهیة				
				شرح مثنوی، دفتر اول : رک				
				مکاشفات رضوی				
				شرح مشکلات قصیده				
				بان سعاد	۶۳۴	۳۳۶	ع	
				شرح مطالع الانوار	۴۶۵	۲۶۶	ع	
				شرح ملخص الهيئة	۶۳۱	۳۳۵	ع	
				شرح ملخص الهيئة	۶۵۲	۳۴۵	ع	
				شرح من لا یحضره الفقیه ع	۴۶۶	۲۶۶	ع	
				شرح نهج البلاغه				
				ابن ابی الحدید ع	۴۶۷	۲۶۷	ع	
				شرح نهج البلاغه				
				عالم کبیر نامه				
				(تاریخ هند)				
۱۸۷	۱۲۴	ف						

ص

صاحب الغار فی المرو ف
الصفافی : رک تفسیر صفافی
صحاح اللغة
صدپند لقمان
الصفات الثمانیه فی ذکر
القیاصرة العثمانیه رک
هشت بهشت

ظ

ظفر نامه تیموری

ع

(تاریخ هند)

۶۴۰ ۳۳۹ ع	قصیده جلجلیه	۱۸۸ ۱۲۴ ف	عالم‌نمای مسعودی
۶۳۹ ۳۳۸ ع	قصیده رائیه		عقائد جمهوری طلبان
۶۳۸ ۳۳۸ ع	قصیده عینیه حمیریه	۱۸۹ ۱۲۶ ف	فرانسه
	قصیده فرزدق در مدح حضرت		عقد العلی للموقف
۶۳۷ ۳۳۸ ع	سجادع	۱۹۰ ۱۲۸ ف	الاعلی
۲۷۹ و ۲۷۸ ع	قواعد الاحکام ج ۱	۴۷۹ ۲۷۲ ع	علم‌الله تعالی
ش ۴۹۴ و ۴۹۳			عمارات سلطنتی دولت
۴۹۵ ۲۷۹ ع	قواعد الاحکام ج ۲	۶۸۹ ۳۵۵ ف	روس
ص ۲۸۳-۲۷۹ ع	قوانین الاصول	۱۹۱ ۱۲۸ ف	عهدنامه ترکمان‌چای
ش ۵۱۳-۴۹۶		۱۹۲ ۱۲۹ ف	عین‌الحیوة
۲۰۱ ۱۳۴ ف	قوانین مدراس	۱۹۳ و	
	ک		غ
۲۰۲ ۱۳۵ ف	کاشف‌الکرب	۴۸۰ ۲۷۳ ع	غریب‌القرآن
	الکافی (اصول و فروع و	۴۸۱ ۲۷۴ ع	غریب‌القرآن والحديث ع
۵۱۴ ۲۸۳ ع	روضه)		ف
ص ۲۸۵-۲۸۴ ع	الکافی (فروع و روضه)	۷۰۰ ۳۶۱ ف	فارسنامه ابن بلخی
ش ۵۲۲-۵۱۵		۱۹۴ ۱۲۹ ف	فرق شیعه
۵۲۳ ۲۸۶ ع	الکافیة فی النحو		فقه معالم : رکن معالم‌الدین
۵۲۴ و		۱۹۵ ۱۳۰ ف	فنون عسگریه
۲۰۳ ۱۳۶ ف	کامل‌العلائی	ص ۲۷۸-۲۷۵ ع	فوائد الضیائیة
	کتاب‌الفکر : رکن توحید	ش ۴۹۱-۴۸۲	
	مفضل	۱۹۶ ۱۳۱ ف	فیوضات‌المسعودیه
	کتاب قیصره ناصره	۱۹۷ ۱۳۲ ف	فیه مافیہ
۲۰۴ ۱۳۷ ف	هما یونی		ق
	الکشاف عن حقایق		
ص ۲۸۸-۲۸۶ ع	التنزیل	۱۹۸ ۱۳۳ ف	قابوس‌نامه
ش ۵۲۷ ۵۲۵		۴۹۲ ۲۷۸ ع	القانون فی الطب
۶۹۵ ۳۵۸ ف	کشف‌جدیدی در آمریک	۱۹۹ ۱۲۳ ف	قران‌سعدین
۵۲۸ ۲۸۸ ع	کشف‌الحق و نهج‌الصدق ع	۲۰۰ ۱۳۴ ف	قرش‌الحروف
۶۲۰ ۳۲۸ ع	کشف‌العقبه	۶۳۶ ۳۳۷ ع	قصیده برده بوضریه

ل		کشف العطاء عن خفيات	
۲۱۵	۱۴۵ ف	۵۲۹	ش ۲۸۹ ص ع
۲۱۶	و	۵۳۰	۲۹۰ ع
۲۱۷	۱۴۵ ف	۵۳۱	و
		۵۳۰	۲۹۰ ع
		۵۳۱	و
		۵۳۰	۲۹۰ ع
		۵۳۱	و
		۵۳۰	۲۹۰ ع
		۵۳۱	و
		۵۳۰	۲۹۰ ع
		۵۳۱	و
		۲۷۵	۱۴۰ ف
			کفایہ منصورى
			کمال الدين : رك
			اکمال الدين
			کنز الحقایق والمعارف : رك
			توحيد مفضل
		۵۳۲	۲۹۱ ع
		۵۳۳	و
		۵۳۴	۲۹۱ ع
		۶۳۶	۳۳۷ ع
			کنز الفوائد
			کواكب الدرہ
			کیفیات فیہ وتاریخہ
		۶۹۸	۳۶۰ ف
			مشروبات الکلی ف
			ک
		۱۴۱	و ۱۴۰ ف
		۲۰۹	۲۰۵ ش
		۲۱۰	۱۴۱ ف
		۲۱۱	۱۴۲ ف
		۲۱۲	۱۴۴ ش
		۲۱۴	-
			گلستان سعدی
			گلشن راز
			گنج شایگان عربستان ف
			گنجینہ نشاط ف
			(ماروزیا) ف
			مأموریت دکتر ولف
			به بخارا ج ۱ ف
			مأموریت دکتر ولف
			به بخارا ج ۲ ف
			المبسوط ع
			ص ۲۹۲ و ۲۹۳
			ش ۵۳۵-۵۳۸
			مجالس المؤمنین ف
			۲۲۰ ۱۴۷
			۲۲۱ و
			مجمع البيان ع
			ص ۲۹۳-۲۹۵
			ش ۵۳۹-۵۴۳
			مجمع الفائدۃ والبرهان ع
			ص ۲۹۵-۲۹۶
			ش ۵۴۴-۵۴۸
			مجمل التوارخ
			پادشاہان عجم ف
			مجموعہ جزایر بریتانیا
			وغیرہ ف
			مجموعہ قوانین مصوبہ
			دولت انگلیس در
			هندوستان ف
			المحاکمات بین شرحی
			الإشارات ع
			المجحة البيضاء ع
			مخادعات سیاسیه یکنز
			(ماروزیا) ف
			۶۹۳ ۳۵۷

معارف یقین: رك اربعین حدیث واعظ تبریزی معاشقات ام و حم باخانم کرمانی ۲۳۰ ۱۵۶ ف	المختصر : رك تلخیص المفتاح (مختصر) مختصر المعانی: رك شرح تلخیص المفتاح مختصر النافع ع ۲۹۷ ۵۵۱ و ۵۵۲
معالم الاصول : رك معالم الدین ... معالم التنزیل ع ۳۰۴ ۵۷۱ معالم الدین و ملاذ المجتهدین ع ص ۳۰۵-۳۰۷ ش ۵۷۲-۵۷۷ معدن الجواهر : رك دیوان همای شیرازی مفاتیح الشرایع ع ص ۳۰۷-۳۰۸ ش ۵۷۸-۵۸۲	مختصر النافع ع ۳۳۳ ۶۲۷ مختلف الشیعه ع ۲۹۸ ۵۵۳ مخزن الاسرار : رك دیوان خمس نظامی مخزن الوقایع ف ۱۴۹ ۲۲۴ مدارك الاحكام ع ص ۲۹۸ و ۲۹۹ ش ۵۵۴-۵۵۸
مفتاح الفلاح ع ص ۳۰۸ و ۳۰۹ ش ۵۸۳-۵۸۵ مفتاح الفنون ف ۱۵۶ ۲۳۱ مقامات حریری ع ۳۰۹ ۷۸۶ مقباس العرفان ع ۳۱۰ ۵۸۷ مقدمه بر تاریخ پرنگیز ع ۳۵۰ ۶۵۹ مکاشفات رضوی ف ۱۵۸ ۲۳۲ ملاذ الاخیار : رك شرح تهذیب : مجلسی مناقب آل ابی طالب ع ۳۱۱ ۵۸۸ مناهج ع ۳۱۵ ۵۸۹ منتخبات اشعار اسدی و فردوسی ف ۱۵۸ ۲۳۳ منتخبات اشعار مسعودی ف ۱۵۸-۱۶۰ ش ۲۳۴-۲۳۶ منتخبات مثنوی ف ۱۶۱ ۲۳۷	مرض نقرس و معالجات آن ف ۱۵۱ ۲۲۵ مرض نقرس و معالجات آن ف ۱۵۱ ۲۲۶ مرض نقرس و معالجات آن ف ۱۵۲ ۲۲۷ مرقات الزمان فی احوال سلاطین آل عثمان جلداول ف ۱۵۲ ۲۲۸ مسالك الافهام ع ص ۳۰۰-۳۰۲ ش ۵۵۹-۵۶۸ مشارق الانوار ع ۳۰۲ ۵۶۹ مشاهیر اسلام ف ۱۵۴ ۲۲۹ مشکلات القرآن ع ۳۰۳ ۵۷۰ مصدق الفضل ع ۳۳۶ ۶۳۳ مضی الاعیان ع ۳۴۳ ۶۴۸ المطول : رك شرح تلخیص المفتاح (مطول)

منتخب التواریخ	ف	۱۶۱	۲۳۸	ناصری
منتخب نهج البلاغه	ع	۳۴۲	۶۴۵	
منطق الطیر	ف	۱۶۲	۲۳۹	
من لا یحضره الفقیه	ع	ص ۳۱۵-۳۱۷		
			ش ۵۹۰-۵۹۶	
موجز القانون	ع	۳۱۷	۵۹۷	
ن				
النافع فی مختصر الشرایع:				
رک مختصر نافع				
نامه‌ای به ظل السلطان	ف	۳۶۲	۷۰۲	
النجاة : بوعلی	ع	۳۱۷	۵۹۸	
نجاة العباد	ع	۳۱۸	۵۹۹	
نجوم الفرقان	ف	۱۶۴	۲۴۰	
نخبة الاخبار	ف	۱۶۴	۲۴۱	
نخبة الجوادیه ج ۱	ع	۳۱۸	۶۰۰	
نزاع در سامسون				
ارمنستان	ف	۱۶۵	۲۴۲	
نزهة الخاطر الناظر	ع	۳۱۹	۶۰۱	
نزهة القلوب	ف	۱۶۶	۲۴۳	
نقل مجلس	ف	۱۶۶	۲۴۴	
نگارستان	ف	۱۶۷	۲۴۵	
نور الانوار	ع	۳۲۰	۶۰۲	
نهاية الاحكام	ع	۳۲۰	۶۰۳	
نهج الحق و كشف الصدق :				
رک كشف الحق ...				
و				
الوافی	ع	ص ۳۲۱ و ۳۲۲		
		ش ۶۰۴-۶۰۶		
الوافیه (شرح کافیه)	ع	۳۲۲	۶۰۷	
الوافیه «شرح کافیه»	ع	۳۲۳	۶۰۸	
وجیزه در علم درایه	ع	۳۳۴	۶۳۰	
وجیزه گلستان سعدی	ف	۱۶۸	۲۴۶	
وسائل الشیعه	ع	ص ۳۲۳-۳۲۵		
		ش ۶۰۹-۶۱۶		
وصیت و نصیحت و				
حکایت	ف	۳۵۲	۶۷۰	
وضع حالیه ولایات حلب				
و بغداد و ایران و				
ترکستان	ف	۳۵۶	۶۹۰	
ه				
هدایة المسترشدين	ع	۳۲۶	۶۱۷	
		و ۶۱۸		
هشت بهشت	ف	۱۶۹	۲۴۷	
ی				
یادگار سیاسی	ف	۱۷۲	۲۳۸	

فهرست اعلام کتاب و همچنین فهرست مؤلفین و امکانه و نیز فهرست شماره‌ای
بعلمت فهرست نشدن تمام کتب به مجلد دوم موکول گردید

من نسخہ لا ۱۱۴۱۲

سازار احمد ارمیم

۱۱۴۱۲

سر از محمود شاه صفائی حاکم ولایت درود نام محمود بر سر محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 محض نام دارد که دفتر اول کتب درین قسمت نام یافت نام مستند
 اعتقاد کو کتب کو کتب و کتب عدلیہ عثمانیہ جو چند کتب مستند از سال ۱۶۰۰
 اعتقاد کو کتب کو کتب و کتب عدلیہ عثمانیہ جو چند کتب مستند از سال ۱۶۰۰
 ہجرت الی ۱۰۰۰ و کتب عدلیہ عثمانیہ جو چند کتب مستند از سال ۱۶۰۰
 وقت او کہ مدت نصف سال باشد و احوالات معاشرین را توصیفت اجازت
 مآین آن با نامی نیز مشتمل خواهد بود بر بیانات و قواعد کثیر از سال ۱۶۰۰
 الی ۷۰۰ یعنی در زمان امارت عثمان خان و فتح صاحب نام ظهور و کبریا
 کہ آن عبارت است از چگونگی تاسیس و تشکیل دولت عدلیہ عثمانیہ و طریق
 امارت و سلطنت خاندان رومیہ و کیفیت احوال بطور کلیہ و خصوصاً کہ بطور
 اخص راجع و احوال شدہ است

گراور ۶۵ - تاریخ دولت عثمانی ، صفحه اول کتاب

باب اول ملک اجمال انار و کتب کورک مشرقیہ
 متن کتاب اسرار و کتب اجمالیہ
 لفظت متن اسرار و کتب اجمالیہ

A Shahab ul- hamaleh

de

P. notesworth sykes

15.XI.04.

الہی الجناب الافختم شہاب الممالک
 نائب الایالات کرمان من جیبہ
 معجز ساہلس قونسل انگلیس فی کرمان

گراور ۶۶ - تاریخ کرمان ، صفحه آخر کتاب ۵۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْمَلَأَ وَالطَّيْرَ وَصَوَّبَ أَعْيُنَ
 أَنْصَارِ الْيَهُودِ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى عَلِيٍّ ابْنِ
 أَبِي طَالِبٍ وَكَانَتْ نُبُوَّةُ رَأْسِ الْعَالَمِينَ مُحَمَّدٍ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَوْصِيَاءِهِ الطَّاهِرِينَ كِتَابًا
 عَمِيمًا وَوَصِيًّا لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ صَلَوَاتُ
 اللَّهِ وَرَحْمَتُهُ عَلَى عَدَائِهِمْ لِيُجِيبَ إِلَى نَوَاحِي
 الْأَسْئَلِ جَنِّبَ عَرَضَهُ مَبْدُودًا بِإِذْنِ دَوْلَتِ

مُدَّتْ زَادَهَا اللَّهُ نَفْرَةً وَسُؤْدَةً وَأَعْرَاجَ
 وَمُنِيرًا أَصْحَابِ يَمِينِ أَعْيُنِ شَيْخَانِ دُرِّ سَنَانِ الشَّيْخِ
 الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ سَلَامَاتُ اللَّهِ وَالْمَلِكِ الْيَمِينِ الْيُحْيَى
 نَعِيمٍ وَرَدَّكَ نَاصِرِيهِ وَسُؤْدَةَ الْمَسْعُودِيَّةِ إِلَى
 ظَهْرِهِ وَمَوْلَا بَابِ مَوْلَى الْعَالَمِينَ عَلِيٍّ اللَّهُ فَرَحَهُ
 حَسْبُكَ بِنَا سَمْعِ اللَّهِ الْوَاعِظِ الْبَرِّ وَالْمُطَهَّرِ الْمَسْكُونِ
 كَدْرٍ وَمِرْجَانِ سَفَرِ كَرِيمٍ كَرِيمٍ سَأَلَ دَرْسِيهِ
 بُوْدَمِ وَأَتَا رَضَعَ الْهَرَادِيَّةَ بِشُكْرِ لَيْلَةِ مَوْصِيَّتِ
 عَظِيمِ مِنْ أَرْفَاقِ شَيْخَانِ جَدِّكَ كِتَابِ رَضَا لِي وَنَا
 وَمَوَاعِظِ جَسُوطِ الشَّاقِبِ سُدْمِ دَرْوِشِ كَرِيمِ
 كِتَابِ رِشْرِحِ حَالِ وَمَالَ كَارِصِحَائِكَ مِنْ كَتَبِي
 شَيْخَانِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ الْمَلِكِ

باز

گراور ۶۷ - تحفة المسعوديه و تبشرة الشيعة ، آغاز ديباچه كتاب ۷۵

۱۱۴۳۹
 ترجمه کتاب نورالایمان در معرفت حق تعالی مالک بن نویر
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بزرگ است خدايکه قراردادمان از شايع عدل
 را و فرزند داده است نوع انسان را بعضی بر بعضی
 اهليت داده است انرا بعلل برای حسن تدبير
 معرفت ما موزن فرموده است او را بقوى و پرهيزگارى
 فصاحت و زبان کارى ستاين ميکنم خداوند که
 ستاين شدت در هر زمان به زبان و درود و عهد
 او سندا محض مثل الله طيب و اله که مبر است بکتاب

میزان و در شان او نازل شده است ان لقب اميرالدين
 والا حق و بال و اصحاب او که حفاظت فريند در
 زمان و دائره احکامات بر مرکز ايمان و ايمان است اما
 بقدم ميگويد جمع کنده اين اوراق بعد از آنکه تامل کرد
 در اسباب تقدم و تاخر امم لبب نفع در توارنج
 اسلام و افرنجيه با نفع نام آنچه واکه ناليف کرده بودند
 دو فرقه اسلام و افرنجيه از قواعد در موم خود و آنچه
 که رجوع کرده اند بر ان ائمه اسلام و آنچه را که راجع
 ميشود بدان امر اسلام از مستقبل بمقتضى شواهد
 هجرتيات حاکماست بر قبول ان لهذا ناچار شده
 که قطع حاصل کنم با موزيکه کمان عبيکم عاقل از رجال
 اسلام انکار کند يا دليل معارض بر او بياورد و ان

گراور ۶۸ - ترجمه اقوام المسالك ، مقدمه كتاب ۸۱

بعضی از ایشان منکره میگردند و آن کثیر الغسل
 در میان آنرا احتیاج که میگویند مجبور قضا و قله و غیر
 بدست ما هیچ نیست نما عبادت و نما معصیت مارا هیچ
 اختیاری نیست و بعضی از ایشان قید میکنند که میگویند
 خایه تقای بنگاه و قدامت منطلت دادست بر عبادت
 و معصیت هر چه خولعمل کفل و او مستغنی است از نیازی
 خواستن از خداوند تقای بر نی عبادت و طاعت است
 و جماعت است که بنده فاعله مختارست عبادت
 با اختیار عمل میکند اما بدقتی خطایه عرض و مخالفت
 افعال جنگاوت اوست با اختیار ایشان و بنده محتاج
 است بیاری خواستن از خداوند عزوجل که بی توفیق
 از هیچ عبادت نتواند کند و توفیق توکل ایاک نعبد
 عزیمت میکنم از قبیل حضرت انبیا است
 بیاری خواستن که اول ذکر غایب کنند پس او را
 مخاطب کنند و این در بعضی اخبار است چنانکه از جمل
 بندگان چون عمل گویند بسزای خوار و لا جنانگی
 غایب کرده است و در بویست او بر همه جوانان بر میزند
 دل ایشان میگذرد بر هیچ عبادت او و چون بصفت
 در حراجه در حقیق او را بخوانند میل ایشان نیست بر او
 و چون مالک بوم للذین یکنون باذکنت همه کارها
 بر زمین باویند ترا می برستیم و بر نیازی و از تو بیاری مجوام
 بر نیاست این برستند و این کفیل که مقدم در کشتن
 و عبادت ایشان مخصوص باشد بر نی خلی تقای

بعضی از ایشان منکره میگردند و آن کثیر الغسل
 در میان آنرا احتیاج که میگویند مجبور قضا و قله و غیر
 بدست ما هیچ نیست نما عبادت و نما معصیت مارا هیچ
 اختیاری نیست و بعضی از ایشان قید میکنند که میگویند
 خایه تقای بنگاه و قدامت منطلت دادست بر عبادت
 و معصیت هر چه خولعمل کفل و او مستغنی است از نیازی
 خواستن از خداوند تقای بر نی عبادت و طاعت است
 و جماعت است که بنده فاعله مختارست عبادت
 با اختیار عمل میکند اما بدقتی خطایه عرض و مخالفت
 افعال جنگاوت اوست با اختیار ایشان و بنده محتاج
 است بیاری خواستن از خداوند عزوجل که بی توفیق
 از هیچ عبادت نتواند کند و توفیق توکل ایاک نعبد
 عزیمت میکنم از قبیل حضرت انبیا است
 بیاری خواستن که اول ذکر غایب کنند پس او را
 مخاطب کنند و این در بعضی اخبار است چنانکه از جمل
 بندگان چون عمل گویند بسزای خوار و لا جنانگی
 غایب کرده است و در بویست او بر همه جوانان بر میزند
 دل ایشان میگذرد بر هیچ عبادت او و چون بصفت
 در حراجه در حقیق او را بخوانند میل ایشان نیست بر او
 و چون مالک بوم للذین یکنون باذکنت همه کارها
 بر زمین باویند ترا می برستیم و بر نیازی و از تو بیاری مجوام
 بر نیاست این برستند و این کفیل که مقدم در کشتن
 و عبادت ایشان مخصوص باشد بر نی خلی تقای

بعضی از ایشان منکره میگردند و آن کثیر الغسل
 در میان آنرا احتیاج که میگویند مجبور قضا و قله و غیر
 بدست ما هیچ نیست نما عبادت و نما معصیت مارا هیچ
 اختیاری نیست و بعضی از ایشان قید میکنند که میگویند
 خایه تقای بنگاه و قدامت منطلت دادست بر عبادت
 و معصیت هر چه خولعمل کفل و او مستغنی است از نیازی
 خواستن از خداوند تقای بر نی عبادت و طاعت است
 و جماعت است که بنده فاعله مختارست عبادت
 با اختیار عمل میکند اما بدقتی خطایه عرض و مخالفت
 افعال جنگاوت اوست با اختیار ایشان و بنده محتاج
 است بیاری خواستن از خداوند عزوجل که بی توفیق
 از هیچ عبادت نتواند کند و توفیق توکل ایاک نعبد
 عزیمت میکنم از قبیل حضرت انبیا است
 بیاری خواستن که اول ذکر غایب کنند پس او را
 مخاطب کنند و این در بعضی اخبار است چنانکه از جمل
 بندگان چون عمل گویند بسزای خوار و لا جنانگی
 غایب کرده است و در بویست او بر همه جوانان بر میزند
 دل ایشان میگذرد بر هیچ عبادت او و چون بصفت
 در حراجه در حقیق او را بخوانند میل ایشان نیست بر او
 و چون مالک بوم للذین یکنون باذکنت همه کارها
 بر زمین باویند ترا می برستیم و بر نیازی و از تو بیاری مجوام
 بر نیاست این برستند و این کفیل که مقدم در کشتن
 و عبادت ایشان مخصوص باشد بر نی خلی تقای

گراور ۶۹ - تفسیر قرآن . . . صفحه اول و دوم کتاب ۱۱۲

در بیان سوره تائیه
 این خدا جل و انفس البعد الکبیر الذی یکره فی انفس البعد و
 الکیطان بدب و لیس له ارسل فیست بارک و ایشا و
 ما ذامر علی اعضاء و الا انسان و صا من لیا اشد و وضع علیه
 و تقفن و قلمایم انسانا و ما الا از بحسبها و او بر و ره علیه فیتدار کبر
 و العسل بالخل و و الحام و المس و لا یفصد العسل بلان او و
 یستقر العسل و بعد از اربع عشر یفسد و لیستفیع بما علی العسل و حذی
 و الترمیدی و الاحمر و الغایب و الترمین و فلیس الترمین و
 الموضع و ای موضع ظهر علیه التقفن و قد یجهد و لا یدع الخ و الا یلکم
 یضع علیه ما یضع علی سح الحیات ثم یب الحاء و علم
 فعون امرهم و حسن تعلیمه
 تلمیذها ابنا انسانا
 استتبا

المیرزا محمد تقی
 امیر السیف

مدرسه علمیه نجف
 کتابخانه
 شماره ۱۱۳۴

گراور ۷۰ - کامل علائی ، صفحه آخر کتاب ۲۰۳

تالیف از سید ابوالحسن علی بن ابی‌طالب
 در شرح تفسیر قرآن مجید
 در شرح تفسیر قرآن مجید
 در شرح تفسیر قرآن مجید
 در شرح تفسیر قرآن مجید
 در شرح تفسیر قرآن مجید

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا انزل القرآن
 جعل لنا الفرقان فضلا بين الحق والباطل ان والقلوب وال
 طم من غيرنا من التمتكين بجملته وجعله الفرقان وعلى الله
 يتما ابن عمه وخليفة الجاهدين يوم الفرقان انما جسد
 فقد خطر بباله الفارق وضطر بخاطر القاصم مع ضيق
 الجبال وتراكم الاشغال انما فترج السور الباركة

القرن الواقعة وكما ليس كلام رب العالمين النزل
 بواسطة روح الامين طيب عبد الرسول مخمرا فان
 الاختصار على نحو ما اشرحت ايزونه زمانا قبل هذا
 من اللغة والفرد القرب وكما يتعلق بها وشايز
 تردها وبيانها من مقامها وبيتها بشرح السور
 كما هيئت ختمها بشرح الابرة سالام من رب العالمين
 يوفق لنا في تحصيل رضانه بفضله وجوده العز وجل
 كرم وارجوم الناظرين ان يعفون عن كل ما اقره
 من تفسير كل كلامها مفردة ومركبة لانها مشروعة
 وفي باوى النظر غير معلومة فانفس منهم حقيقة النظر
 والناقل منها وان وجد واخطاه فليعلم الاصلاح
 وعلى الله احوهم وجلبه التوكل وبر الاغصان

گراور ۷۶ - تشریح السوره ، صفحه اول و دوم کتاب ۳۱۹

اغلاطی کہ باید قبلًا تصحیح شود

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
ج	۱۵	بعد از کلمہ اصل کتاب باید «و» اضافہ شود	
۴۶	۲۱	داری	دارای
۵۱	۱	ملی	عمومی
۵۲	۱۷	السعودیہ	المسعودیہ
۵۳	۱	ملی	عمومی
۵۳	۴	بعد از کلمہ شعر باید «را» اضافہ شود	
۵۵	۱	ملی	عمومی
۵۷	۱	»	»
۵۹	۱	»	»
۱۰۹	۹	در سمت چپ باید [۱۲۲] نوشتہ شود	
۱۱۶	آخر	بفرہنگ	بفرہنگ
۱۳۴	۸	لسنہ	لسنہ
۱۶۳	۱	کتابخانہ	کتابخانہ
۱۶۹	۲۲	تبلیسی	تبلیسی
۱۹۴		شمارہ ۳۰۹ اشتباہا تکرار شدہ	
۲۱۳	۱۴	۳۴۴	۳۴۳
۲۱۹	۲۰	الحسن	الحتین
۲۲۵	۱۸	شروع	شروع
۲۲۶	۱۵	رشتکی	رشتکی
۲۲۷	۲۰	»	»
۲۴۵	۱۸	الذکری	ذکری
۲۴۶	۲	۴۰۷	۴۰۸
۲۴۶	۶	(کہ)	زائد است
۲۵۶	۲۰	المفتال	المفتاح
۲۷۵	۲	۳۸۱	۴۸۱
۲۹۵	۵	شرح	شرح
۲۹۷	۲	الاحیاء	الاحیاء
۳۱۱	۲	۵۸۶	۵۸۷
۳۲۶	۱۲	هدایہ المسترشدين	هدایہ المسترشدين
۳۴۷	۱۹	ذر	در

Ministry of culture and art
Department of Libraries

**CATALOGUE OF MANUSCRIPTS OF
ISFAHAN PUBLIC LIBRARY**

Vol I

Edited by
Javad Maghsood
Tehran oct 1970